

การประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

นายสุวิทย์ สุทาลา
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา
วิทยฐานะ ชำนาญการพิเศษ

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

พ.ศ. 2564

ชื่อเรื่อง : การประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

ชื่อผู้ประเมิน : นายสุวิทย์ สุทาลา

ปีที่ประเมิน : 2564

บทคัดย่อ

การประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ คือ วันที่ 1 เดือนเมษายน พ.ศ. 2563 ถึง วันที่ 31 เดือนมีนาคม พ.ศ. 2564 ซึ่งมีวิธีดำเนินการประเมิน ดังนี้ 1) ด้านบริบท โดยสอบถามครู จำนวน 34 คน ใช้แบบสอบถามความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน หার้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) ด้านปัจจัยนำเข้า โดยสอบถามครู จำนวน 34 คน ใช้แบบสอบถามความพร้อมของปัจจัยนำเข้าของโครงการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน หาร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3) ด้านกระบวนการ โดยสอบถามครู จำนวน 34 คน ใช้แบบสอบถามความเหมาะสมของกระบวนการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน หาร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ 4) ด้านผลผลิต ได้แก่ คุณธรรมจริยธรรมของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยประเมินพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการ ใช้แบบประเมินพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมฯ แหล่งข้อมูล ได้แก่ ครู จำนวน 34 คน ผู้ปกครอง จำนวน 20 คน ร่วมกันในการประเมินพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ใช้การเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการเพื่อหาระดับพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน หาร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และคุณภาพของโครงการ ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของโครงการ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน/รูป ใช้ประเด็นคำถามการสนทนากลุ่มในการตรวจสอบหาคุณภาพของโครงการ 2 ด้าน ได้แก่ ความปลอดภัยและความเป็นประโยชน์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน หาความถี่ และร้อยละ

ผลการประเมินโครงการ พบว่า

ด้านบริบท โครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ ภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.75$, $\sigma = 0.43$) ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินทุกรายการ

ด้านปัจจัยนำเข้า โครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ซึ่งได้แก่ ความพร้อมด้านบุคลากร ความพร้อมด้านงบประมาณ ความพร้อมด้านวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ และความพร้อมด้านการบริหารจัดการ ภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.72$, $\sigma = 0.45$) ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินทุกด้าน

ด้านกระบวนการ โครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ซึ่งได้แก่ ความเหมาะสมของการวางแผน (Plan) ความเหมาะสมของการดำเนินงาน (Do) ความเหมาะสมของการตรวจสอบ (Check) และความเหมาะสมของการปรับปรุง แก้ไข (Action) ภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.69$, $\sigma = 0.47$) ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินทุกขั้นตอน

ด้านผลผลิต โครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ดังนี้ 1) คุณธรรมจริยธรรมของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ภาพรวมร้อยละเฉลี่ยอยู่ในระดับดีเยี่ยม (ร้อยละ 87.64) และ 2) คุณภาพของโครงการ ภาพรวมร้อยละเฉลี่ยอยู่ในระดับดีเยี่ยม (ร้อยละ 98.54) ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินทุกรายการ

คำสำคัญ : การประเมินโครงการ, ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม, เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

กิตติกรรมประกาศ

การประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดี ขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้สละเวลาอันมีค่ายิ่ง เพื่อให้คำปรึกษาแนะนำจนทำให้การประเมินโครงการฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี อีกทั้งทำให้ผู้ประเมินได้รับประสบการณ์ในการทำงานด้านการประเมินโครงการเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ผู้ประเมินรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน จึงกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศิพินต์ สุขบุญพันธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ บูรณะชาติ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.น้ำฝน กันมา ดร.ประมวล พลอยกมลชุนท์ ดร.ฐาปณีย์ โลพันธ์ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพและให้คำแนะนำเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการทุกฉบับในครั้งนี้เป็นอย่างสูง

กราบขอบพระคุณพระครูสุจิตธรรมสาร และขอขอบพระคุณนางภัทริยาวรรณ พันธุ์น้อย รองศาสตราจารย์ ดร.สมเกต อุทโยธา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดาวัลย์ อุ่นกอง อาจารย์ ดร.อนันต์ แก้วตาดีบ ดร.สุรัญจิต วรรณนวล นางศิริพร ดาระสุวรรณ นายชวลิต กันธิยะ และนางสาวพจมาน สุขฤทธิ ที่กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและร่วมประชุมเพื่อประเมินคุณภาพผลผลิตของโครงการ

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน และคณะครู ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการทดลองใช้เครื่องมือประเมินโครงการ

ขอบคุณคณะครูและผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ที่ให้ความร่วมมือในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนวิเคราะห์ข้อมูลในการประเมินโครงการในครั้งนี้เป็นอย่างดี

สุดท้ายผู้ประเมินขอกราบขอบพระคุณบิดามารดา และครอบครัวทุกคนที่เป็นกำลังใจแก่ผู้ประเมินตลอดเวลาจนประสบความสำเร็จด้วยดี คุณค่าและประโยชน์ที่เกิดจากการประเมินโครงการฉบับนี้ ผู้ประเมินขออุทิศเป็นกุศลแต่ทุกท่าน และขอมอบเป็นกตัญญูแต่คุณบิดามารดา ตลอดจนครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

สุวิทย์ สุทาลา

สารบัญ

	หน้า	
บทคัดย่อ	ก	
กิตติกรรมประกาศ	ค	
สารบัญ	ง	
สารบัญตาราง	ฉ	
สารบัญภาพ	ช	
บทที่ 1	บทนำ	
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
	วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	6
	ขอบเขตของการประเมินโครงการ	6
	ประโยชน์ของการประเมินโครงการ	9
	นิยามศัพท์เฉพาะ	9
บทที่ 2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
	หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา	15
	หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม	30
	หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินโครงการ	59
	บริบทของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา	74
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	80
	กรอบแนวคิดในการประเมิน	89
บทที่ 3	วิธีดำเนินการประเมิน	
	รูปแบบการประเมิน	94
	วิธีดำเนินการประเมิน	98
	ด้านบริบท	98
	ด้านปัจจัยนำเข้า	100
	ด้านกระบวนการ	103
	ด้านผลผลิต	105

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4	
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
ผลการประเมินด้านบริบท	112
ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า	116
ผลการประเมินด้านกระบวนการ	120
ผลการประเมินด้านผลผลิต	125
บทที่ 5	
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการประเมินโครงการ	134
การอภิปรายผล	134
ข้อเสนอแนะ	139
บรรณานุกรม	141
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ	153
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมประชุมการประเมินด้านผลผลิต	155
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ	157
ภาคผนวก ง ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง และค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ	178
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ หนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิร่วมประชุม และหนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือประเมินโครงการ	195
ภาคผนวก ฉ โครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา และคำสั่งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการ	201
ภาคผนวก ช ภาพกิจกรรมตลอดระยะเวลาในการประเมินโครงการ	215
ภาคผนวก ซ การเผยแพร่ผลงาน	238
ประวัติผู้ประเมิน	245

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1	ขั้นตอนและรายละเอียดแนวทางการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมฯ 95
ตารางที่ 2	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ 112
ตารางที่ 3	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ 113
ตารางที่ 4	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตำแหน่ง 113
ตารางที่ 5	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามวุฒิการศึกษา 113
ตารางที่ 6	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการ 114
ตารางที่ 7	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ 116
ตารางที่ 8	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ 116
ตารางที่ 9	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตำแหน่ง 117
ตารางที่ 10	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามวุฒิการศึกษา 117
ตารางที่ 11	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพร้อมของปัจจัยนำเข้าของโครงการ 118
ตารางที่ 12	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ 120
ตารางที่ 13	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ 121
ตารางที่ 14	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตำแหน่ง 121
ตารางที่ 15	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามวุฒิการศึกษา 121
ตารางที่ 16	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมของกระบวนการ 122
ตารางที่ 17	จำนวนและร้อยละของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจำแนกตามเพศ 126
ตารางที่ 18	จำนวนและร้อยละของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจำแนก ตามอายุ 126
ตารางที่ 19	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของเด็กที่มีความ บกพร่องทางสติปัญญา ก่อน-หลัง การเข้าร่วมโครงการส่งเสริมคุณธรรมฯ 127
ตารางที่ 20	ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของเด็กที่มีความบกพร่อง ทางสติปัญญา ก่อน-หลัง การเข้าร่วมโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมฯ 128
ตารางที่ 21	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลร้อยละคุณภาพของโครงการ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน/รูป 130

สารบัญภาพ

		หน้า
ภาพที่ 1	รูปแบบการประเมินที่ช่วยในการตัดสินใจของ Stufflebeam	73
ภาพที่ 2	โครงสร้างการบริหารงานศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา	79
ภาพที่ 3	กรอบแนวคิดในการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา	92
ภาพที่ 4	รูปแบบการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มี ความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด พะเยา	94

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในช่วงระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมา ประเทศไทยเผชิญหน้ากับการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมือง สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยี ซึ่งล้วนแต่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของคนในสังคมไทยเป็นอย่างมาก จากสังคมไทยที่เคยเป็นสังคมเกษตรกรรม ค่อย ๆ เปลี่ยนแปลงเป็นสังคมอุตสาหกรรม แต่นั่นไม่ได้หมายความว่าคนในสังคมไทยจะมีวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ตรงกันข้ามวิถีชีวิตที่ตึงเครียดและรีบเร่งของคนในสังคมเริ่มเปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นเราจึงจำเป็นต้องสร้างภูมิคุ้มกันในประเทศให้เข้มแข็งมากขึ้นเพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่คนในสังคมไทยให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่สังคมไทยต้องหันกลับมาทบทวนและแก้ปัญหาเหล่านี้ โดยเริ่มที่การพัฒนาการศึกษาของชาติเพื่อพัฒนาคนในชาติ

การศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศไทย การแข่งขันในโลกปัจจุบันมีมากขึ้น สังคมกำลังเสื่อมโทรมลง ดังนั้นการพัฒนาการศึกษาจึงเป็นเงื่อนไขสำคัญของการพัฒนาประเทศ จะเห็นได้ว่าแนวทางการพัฒนาประเทศแนวใหม่ให้ความสำคัญกับการศึกษาและการพัฒนาคน พร้อมไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจโดยเน้นคนเป็นศูนย์กลาง การพัฒนาให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่สมดุลทั้งด้านตัวคน สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างระบบบริหารจัดการที่ดีให้เกิดขึ้นในทุกกระดับ อันจะทำให้เกิดการพัฒนายั่งยืนที่มีคนเป็นศูนย์กลางได้อย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ที่มีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, 2542)

เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ถือได้ว่าเป็นประชากรคนหนึ่งของประเทศไทยที่มีความจำเป็นจะต้องได้รับการศึกษาให้เท่าเทียมกับเด็กทั่วไปเพื่อเติบโตจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศไทยและในฐานะพลโลกเช่นกัน ซึ่งนอกจากจะสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติตั้งแต่ที่กล่าวมาแล้วนั้น ยังสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พุทธศักราช 2551 ที่กล่าวในมาตรา 5 ว่าคนพิการมีสิทธิทางการศึกษาได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิต พร้อมทั้ง

ได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา เลือกรับบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบการศึกษา โดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัด และความต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคลนั้น และได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษาที่เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภท และบุคคล (พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551, 2551)

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา เป็นสถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษา นอกกรอบหรือตามอัธยาศัยแก่คนพิการตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการจนตลอดชีวิต มีบทบาทหน้าที่จัดและส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาในลักษณะศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention) และเตรียมความพร้อมของคนพิการ เพื่อเข้าสู่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนอนุบาล โรงเรียนเรียนร่วม โรงเรียนเฉพาะความพิการ ศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น พัฒนาและฝึกอบรมผู้ดูแลคนพิการ บุคลากรที่จัดการศึกษา สำหรับคนพิการ จัดระบบและส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program) สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการ จัดระบบ บริการช่วงเชื่อมต่อสำหรับคนพิการ (Transitional Services) ให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยครอบครัวและชุมชนด้วยกระบวนการทางการศึกษา เป็นศูนย์ข้อมูลรวมทั้งจัดระบบข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาสำหรับคนพิการ จัดระบบสนับสนุนการจัดการเรียนร่วมและประสานงานการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในจังหวัด และภาระหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดหรือตามที่ได้รับมอบหมาย (ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา, 2562)

คุณธรรมจริยธรรม จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา พุทธศักราช 2562 มุ่งให้เด็กมีพัฒนาการเต็มตามศักยภาพและมีความพร้อมในการเรียนรู้ต่อไป จึงกำหนดจุดหมายเพื่อให้เกิดกับเด็กเมื่อจบการศึกษาระดับปฐมวัย คือ ร่างกาย เจริญเติบโตตามวัย แข็งแรง มีสุขนิสัยที่ดี สุขภาพจิตดี มีสุนทรียภาพ มีคุณธรรมจริยธรรม จิตใจที่ดีงาม มีทักษะชีวิต ปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีวินัย อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีทักษะการคิด การใช้ภาษาสื่อสาร การแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย และมีทักษะที่จำเป็นเฉพาะความพิการ (ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา, 2562)

จากรายงานการประเมินคุณภาพภายนอก ผลการตรวจเยี่ยมภายใต้สถานการณ์ COVID-19 (การตรวจเยี่ยมผ่านทางระบบวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์) การศึกษาขั้นพื้นฐานที่มี วัตถุประสงค์พิเศษศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา (พ.ศ. 2560-2562) ของสำนักงาน รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) รับรองเมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม พ.ศ. 2564 พบว่า มาตรฐานที่ 1 คุณภาพผู้เรียน ได้ผลประเมินระดับดีมาก จุดเน้น คือ ผู้เรียนมี พัฒนาการดี และมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาคุณภาพให้สูงขึ้น คือ พัฒนาต่อยอดงาน กิจกรรม โครงการที่สถานศึกษาประสบความสำเร็จในเชิงวิชาการ พัฒนาจุดเน้นของผู้เรียนให้โดดเด่น ในลักษณะแบบอย่างที่ดี (Best Practice) หรือนวัตกรรม (Innovation) (สำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2564) ซึ่งผลการประเมินดังกล่าวไม่เป็นไปตาม ค่าเป้าหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ในมาตรฐานที่ 1 คุณภาพผู้เรียน ที่กำหนดไว้ คือ ระดับดีเยี่ยม ทำให้ส่งผลไม่บรรลุตามวิสัยทัศน์ของ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ที่กำหนดไว้อีกด้วย คือ ภายในปี พ.ศ. 2564 ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ผู้เรียนมีพัฒนาการดี มีคุณธรรม และดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

นอกจากนี้ จากรายงานประจำปี 2562 ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา พบว่า มาตรฐานที่ 1 คุณภาพผู้เรียน จุดควรพัฒนา คือ พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม ทักษะการ ช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันและทักษะการดำรงชีวิตมากขึ้น ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสร่วม กิจกรรมทางสังคมและแสดงออกถึงศักยภาพในสังคมเพิ่มมากขึ้น และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการสร้าง หรือพัฒนานวัตกรรมด้วยตนเองหรือผู้ที่เกี่ยวข้องมากขึ้น (ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด พะเยา, 2563) จากการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา พุทธศักราช 2562 พบว่า เด็กที่มีความบกพร่องทาง สติปัญญา ร้อยละ 100 ผ่านจำนวนข้อกิจกรรมที่กำหนดตามศักยภาพของแต่ละบุคคลในระดับ ยอดเยี่ยม แต่ครูผู้สอนได้เสนอแนะในรายงานผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนรายบุคคลว่าเด็กที่มีความ บกพร่องทางสติปัญญาควรได้รับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะสมกับวัย และประเภทความพิการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เนื่องด้วยเด็กมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา รวมถึงลักษณะความพิการของเด็กมีข้อจำกัดและบกพร่อง ในสิ่งที่เป็นามธรรม เรียนรู้สิ่งที่เป็นนามธรรมได้ช้า และต้องใช้ระยะเวลาในการเรียนรู้ โดยเฉพาะเรื่องคุณธรรมจริยธรรม (ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา, 2563) จากรายงานผลการดำเนินงานโครงการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด พะเยา ปีการศึกษา 2562 พบว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญายังขาดคุณธรรมจริยธรรม

เช่น ขาดความซื่อสัตย์สุจริต ไม่ปฏิบัติตามหลักศาสนาที่นับถือ ขาดความเมตตากรุณา มีน้ำใจและช่วยเหลือแบ่งปัน ไม่มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ไม่มีความรับผิดชอบ ทำงานที่ได้รับมอบหมายตามหน้าที่ไม่สำเร็จ พูดคำไม่สุภาพ สนใจและร่วมกิจกรรมน้อย แต่งกายไม่สุภาพ ดักอาหารเพิ่มแต่รับประทานไม่หมด ทิ้งขยะไม่ถูกที่ มีพฤติกรรมก้าวร้าวและที่เป็นปัญหาอย่างต่อเนื่อง เป็นต้น (ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา, 2563) นอกจากนี้ จากการประชุมของครู บุคลากร และผู้ปกครองเด็กของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ปีการศึกษา 2562 เมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2563 มีความเห็นสอดคล้องกันว่าเด็กมีพฤติกรรมเรื่องของคุณธรรมจริยธรรมที่ลดลงจากปีการศึกษาที่ผ่านมา ซึ่งพบพฤติกรรมเด็กไม่มีความซื่อสัตย์สุจริต ขาดความเมตตากรุณา มีน้ำใจและช่วยเหลือแบ่งปัน ไม่มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ไม่มีความรับผิดชอบ ไม่รู้จักการแสดงความเคารพครูและผู้ปกครอง แสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ต่อครูและเพื่อน ไม่รักษาสมบัติของตนเอง ไม่ทำงานตามที่ตนเองได้รับมอบหมายจนสำเร็จ เป็นต้น โดยเฉพาะเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่มีพฤติกรรมเลียนแบบจากบุคคลรอบข้างได้ง่าย จัดจำสิ่งที่สอนได้ไม่นาน ลืมง่าย ไม่เข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรม จำเป็นต้องสอนเรื่องคุณธรรมจริยธรรมอย่างต่อเนื่องและสอดแทรกในสถานการณ์ประจำวัน ทุก ๆ สถานการณ์ (ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา, 2563)

จากความสำคัญของสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ความมุ่งหมายในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการที่มุ่งพัฒนาคนไทยทั้งปกติและพิการให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม ประกอบกับมีจริยธรรม รวมทั้งจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา พุทธศักราช 2562 ในการมุ่งให้เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษมีพัฒนาการเต็มตามศักยภาพและมีความพร้อมในการเรียนรู้ต่อไป ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม ตลอดจนเห็นด้วยกับคำกล่าวที่ว่า การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้เรียนมีความสำคัญและเป็นหน้าที่หลักของการจัดการศึกษาในปัจจุบัน เพราะการศึกษาคือกระบวนการขัดเกลาทางสังคมให้สมาชิกในสังคมมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นไปตามความปรารถนาของสังคม อีกทั้งตระหนักว่า ศูนย์การศึกษาพิเศษเป็นสถานศึกษาที่จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนพิการที่เป็นเด็กและเยาวชนของประเทศชาติให้มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรม สอนองต่อนโยบายของชาติและความต้องการของสังคม ชุมชน ท้องถิ่น ประกอบกับการสรุปและรายงานผลการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ในปีการศึกษา 2562

ด้วยเหตุนี้ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา จึงเร่งรัดพัฒนาส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้กับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เนื่องจากเป็นกลุ่มเด็กที่พบปัญหาพฤติกรรม มากที่สุดในขณะนี้ อีกทั้งยังมีข้อจำกัดเกี่ยวกับภาวะสมองและสภาพความพิการในการเรียนรู้สิ่งที่เป็น นามธรรมและคุณธรรมจริยธรรมค่อนข้างมาก เพื่อให้เด็กเติบโตเป็นพลเมืองดีของชาติมีคุณธรรม จริยธรรมและอยู่ดีมีสุข ส่งผลสู่สังคมคุณธรรมนำความรู้ โดยขอความร่วมมือจากสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษาอื่น ๆ เพื่อให้สามารถนำไปสู่การปฏิบัติอย่างแท้จริง ซึ่งแน่นอนว่ายุทธศาสตร์ที่สำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จนั้นทุกฝ่ายจะต้องมีความตั้งใจและลงมือ ปฏิบัติอย่างจริงจัง ผู้ใหญ่ควรเป็นตัวอย่างที่ดีแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา พ่อแม่ต้องเอาใจใส่ ลูกอย่างใกล้ชิด ครูต้องมีจิตสำนึกจิตวิญญาณของความเป็นครูเพิ่มขึ้น ภาครัฐและเอกชน องค์การศาสนา และสื่อมวลชนต้องตื่นตัว กระตือรือร้น ผนึกกำลังเพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน อย่างน้อยที่สุดทุกคนควรทำงานให้เต็มกำลังเต็มความสามารถเต็มเวลาด้วย มาตรฐานคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความ ต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา พุทธศักราช 2562 กำหนด คุณธรรมจริยธรรมที่ต้องส่งเสริมสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ได้แก่ มาตรฐานที่ 5 มีคุณธรรมจริยธรรมและมีจิตใจที่ดีงาม ตัวบ่งชี้ 5.1 ซื่อสัตย์สุจริต ตัวบ่งชี้ 5.2 มีความเมตตากรุณา มีน้ำใจและช่วยเหลือแบ่งปัน ตัวบ่งชี้ 5.3 มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ตัวบ่งชี้ 5.4 มีความรับผิดชอบ ซึ่งคุณธรรมจริยธรรมดังกล่าวหากเกิดขึ้นกับเด็ก เยาวชน ครอบครัว ชุมชน หน่วยงาน สถาบัน ตลอดจนจนประเทศ โดยเฉพาะประเทศไทยนั้นก็จะเป็นวิฤตติทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม มีความเจริญก้าวหน้า เป็นสังคมคุณธรรมนำความรู้ ความเป็นอยู่ของคนในชาติคงจะดีกว่าเดิม สังคมสงบสุข ประเทศชาติก็คงพัฒนาอย่างรวดเร็วกว่าประเทศใดในโลกทั้งในปัจจุบัน และอนาคตอย่างแน่นอน ด้วยการเริ่มต้นส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและปลูกฝังให้เกิดขึ้นกับเด็กที่มีความ บกพร่องทางสติปัญญาตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการเพื่อหล่อหลอม กล่อมเกล้าให้เป็นคนดี มีคุณธรรมเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต ทำงานเลี้ยงชีพ และการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

จากสภาพปัจจุบันและปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้ประเมินในฐานะผู้อำนวยการศูนย์การศึกษา พิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา จึงจัดทำโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่อง ทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา โดยมุ่งเน้นที่การพัฒนาคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา พุทธศักราช 2562 และการดำเนินงานโครงการ เสร็จสิ้นแล้ว จึงทำการประเมินผลการดำเนินงานโครงการเพื่อให้ทราบผลการดำเนินงาน ซึ่งจะเป็น ประโยชน์ต่อการพัฒนา ปรับปรุงการดำเนินงานโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความ

บกพร่องทางสติปัญญาให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยมุ่งหวังให้เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเติบโตเป็นเยาวชนและพลเมืองดีของชุมชนและสังคม มีคุณธรรมจริยธรรม ส่งผลให้มีความเจริญก้าวหน้าในชีวิตของตนในอนาคต เติบโตเป็นพลเมืองดีของชุมชน สังคม ประเทศชาติ และพลโลกต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา มีวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ ดังนี้

2.1 เพื่อประเมินบริบทของโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

2.2 เพื่อประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

2.3 เพื่อประเมินกระบวนการของโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

2.4 เพื่อประเมินผลผลิตของโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

3. ขอบเขตของการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา มีขอบเขตของการประเมินโครงการ ดังนี้

3.1 กลุ่มเป้าหมาย

3.1.1 ครู จำนวน 34 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์การเลือก ดังนี้ เป็นข้าราชการครูและพนักงานราชการ ปฏิบัติหน้าที่สอนของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

3.1.2 ผู้ปกครอง จำนวน 20 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์การเลือก ดังนี้ เป็นกลุ่มผู้ปกครองที่พาเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามารับบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

3.1.3 เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จำนวน 20 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์การเลือก ดังนี้ เป็นเด็กที่มารับบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ที่มีอายุระหว่าง 0-6 ปี มีความสามารถในการพูดและสื่อสารกับผู้อื่นได้

3.1.4 ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จำนวน 9 คน/รูป ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์ในการเลือก ดังนี้

1) พระภิกษุสงฆ์ ที่มีคุณสมบัติดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดศรีจอมเรือง และเป็นกรรมการผู้แทนพระภิกษุสงฆ์ คณะกรรมการสถานศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา จำนวน 1 รูป

2) ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ที่มีคุณสมบัติจบการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มีประสบการณ์บริหารสถานศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ 10 ปีขึ้นไป จำนวน 1 คน

3) อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา ที่มีคุณสมบัติจบการศึกษาระดับปริญญาเอก มีตำแหน่งทางวิชาการ อาจารย์ขึ้นไป มีประสบการณ์สอนในสาขาวิชาการศึกษาพิเศษ หรือการบริหารการศึกษา หรือการวิจัยและพัฒนา ในสถาบันอุดมศึกษา อย่างน้อย 5 ปีขึ้นไป จำนวน 3 คน

4) ผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีคุณสมบัติจบการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป มีวิทยฐานะผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษขึ้นไป มีประสบการณ์บริหารสถานศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ 15 ปีขึ้นไป เป็นผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำนวน 2 คน

5) ครู ที่มีคุณสมบัติจบการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาสังคมศึกษา มีประสบการณ์สอนในศูนย์การศึกษาพิเศษ 5 ปีขึ้นไป เป็นครู สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำนวน 1 คน

6) ผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ที่มีคุณสมบัติจบการศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นผู้ที่มีนำเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามารับบริการที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ อย่างสม่ำเสมอติดต่อกันไม่น้อยกว่า 2 ปีการศึกษา จำนวน 1 คน

3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ครั้งนี้ ประยุกต์ใช้การประเมินตามรูปแบบซิป (CIPP Model) ของสตีฟเฟิลบีม มีรูปแบบการประเมิน 4 ด้าน ประกอบด้วย

3.2.1 ด้านบริบท (Context Evaluation : C)

3.2.2 ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation : I)

3.2.3 ด้านกระบวนการ (Process Evaluation : P)

3.2.4 ด้านผลผลิต (Product Evaluation : P)

3.3 ตัวแปรที่ใช้ในการประเมิน

3.3.1 ประเมินด้านบริบท

ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์

3.3.2 ประเมินด้านปัจจัยนำเข้า

- 1) ความพร้อมด้านบุคลากร
- 2) ความพร้อมด้านงบประมาณ
- 3) ความพร้อมด้านวัสดุ อุปกรณ์ และสถานที่
- 4) ความพร้อมด้านการบริหารจัดการ

3.3.3 ประเมินด้านกระบวนการ

- 1) ความเหมาะสมของการวางแผน (Plan)
- 2) ความเหมาะสมของการดำเนินงาน (Do)
- 3) ความเหมาะสมของการตรวจสอบ (Check)
- 4) ความเหมาะสมของการปรับปรุง แก้ไข (Action)

3.3.4 ประเมินด้านผลผลิต

- 1) คุณธรรมจริยธรรมของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
- 2) คุณภาพของโครงการ

3.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
ในครั้งนี้ คือ วันที่ 1 เดือนเมษายน พ.ศ. 2563 ถึง วันที่ 30 เดือนกันยายน พ.ศ. 2564

3.5 ขอบเขตด้านสถานที่

การดำเนินงานและประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่อง
ทางสติปัญญา ครั้งนี้ กระทำที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา เลขที่ 262 หมู่ 1
ตำบลท่าวังทอง อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

4. ประโยชน์ของการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการครั้งนี้ ผู้ประเมินคาดว่าจะได้รับประโยชน์จากผลการประเมิน ดังนี้

4.1 เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากร ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา รวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้อง ทราบผลการประเมินและการดำเนินงานโครงการ ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

4.2 เป็นสารสนเทศในการตัดสินใจพัฒนาโครงการต่อไป หรือใช้ในการปรับปรุง แก้ไข และเพื่อวางแผนการดำเนินโครงการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ และสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

4.3 เป็นสารสนเทศในการกำหนดกิจกรรมและรูปแบบของการดำเนินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

4.4 เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

4.5 เป็นแนวทางสำหรับผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานำไปปรับประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในสถานศึกษาอื่น ๆ ตามความเหมาะสมต่อไป

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 โครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา หมายถึง โครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่กำหนดในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา พุทธศักราช 2562 ซึ่งโครงการมีความปลอดภัยและเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

5.2 การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การได้มาซึ่งสารสนเทศด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต นำไปเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อตัดสินการประเมินและหาทางเลือกที่เหมาะสมในการดำเนินโครงการโดยใช้วิธีการประเมินตามรูปแบบชิป (CIPP Model) ของสตีฟเฟิลบีม ประเมิน 4 ด้าน ดังต่อไปนี้

5.2.1 ด้านบริบท (Context Evaluation : C) หมายถึง การประเมินด้านบริบทเกี่ยวกับความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ปี 2563 นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี 2563 นโยบายของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ปี 2563 นโยบายของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ปี 2563 แนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ผู้ปกครอง ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชน

5.2.2 ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation : I) หมายถึง การประเมินความพร้อมของปัจจัยนำเข้าของโครงการ ได้แก่ 1) บุคลากร 2) งบประมาณ 3) วัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ และ 4) การบริหารจัดการ ก่อนเริ่มดำเนินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

5.2.3 ด้านกระบวนการ (Process Evaluation : P) หมายถึง การประเมินความเหมาะสมของกระบวนการในการดำเนินงานตามโครงการ ได้แก่ การวางแผน (Plan) การดำเนินงาน (Do) การตรวจสอบ (Check) การปรับปรุง แก้ไข (Action) ระหว่างการดำเนินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

5.2.4 ด้านผลผลิต (Product Evaluation : P) หมายถึง การประเมินผลลัพธ์ที่ได้จากการดำเนินการตามโครงการ ได้แก่ 1) คุณธรรมจริยธรรมของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา 2) คุณภาพของโครงการ

5.3 การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม หมายถึง การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสภาพที่พึงประสงค์ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ความเมตตากรุณา มีน้ำใจ ช่วยเหลือแบ่งปัน ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และความรับผิดชอบ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา พุทธศักราช 2562 โดยดำเนินการ ดังนี้

5.3.1 การวางแผน (Plan) ประชุมปรึกษาหารือร่วมกับผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับสภาพปัญหา ความต้องการ และแนวทางการดำเนินการโครงการฯ วางแผนเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ ในการดำเนินงานตามโครงการฯ และกำหนดปฏิทินการดำเนินการตามโครงการฯ

5.3.2 การดำเนินงาน (Do) ดำเนินงานออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

- 1) กิจกรรมการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ดังนี้
 - 1.1) การบริหารจัดการ
 - 1.2) การพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ
 - 1.3) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากร พ่อแม่ ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน ร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
- 2) กิจกรรมสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีดังนี้
 - 2.1) การจัดอบรมหน้าเสาธงตอนเช้าและตอนเย็น
 - 2.2) การจัดกิจกรรมทำสมาธิ สวดมนต์ อบรมจิต เดินจงกรม และแต่งกายชุดขาวทุกวันพระ
 - 2.3) การจัดกิจกรรมตักบาตรพระสงฆ์และกิจกรรมจิตอาสาในวันพระสุดท้ายของทุกเดือน
 - 2.4) การจัดกิจกรรมโฮมรูมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในห้องบริการทุกวัน
 - 2.5) การสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมโดยบูรณาการในการสอนและให้บริการทุกสาระการเรียนรู้
 - 2.6) การศึกษาธรรมะในศูนย์การศึกษาพิเศษ โดยเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้
 - 2.7) การจัดทัศนศึกษาธรรมสัง្រ 2 ครั้ง ต่อปีการศึกษา
 - 2.8) การจัดกิจกรรมเพลงคุณธรรมเสียงตามสายในตอนเช้า พักเที่ยง และหลังเลิกเรียน
 - 2.9) การจัดกิจกรรมห้องสมุดเคลื่อนที่นิทานคุณธรรมจริยธรรม
 - 2.10) การดำเนินงานโครงการคุณธรรมเด็กดีเมืองพะเยาร่วมกันระหว่างครูเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และผู้ปกครอง
 - 2.11) การจัดค่ายคุณธรรมจริยธรรม Day Camp
 - 2.12) การจัดกิจกรรมจิตวิทยาคลินิกहरรรษา
 - 2.13) การจัดกิจกรรมธนาคารความดี
 - 2.14) การจัดกิจกรรมออมบุญวันละบาท
 - 2.15) การจัดกิจกรรมเด็กดี 5 ส. รับผิดชอบ ดูแลรักษา พัฒนาอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม

2.16) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในศูนย์การศึกษาพิเศษร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากร เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ผู้ปกครอง และชุมชน โดยจัดทำป้ายนิเทศ ป้ายคติธรรม คำขวัญคุณธรรมจริยธรรม ศาลาธรรม และสวนธรรมะ

2.17) การจัดกิจกรรมเข้าวัดทำบุญในวันสำคัญทางพุทธศาสนา

2.18) การจัดกิจกรรมเข้าร่วมกิจกรรมชุมชนที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม

2.19) การส่งเสริม สนับสนุนให้ชุมชน ท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในและนอกศูนย์การศึกษาพิเศษ

5.3.3 การตรวจสอบ (Check) คณะกรรมการนิเทศ กำกับติดตาม และประเมินผลการดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ มีการประเมินผลการดำเนินโครงการฯ เป็นระยะ และต่อเนื่อง และการประเมินผลคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการฯ

5.3.4 การปรับปรุง แก้ไข (Action) การให้ข้อเสนอแนะอย่างต่อเนื่องระหว่างดำเนินโครงการเมื่อเกิดปัญหาหรือมีอุปสรรค เพื่อปรับปรุง แก้ไข ให้ขวัญกำลังใจ ยกย่อง ชมเชยผู้รับผิดชอบโครงการที่มีผลการดำเนินโครงการที่ดี และเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ และขยายผลการปฏิบัติโครงการสู่เครือข่ายการศึกษาและชุมชน

5.4 คุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง พฤติกรรมของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่แสดงออกถึงความซื่อสัตย์สุจริต ความเมตตา กรุณา มีน้ำใจ ช่วยเหลือ แบ่งปัน ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และความรับผิดชอบต่อสังคม จากการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

5.5 เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง บุคคลที่มีความจำกัดอย่างชัดเจนในการปฏิบัติตนในปัจจุบัน ซึ่งมีลักษณะเฉพาะ คือ ความสามารถทางสติปัญญาต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยอย่างน้อยสำคัญร่วมกับความจำกัดของทักษะการปรับตัวอีกอย่างน้อย 2 ทักษะจาก 10 ทักษะ ได้แก่ การสื่อความหมาย การดูแลตนเอง การดำรงชีวิตภายในบ้าน ทักษะทางสังคมหรือการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การรู้จักใช้ทรัพยากรในชุมชน การรู้จักดูแลควบคุมตนเอง การนำความรู้มาใช้ในชีวิตประจำวัน การทำงาน การใช้เวลาว่าง การรักษาสุขภาพอนามัยและความปลอดภัย อายุระหว่าง 0 ถึง 6 ปี ได้รับการตรวจวินิจฉัยจากแพทย์ และมารับบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

5.6 ผู้ปกครอง หมายถึง พ่อแม่ หรือผู้ดูแลเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และเป็นผู้ที่พาเด็กมารับบริการที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

5.7 **ผู้บริหารสถานศึกษา** หมายถึง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ซึ่งมีหน้าที่บริหารจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

5.8 **ครู** หมายถึง ข้าราชการครูและพนักงานราชการที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

5.9 **คณะกรรมการสถานศึกษา** หมายถึง คณะบุคคลที่ได้รับการคัดเลือกและแต่งตั้ง เพื่อปฏิบัติหน้าที่คอยติดตาม พิจารณา เพื่อให้ความเห็นชอบ เสนอแนะต่าง ๆ เกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ครั้งนี้ ผู้ประเมินได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
 - 1.1 ความหมายของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
 - 1.2 ลักษณะของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
 - 1.3 การแบ่งระดับของภาวะบกพร่องทางสติปัญญาในปัจจุบัน
 - 1.4 การพัฒนาความสามารถเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
2. หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม
 - 2.1 ความหมายของคุณธรรมจริยธรรม
 - 2.2 ความสำคัญของคุณธรรมจริยธรรม
 - 2.3 หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา พุทธศักราช 2562 กับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม
 - 2.4 การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในสถานศึกษา
 - 2.5 การประเมินคุณธรรมจริยธรรม
 - 2.6 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา พุทธศักราช 2562
3. หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินโครงการ
 - 3.1 ความหมายของการประเมินโครงการ
 - 3.2 ความมุ่งหมายและความสำคัญของการประเมินโครงการ
 - 3.3 ประเภทของการประเมินโครงการ
 - 3.4 กระบวนการประเมินโครงการ
 - 3.5 รูปแบบการประเมินโครงการแบบ CIPP Model
4. บริบทของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. กรอบแนวคิดในการประเมิน

1. หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาให้มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เป็นคนดี มีคุณธรรมจริยธรรม เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักสหวิชาชีพ และบุคลากร ในศูนย์การศึกษาพิเศษจะต้องให้ความสำคัญและจัดการศึกษาให้มีความเหมาะสม มีคุณภาพ และเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา เพื่อให้เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาสามารถดำรงชีวิตอยู่ในครอบครัว สังคม และประเทศชาติ ได้อย่างมีความสุข ซึ่งมีนักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงหลักการและแนวคิดเกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ดังนี้

1.1 ความหมายของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ (2552) ระบุว่า บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ได้แก่ บุคคลที่มีความจำกัดอย่างชัดเจนในการปฏิบัติตนในปัจจุบัน ซึ่งมีลักษณะเฉพาะคือ ความสามารถทางสติปัญญาต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญร่วมกับความจำกัดของทักษะ การปรับตัวอย่างน้อย 2 ทักษะจาก 10 ทักษะ ได้แก่ การสื่อความหมาย การดูแลตนเอง การดำรงชีวิตภายในบ้าน ทักษะสังคมหรือการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การรู้จักใช้ทรัพยากรในชุมชน การรู้จักดูแลควบคุมตนเอง การนำความรู้มาใช้ในชีวิตประจำวัน การทำงาน การใช้เวลาว่าง การศึกษาสุขภาพอนามัยและความปลอดภัย ทั้งนี้ได้แสดงอาการดังกล่าวก่อนอายุ 18 ปี

กุลยา ก่อสุวรรณ (2553) กล่าวว่า ภาวะบกพร่องทางสติปัญญา คือ ภาวะที่มีข้อจำกัดในการดำเนินชีวิตประจำวัน ซึ่งระบุได้ด้วยระดับสติปัญญาที่ต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ย ความบกพร่องทางสติปัญญาสะท้อนถึงปัญหาในการเรียนรู้และการใช้ทักษะในชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นผลมาจากข้อจำกัดของสติปัญญาทางด้านความคิด การดำเนินชีวิตประจำวัน และทักษะทางสังคม ทั้งนี้การตัดสินว่าบุคคลมีความบกพร่องทางสติปัญญานั้น มักใช้คะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบทางสติปัญญาที่เรียกว่า ไอคิว (Intelligence Quotient : IQ) เป็นเกณฑ์ ซึ่งผู้ที่มีภาวะบกพร่องทางสติปัญญานั้น ต้องมีระดับสติปัญญาที่ทดสอบด้วยแบบทดสอบมาตรฐานเท่ากับหรือต่ำกว่า 70-75

กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (2555) ได้ให้ความหมาย ภาวะบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง ภาวะที่เด็กมีพัฒนาการล่าช้าหรือระดับเชาวน์ปัญญาต่ำกว่าเด็กทั่วไป ก่อให้เกิดข้อจำกัดในการเรียนรู้ การปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน ตลอดจนการทำงาน ถึงแม้ว่าเด็กจะได้รับการฝึกฝนไปแล้วไม่ต่ำกว่า 6 เดือน

กิงสร เกาะประเสริฐ (2555) กล่าวว่า ภาวะบกพร่องทางสติปัญญา หรือสมัยก่อนเรียกว่า ภาวะปัญญาอ่อน ซึ่งการเปลี่ยนคำศัพท์ที่ใช้เรียกบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญานี้มาจากการประกาศใช้ของสมาคมว่าด้วยภาวะความบกพร่องทางสติปัญญาแห่งชาติอเมริกา ซึ่งจากเดิมใช้คำว่า American Association on Mental Retardation : AMMR มาเป็น American Association on Intellectual and Developmental Disabilities : AAIDD เพื่อให้เกิดความรู้สึกทางบวกกับบุคคลเหล่านี้และเกิดแนวทางการช่วยเหลือที่เหมาะสม และเป็นการใช้คำศัพท์ที่ใช้เรียกบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญานี้ให้สอดคล้องกันทั่วโลกอีกด้วย สำหรับความหมายของภาวะบกพร่องทางสติปัญญานั้น สมาคมสำหรับผู้บกพร่องทางสติปัญญาแห่งชาติอเมริกาได้ให้ความหมายว่าเป็นผู้ที่มีระดับสติปัญญาต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ย มีข้อจำกัดด้านพฤติกรรม การปรับตัวที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวันและทักษะทางสังคม โดยความบกพร่องนี้จะต้องเกิดก่อนอายุ 18 ปี ในการระบุว่าเป็นผู้ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญานั้น ระดับสติปัญญาต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยและมีความจำกัดทางด้านพฤติกรรม การปรับตัวอย่างน้อย 2 ใน 10 ด้าน

ศรียา นิยมธรรม (2555) กล่าวว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เด็กกลุ่มนี้เดิมรู้จักกันในชื่อของเด็กปัญญาอ่อน เนื่องจากมีระดับเชาวน์ปัญญาต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ มีพัฒนาการล่าช้าทั้งด้านร่างกาย ภาษา ความคิด เด็กกลุ่มนี้บางประเภทได้รับการวินิจฉัยล่าช้า คือ จะเริ่มสังเกตได้เมื่อเข้าสู่วัยเรียน จากการเรียนไม่ทันเพื่อน สอบตกซ้ำชั้น แต่ถ้าเป็นเด็กที่มีรูปร่างผิดปกติเด่นชัดหรือมีประวัติครอบครัวที่อยู่ในภาวะเสี่ยงก็จะได้รับการวินิจฉัยโดยเร็ว เช่น เด็กกลุ่มอาการดาวน์ซินโดรม

ณัฐรินทร์ แซ่จุง (2557) กล่าวว่า บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจะมีความบกพร่องด้านการรู้คิด ทำให้มีข้อจำกัดในการดำเนินชีวิตในขณะนั้น โดยมีระดับสติปัญญาต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญ ส่งผลให้พัฒนาการในด้านต่าง ๆ ล่าช้า ทำให้ไม่สามารถตอบสนองความคาดหวังของคนในสังคมได้ โดยแสดงพฤติกรรมที่มีข้อจำกัดอย่างเด่นชัดในด้านการปรับตัวอย่างน้อย 2 ใน 10 อย่าง ได้แก่ การสื่อความหมาย การดูแลตนเอง การดำรงชีวิตในบ้าน ทักษะทางสังคม การให้บริการสาธารณะ การควบคุมตนเอง การเรียนรู้วิชาการในชีวิตประจำวัน การทำงาน การใช้เวลาว่าง สุขอนามัยและความปลอดภัย ซึ่งความบกพร่องต้องแสดงให้เห็นก่อนอายุ 18 ปี

สถาบันสิรินธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ (2560) ได้ให้ความหมายว่า ภาวะบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง ภาวะที่เด็กมีพัฒนาการไม่เป็นไปตามวัย ก่อให้เกิดอุปสรรคในการเรียนรู้และการปรับตัว

สุรัญจิต วรรณนวล (2563) กล่าวว่า ภาวะบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง ความบกพร่องทางเชาวน์ปัญญา รวมทั้งพฤติกรรม การปรับตัวบกพร่องตั้งแต่ 1 ด้านขึ้นไป ในด้านความคิดรวบยอด ด้านสังคม หรือด้านการปฏิบัติ โดยแสดงอาการให้เห็นในช่วงอายุแรกเกิด ถึง 18 ปี

Matthew et al. (2019) กล่าวว่า ในปี 2013 DSM-5 ของสมาคมจิตแพทย์อเมริกัน (APA) ได้แก้ไขคำวินิจฉัยจาก "ปัญญาอ่อน (Mental Retardation)" เป็นความบกพร่องทางสติปัญญา (Intellectual Disability)

Lee (2021) กล่าวว่า บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเกิดจากความบกพร่องของพัฒนาการด้านระบบประสาทที่ทำให้เกิดข้อจำกัดในด้านสติปัญญาและพฤติกรรมการปรับตัว โดยความพิการเหล่านี้เกิดขึ้นตั้งแต่แรกเกิดและแสดงออกมาก่อนอายุ 18 ปี และสามารถเกิดขึ้นร่วมกับปัญหาและข้อจำกัดอื่น ๆ คือ ปัญหาด้านสุขภาพจิต เช่น ภาวะซึมเศร้าและความวิตกกังวล ปัญหาด้านพัฒนาการทางระบบประสาท เช่น ภาวะออทิสติก โรคลมชัก รวมถึงปัญหาด้านระบบประสาทและกล้ามเนื้อ เช่น ภาวะสมองพิการ และข้อจำกัดด้านสุขภาพ เช่น เยื่อหุ้มสมองอักเสบ

จากการศึกษาเกี่ยวกับความหมายของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สรุปได้ว่า หมายถึง บุคคลที่มีความจำกัดอย่างชัดเจนในการปฏิบัติตน ซึ่งมีลักษณะเฉพาะ คือ ความสามารถทางสติปัญญาต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญร่วมกับความจำกัดของทักษะการปรับตัว อีกร้อยละ 2 ทักษะจาก 10 ทักษะ ได้แก่ การสื่อความหมาย การดูแลตนเอง การดำรงชีวิต ภายในบ้าน ทักษะทางสังคมหรือการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การรู้จักใช้ทรัพยากรในชุมชน การรู้จักดูแลควบคุมตนเอง การนำความรู้มาใช้ในชีวิตประจำวัน การทำงาน การใช้เวลาว่าง การรักษาสุขภาพอนามัยและความปลอดภัย และแสดงอาการดังกล่าวก่อนอายุ 18 ปี

1.2 ลักษณะของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

กิงสร เกาะประเสริฐ (2555) กล่าวว่า ผู้ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามีข้อบ่งชี้ อยู่ 2 ประเด็น คือ 1) ระดับสติปัญญา (IQ) จะต้องเท่ากับ 70 หรือต่ำกว่า และ 2) มีความจำกัดทางด้านพฤติกรรมปรับตัวอย่างน้อย 2 ใน 10 ด้าน ดังต่อไปนี้ การสื่อความหมาย การดูแลตนเอง การอยู่ในบ้าน ทักษะทางสังคม การใช้แหล่งบริการในชุมชน การควบคุมตนเอง การดูแลตนเอง ทักษะทางวิชาการ การใช้เวลาว่าง การทำงาน ลักษณะของผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สามารถแบ่งได้ตามประเภทของความบกพร่องหรือระดับสติปัญญา ซึ่งการแบ่งประเภทของความบกพร่องทางสติปัญญานั้น ได้ใช้ระดับความรุนแรงของความบกพร่องทางสติปัญญาจากการใช้ระดับสติปัญญาเป็นเกณฑ์ โดยแบ่งเป็นระดับน้อย ปานกลาง รุนแรง และรุนแรงมาก

กรองทอง จุลิรัชนิกร (2556) กล่าวว่า ลักษณะทั่วไปของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีดังนี้ 1) มีความล่าช้าในการเรียนวิชาต่าง ๆ และมีระดับการเรียนต่ำกว่าเด็กปกติ 2) มีความจำไม่ดี จำสิ่งต่าง ๆ ได้ในระยะเวลานั้น ๆ 3) มีความยากลำบากในการเข้าใจความหมาย โดยเฉพาะสิ่งที่เป็นนามธรรม 4) มีความยากลำบากในการแยกลักษณะความแตกต่างของขนาด รูปทรง เรขาคณิต 3 มิติ และรูปร่าง 5) มีพัฒนาการทางด้านภาษาล่าช้ากว่าเด็กปกติ

6) มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์และจินตนาการต่ำกว่าปกติ 7) มีช่วงความสนใจสั้น 8) มีความอดทนและควบคุมอารมณ์ได้น้อย 9) ซ้ำๆ ไม่กล้าแสดงออก 10) มีความยากลำบากในการแก้ปัญหา และ 11) ถูกชักจูงง่าย และคล้อยตามผู้อื่นง่าย

อรนุช ลิ้มศิริ (2559) กล่าวว่า เมื่อวัดระดับสติปัญญาโดยใช้แบบทดสอบมาตรฐานแล้ว เด็กปัญญาอ่อนจะมีระดับสติปัญญาต่ำกว่าเด็กปกติโดยทั่วไป และมีพัฒนาการล่าช้ากว่าเด็กปกติในเรื่องของความจำ การหาความสัมพันธ์ และการจำแนกประเภทของข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ทางด้านเหตุผลและการตัดสินใจ

สถาบันสิรินธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ (2560) กล่าวว่า ผู้ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ยังมีความบกพร่องด้านอื่น ๆ ร่วมด้วย เช่น บกพร่องด้านการเคลื่อนไหว มีภาวะชัก พบมากในเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับรุนแรง หรือรุนแรงมาก และมีภาวะประสาทสัมผัสบกพร่อง เป็นต้น

นพวรรณ ศรีวงศ์พานิช และ อิศราภา ชื่นสุวรรณ (2561) ได้แจกแจงลักษณะผู้ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาไว้ว่า มีการเปลี่ยนแปลงในด้านโครงสร้างของร่างกาย วุฒิภาวะ และการเรียนรู้ล่าช้ากว่าวัย มีความบกพร่องในความสามารถด้านเชาว์ปัญญาและพฤติกรรมการปรับตนด้านใดด้านหนึ่ง รวมทั้งมีปัญหาพฤติกรรม เช่น ชน อยู่ไม่นิ่ง สมาธิสั้น เป็นต้น และมีลักษณะผิดปกติต่าง ๆ ให้เห็นชัดเจนตั้งแต่แรกเกิด เช่น กลุ่มอาการดาวน์ เป็นต้น

สุรัญจิต วรรณนวล (2563) กล่าวว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีลักษณะอาการความบกพร่องด้านความคิดรวบยอด ด้านสังคม และด้านการปฏิบัติที่รุนแรงผผันกับระดับ IQ รวมทั้งต้องการความช่วยเหลือตามความรุนแรงเช่นเดียวกัน นอกจากนั้นมีอาการเคลื่อนไหวร่างกายช้า บกพร่องด้านการสื่อสารร่วมด้วย มีปัญหาพฤติกรรม รวมถึงภาวะชักและภาวะประสาทบกพร่อง

สมาคมว่าด้วยภาวะบกพร่องทางสติปัญญาและพัฒนาการแห่งอเมริกา (The American Association of Intellectual and Developmental Disabilities : AAIDD) ได้ระบุพฤติกรรม การปรับตัวของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา 3 ขอบเขต คือ 1) ทักษะความคิดรวบยอด อาทิ ความรู้ การกำกับตนเอง และความคิดรวบยอดเรื่อง จำนวน เงิน และเวลา 2) ทักษะทางสังคม อาทิ ความรับผิดชอบต่อสังคม ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง การจัดลำดับอาวุโสของบุคคล ความไร้เดียงสาทางสังคม ความระมัดระวัง การแก้ปัญหา การปฏิบัติตามกฎหมาย และการหลีกเลี่ยงการเป็นเหยื่อ 3) ทักษะการปฏิบัติ อาทิ กิจกรรมในชีวิตประจำวัน ทักษะการใช้เงิน ความปลอดภัย การดูแลสุขภาพ การเดินทาง ตารางเวลา การใช้โทรศัพท์ (AAIDD, 2017)

Lee (2021) กล่าวว่า ลักษณะเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา คือ ขาดความสามารถในด้านทักษะทางสังคม การรู้การคิด และทักษะการปฏิบัติ 1) ทักษะทางสังคม เป็นทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ความรับผิดชอบต่อสังคม ความเห็นคุณค่าในตนเอง การแก้ปัญหาต่าง ๆ ในสังคม ความสามารถในการปฏิบัติตามกฎของสังคมและการปฏิบัติตามกฎหมาย 2) การรู้การคิด เป็นความสามารถในการเข้าใจเรื่องเวลา การเงิน และภาษา 3) ทักษะการปฏิบัติ เป็นความสามารถในการใช้เครื่องมือต่าง ๆ การประกอบกิจกรรมในชีวิตประจำวันและปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น

จากการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สรุปได้ว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจะมีลักษณะแตกต่างกันไป โดยรวมแล้วเด็กจะมีลักษณะพัฒนาการล่าช้ากว่าเด็กทั่วไปในด้านกล้านเนื้อใหญ่ กล้านเนื้อเล็ก การช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน การรับรู้และแสดงออกทางภาษา สังคม สติปัญญาหรือทางวิชาการ ระดับความรุนแรงก็จะขึ้นอยู่กับระดับเชาว์ปัญญาหรือ IQ ของเด็กแต่ละบุคคลด้วย

1.3 การแบ่งระดับของภาวะบกพร่องทางสติปัญญาในปัจจุบัน

กฤษยา ก่อสุวรรณ และ ยุวดี วิริยางกูร (2561) กล่าวถึง การแบ่งระดับของภาวะบกพร่องทางสติปัญญาในปัจจุบันขององค์กรหลัก 3 แห่ง คือ องค์การอนามัยโลก สมาคมจิตเวชอเมริกา และสมาคมเพื่อภาวะบกพร่องทางสติปัญญาและพัฒนาการแห่งประเทศไทย ดังนี้

1) องค์การอนามัยโลก (World Health Organization) แบ่งระดับความรุนแรงของภาวะบกพร่องทางสติปัญญา เป็น 4 ระดับ ดังปรากฏในคู่มือการจัดหมวดหมู่ของโรคและปัญหาทางสุขภาพที่เกี่ยวข้องด้วยวิธีทางสถิติระดับนานาชาติ ฉบับแก้ไขครั้งที่ 10 (International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems-10 Revision : ICD-10) ดังนี้ (1) ระดับเล็กน้อย (Mild) IQ 50-69 ระดับพัฒนาการ 9-12 ปี (2) ระดับปานกลาง (Moderate) IQ 35-49 ระดับพัฒนาการ 6-9 ปี (3) ระดับรุนแรง (Severe) IQ 20-34 ระดับพัฒนาการ 3-6 ปี และ (4) ระดับรุนแรงมาก (Profound) IQ ต่ำกว่า 20 ระดับพัฒนาการต่ำกว่า 3 ปี

2) สมาคมจิตเวชอเมริกา (American Psychiatric Association) คู่มือการประเมินและสถิติเกี่ยวกับภาวะบกพร่องทางจิต ฉบับแก้ไขครั้งที่ 5 (Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders 5th Edition หรือ DSM-5) แบ่งภาวะบกพร่องทางสติปัญญาออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ระดับเล็กน้อย ปานกลาง รุนแรง และรุนแรงมาก แต่ใช้ลักษณะด้านทักษะแนวคิด ทักษะทางสังคม และทักษะการดำเนินชีวิตประจำวัน เป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มแทนการใช้คะแนน IQ ดังนี้

2.1) ระดับเล็กน้อย

(1) ทักษะแนวคิด ในวัยเด็กจะยังไม่เห็นความแตกต่าง แต่เมื่อเข้าสู่วัยเรียน จะมีปัญหาในเรื่องวิชาการ (อ่าน คิดคำนวณ เขียน เวลา เงิน) เมื่อเข้าสู่วัยผู้ใหญ่จะมีปัญหาในเรื่อง นามธรรม การจัดการ (วางแผน คิดกลวิธี จัดอันดับ ความสำคัญ ความยืดหยุ่น) ความจำระยะสั้น การนำความรู้วิชาการไปใช้ในชีวิตประจำวัน

(2) ทักษะทางสังคม มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมต่ำกว่าวัย เช่น อ่านสัญญาณทางสังคมไม่ออก ภาษา บทสนทนา และการสื่อสารต่ำกว่าวัยและเป็นรูปธรรมมากกว่าเด็กวัยเดียวกัน แสดงพฤติกรรมและอารมณ์ได้ไม่สมวัย ใช้วิจารณ์ญาณและประเมินความเสี่ยงในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ไม่เท่าเพื่อนวัยเดียวกัน

(3) ทักษะการดำเนินชีวิตประจำวัน ดูแลร่างกายของตนได้ใกล้เคียงเด็กวัยเดียวกัน แต่ต้องการความช่วยเหลือในกิจวัตรประจำวันที่ซับซ้อน เมื่อเข้าสู่วัยผู้ใหญ่อาจต้องช่วยในเรื่องการซื้อของ การจัดการเรื่องเงิน การดูแลบ้าน การเลี้ยงลูก การใช้เวลาว่างอย่างเหมาะสม การตัดสินใจเรื่องสุขภาพ เรื่องกฎหมาย สามารถทำงานที่ไม่ต้องคิดซับซ้อนได้

2.2) ระดับปานกลาง

(1) ทักษะแนวคิด ในวัยเด็กภาษาและความพร้อมก่อนเข้าสู่วัยเรียนพัฒนาค่อนข้างช้า เมื่อเข้าเรียนจะอ่าน เขียน คิดคำนวณ เข้าใจเรื่องเวลาและเงินได้ช้ามาก ในวัยผู้ใหญ่อาจมีความรู้ทางวิชาการในระดับประถมศึกษา ต้องการความช่วยเหลือในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน การนำความรู้ทางวิชาการไปใช้

(2) ทักษะทางสังคม ภาษาพูดไม่ซับซ้อน แปลสัญญาณทางสังคมได้ไม่ถูกต้อง มักมีวิจารณ์ญาณและการตัดสินใจค่อนข้างจำกัด มักมีปัญหาในการรักษาความสัมพันธ์ เนื่องจากปัญหาด้านการสื่อสารและทักษะทางสังคม จะประสบความสำเร็จในการทำงานได้ถ้าได้รับความช่วยเหลือด้านสังคมและการสื่อสาร

(3) ทักษะการดำเนินชีวิตประจำวัน สามารถดูแลตนเองและทำงานบ้านได้ถึงแม้ต้องใช้เวลาในการเรียนรู้และฝึกฝนนานกว่าเด็กวัยเดียวกัน และต้องมีคนคอยเตือน ทำงานที่ไม่ต้องคิดหรือใช้ภาษามากได้ แต่ต้องการความช่วยเหลือเมื่องานซับซ้อนขึ้น หรือความรับผิดชอบมากขึ้น เช่น การซื้อของ การจัดการเรื่องเงิน การเดินทาง การจัดการตารางเวลา อาจมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม

2.3) ระดับรุนแรง

(1) ทักษะแนวคิด มีความสามารถในการรู้คิดน้อย ไม่ค่อยเข้าใจภาษาเขียน ตัวเลข ปริมาณ เวลา เงิน ผู้ดูแลต้องช่วยเหลืออย่างมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการแก้ปัญหา

(2) ทักษะทางสังคม พูดได้น้อยเพราะมีปัญหาด้านคำศัพท์และไวยากรณ์ มักพูดได้แค่คำเดียวหรือวลีสั้น ๆ และเสริมด้วยวิธีสื่อสารรูปแบบอื่น เนื้อหาที่พูดคุยมักเป็นเรื่องชีวิตประจำวันในวันนั้น ๆ เข้าใจคำพูดและท่าทางง่าย ๆ มีความสุขที่ได้อยู่กับครอบครัวและคนคุ้นเคย

(3) ทักษะการดำเนินชีวิตประจำวัน ต้องได้รับความช่วยเหลือทุกเรื่องในชีวิตประจำวัน ทั้งเรื่องอาหาร แต่งตัว อาบน้ำ ต้องมีคนดูแลตลอดเวลา ไม่สามารถตัดสินใจเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของตนในวัยผู้ใหญ่ ทำงานบ้าน กิจกรรมสันทนาการ ทำงานได้หากได้รับความช่วยเหลือ ใช้เวลาเรียนรู้ ผักผ่อนระยะยาว อาจมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม รวมถึงการทำร้ายตนเอง

2.4) ระดับรุนแรงมาก

(1) ทักษะแนวคิด เข้าใจของจริงที่จับต้องได้มากกว่าสัญลักษณ์ที่ต้องแปลความหมาย ใช้วัตถุตามหน้าที่ของมันได้ทั้งในการดูแลตนเอง (เช่น หวี สบู่) การทำงาน (เช่น ตะกร้า จาน) และกิจกรรมสันทนาการ (เช่น โทรทัศน์) อาจสามารถมองลักษณะภายนอกและเข้าใจความสัมพันธ์ของวัตถุ (เช่น จับคู่ แยกแยะวัตถุที่เหมือนหรือต่าง) อาจใช้สิ่งของบางอย่างไม่ได้ เพราะมีปัญหาด้านการเคลื่อนไหวหรือประสาทสัมผัส

(2) ทักษะทางสังคม เข้าใจคำสั่งหรือท่าทางง่าย ๆ แต่ไม่ค่อยเข้าใจภาษาพูด และท่าทางที่เป็นสัญลักษณ์ บอกความต้องการและความรู้สึกด้วยการสื่อสารที่ไม่ใช้ภาษาพูด และไม่ใช้สัญลักษณ์ ชอบอยู่กับสมาชิกในครอบครัวหรือผู้ดูแลที่สนิทด้วยเท่านั้น มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมด้วยท่าทางสีหน้า อาจมีปัญหาด้านประสาทสัมผัสและร่างกายหรือการเคลื่อนไหว ทำให้ไม่สามารถร่วมกิจกรรมทางสังคมได้มากนัก

(3) ทักษะการดำเนินชีวิตประจำวัน ต้องได้รับความช่วยเหลือทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นการดูแลตนเอง สุขภาพ และความปลอดภัย แต่สามารถให้ความร่วมมือได้บ้าง หากไม่มีความบกพร่องทางร่างกายรุนแรงอาจช่วยงานบ้านได้บ้าง เช่น นำจานไปวางบนโต๊ะ ประกอบอาชีพได้เพียงหยิบจับวัตถุและต้องมีคนดูแลตลอดเวลา กิจกรรมยามว่างอาจเป็นการดูหนัง ฟังเพลง เดินเล่น แต่ก็มีปัญหาด้านร่างกายและประสาทสัมผัส อาจมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม

3) สมาคมบุคคลปัญญาอ่อนแห่งสหรัฐอเมริกา (The American Association on Mental Retardation : AAMR) ในอดีตปี ค.ศ. 1958-1973 พยายามแบ่งบุคคลบกพร่องทางสติปัญญาให้ตรงตามความเป็นจริงมากขึ้นและละเอียดยิ่งขึ้น จึงแบ่งบุคคลบกพร่องทางสติปัญญาออกเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ คาบเส้น (Borderline) หมายถึง คนที่มีคะแนน IQ 67-83 บกพร่องเล็กน้อย

(Mild) เมื่อคะแนน IQ 50-66 บกพร่องปานกลาง (Moderate) เมื่อคะแนน IQ 33-49 บกพร่องรุนแรง (Severe) เมื่อคะแนน IQ 16-32 และบกพร่องรุนแรงมาก (Profound) เมื่อคะแนน IQ ต่ำกว่า 16 อย่างไรก็ตามกลุ่มคาบเส้นทำให้บุคคลบกพร่องทางสติปัญญาที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นแบบก้าวกระโดด เพราะครอบคลุมถึงคนที่มีคะแนน IQ 83 และเด็กส่วนใหญ่ในกลุ่มคาบเส้นเป็นเด็กด้อยโอกาสและหรือเด็กผิวสี ซึ่งสมาคมฯ เห็นว่าไม่ได้มีความบกพร่องและไม่ควรได้รับการทางการศึกษาพิเศษ จึงตัดสินใจตัดกลุ่มคาบเส้นออกจากภาวะบกพร่องทางสติปัญญา ในปี ค.ศ. 1973 ทั้ง ๆ ที่ในความเป็นจริงเด็กกลุ่มนี้ก็ต้องการความช่วยเหลือทางการศึกษาเป็นพิเศษเช่นกัน การแบ่งระดับภาวะบกพร่องทางสติปัญญาของสมาคมฯ ปี ค.ศ. 1973 จึงมีเพียง 4 กลุ่ม ดังนี้

3.1) ระดับเล็กน้อย IQ 50-69 มีปัญหาในการเรียนรู้ทักษะทางวิชาการแต่สามารถทำงานที่ไม่ซับซ้อนมากนัก สามารถสร้างและรักษาสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่นได้ สามารถทำประโยชน์ให้แก่สังคมได้

3.2) ระดับปานกลาง IQ 35-49 มีพัฒนาการล่าช้าอย่างเห็นได้ชัดในวัยเด็ก สามารถทำทักษะต่าง ๆ ได้บ้างพอควร เช่น การดูแลตนเอง ทักษะการสื่อสารและทักษะทางวิชาการ แต่ต้องการความช่วยเหลือในระดับต่าง ๆ เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตและทำงานได้ในชุมชน

3.3) ระดับรุนแรง IQ 20-34 ต้องการความช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง

3.4) ระดับรุนแรงมาก IQ ต่ำกว่า 20 มีข้อจำกัดด้านการดูแลตนเอง การขับถ่าย การสื่อสาร การเคลื่อนไหว อย่างมาก จึงต้องการความช่วยเหลืออย่างมากและต่อเนื่องตลอดเวลา

ในปี ค.ศ. 1992 สมาคมฯ ตระหนักถึงปัญหาของคะแนน IQ จึงพยายามแบ่งระดับบุคคลบกพร่องทางสติปัญญาตามระดับความช่วยเหลือที่บุคคลนั้นต้องการในพฤติกรรมปรับตัว ทั้ง 10 ด้าน ระดับความรุนแรง 4 ระดับ ได้แก่ การช่วยเหลือเป็นครั้งคราว (Intermittent) การช่วยเหลือที่จำกัด (Limited) การช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง (Extensive) และการช่วยเหลืออย่างมาก (Pervasive) อย่างไรก็ตามสมาคมฯ ไม่ได้แนะนำวิธีวัดระดับความช่วยเหลืออย่างเป็นทางการและเป็นมาตรฐานเดียวกัน ทำให้การแบ่งระดับฯ นั้น ไม่ได้ได้รับความนิยมนัก

1) การช่วยเหลือเป็นครั้งคราว (Intermittent) บุคคลกลุ่มนี้มักไม่ต้องการความช่วยเหลือในสถานการณ์ปกติ แต่อาจต้องการความช่วยเหลือระยะสั้นหรือในช่วงวิกฤติ เช่น ช่วงดกงาน หรือเจ็บป่วยกะทันหัน เป็นต้น ปริมาณการช่วยเหลือนั้นอาจมากหรือน้อยตามความจำเป็นของแต่ละบุคคลและแต่ละสถานการณ์

2) การช่วยเหลือที่จำกัด (Limited) บุคคลนั้นต้องการความช่วยเหลืออย่างต่อเนื่องในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง แต่มากกว่าการช่วยเหลือเป็นครั้งคราว เช่น บุคคลนั้นอาจต้องการความช่วยเหลือในระยะการฝึกอบรม ความช่วยเหลือในช่วงเริ่มทำงานหรือเริ่มเข้าโรงเรียนใหม่ หรือความช่วยเหลือในช่วงถ่ายโอนจากวัยเรียนไปสู่ผู้ใหญ่ เป็นต้น

3) การช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง (Extensive) บุคคลที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นประจำทุกวันในสิ่งแวดล้อมใดสิ่งแวดล้อมหนึ่ง เช่น ที่บ้าน ที่โรงเรียน และไม่จำกัดเวลา เป็นต้น การช่วยเหลือระดับนี้อาจเป็นการช่วยเหลือระยะยาวก็ได้ เช่น การช่วยเหลือด้านการใช้ชีวิตในบ้าน

4) การช่วยเหลืออย่างมาก (Pervasive) บุคคลกลุ่มนี้ต้องการความช่วยเหลืออย่างมาก ผู้ดูแลต้องให้การช่วยเหลือในทุกสถานการณ์หรือในสถานที่ทุกแห่ง เพื่อให้บุคคลนั้นสามารถยังชีพได้ การช่วยเหลือระดับนี้จำเป็นต้องใช้บุคลากรมากกว่าระดับที่สองและระดับที่สาม

สมาคมเพื่อภาวะบกพร่องทางสติปัญญาและพัฒนาการแห่งประเทศไทยสหรัฐอเมริกา (The American Association of Intellectual and Developmental Disabilities : AAIDD) ยังคงพิจารณาระดับความรุนแรงตามระดับความช่วยเหลือที่บุคคลนั้นต้องการ แต่เสนอให้พิจารณาบุคคลบกพร่องทางสติปัญญาเป็นรายบุคคลแทนการแบ่งคนเหล่านี้ออกเป็นระดับต่าง ๆ เพราะถึงแม้คนเหล่านี้จะมีความบกพร่องแต่ก็เป็นมนุษย์ที่มีอัตลักษณ์ของตนเอง แต่ละคนจึงแตกต่างกัน บุคลากรวิชาชีพจึงไม่ควรเหมาเอาว่าบุคคลเหล่านี้มีเพียง 4 กลุ่มเท่านั้น อีกทั้งยังเชื่อว่าการทราบระดับความรุนแรงของบุคคลนั้น ไม่ได้ทำให้บุคลากรวิชาชีพให้บริการแก่คน ๆ นั้นได้ดีขึ้น เพราะระดับความรุนแรงไม่ได้ให้ข้อมูลมากพอที่บุคลากรวิชาชีพจะวางแผนการช่วยเหลือได้ถูกต้อง ดังนั้น คู่มือเกี่ยวกับนิยามการแบ่งกลุ่มและระบบการช่วยเหลือของสมาคมฯ (ฉบับแก้ไข ครั้งที่ 11) จึงไม่ได้แบ่งภาวะบกพร่องทางสติปัญญาออกเป็นระดับต่าง ๆ

Obi et al. (2011) กล่าวว่า การแบ่งประเภทความพิการทางสติปัญญาด้วยระดับสติปัญญา (IQ) เพียงอย่างเดียวไม่สามารถวินิจฉัยความพิการได้ ต้องมีการประเมินพฤติกรรม การปรับตัว ความสามารถในการสื่อสาร การมีส่วนร่วมทางสังคม และการใช้ชีวิตอย่างอิสระด้วยตนเองร่วมด้วย

Lee (2021) กล่าวว่า จากคู่มือการวินิจฉัยและสถิติของความผิดปกติทางจิต ฉบับที่ 5 (DSM-5) การวินิจฉัยความพิการทางสติปัญญาจำเป็นต้องมีข้อจำกัดในการทำงานทางสติปัญญา ข้อจำกัดของพฤติกรรมปรับตัว และเริ่มมีอาการก่อนอายุ 18 ปี การทดสอบระดับสติปัญญาของแต่ละบุคคล ใช้แบบทดสอบมาตรฐานจาก Stanford-Binet Intelligence Scales โดยการวินิจฉัยความพิการทางสติปัญญาขึ้นอยู่กับคะแนนระดับสติปัญญา (IQ) ซึ่งมีการจัดระดับความรุนแรง ดังนี้ ระดับสติปัญญา 50 ถึง 70 มีความบกพร่องทางสติปัญญาเล็กน้อย (พบได้ 85% ของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา) ระดับสติปัญญา 35 ถึง 50 มีความบกพร่องทางสติปัญญาปานกลาง (พบได้ 10% ของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา) ระดับสติปัญญา 20 ถึง 35 มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับรุนแรง (พบได้ 4% ของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา) และระดับสติปัญญา ต่ำกว่า 20 มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับรุนแรงมาก (พบได้ 1% ของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา)

จากการศึกษาเกี่ยวกับการแบ่งระดับของภาวะบกพร่องทางสติปัญญาในปัจจุบัน สรุปได้ว่าการแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ แบ่งตามระดับเซาว์ปัญญา และแบ่งตามระดับความต้องการจำเป็นช่วยเหลือของเด็กแต่ละบุคคล

1.4 การพัฒนาความสามารถเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

จรีลักษณ์ รัตนพันธ์ (2555) กล่าวว่า การจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนลักษณะพิเศษในประเทศไทยจัดขึ้นหลายหน่วยงาน แต่ละแห่งมีกระบวนการในการจัดที่คล้ายคลึงกัน พอสรุปกระบวนการหลัก ๆ ได้ 6 ประการ คือ 1) การรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความต้องการพิเศษของผู้เรียน 2) การวัด ประเมิน และวินิจฉัยความต้องการพิเศษ 3) การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และพิจารณาการให้บริการที่เกี่ยวข้อง 4) การจัดการศึกษาตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5) การวัดประเมินผลการจัดการเรียนรู้ และ 6) การส่งต่อ

ศรียา นิยมธรรม (2555) ได้สังเคราะห์ทฤษฎีและงานวิจัยทางจิตวิทยาและการศึกษาพิเศษ เพื่อศึกษารูปแบบในการพัฒนางานการศึกษาพิเศษโดยเฉพาะ โดยนำจิตวิทยานิมานเป็นตัวแปรสำคัญมากขึ้น เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่จะเติมเต็มองค์ความรู้ที่มีอยู่ รูปแบบนี้ คือ FLASH Model รูปแบบการพัฒนานี้ ได้จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ความรู้จากทฤษฎีและงานวิจัยทางจิตวิทยากับการจัดการศึกษาพิเศษ ซึ่งสรุปองค์ประกอบหลักได้ 5 ประการ คือ 1) ครอบครัว (Family) การพัฒนาบุคคลจำเป็นต้องคำนึงถึงบริบทที่เป็นพื้นฐานสำคัญของชีวิต นั่นก็คือ ครอบครัว 2) ภาษาและการสื่อสาร (Language Communication) ภาษาและวิธีการสื่อสารคือกุญแจสำคัญสู่การพัฒนาในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นความเฉลียวฉลาดทางสติปัญญา อารมณ์ ความคิด ความหวัง ฯลฯ ซึ่งวิธีการสื่อสารมีหลายรูปแบบที่ต้องคำนึงถึง 3) การบำบัดทางเลือกหรือการสอนทางเลือก (Augmentative Therapeutic or Alternative Teaching) หมายถึง ใช้วิธีการที่จะช่วยพัฒนาผู้มีความต้องการพิเศษนอกเหนือจากการบำบัดทางการแพทย์และจิตบำบัดหรืออาจใช้ควบคู่กันไป เพื่อช่วยให้บุคคลก้าวข้ามปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ได้ดียิ่งขึ้น ในกรณีจะใช้วิธีสอนแบบต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับความต้องการพิเศษทางการเรียนรู้ของเด็ก 4) การพัฒนาทักษะที่จำเป็น (Skills) การดำเนินชีวิตของบุคคลจะทำได้ดีเพียงไรย่อมขึ้นอยู่กับทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตเป็นทักษะในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น ทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้ ทักษะในการดำรงชีวิต ทักษะการสื่อสาร เป็นต้น และ 5) ความหวังและความสุข (Hope and Happiness) ทำอย่างไรคนจึงจะมีความรู้สึกดี ๆ ทำในสิ่งดี ๆ มีความหวังและความสุขในชีวิต นั่นคือการนำแนวคิดจิตวิทยานิมานมาใช้ เช่น การมองโลกในแง่ดี การคิดดีแทนการมีความวิตกกังวล ความโกรธ ซึมเศร้า สิ้นหวัง นั่นคือวิธีการที่จะสร้างพลังจิตเพื่อนำพาชีวิตสู่จุดหมาย

กรองทอง จุลิรัชนิกร (2556) กล่าวว่า ความร่วมมือและความเอาใจใส่ของผู้ปกครองมีส่วนสำคัญต่อการฝึกและการเรียนของเด็กปัญญาอ่อนกลุ่มนี้มาก ผู้ปกครองจึงควรได้รับคำแนะนำจากกลุ่มวิชาชีพต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการให้ความร่วมมือในด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1) ฝึกการปฏิบัติหน้าที่ของเด็กในครอบครัว เช่น การฝึกกิจวัตรประจำวันและงานบ้าน 2) ให้ความรักความอบอุ่น เช่นเดียวกับบุตรปกติอื่น ๆ โดยการเอาใจใส่และดูแลอย่างใกล้ชิด 3) ฝึกทักษะทางสังคมเพื่อให้เด็กปฏิบัติงานในสังคมได้อย่างเหมาะสม 4) สังเกตพฤติกรรมของเด็กเมื่อพบว่า มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ต้องรีบบำบัด 5) ช่วยกระตุ้นสังคมและชุมชนให้มีความเข้าใจต่อบุคคลปัญญาอ่อนเพื่อหาแนวทางแก้ไข

สถาบันราชานุกูล (2559) กล่าวถึง การฟื้นฟูสมรรถภาพในบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีดังนี้

1) การฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ตามสภาพปัญหาและความจำเป็น ดังนี้ (1) การส่งเสริม ป้องกัน และดูแลรักษาสุขภาพ ได้แก่ การส่งเสริมป้องกัน บำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ นอกจากการส่งเสริมสุขภาพเหมือนเด็กปกติ เช่น การได้รับวัคซีนตามวัย การติดตามการเจริญเติบโต การค้นหาและบำบัดรักษาความผิดปกติที่พบร่วมด้วยก็เป็นสิ่งที่มีความจำเป็น เช่น โรคหัวใจพิการแต่กำเนิด โรคลมชัก ภาวะบกพร่องไทรอยด์ฮอร์โมนที่พบบ่อยในกลุ่มอาการดาวน์ เป็นต้น (2) การส่งเสริมพัฒนาการ ได้แก่ การจัดโปรแกรมการฝึกทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่พัฒนาการปกติตามวัยของเด็ก จากการวิจัยพบว่า เด็กที่ได้รับการฝึกทักษะที่จำเป็นในการพัฒนาแต่เยาว์วัยจะสามารถเรียนรู้ได้ดีกว่าการฝึกเมื่อเด็กโตแล้วทันทีที่วินิจฉัยสงสัยหรือมีความเสี่ยงว่าเด็กมีความบกพร่องทางสติปัญญา เช่น เด็กกลุ่มอาการดาวน์หรือเด็กกลุ่มเสี่ยง เช่น เด็กคลอดก่อนกำหนด มารดาตกเลือดขณะตั้งครรภ์ ฯลฯ สามารถจัดโปรแกรมส่งเสริมพัฒนาการให้เด็กกลุ่มนี้ได้ทันทีโดยไม่ต้องนำเด็กมาไว้ที่โรงพยาบาล โปรแกรมการส่งเสริมพัฒนาการคือ การจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของเด็ก บิดา มารดา และผู้ดูแล มีบทบาทสำคัญยิ่งในการฝึกเด็กให้พัฒนาได้ตามโปรแกรมอย่างสม่ำเสมอ ผลสำเร็จของการส่งเสริมพัฒนาการจึงขึ้นอยู่กับความร่วมมือและความตั้งใจจริงของบุคคลในครอบครัวของเด็กมากกว่าผู้ฝึกที่เป็นนักวิชาชีพ (3) กายภาพบำบัด เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามักจะมีพัฒนาการด้านการเคลื่อนไหวร่างกายช้ากว่าวัย นอกจากนี้ เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับรุนแรงและรุนแรงมากส่วนใหญ่ก็จะมีคามพิการทางระบบประสาทส่วนกลางร่วมด้วย ส่งผลให้มีการเกร็งของแขน ขา ลำตัว จึงจำเป็นต้องแก้ไขอาการเคลื่อนไหวที่ผิดปกติเพื่อช่วยลดการยึดติดของข้อต่อและการสูญเสียกล้ามเนื้อ เพื่อที่เด็กจะช่วยเหลือตัวเองได้มากขึ้นเมื่อโตขึ้น (4) กิจกรรมบำบัด การฝึกการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก ได้แก่ การใช้มือหยิบจับสิ่งของ การทำงานประสานกันของตาและมือ ความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวัน เช่น การตักน้ำจากแก้ว การแปรงฟัน การใช้ช้อนตักอาหาร

การหิบบนมเข้าปาก ซึ่งการบำบัดรักษาทางกิจกรรมบำบัดจะช่วยแก้ไขปัญหาด้านองค์ประกอบที่จำเป็นในการประกอบกิจกรรมการดำเนินชีวิต ช่วยให้เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาสามารถทำกิจวัตรประจำวันตามช่วงวัยได้ด้วยตนเองอย่างราบรื่นตามศักยภาพ (5) อรรถบำบัด เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เกินกว่าร้อยละ 70 มีปัญหาการพูดและการสื่อความหมาย กระบวนการฝึกในเรื่องนี้ มีใช้เพื่อให้เปล่งสำเนียงเป็นภาษาที่คนทั่วไปเข้าใจเท่านั้น แต่จะเริ่มจากเด็กต้องฝึกใช้กล้ามเนื้อช่วยพูด บังคับกล้ามเนื้อเปล่งเสียงออกเสียงให้ถูกต้อง ซึ่งการฝึกพูดต้องกระทำตั้งแต่เด็กอายุต่ำกว่า 4 ปี จึงจะได้ผลดีที่สุด

2) การฟื้นฟูสมรรถภาพทางการศึกษา ในช่วงอายุ 7 ถึง 15 ปี มีการจัดการศึกษา โดยมีแผนการศึกษาสำหรับแต่ละบุคคลในโรงเรียน ซึ่งอาจเป็นการเรียนในชั้นเรียนปกติ เรียนร่วม หรือมีการจัดการศึกษาพิเศษในประเทศไทย โรงเรียนที่รับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีอยู่ทั่วไปทั้งในกรุงเทพมหานครและในต่างจังหวัด แต่ในทางปฏิบัติก็ยังไม่เพียงพอที่จะรองรับเด็กกลุ่มนี้

3) การฟื้นฟูสมรรถภาพทางอาชีพ เมื่ออายุ 15 ถึง 18 ปี เป็นการฝึกวิชาชีพ และลักษณะที่ดีในการทำงาน เป็นสิ่งจำเป็นมากต่อการประกอบอาชีพในวัยผู้ใหญ่ ได้แก่ ฝึกการตรงต่อเวลา รู้จักรับคำสั่งและนำมาปฏิบัติเองโดยไม่ต้องมีผู้เตือน การปฏิบัติตนต่อผู้ร่วมงาน และมารยาทในสังคม เมื่อเข้าวัยผู้ใหญ่ควรช่วยเหลือให้บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาได้มีอาชีพที่เหมาะสม ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอิสระในสังคมได้อย่างคนปกติ อาชีพที่บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาสามารถทำได้ดี เช่น งานบ้าน งานบริการ งานในโรงงาน งานในสำนักงาน ได้แก่ การรับส่งหนังสือ ถ่ายเอกสาร เป็นต้น

กุลยา ก่อสุวรรณ และ ยุวดี วิริยางกูร (2561) กล่าวว่า การสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาให้สามารถใช้ชีวิตในชุมชนได้เช่นคนทั่วไปนั้น การเตรียมงาน และสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม และการเตรียมความสามารถของบุคคลให้เหมาะสมกับงานและสิ่งแวดล้อมนั้น จะทำให้บุคคลนั้นสามารถดำรงชีวิตได้อย่างอิสระ พึ่งพาผู้อื่นน้อยที่สุด ดังนั้น เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจะสามารถใช้ชีวิตในชุมชนได้อย่างอิสระและมีความสุขเมื่อสังคมปรับความคาดหวังที่มีต่อเด็กเหล่านี้ให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของเขา การดูแลช่วยเหลือเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในชั้นเรียนครูควรเลือกสอนในเรื่องที่จำเป็นต่อชีวิตของเด็ก ส่วนหลักสูตรควรเน้นทักษะการช่วยเหลือตนเองและทักษะอื่น ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิตของเด็กต่อไป ดังต่อไปนี้ 1) สอนทักษะวิชาการที่นำไปใช้ได้จริง ถึงแม้ว่าทักษะวิชาการ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ และสังคม จะเป็นทักษะที่เด็กต้องเรียนรู้ แต่เด็กเหล่านี้มักต้องใช้เวลาเรียนรู้นานกว่าเด็กทั่วไป ครูจึงควรปรับเนื้อหาให้เหมาะสมกับความสามารถและความจำเป็นของเด็ก ดังนั้น ครูจึงควรให้เวลากับเนื้อหาวิชาการที่เด็กสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เช่น การสื่อสาร การเดินทางไปยัง

ที่ต่าง ๆ ด้วยตนเอง การแก้ไขปัญหาและการจัดการตัวเอง เป็นต้น และสำหรับทักษะภาษาไทยที่จำเป็น คือ การอ่านและเข้าใจความหมายของคำที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมรอบตัว ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในชีวิตจริง ส่วนทักษะทางคณิตศาสตร์ที่จำเป็น ได้แก่ การบอกเวลา การใช้เงิน เป็นต้น 2) สอนทักษะการปรับตัว ทักษะการปรับตัวเป็นเนื้อหาที่จำเป็นสำหรับเด็กวัยเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางสติปัญญา ได้แก่ การเคลื่อนไหว การสื่อสาร การเรียนรู้ทักษะทางวิชาการที่มีความหมายสำหรับเด็ก การดูแลตนเอง และทักษะทางสังคม ซึ่งทักษะการดูแลตนเองจะช่วยให้เด็กดำเนินชีวิตได้อย่างอิสระและพึ่งพาผู้อื่นน้อยที่สุด ทักษะการดูแลตนเองที่สำคัญ ได้แก่ การรับประทานอาหาร การอาบน้ำ การแต่งกาย การดูแลสุขอนามัยและความปลอดภัยของตนเอง รวมถึงการรู้จักกำกับและควบคุมตนเองด้วย ส่วนทักษะทางสังคมนั้น เด็กควรสามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้ใกล้เคียงกับคนทั่วไป เช่น การแต่งกาย เป็นต้น เด็กควรรู้จักรักษาร่างกายและเสื้อผ้าให้สะอาด แต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่เหมาะสมตามกาลเทศะ เขาจึงจะสามารถสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้ ดังนั้น ทักษะทางสังคมจึงต้องเน้นภาพลักษณ์ของเด็ก มารยาทในสังคม เช่น มารยาทในการรับประทานอาหาร มารยาทในการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใหญ่ การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และการมีพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสม เป็นต้น 3) การสอนให้ใช้เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาควรได้ใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อให้เขาสามารถเข้าถึงข้อมูล ข่าวสาร การสื่อสาร รวมถึงกิจกรรมอื่นใดในชีวิตประจำวันเพื่อการดำรงชีวิตอิสระ

นพวรรณ ศรีวงศ์พานิช และ อิศราภา ชื่นสุวรรณ (2561) กล่าวว่า การดูแลเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีเป้าหมายเพื่อให้เด็กเหล่านี้สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างใกล้เคียงหรือเช่นเดียวกับเด็กปกติ ดังนี้ 1) การส่งเสริมป้องกัน ได้แก่ การกำกับดูแลสุขภาพเช่นเดียวกับเด็กปกติ ประเมินการเจริญเติบโต ภาวะโภชนาการ การให้ภูมิคุ้มกันโรค การให้คำแนะนำ ปรีกษาเกี่ยวกับโรค โอกาสเกิดซ้ำและวางแผนการดูแล 2) การบำบัดรักษาสาเหตุของภาวะบกพร่องทางสติปัญญา รวมทั้งความผิดปกติที่พบร่วม เช่น โรคหัวใจพิการแต่กำเนิดหรือภาวะพร่องไทรอยด์ฮอร์โมนที่พบในกลุ่มอาการดาวน์ โรคลมชัก ปัญหาพฤติกรรม เป็นต้น การรักษามีหลายวิธี เช่น การใช้ยา การผ่าตัด หรืออื่น ๆ ตามปัญหาที่พบ 3) การฟื้นฟูสมรรถภาพดำเนินการฟื้นฟูสมรรถภาพตามช่วงวัย ดังนี้ (1) อายุแรกเกิดถึง 6 ปี เน้นการส่งเสริมพัฒนาการด้วยการจัดโปรแกรมการฝึกพัฒนาทักษะด้านกล้ามเนื้อมัดใหญ่ กล้ามเนื้อมัดเล็ก สติปัญญา ภาษา สังคม และการช่วยเหลือตนเอง เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการปกติหรือใกล้เคียงเด็กปกติด้วยกัน มีความพร้อมที่จะเรียนในระบบการศึกษา พัฒนาทักษะการเรียนรู้ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี มีคะแนนระดับเข้าวัดปัญญาสูงขึ้น ลดความจำเป็นในการจัดการศึกษาพิเศษ (2) อายุ 7-15 ปี เน้นการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านการศึกษาโดยมีแผนการศึกษาสำหรับแต่ละบุคคล (Individualized Education

Program : IEP) ควรเปิดโอกาสให้เด็กที่มีภาวะบกพร่องทางสติปัญญาได้เรียนรวมในชั้นเรียนปกติ หรือเรียนร่วมกับบุคคลปกติมากที่สุด (Integration and Inclusive Education) การจัดการศึกษา พิเศษ (Special Education) ควรจัดให้เท่าที่จำเป็น (3) อายุ 15-18 ปี เน้นการฟื้นฟูสมรรถภาพ ด้านสังคมและด้านอาชีพ (4) การบำบัดรักษาร่วมตามความจำเป็นในแต่ละราย ได้แก่ กายภาพบำบัด กิจกรรมบำบัด การแก้ไขการพูด หรือการปรับพฤติกรรม (5) การให้คำแนะนำและสนับสนุน ได้แก่ การดำเนินชีวิตร่วมกับพี่น้อง การให้คำแนะนำล่วงหน้า เช่น ความรู้เรื่องเพศศึกษา การวางแผน ครอบครัว การดูแลตนเองขณะมีประจำเดือน ฝึกอาชีพ สุขอนามัย เป็นต้น รวมทั้งการสนับสนุนอื่น เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมหรือแข่งขันกีฬาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องของสมรรถภาพด้านต่าง ๆ (6) การวางแผนดูแลต่อเนื่อง ติดตามประเมินผลและทบทวนโดยทีมสหวิชาชีพพร้อมกับครอบครัว เป็นระยะ และประสานการทำงานกับเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในชุมชนเพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแล เด็กที่มีภาวะบกพร่องทางสติปัญญาอย่างต่อเนื่อง (7) การส่งต่อ จะทำในกรณีต่าง ๆ เช่น การส่งต่อ ทางการแพทย์เพื่อตรวจตา ตรวจคลื่นสมอง เป็นต้น หรือเพื่อรับบริการอื่น ๆ ในชุมชน

สร้อยจิต วรรณนวล (2563) กล่าวว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเมื่อเรียนจบ จากสถานศึกษามักจะกลับไปใช้ชีวิตส่วนใหญ่ในชุมชน ดังนั้น บุคคลเหล่านี้ควรได้รับการสอน ให้ดำรงชีวิตอย่างอิสระในบ้านที่เป็นทักษะพื้นฐานเพื่อให้เด็กพึ่งพาผู้อื่นน้อยที่สุด ก่อให้เกิด ความภาคภูมิใจในตนเองและครอบครัว และส่งผลต่อการดำรงชีวิตอย่างอิสระในชุมชนได้ในที่สุด

Natasha & Lacey (2017) กล่าวว่า การส่งเสริมพัฒนาการของเด็กที่มีความบกพร่อง ทางสติปัญญา เด็กที่บกพร่องทางสติปัญญาหรือเด็กที่มีพัฒนาการล่าช้ารอบด้านส่วนใหญ่จะได้รับการ ช่วยเหลือระยะแรกเริ่มอย่างเข้มข้นจากนักสหวิชาชีพ จากพระราชบัญญัติการศึกษาเพื่อผู้พิการ ในสหรัฐอเมริกากำหนดไว้ว่า เด็กพิการต้องได้รับการส่งเสริมพัฒนาการ ก่อนอายุ 3 ขวบ และครอบครัวของเด็กพิการต้องได้รับการจัดทำแผนบริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว ซึ่งโปรแกรมที่กำหนดและออกแบบให้บริการเฉพาะบุคคลครอบคลุมถึงการบำบัดฟื้นฟูด้านการพูด และภาษา กิจกรรมบำบัด กายภาพบำบัด จิตวิทยา บริการทางการแพทย์ การให้คำปรึกษา ด้านโภชนาการ เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก การให้คำปรึกษาและการฝึกอบรม สำหรับครอบครัว การเยี่ยมบ้าน และการให้บริการทางสังคม โดยแผนบริการช่วยเหลือ เฉพาะครอบครัวใช้กับเด็กอายุ 0-3 ปี หลังจากนั้นเด็กที่มีคุณสมบัติสำหรับบริการต่อเนื่องจะได้รับการ เปลี่ยนไปใช้แผนการศึกษาเฉพาะบุคคลร่วมกับการให้บริการจากนักสหวิชาชีพ

สมาคมอเมริกันด้านความบกพร่องทางสติปัญญาและพัฒนาการ American Association on Intellectual and Developmental Disabilities (AAIDD) กล่าวว่า บุคคลที่มีความบกพร่อง ด้านสติปัญญาต้องได้รับการศึกษาฟรี การประเมินผลที่ยุติธรรม ได้รับการที่เหมาะสม และเฉพาะเจาะจงเป็นรายบุคคล (AAIDD, 2018)

Lee (2021) กล่าวว่า การพัฒนาความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องด้านสติปัญญา ต้องเริ่มต้นทันทีเมื่อพบความพิการ โดยมีเป้าหมายในการให้บริการเพื่อป้องกันไม่ให้อาการทรุดลง ลดความรุนแรงของโรคและพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยในการบำบัดฟื้นฟูต้องคำนึงถึงแนวทางการให้บริการที่หลากหลายจากสาขาวิชาชีพโดยอยู่บนพื้นฐานของเป้าประสงค์ของการบำบัดฟื้นฟูเป็นรายบุคคล การสนับสนุนทางการศึกษาถือเป็นองค์ประกอบสำคัญของการช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาโดยเมื่อเด็กได้รับการวินิจฉัยว่ามีความบกพร่องทางสติปัญญา ผู้ให้บริการด้านสุขภาพต้องติดต่อโรงเรียนเพื่อจัดการศึกษาพิเศษทันที โดยรูปแบบการให้บริการด้านการศึกษาพิเศษอาจมีความแตกต่างกันในแต่ละบริบทของสถานศึกษา แต่โดยทั่วไปแล้ว การให้บริการด้านการศึกษาพิเศษจะครอบคลุมด้านวิชาการ การวางแผนเปลี่ยนผ่านโดยมุ่งเน้นการส่งเสริมความสามารถในการพึ่งพาตนเอง นอกจากนี้ ต้องสอนวิธีขอความช่วยเหลือ ทักษะพฤติกรรม ทักษะอาชีพ ทักษะการสื่อสาร ทักษะการใช้ชีวิต และทักษะทางสังคม ตามความต้องการของบุคคลในสภาพแวดล้อมที่มีข้อจำกัดน้อยที่สุด การจัดสภาพแวดล้อมสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเป็นการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนทั่วไปให้เอื้อต่อนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาโดยอาจจะมีห้องเรียนการศึกษาพิเศษแยกออกมา แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นเด็กจะต้องได้แสดงศักยภาพและได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่

จากการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สรุปได้ว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาควรได้รับการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มและได้รับการพัฒนาความสามารถตามพัฒนาการตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการ ได้แก่ ทักษะกล้ามเนื้อใหญ่ ทักษะกล้ามเนื้อเล็ก ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา ทักษะทางสังคม และทักษะทางสติปัญญาหรือเตรียมความพร้อมทางวิชาการ ควบคู่ไปกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมโดยได้รับการช่วยเหลือจากครูและนักวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง เช่น ครูการศึกษาพิเศษ แพทย์ นักกิจกรรมบำบัด นักกายภาพบำบัด นักจิตวิทยาคลินิก นักอรรถบำบัด แพทย์แผนไทย เป็นต้น โดยมีโปรแกรมการให้บริการเป็นรายบุคคลตามความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็กแต่ละบุคคล

2. หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม

การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในศูนย์การศึกษาพิเศษ เป็นสิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากร ผู้ปกครอง รวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้อง จะต้องร่วมมือร่วมใจกันหาวิธีดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และนโยบายของการจัดการศึกษา ซึ่งหลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเป็นวิธีทางหนึ่งที่จะสร้างความสำเร็จและทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพตรงตามวัตถุประสงค์ต่อไป มีนักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าว ดังนี้

2.1 ความหมายของคุณธรรมจริยธรรม

ชยันต์ นิลพัฒน์ (2555) กล่าวว่า จริยธรรม หมายถึง หลักการที่มนุษย์ในสังคมยอมรับว่าดีงามและเห็นควรยึดถือปฏิบัติเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขในสังคม และเมื่อนำไปใช้กับการประกอบอาชีพหรือการทำงานซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของมนุษย์และสังคม ก็ย่อมหมายความว่ามนุษย์ย่อมจะต้องมีจริยธรรมในการทำงานหรือการประกอบอาชีพ เพราะในการทำงานมนุษย์ย่อมต้องมีสังคมซึ่งประกอบด้วยคนหลายคนมีความเชื่อและความคิดเห็นที่ต่างกัน จึงมีความจำเป็นต้องมีการวางกรอบให้มนุษย์ประพฤติไปในทิศทางเดียวกันเพื่อการทำงานร่วมกันอย่างสงบสุขและบรรลุเป้าหมายในงานนั้น ๆ

พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตโต) (2555) กล่าวว่า คุณธรรม จริยธรรม สองคำนี้เป็นคำที่มีความหมายเกี่ยวข้องกันในด้านคุณงามความดี กล่าวคือ จริยธรรม คือความประพฤติที่ถูกต้องดีงามทั้งกายและวาจา สมควรที่บุคคลจะประพฤติปฏิบัติเพื่อให้ตนเองและคนในสังคมนั้นมีความสุขสงบ เยือกเย็น จริยธรรมเป็นเรื่องของการฝึกนิสัยที่ดีโดยกระทำอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอจนเป็นนิสัย ผู้มีความประพฤติดีงามอย่างแท้จริงจะต้องเป็นผู้มีความรู้สึกในด้านดีอยู่ตลอดเวลา คือ มีคุณธรรมอยู่ในจิตใจหรืออาจกล่าวได้ว่าจริยธรรมเป็นเรื่องของการประพฤติปฏิบัติเป็นพฤติกรรมภายนอก ส่วนคุณธรรมเป็นสภาพคุณงามความดีภายในจิตใจซึ่งทั้งสองส่วนต้องเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน พฤติกรรมของคนที่แสดงออกมาทั้งทางกายและวาจานั้นย่อมเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์และเป็นไปตามความรู้สึกนึกคิดทางจิตใจและสติปัญญา การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ของบุคคลจึงต้องพัฒนาทั้ง 3 ด้านควบคู่กันไป คือ การพัฒนาด้านสติปัญญา ด้านจิตใจ และด้านพฤติกรรม

ไชยพร เรื่องแท้ (2556) กล่าวว่า จริยธรรม หมายถึง ความดีงามที่เป็นหลักในการประพฤติปฏิบัติในการดำเนินชีวิตทั้งทางกาย วาจา ใจ อันชี้ให้เห็นถึงความเจริญงอกงามในชีวิต และรวมถึงสภาพแวดล้อมที่โน้มนำให้บุคคลมุ่งกระทำความดีเป็นหลักความประพฤติของบุคคลเป็นแนวทางของการประพฤติปฏิบัติตนในสิ่งที่ดีงามเหมาะสมและเป็นที่ยอมรับของสังคม เพื่อประโยชน์ของตนเองและส่วนรวม

ราชบัณฑิตยสถาน (2556) ได้ให้ความหมายของคุณธรรมว่า หมายถึง สภาพคุณงามความดี ส่วนจริยธรรม หมายถึง หลักธรรมที่ประพฤติปฏิบัติ ศีลธรรม กฎศีลธรรม

ดร.ณี โอบจรรยาพิทักษ์ และคณะ (2557) กล่าวว่า จริยธรรม หมายถึง มาตรฐานหลักปฏิบัติที่ดั่งงามถูกต้องเหมาะสม

เปรมวราพร พินิจวิทย์ (2558) กล่าวว่า คุณธรรม หมายถึง คุณลักษณะของความดีงามทั้งหลายที่เกิดจากการเรียนรู้เพิ่มขึ้นฝังไว้ในตัวบุคคล ใช้อย่างปฏิบัติตนอันส่งผลให้เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และสังคมมีความสุข ส่วนจริยธรรม หมายถึง หลักการปฏิบัติตนตามคุณธรรมที่มีอยู่ในตัวบุคคล คนที่มีคุณธรรมเจริญงอกงามในจิตใจย่อมส่งผลให้บุคคลนั้นแสดงพฤติกรรมจริยธรรมออกมาในทางที่ดีที่สังคมยอมรับและเชื่อว่าดีแล้ว

เกษม วัฒนชัย (2559) กล่าวว่า คุณธรรม หมายถึง ธรรมที่เป็นคุณหรือสภาพคุณงามความดีเริ่มตั้งแต่ความนึกคิด ความปรารถนา ความตั้งใจ คนที่มีคุณธรรมเมื่อคิดดีแล้วย่อมแสดงพฤติกรรม คือ คำพูดและการกระทำที่ปรากฏออกมาแล้วสังคมตัดสินว่าดีจริงและงาม ส่วนจริยธรรม หมายถึง ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติหรือศีลธรรม หมายถึง คำพูดและการกระทำ

คณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ (2559) กล่าวถึงคุณธรรมว่า หมายถึง สิ่งที่มีคุณค่า มีประโยชน์ เป็นความดีงาม เป็นมโนธรรม เป็นเครื่องประดับประดาใจให้เกลียดความชั่ว กลัวบาป ใฝ่ความดี เป็นเครื่องกระตุ้นผลักดันให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบ เกิดจิตสำนึกที่ดี มีความสงบเย็นภายใน เป็นสิ่งที่ต้องปลูกฝังโดยเฉพาะเพื่อให้เกิดขึ้นและเหมาะสมกับความต้องการในสังคมไทย ส่วนจริยธรรม หมายถึง กรอบหรือแนวทางอันดีงามที่พึงปฏิบัติ ซึ่งกำหนดไว้สำหรับสังคมเพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย งดงาม ความสงบร่มเย็นเป็นสุข ความรัก สามัคคี ความอบอุ่น มั่นคง และปลอดภัยในการดำรงชีวิต

นิตสาร ยมหา (2559) กล่าวว่า คุณธรรม หมายถึง สิ่งที่ดีงาม สิ่งที่คุณคนทั่วไปยอมรับว่าดี เป็นคุณสมบัติที่เสริมสร้างจิตใจให้ดีงามหรือคุณสมบัติที่ดีในจิตใจ ซึ่งคุณธรรมในแต่ละสังคมอาจแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับวัฒนธรรม เศรษฐกิจ ศาสนา และการศึกษาของคนในสังคมนั้น ส่วนจริยธรรม หมายถึง หลักแห่งความประพฤติหรือแนวทางของการประพฤติตนให้เป็นคนดี ปฏิบัติตนเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างสงบเรียบร้อย

อนันต์ศักดิ์ ภูพลผัน (2559) กล่าวว่า คุณธรรมจริยธรรม หมายถึง คุณลักษณะที่เกี่ยวกับการประพฤติปฏิบัติ ตลอดจนการคิดในทางที่ถูกต้อง ดีงาม มีคุณประโยชน์ทั้งตนเองและส่วนรวม สามารถควบคุมตนเองในการประพฤติปฏิบัติและการปรับตัวเพื่อความสงบสุขในการอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขในสังคม

พระมหาชานนท์ ชัยมงคล (2561) กล่าวว่า คุณธรรมจริยธรรม หมายถึง หลักแห่งความประพฤติดี เป็นพฤติกรรมการแสดงออกอันเนื่องมาจากสภาพคุณงามความดีในจิตใจตามหลักศีลธรรม ปรัชญา ค่านิยม ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม พฤติกรรมที่แสดงออกเป็นไปตามความสำนึกในจิตใจ กระทำเพราะเป็นสิ่งที่ตั้งามถูกต้อง ไม่ใช่เพราะมีกฎระเบียบหรือสภาพบังคับให้ต้องกระทำ ถ้าผู้ใดมีคุณธรรมในจิตใจแล้วแสดงออกมาให้เห็นเป็นรูปธรรมก็จะได้ชื่อเป็นผู้มีจริยธรรมอันงดงาม ดังนั้น คำว่าคุณธรรมจริยธรรมเป็นคำที่คนส่วนใหญ่จะกล่าวควบคู่กันอยู่เสมอ

Norman (2010) กล่าวถึง จริยธรรม หมายถึง ความมีคุณธรรม มารยาททางสังคมซึ่งเป็นหลักประพฤติกปฏิบัติที่เป็นที่ยอมรับภายในสังคม

Kaur (2019) กล่าวถึง คุณธรรมจริยธรรม หมายถึง ความดีสูงสุดซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานหลักการความคิดในการแยกแยะระหว่างถูกและผิด

จากการศึกษาเกี่ยวกับความหมายของคุณธรรมจริยธรรม สรุปได้ว่าหมายถึง การประพฤติปฏิบัติ คุณงามความดี สิ่งที่มีคุณค่า สิ่งที่เป็นระเบียบ กฎเกณฑ์ และแนวทางความประพฤติ เป็นที่ยอมรับของสังคมและบุคคลโดยทั่วไปจนเป็นนิสัย

2.2 ความสำคัญของคุณธรรมจริยธรรม

คุณธรรมจริยธรรมเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งในสภาพสังคมปัจจุบัน ซึ่งเป็นสังคมที่มีการแข่งขันสูงและมีการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมตะวันตกที่หลั่งไหลเข้ามาอย่างไม่หยุดยั้ง หากเด็ก เยาวชนแม้กระทั่งเด็กพิการและเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาขาดภูมิคุ้มกันที่จะต่อต้านและยับยั้งชั่งใจก็อาจจะติดหล่มในกระแสวัฒนธรรมที่ตรงข้ามกับคุณความดีที่เป็นเอกลักษณ์ของสังคมไทยในอดีตที่ผ่านมา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (2542) กล่าวถึง การปฏิรูปการเรียนรู้ โดยคนไทยที่พึงปรารถนา คือ คนดี คนเก่ง และมีความสุข 1) คนดี คือ คนที่ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทางด้านจิตใจและพฤติกรรมที่แสดงออก เช่น มีความเอื้อเฟื้อเกื้อกูล มีจิตใจที่เป็นธรรม มีเหตุผล รู้หน้าที่ ซื่อสัตย์ ขยัน ประหยัด มีวินัย มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย เคารพความคิดเห็นและสิทธิของผู้อื่น มีความเสียสละ และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข 2) คนเก่ง คือ คนที่มีสมรรถภาพสูงในการดำเนินชีวิต โดยมีความสามารถในด้านใดด้านหนึ่งหรือรอบด้าน หรือมีความสามารถเฉพาะทาง เช่น ความสามารถทางด้านคณิตศาสตร์ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถด้านภาษา ดนตรี มีภาวะผู้นำ รู้จักตนเอง ควบคุมตนเองได้ เป็นต้น 3) มีความสุข คือ คนที่มีสุขภาพและจิตใจดี เป็นคนร่าเริงแจ่มใส ร่างกายแข็งแรง มีอิสรภาพ ปลอดภัยจากการตกเป็นทาสของอบายมุขและสามารถดำรงชีวิตได้อย่างพอเพียงตามอัตภาพ

ดลนภา การ์กัษ (2556) กล่าวว่า การปลูกฝังจริยธรรมมีความสำคัญต่อการพัฒนาพลเมืองให้มีคุณภาพ ดังนั้น สถานศึกษาจึงมีหน้าที่ที่จะต้องปลูกฝังจริยธรรมให้กับเยาวชนของชาติ ซึ่งจะเป็นผู้ใหญ่ในภายหน้า มีความประพฤติปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ในสังคมและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป

กระทรวงศึกษาธิการ (2559) กล่าวถึง แผนการศึกษาแห่งชาติของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 ยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตและสุขภาวะที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาคอนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีจริยธรรมและคุณธรรม พัฒนาคอนทุกช่วงวัยและเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างมีคุณภาพ รวมถึงการสร้างคนให้ใช้ประโยชน์และอยู่กับสิ่งแวดล้อมอย่างเกื้อกูล อนุรักษ์ ฟื้นฟู ใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม

นิศากร ยมหา (2559) กล่าวว่า คุณธรรมและจริยธรรมมีความสำคัญยิ่งทั้งในแง่ส่วนตนและส่วนรวม เพราะหากคนในสังคมขาดคุณธรรมจริยธรรมแล้วจะส่งผลเสียหายอย่างยิ่งแก่สังคม คุณธรรมมีความสำคัญต่อบุคคลทำให้บุคคลมีศักดิ์ศรีได้รับการยอมรับได้รับความสำเร็จและมีความปลอดภัยในการดำรงชีวิต มีความสำคัญต่อส่วนรวมทำให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันได้อย่างปกติสุข ประเทศชาติเจริญก้าวหน้า และจริยธรรมเป็นรากฐานอันสำคัญแห่งความเจริญรุ่งเรือง ความมั่นคง และความสงบสุขของปัจเจกชน สังคม และประเทศชาติ

มนิดา เจริญภูมิ (2559) กล่าวว่า คุณธรรมจริยธรรมเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาคอน ปัญหาของสังคมไทยที่ประสบพบเห็นอยู่ทุกวันนี้เกิดจากคน ปัญหาเริ่มต้นที่คน และมีผลกระทบถึงคน การแก้ปัญหาสังคมไทยจึงต้องแก้ด้วยการพัฒนาคอน เพื่อให้คนมีปัญญา มีความรู้มีคุณธรรมและมีทักษะในการแก้ปัญหาชีวิต ปัญหาจึงอยู่ที่ว่าเราจะพัฒนาคอนอย่างไรเพื่อให้คนมีชีวิตที่ดีงามสามารถใช้ความรู้และแก้ปัญหาได้ สร้างสรรค์ได้ ปฏิบัติต่อเทคโนโลยีอย่างถูกต้อง อยู่ในระบบการแข่งขันทางเศรษฐกิจได้ บริโภคผลผลิตด้วยปัญญา รู้อะไรดีอะไรชั่ว มีทัศนคติทางจริยธรรมที่เหมาะสม ฯลฯ ทั้งหมดนี้เป็นคุณสมบัติของคนที่มีความคุณธรรม การจัดการศึกษาคงต้องยึดหลักสำคัญคือให้ความรู้คุณธรรม สังคมไทยจึงจะมีสมาชิกของสังคมที่เป็นทั้งคนเก่งและคนดี

จักรี วงศ์อักษร (2560) กล่าวถึง ความสำคัญของคุณธรรมทำให้เกิดจริยธรรมส่งผลให้เกิดการปฏิบัติที่ถูกต้อง ทำให้เกิดความสุขความพึงพอใจกับตนเองและสังคม คุณธรรมสามารถฝึกฝนได้ เมื่อมีคุณธรรมหนึ่งแล้วก็จะเกิดคุณธรรมอื่น ๆ ตามมา ความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติก็จะเกิดขึ้น หากสังคมใดประกอบด้วยบุคคลไร้คุณธรรมจริยธรรม มีการประพฤติปฏิบัติที่เห็นแก่ตัว ขอบเบียดเบียนซึ่งกันและกันสังคมนั้นก็จะขาดความสงบสุข เกิดความสับสนวุ่นวาย ประเทศชาติก็อ่อนแอและอาจสูญเสียดินแดนของชาติไปในที่สุด

ยุพิน รอดประพันธ์ (2561) กล่าวว่า คุณธรรมและจริยธรรมมีความสำคัญยิ่งทั้งในแง่ ส่วนตนและส่วนรวม เพราะหากคนในสังคมขาดคุณธรรมจริยธรรมแล้วจะส่งผลเสียหายอย่างยิ่ง แก่สังคม คุณธรรมมีความสำคัญต่อบุคคลทำให้บุคคลมีศักดิ์ศรีได้รับการยอมรับ ได้รับความสำเร็จ และมีความปลอดภัยในการดำรงชีวิต มีความสำคัญต่อส่วนรวมทำให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันได้อย่างปกติสุข ประเทศชาติเจริญก้าวหน้า และจริยธรรมเป็นรากฐานอันสำคัญแห่งความเจริญรุ่งเรือง ความมั่นคงและความสงบสุขของปัจเจกชน สังคม และประเทศชาติ

วรา โชติวิโร (2561) กล่าวถึง ความสำคัญของคุณธรรมนักเรียน พอสรุปได้ว่า คุณธรรม คือ องค์ประกอบสำคัญของบุคคล เป็นสภาวะนามธรรมในตัวบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการ แสดงพฤติกรรมทางกาย ทางวาจา ในทางที่ดีและไม่ดี ควรและไม่ควร เป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงความรู้ ความเชื่อ ความศรัทธาที่มีต่อตนเองและสังคม ซึ่งมีผลกระทบต่อทั้งปัจเจกบุคคลและต่อสังคม ในวงกว้างเป็นอย่างยิ่ง ภาคการศึกษาจึงได้กำหนดว่า จะเร่งรัดปฏิรูปการศึกษาโดยยึดคุณธรรม นำความรู้ พัฒนาคนโดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือของ สถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษา คุณธรรมจริยธรรมจึงมีความสำคัญและเป็น สิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับสังคมไทยที่ต้องการทั้งคนดีและคนเก่ง

อุทัยวรรณ ทับทิมทองสุข (2561) กล่าวว่า คุณธรรมและจริยธรรมมีความสำคัญยิ่งทั้งในแง่ ส่วนตนและส่วนรวมเพราะหากคนในสังคมขาดคุณธรรมจริยธรรมแล้วจะส่งผลเสียหายอย่างยิ่ง แก่สังคม คุณธรรมมีความสำคัญต่อบุคคลทำให้บุคคลมีศักดิ์ศรี ได้รับการยอมรับ ได้รับความสำเร็จ และมีความปลอดภัยในการดำรงชีวิต มีความสำคัญต่อส่วนรวมทำให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันได้อย่าง ปกติสุข ประเทศชาติเจริญก้าวหน้า และจริยธรรมเป็นรากฐานอันสำคัญแห่งความเจริญรุ่งเรือง ความมั่นคง และความสงบสุขของบุคคล ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ

พระมหารัตน์ อินธิสิทธิ์ (ติคุชปญโญ) (2563) กล่าวว่า ความสำคัญของคุณธรรม จริยธรรม คือ คุณธรรมจริยธรรมเป็นสิ่งที่ควรได้รับการปลูกฝังให้คนทุกระดับชั้น เพราะเป็นพื้นฐานที่ สำคัญที่จะทำให้เกิดความสงบร่มเย็นเป็นสุขของคนในสังคมและตนเอง โดยต้องร่วมมือกันทั้ง สถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา สถาบันการศึกษา อันจะทำให้เกิดความเจริญก้าวหน้า และประเทศชาติ ทั้งยังเป็นหลักความประพฤติของพลเมืองที่ดี เป็นการสร้างนิสัยของบุคคลที่เน้น ในด้านจิตใจเป็นหลักและทำให้คนอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์และยังมีลักษณะเป็นพลวัต คือ ปรับเข้า กับบริบทของสังคม เมื่อคนมีคุณธรรมจริยธรรมแล้วจะส่งผลให้เกิดความเจริญก้าวหน้าทั้งสังคม และประเทศชาติ

Kaur (2019) กล่าวว่า คุณธรรมจริยธรรมเป็นระบบกฎเกณฑ์ที่ช่วยควบคุมปฏิสัมพันธ์ ทางสังคมและความสัมพันธ์ทางสังคมของบุคคลบนพื้นฐานแนวคิดความน่าเชื่อถือ ความยุติธรรม และสิทธิ

จากการศึกษาเกี่ยวกับความสำคัญของคุณธรรมจริยธรรม สรุปได้ว่า คุณธรรมจริยธรรม เป็นสิ่งที่สำคัญต่อเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เด็กทั่วไป และทุกคน ที่จะต้องประพฤติปฏิบัติ จนเป็นนิสัย เมื่อทุกคนประพฤติตนเป็นคนที่มีความคุณธรรมจริยธรรมก็จะส่งผลให้ประเทศชาติสงบสุข และเจริญรุ่งเรืองต่อไป

2.3 หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษา พิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา พุทธศักราช 2562 กับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา (2562) กล่าวถึง หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา พุทธศักราช 2562 ว่าได้กำหนดจุดหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐานในการพัฒนาเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับปฐมวัยให้มีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา และทักษะ จำเป็นสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เพื่อให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข จุดหมายเพื่อให้เกิดกับเด็กเมื่อจบการศึกษาระดับปฐมวัย ดังนี้ 1) ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย แข็งแรง และมีสุขนิสัยที่ดี 2) สุขภาพจิตดี มีสุนทรียภาพ มีความคุณธรรมจริยธรรม จิตใจที่ดีงาม 3) มีทักษะชีวิต และปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีวินัย อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข 4) มีทักษะการคิด การใช้ภาษาสื่อสาร และการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย 5) มีทักษะจำเป็น เฉพาะความพิการสำหรับเด็กพิการแต่ละประเภท หลักสูตรสถานศึกษาฯ กำหนดมาตรฐาน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ จำนวน 13 มาตรฐาน ประกอบด้วย

1) พัฒนาการด้านร่างกาย ประกอบด้วย 2 มาตรฐาน คือ มาตรฐานที่ 1 ร่างกาย เจริญเติบโตและมีสุขนิสัยที่ดี และมาตรฐานที่ 2 กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรงใช้ได้ อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน

2) พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ ประกอบด้วย 3 มาตรฐาน คือ มาตรฐานที่ 3 มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข มาตรฐานที่ 4 ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว และมาตรฐานที่ 5 มีความคุณธรรมจริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม

3) พัฒนาการด้านสังคม ประกอบด้วย 3 มาตรฐาน คือ มาตรฐานที่ 6 มีทักษะชีวิต และปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาตรฐานที่ 7 รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและความเป็นไทย และมาตรฐานที่ 8 อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตน เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

4) พัฒนาการด้านสติปัญญา ประกอบด้วย 4 มาตรฐาน คือ มาตรฐานที่ 9 ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมตามศักยภาพ มาตรฐานที่ 10 มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ตามศักยภาพ มาตรฐานที่ 11 มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ตามศักยภาพ และมาตรฐานที่ 12 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้ตามศักยภาพ

5) ด้านทักษะจำเป็นเฉพาะความพิการ ประกอบด้วย 1 มาตรฐาน คือ มาตรฐานที่ 13 มีการพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะความพิการแต่ละประเภท ในมาตรฐานนี้แบ่งมาตรฐานได้ 8 ประเภทความพิการ คือ มาตรฐานที่ 13.1 มีการพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางการเห็น มาตรฐานที่ 13.2 มีการพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางการได้ยิน มาตรฐานที่ 13.3 มีการพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางสติปัญญา มาตรฐานที่ 13.4 มีการพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ มาตรฐานที่ 13.5 มีการพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางการเรียนรู้ มาตรฐานที่ 13.6 มีการพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางการพูดและภาษา มาตรฐานที่ 13.7 มีการพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ และมาตรฐานที่ 13.8 มีการพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะบุคคลออทิสติก

จากการศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา พุทธศักราช 2562 กับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม สรุปได้ว่า การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมเป็นสิ่งที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ซึ่งเป็นสถานศึกษาต้องพัฒนา และให้ความสำคัญควบคู่ไปกับการพัฒนาศักยภาพของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มิใช่มุ่งเพียงการพัฒนาเด็กให้มีพัฒนาการในด้านใดด้านหนึ่งเพียงอย่างเดียว ด้วยเหตุนี้ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา พุทธศักราช 2562 จึงได้กำหนดจุดหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ อันเป็นคุณภาพของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในด้านคุณธรรมจริยธรรมไว้ คือ สุขภาพจิตดี มีสุนทรียภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม และจิตใจที่ดีงาม

2.4 การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในสถานศึกษา

เจือจันทร์ จงสถิตอยู่ และคณะ (2555) กล่าวว่า การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมนับเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ คุณธรรมจริยธรรมเป็นพื้นฐานสำคัญ ๆ ที่ประเทศส่วนใหญ่มี ไม่ว่าจะเป็นประเทศที่กำลังพัฒนาหรือประเทศที่พัฒนาแล้ว เพื่อเป็นฐานในการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติ สถาบันการศึกษา สถาบันครอบครัว และสถาบันศาสนา ตลอดจนปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลต่อการพัฒนาประเทศนับเป็นรากฐานสำคัญของคุณธรรมจริยธรรมของคนในสังคม โดยสถาบันเหล่านี้ล้วนนับเป็นเครื่องมือในการจัดระเบียบของสังคมให้มีแนวทางประพฤติปฏิบัติที่ดีตามกรอบของสังคม

การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการต่อเนื่องและใช้เวลาและให้เชื่อมโยงกับวิถีชีวิต รัฐเข้ามามีบทบาทดำเนินการสนับสนุนด้วยรูปแบบต่าง ๆ จะเป็นผลดีต่อการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของคนในสังคมได้เป็นอย่างดี สำหรับแนวทางการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของในสังคมไทยที่ถือว่าเป็นการแก้ไขปัญหาสังคมได้ในระยะยาวคือการปลูกฝังจิตสำนึกให้คนในสังคมได้มีการปฏิบัติตนไปในแนวทางที่ดี โดยการปลูกฝังจิตสำนึกนับว่าเป็นการปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนมีความสำนึกมีความตระหนักรู้ในเรื่องคุณธรรมจริยธรรม สำหรับสังคมไทยการปลูกฝังจิตสำนึกที่ดี คือ การปลูกฝังในสถาบันการศึกษาโดยสามารถทำได้โดยการจัดทำหลักสูตรการศึกษาที่เกี่ยวข้องโดยตรง มีการจัดตั้งโรงเรียนสอนในเรื่องของคุณธรรมจริยธรรมโดยเฉพาะ มีการวางแผนการสอนที่เริ่มต้นจากอายุและมีการจัดทำหลักสูตรการสอนที่เป็นรูปธรรม การปลูกฝังในสถาบันครอบครัวเป็นการสร้างแบบอย่างความประพฤติที่ดีจากครอบครัวผ่านการอบรมเลี้ยงดู การปลูกฝังการสร้างจิตสำนึก การยอมรับความแตกต่างของเด็กให้เริ่มตั้งแต่วัยเยาว์ และการปลูกฝังโดยการใช้ธรรมะช่วยในการขัดเกลาจิตใจโดยการใช้หลักการศาสนารวมถึงหลักการศึกษามาเป็นตัวขับเคลื่อนเป็นฐานสำคัญในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับเด็ก การใช้ธรรมะเป็นทางออกในการแก้ไขปัญหา จึงทำให้เกิดแนวคิดในการจัดทำหลักสูตรการเข้าค่ายอบรมคุณธรรมจริยธรรมให้กับเด็กเยาวชนให้พึงประพฤติปฏิบัติตนให้อยู่ในครรลองครองธรรมและนำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้ามาเป็นรากฐาน

รัชกร แสนสุด (2556) กล่าวว่า การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนนั้น จะต้องดำเนินการทุกอย่างเพื่อปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียน โดยเริ่มตั้งแต่แต่งตั้งกรรมการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมประจำโรงเรียนเพื่อทำหน้าที่กำหนดแผนงาน ควบคุม ดูแล การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนและดำเนินการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียนโดยเน้นการปฏิบัติจริงทั้งในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสถานการณ์ต่าง ๆ และสรุปได้ว่า การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน หมายถึง การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน เพื่อปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียน และผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลสำคัญในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียนโดยเริ่มตั้งแต่การวางแผนการดำเนินงาน การปฏิบัติตามแผน การดำเนินงานที่กำหนดไว้ และการกำกับติดตาม ควบคุม วัตถุประสงค์และประเมินผลการปฏิบัติงาน ฉะนั้นการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนให้ได้ผลนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องกำหนดเป้าหมายวัตถุประสงค์ที่แน่นอน ต้องกำกับการปฏิบัติกิจกรรมให้เป็นไปตามนโยบาย แผนงาน โครงการ และภารกิจอย่างเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง

ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ (2558) กล่าวว่า เมื่อผู้บริหารสถานศึกษา และคณะครูสนใจ ตัดสินใจจะพัฒนาโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนคุณธรรมจะต้องคำนึงถึงหลักการดังต่อไปนี้ 1) ความสมัครใจและเต็มใจ จะพัฒนาเป็นโรงเรียนคุณธรรมทุกคนควรตระหนักและมั่นใจในคุณค่าและความสำคัญของการมีคุณธรรม ซึ่งจะช่วยให้ทุกคนในโรงเรียนอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขโดยอาศัยความคิดริเริ่มของคณะครูและการมีภาวะผู้นำของผู้บริหารเป็นหลักสำคัญ 2) ใช้กระบวนการมีส่วนร่วม ทุกคนในโรงเรียนร่วมกันทำ เป็นการปฏิบัติด้วยตนเองโดยร่วมกันคิดวางแผน ร่วมกันทำ และร่วมกันประเมินผล เพื่อปรับปรุงตนเองและโรงเรียนของเราเองให้มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น และร่วมกันลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ให้น้อยลงหรือหมดไป 3) มีการติดตามและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ นำผลการประเมินมาปรับปรุงแผนการปฏิบัติงานคุณธรรมอย่างต่อเนื่อง โดยอาจกำหนดแผนการปฏิบัติงานโรงเรียนคุณธรรมไว้อย่างน้อยคราวละ 1 ปี และ 4) โครงการคุณธรรม เป็นนวัตกรรมการเรียนรู้ที่จะดำเนินการเป็นไปตามบริบทของโรงเรียน ไม่เน้นการเพิ่มงบประมาณจากงบประมาณปกติ

พระมหาวิชาญ สุวิชาโน (บัวบาน) และ เกษม แสงนนท์ (2562) กล่าวถึง ขั้นตอนการบริหารจัดการโรงเรียนวิถีพุทธ 6 ขั้นตอน มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1) การเตรียมการ เป็นขั้นตอนความพยายามที่จะเตรียมสิ่งที่จะทำให้การดำเนินการพัฒนาเป็นไปได้โดยสะดวก ซึ่งมีประเด็นสำคัญที่ต้องคำนึงถึงในการเตรียมการ เช่น (1) การหาที่ปรึกษา แหล่งศึกษา และเอกสารข้อมูลต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ปรึกษาที่เป็นกัลยาณมิตรในการพัฒนาวิถีพุทธ ซึ่งอาจจะเป็นพระภิกษุหรือคฤหัสถ์ที่ผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นผู้ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ มีศรัทธา และความรู้ชัดในพุทธธรรม ถ้าเป็นคฤหัสถ์ควรเป็นแบบอย่างในสังคมได้ เช่น เป็นผู้ไม่ข้องแวะในอบายมุข เป็นผู้ทรงศีล ผู้ปฏิบัติธรรม เป็นต้น ที่ปรึกษาจะมีความจำเป็นมากโดยเฉพาะในระยะเริ่มของการพัฒนา (2) การเตรียมบุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ให้มีความตระหนักในคุณประโยชน์ที่จะเกิดขึ้น ให้เกิดศรัทธาและฉันทะในการร่วมกันพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธด้วยปัญญา รู้เข้าใจทิศทางจากศรัทธาและฉันทะการพัฒนาาร่วมกัน ความสำเร็จในการพัฒนา คาดหมายได้ว่าจะเกิดขึ้นได้ไม่ยาก สำหรับวิธีการเตรียมผู้เกี่ยวข้องนี้สามารถดำเนินการได้หลากหลาย ตั้งแต่วิธีทั่วไป เช่น การประชุมชี้แจง การสัมมนา จนถึงการประชุมสัมพันธที่หลากหลาย การร่วมกันศึกษาดูงาน เป็นต้น (3) การกำหนดเป้าหมาย จุดเน้น หรือวิสัยทัศน์ และแผนงานที่ชัดเจน ทั้งระยะยาวและแผนปฏิบัติการรายปีก็ตามที่ผู้เกี่ยวข้องเห็นพ้องกันจะเป็นหลักประกันความชัดเจนในการดำเนินการพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธได้อย่างดี อันเป็นส่วนสำคัญของการเตรียมการที่ดี

2) การดำเนินการจัดสภาพและองค์ประกอบ เป็นการดำเนินการจัดปัจจัยต่าง ๆ ของการพัฒนาผู้เรียน ซึ่งประกอบไปด้วยสภาพทั้งกายภาพและองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง อันจะนำสู่การเป็นปัจจัยในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักปัญญาวัตรธรรม 4 ประการ คือ (1) การอยู่ใกล้คนดี ใกล้ผู้รู้ มีข้อมูล มีสื่อที่ดี (สัพปุริสสังเสวะ) (2) การใส่ใจศึกษาเล่าเรียน โดยมีฐานของหลักสูตรการเรียนการสอนที่ดี (สัทธัมมัสสวนะ) (3) การมีกระบวนการคิดที่ดี คิดถูกวิธี โดยมีสภาพและบรรยากาศที่ส่งเสริม (โยนิโสมนสิการ) (4) ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรมหรือนำความรู้ไปใช้ในชีวิตได้เหมาะสม (ธัมมานุธัมมปฏิบัติ) สภาพและองค์ประกอบที่สำคัญที่จำเป็นต้องจัดส่งเสริมให้เกิดวิถีพุทธ ตัวอย่างเช่น หลักสูตรสถานศึกษา หน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของการเรียนการสอนที่โรงเรียนวิถีพุทธควรคำนึงถึงอย่างยิ่ง แนวคิดหนึ่งของการจัด คือ การบูรณาการหลักธรรมทั้งที่เป็นความรู้ ศรัทธา ค่านิยม คุณธรรม และการฝึกปฏิบัติ หลักธรรมในการเรียนการสอนโดยอาจกำหนดในระดับจุดเน้นหลักสูตรสถานศึกษาที่แทรกในทุกองค์ประกอบหลักสูตรสถานศึกษาหรือกำหนดในระดับหน่วยการเรียนรู้หรือแผนการจัดการเรียนรู้ที่ครูจะนำสู่การจัดการเรียนรู้ต่อไป การเตรียมกิจกรรมนักเรียนที่โรงเรียนต้องคิดและกำหนดให้เหมาะสมกับผู้เรียนของตนมากที่สุด ซึ่งลักษณะกิจกรรมที่กำหนดมีหลากหลายทั้งที่เป็นกิจกรรมประจำวัน ประจำสัปดาห์ หรือประจำโอกาสต่าง ๆ และกิจกรรมวิถีชีวิต ซึ่งถ้าโรงเรียนเลือกกำหนดและเตรียมการไว้ล่วงหน้าจะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน อีกทั้งสะท้อนให้เห็นถึงคำกล่าวที่ว่า “การศึกษาเริ่มต้นเมื่อคนกิน อยู่ ดู ฟังเป็น” การจัดสภาพกายภาพสถานศึกษาครอบคลุมถึงอาคารสถานที่ ห้องเรียน แหล่งเรียนรู้ สภาพแวดล้อมอาณาบริเวณของสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษาจำเป็นต้องคำนึงถึงการจัดให้เหมาะสมและมุ่งเน้นที่จะส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาไตรสิกขาให้มากที่สุด ทั้งที่ผ่านระบบการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษาและผ่านการเรียนรู้วิถีชีวิตจริงจาก “การกิน อยู่ ดู ฟัง” ในชีวิตประจำวัน และการจัดบรรยากาศปฏิสัมพันธ์โดยผ่านการเตรียมการ การมอบหมาย การรับผิดชอบของบุคลากรในการจัดกิจกรรมส่งเสริม หรือดูแลให้บรรยากาศปฏิสัมพันธ์ที่ดีเป็นกัลยาณมิตรเกิดขึ้นอย่างจริงจังต่อเนื่องโดยจัดผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย อาทิ การกระตุ้นทุกคนทำตนเป็นตัวอย่างที่ดี การยกย่องผู้ทำดี การปลูกศรัทธาค่านิยมปฏิบัติดีปฏิบัติชอบต่อผู้อื่น เป็นต้น

3) การดำเนินการพัฒนาตามระบบไตรสิกขา จุดเน้นการดำเนินการพัฒนา คือ นักเรียนของสถานศึกษาโดยเป็นการพัฒนาตามระบบไตรสิกขาที่เป็นลักษณะบูรณาการทั้งในกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรและกิจกรรมวิถีชีวิตต่าง ๆ ที่ส่งเสริม “การกิน อยู่ ดู ฟังให้เป็น” เป้าหมายการพัฒนาจัดให้มีความชัดเจนที่พัฒนาทั้งองค์รวมของชีวิตที่จะนำสู่การพัฒนาชีวิตที่สมบูรณ์ในที่สุด นอกจากการพัฒนาผู้เรียนอันเป็นภาระหลักแล้วสถานศึกษาจำเป็นต้องไม่ละเลยการพัฒนาบุคลากรของตนเองทั้งหมดด้วย เพราะบุคลากรโดยเฉพาะอย่างยิ่งคือครูและผู้บริหารจะเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาผู้เรียน ดังนั้น ยิ่งบุคลากรได้รับการพัฒนาตามระบบไตรสิกขา

มากเท่าไร จะส่งผลดีต่อการช่วยให้นักเรียนได้รับการพัฒนามากขึ้นเท่านั้น การดำเนินการพัฒนาผู้เรียนและบุคลากรตามระบบไตรสิกขานี้ จะดำเนินการได้ดีหากในขั้นเตรียมการ ขั้นดำเนินการ จัดสภาพและองค์ประกอบและขั้นตอนสนับสนุนใกล้ชิดดำเนินการได้อย่างดี เพราะต่างเป็นเหตุปัจจัยที่สำคัญในการดำเนินการพัฒนาผู้เรียน

4) การดูแลสนับสนุนใกล้ชิด เป็นขั้นตอนสำคัญในการเป็นปัจจัยส่งเสริมให้การดำเนินการพัฒนาเป็นไปอย่างราบรื่นมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ลักษณะของการดูแลสนับสนุนที่เหมาะสมควรมีลักษณะของความเป็นกัลยาณมิตรที่ปรารถนาดีต่อกัน ปรารถนาดีต่อการพัฒนาผู้เรียนหรือต่องาน กิจกรรมที่สำคัญของขั้นนี้ คือ การนิเทศติดตามที่จะดูแลการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ การให้คำปรึกษาและชี้แนะผู้ปฏิบัติ การให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ ฯลฯ การสนับสนุนทั้งทรัพยากร ข้อมูล และเครื่องมือต่าง ๆ ในการช่วยดำเนินการให้เป็นไปได้อย่างราบรื่น การรวบรวมข้อมูลและการประเมินผลระหว่างดำเนินการอันจะเป็นฐานของการปรับปรุงต่อเนื่องต่อไป หรือแม้เป็นข้อมูลในการพิจารณาจัดการดูแลสนับสนุนได้อย่างเหมาะสม

5) การปรับปรุงและพัฒนาต่อเนื่อง เป็นขั้นตอนของระบบบริหารจัดการที่กำหนดเพื่อเน้นย้ำการพัฒนาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยนำข้อมูลในขั้นตอนต้น ๆ มาพิจารณาแล้วกำหนดปรับปรุงหรือพัฒนางานที่กำลังดำเนินการอยู่ให้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้องค์ธรรมที่สนับสนุนการปรับปรุงและพัฒนางานเป็นไปอย่างชัดเจนต่อเนื่อง คือ การมีอิทธิบาท 4 (ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา) และอุปญาตธรรม 2 (ความไม่สันโดษในกุศลธรรมและความไม่ระย่อในการพากเพียร) เป็นต้น

6) การประเมินผลและเผยแพร่ผลการดำเนินงาน เป็นขั้นตอนที่จะสะท้อนให้ทราบถึงผลการดำเนินงานในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ อาจเป็น 1 ปี หรือ 3 ปี หรือเมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรม เป็นต้น และในการประเมินจะเน้นข้อมูลที่เป็นเชิงประจักษ์ เชื่อถือได้ ให้ข้อมูลที่ชัดเจน ที่สามารถนำสู่การเผยแพร่หรือรายงานผู้เกี่ยวข้องให้ทราบผลการดำเนินงานนั้น ๆ และนำไปเป็นข้อมูลในการวางแผนดำเนินการอื่น ๆ ต่อไป และในระบบประกันคุณภาพขั้นตอนนี้มีความสำคัญไม่น้อยต่อการเสนอให้ผู้เกี่ยวข้องยอมรับในการดำเนินการและบริหารจัดการ

พรพิทักษ์ เข็มบาสัถย์ และ วรณพล พิมพะสาลี (2563) กล่าวว่า รูปแบบสำหรับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในสังคมไทย สรุปรุประเด็นต่าง ๆ ได้ดังนี้ 1) การปฏิรูปหลักสูตรโดยเน้นใช้หลักสูตรการศึกษาเป็นรากฐานในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม สถาบันการศึกษาในทุกระดับชั้นควรมีการจัดหลักสูตรที่สอนคุณธรรมจริยธรรมโดยตรงและมีการจำแนกช่วงวัยที่ชัดเจนในหลักสูตร โดยมีการแบ่งเป็นช่วงระดับผู้เรียนกับการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในแต่ละระดับ รวมทั้งมีวิธีการกำกับติดตามในการจัดการเรียนการสอนคุณธรรมให้กับผู้เรียน โดยแนวทางเหล่านี้นับเป็นกระบวนการที่ช่วยปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับเด็กและเยาวชนได้เป็นอย่างดี 2) ส่งเสริมการ

ร่วมมือกันโดยการปลูกฝังในสถาบันครอบครัวให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ประพฤติตนเป็นแบบอย่าง การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมที่เริ่มจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง ประพฤติตนเป็นอย่างที่ดีให้แก่บุตรหลาน นับว่าเป็นแนวทางหรือมาตรการที่มีความสำคัญและเป็นธรรมอย่างยิ่ง เนื่องจากบุคคลจะเติบโตมาได้ เป็นคนดีมีคุณธรรมที่อยู่อาศัยสภาพแวดล้อมการใส่ข้อมูลที่ดีในตัวบุคคลก็นับว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญ ในการปฏิบัติตนของบุคคลนั้น ๆ อนึ่ง การปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนใช้ธรรมะเป็นตัวขัดเกลาในการ ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมนับเป็นเรื่องที่สถาบันครอบครัวควรให้ความสำคัญในการประพฤติดตน เป็นแบบอย่าง เหตุเพราะหลักธรรมะของศาสนานับเป็นหลักพื้นฐานในการดำเนินชีวิต หากเด็ก และเยาวชนมีหลักที่ดีในการดำเนินชีวิตที่ประพฤติดตนในหลักครรลองคลองธรรม การรู้ผิดชอบชั่วดี ก็นับเป็นตัวช่วยสำคัญในการพัฒนาสังคมได้อย่างดียิ่ง 3) ส่งเสริมด้านการปฏิบัติและการเป็น แบบอย่างที่ดีของครูภายในโรงเรียน การพัฒนาและประพฤติดตนให้เป็นแบบอย่างของครูควรมีการ ส่งเสริมและปฏิรูประบบวิธีการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ โดยเน้นการเพิ่มความรู้ความเข้าใจ ในด้านจิตวิทยา รวมถึงทักษะที่จำเป็นต่าง ๆ ในการสอนคุณธรรมจริยธรรมให้กับผู้เรียน เนื่องจากครู เป็นผู้มีความสำคัญและมีความใกล้ชิดกับผู้เรียนมากที่สุด ครูจึงเป็นแบบอย่างพฤติกรรมที่ดีให้กับ ผู้เรียน 4) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมขององค์กรภาครัฐและเอกชนในการกำหนดแนวทางในการศึกษา การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในรูปแบบของการกำหนดแนวทางการศึกษานับเป็นปัจจัยที่สำคัญ เป็นอย่างมาก เหตุเพราะการศึกษาเป็นฐานรากที่สำคัญในการดำรงชีวิต ฉะนั้นหากมีความพร้อมด้าน การศึกษาที่เหมาะสม มีหลักสูตรที่พร้อม บุคลากรที่เชี่ยวชาญมีศักยภาพ ตลอดจนการที่ชุมชน องค์กรภาครัฐ และเอกชน ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษา และปลูกฝังคุณธรรมให้ผู้เรียนร่วมกับสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ องค์กรภาครัฐ และเอกชนควรศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมและจริยธรรมของเด็กและเยาวชนในเชิงรุก และเชิงลึกโดยการเข้าถึงสถาบันครอบครัวและสถาบันทางศาสนารวมทั้งสภาพชุมชนของเด็ก และเยาวชนโดยตรง ซึ่งแนวทางหรือมาตรการเหล่านี้ นับเป็นสิ่งสำคัญในการแก้ไขปัญหาในสังคมได้

Pede (2015) กล่าวว่า ในแต่ละวันผู้อำนวยการจะต้องตัดสินใจในการกระทำต่าง ๆ และในบางครั้งการตัดสินใจนั้นอาจขัดแย้งกับนโยบาย แนวปฏิบัติ หรือความเชื่อของตนเอง ซึ่งกระบวนการตัดสินใจทางจริยธรรม ได้แก่ ความยุติธรรมทางจริยธรรม การระมัดระวังด้านจริยธรรม การวิจารณ์ทางจริยธรรม ชุมชนทางจริยธรรม และความเป็นมืออาชีพทางจริยธรรม

Kaur (2019) กล่าวว่า บทบาทของสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของ นักเรียน โรงเรียนมีหน้าที่ในการวางยุทธศาสตร์เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีประสบการณ์การเรียนรู้ที่ เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรมดำเนินชีวิตและแสดงบทบาทที่เหมาะสมตามค่านิยมและศีลธรรม โดยโรงเรียนต้องดำเนินการจากพื้นฐานความเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อพัฒนาการเด็กและเยาวชน รวมถึงมุ่งเน้นไปที่การทำงานกับผู้ปกครองและชุมชนร่วมด้วย ซึ่งเริ่มจากกฎและระเบียบของโรงเรียน

กระบวนการเรียนการสอน และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักการประชาธิปไตย ให้โอกาส สนับสนุน และเสริมสร้างค่านิยมเชิงบวกด้านคุณธรรมภายในโรงเรียน

จากการศึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในสถานศึกษา สรุปได้ว่า การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้แก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อให้เด็กเติบโตเป็นพลเมืองที่ดีของสังคมและประเทศชาติ มีศักยภาพในการดูแลและประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ ไม่ก่อความเดือดร้อนให้สังคม มีชีวิตอยู่อย่างมีความสุขและสงบสุขด้วยตนเอง ไม่ก่อความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น ทำให้สังคมอยู่ด้วยความเจริญก้าวหน้า ไม่เบียดเบียนกัน เพราะบุคคลในสังคมเป็นคนดี มีความรู้ และมีคุณธรรมจริยธรรม การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้แก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญานอกจากจะเริ่มมาจากที่บ้านแล้วศูนย์การศึกษาพิเศษซึ่งเป็นสถานศึกษามีครูเป็นผู้ใกล้ชิดกับเด็กจะเป็นบุคคลสำคัญที่จะดูแลเอาใจใส่ แนะนำ อบรมสั่งสอนเด็กให้เป็นคนดี มีคุณธรรมจริยธรรมควบคู่ไปกับการมีความรู้เพื่อเติบโตเป็นเยาวชนและผู้ใหญ่ที่ดีมีคุณธรรมและจริยธรรมต่อไป

2.5 การประเมินคุณธรรมจริยธรรม

สมบุญ เสาร์เปา (2556) ได้ศึกษาการประเมินคุณธรรมจริยธรรมของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติว่าการประเมินคุณธรรมจริยธรรมได้กำหนดไว้ในทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยการฝึกฝนกาย วาจา ใจ ไว้ดังนี้ 1) การประเมินผลที่ดีต้องทำให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับบุคคลโดยถ่องแท้ การประเมินผลข้อมูลอิงข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้รายละเอียดเกี่ยวกับพฤติกรรมหรือการแสดงทัศนะทางจริยธรรมของนักเรียนที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น 2) การประเมินผลที่ดีควรประสมประสานหลายวิธีการเข้าด้วยกัน เพื่อสร้างความเข้าใจที่ครอบคลุมองค์ประกอบต่าง ๆ เกี่ยวกับบุคคล และเพื่อความมั่นใจของครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือแนะนำนักเรียนตามสภาพของแต่ละบุคคล 3) การประเมินผลที่ดีควรเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาบุคคลมากกว่าการใช้ผลการประเมินในลักษณะวินิจฉัยสรุปผลเกี่ยวกับสภาวะทางจริยธรรมของนักเรียน ทั้งนี้ การประเมินผลจะมีคุณค่ามากกว่าถ้ามีการติดตามเอาใจใส่พฤติกรรมอย่างต่อเนื่องและมีการร่วมมือระหว่างครู ผู้ปกครอง หรือผู้ที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ที่จะช่วยพัฒนาเด็ก

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2560) กล่าวถึง การประเมินพัฒนาการเด็กอายุ 3-6 ปี เป็นการประเมินพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็กโดยถือเป็นกระบวนการต่อเนื่องและเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมปกติที่จัดให้เด็กในแต่ละวัน ผลที่ได้จากการสังเกตพัฒนาการเด็กต้องนำมาจัดทำสารนิทัศน์หรือจัดทำข้อมูลหลักฐานหรือเอกสารอย่างเป็นระบบ ด้วยการรวบรวมผลงานสำหรับเด็กเป็นรายบุคคลที่สามารถบอกเรื่องราวหรือประสบการณ์ที่เด็กได้รับว่าเด็กเกิดการเรียนรู้และมีความก้าวหน้าเพียงใด ทั้งนี้ ให้นำข้อมูลผลการประเมินพัฒนาการ

เด็กมาพิจารณาปรับปรุง วางแผนการจัดกิจกรรม และส่งเสริมให้เด็กแต่ละคนได้รับการพัฒนาตามจุดหมายของหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง การประเมินพัฒนาการควรยึดหลัก ดังนี้ 1) วางแผนการประเมินพัฒนาการอย่างเป็นระบบ 2) ประเมินพัฒนาการเด็กครบทุกด้าน 3) ประเมินพัฒนาการเด็กเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่องตลอดปี 4) ประเมินพัฒนาการตามสภาพจริงจากกิจกรรมประจำวันด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย ไม่ควรใช้แบบทดสอบ และ 5) สรุปผลการประเมินจัดทำข้อมูลและนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาเด็ก สำหรับวิธีการประเมินที่เหมาะสมและควรใช้กับเด็กอายุ 3-6 ปี ได้แก่ การสังเกต การบันทึกพฤติกรรม การสนทนากับเด็ก การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลจากผลงานเด็กที่เก็บอย่างมีระบบ

ยูพิน รอดประพันธ์ (2561) กล่าวว่า การประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนสามารถประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินชิป (CIPP Model) ผลที่ได้จากการประเมินโครงการจะเป็นข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนพัฒนาโครงการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ก่อให้เกิดคุณค่าและประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน และสังคมมีเจตคติที่ดีต่อโรงเรียนและเชื่อมั่นว่าโรงเรียนสามารถพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข เป็นทรัพยากรที่มีค่าของชาติ อันจะเป็นพลังสำคัญในการพัฒนาประเทศในอนาคตต่อไป

สุภาพร นพบุรี (2561) กล่าวว่า การประเมินคุณธรรมจริยธรรมควรใช้วิธีการที่หลากหลาย โดยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการประเมิน ใช้วิธีการ เครื่องมือประเมินให้เหมาะสมกับช่วงวัยของเด็ก และใช้เครื่องมือที่หลากหลาย

จากการศึกษาเกี่ยวกับการประเมินคุณธรรมจริยธรรม สรุปได้ว่า การประเมินคุณธรรมจริยธรรมควรใช้วิธีการที่หลากหลายและการประเมินจะต้องได้มาตามข้อเท็จจริงและมีคุณภาพ การประเมินควรเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาบุคคล ควรเกิดจากความร่วมมือระหว่างพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู หรือผู้ที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ที่สำคัญเหมาะสมกับวัยและลักษณะของเด็กแต่ละบุคคล

2.6 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา พุทธศักราช 2562

1) ความหมายของคุณลักษณะอันพึงประสงค์

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2551) กำหนดไว้ว่าคุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง คุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน อันเป็นคุณลักษณะที่สังคมต้องการในด้านคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยม บุคลิกลักษณะนิสัยที่ดีงาม

กระทรวงศึกษาธิการ (2552) กล่าวถึง หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ว่ามุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย และ 8) มีจิตสาธารณะ

ราชบัณฑิตยสถาน (2556) พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ให้ความหมายของคุณลักษณะไว้ว่า หมายถึง เครื่องหมายหรือสิ่งที่ชี้ให้เห็นความดีหรือลักษณะประจำตัวชัดเจน

จิตตินันท์ ดีหลาย (2561) กล่าวว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง พฤติกรรมที่คาดหวังให้เกิดกับบุคคลซึ่งจะต้องเป็นพฤติกรรมที่ดีที่สังคมต้องการ

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา (2562) กล่าวว่า นักสหวิชาชีพและผู้ปกครองต้องร่วมกันประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา พุทธศักราช 2562 ตามช่วงอายุ

จากการศึกษาเกี่ยวกับความหมายของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สรุปได้ว่า หมายถึง คุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน อันเป็นคุณลักษณะที่สังคมต้องการในด้านการมีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม บุคลิก ลักษณะนิสัยที่ดีงาม สถานศึกษาแต่ละแห่งอาจจะกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไม่เหมือนกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพปัญหา ความต้องการ ตลอดจนวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ซึ่งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการพัฒนาและประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาเป็นผู้กำหนด โดยอาศัยข้อมูลที่ได้จากการศึกษาความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชน และจากการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน

2) คุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา (2562) กล่าวถึง หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา พุทธศักราช 2562 ว่าได้กำหนดมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จำนวน 13 มาตรฐาน ซึ่งคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาได้กำหนดไว้ในมาตรฐานที่ 5 มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม โดยมีรายละเอียดของมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ และสภาพที่พึงประสงค์ ดังนี้

2.1) มาตรฐานที่ 5 มีคุณธรรมจริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม

(1) ตัวบ่งชี้ 5.1 ซื่อสัตย์สุจริต

อายุพัฒนาการ	สภาพที่พึงประสงค์
3-4 ปี	บอกหรือชี้ได้ว่าสิ่งใดเป็นของตนเองและสิ่งใดเป็นของผู้อื่น
4-5 ปี	ขออนุญาตหรือรอคอยเมื่อต้องการสิ่งของของผู้อื่น
5-6 ปี	ขออนุญาตหรือรอคอยเมื่อต้องการสิ่งของของผู้อื่นด้วยตนเอง

(2) ตัวบ่งชี้ 5.2 มีความเมตตากรุณา มีน้ำใจ และช่วยเหลือแบ่งปัน

อายุพัฒนาการ	สภาพที่พึงประสงค์
3-4 ปี	แสดงความรักเพื่อนและมีเมตตาสัตว์เลี้ยง และแสดงความเป็นน้ำใจ ช่วยเหลือแบ่งปันบุคคลอื่น
4-5 ปี	แสดงความรักเพื่อนและมีเมตตาสัตว์เลี้ยง และแสดงความเป็นน้ำใจ ช่วยเหลือแบ่งปันบุคคลอื่น
5-6 ปี	แสดงความรักเพื่อนและมีเมตตาสัตว์เลี้ยง และแสดงความเป็นน้ำใจ ช่วยเหลือแบ่งปันบุคคลอื่น

(3) ตัวบ่งชี้ 5.3 มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

อายุพัฒนาการ	สภาพที่พึงประสงค์
3-4 ปี	แสดงสีหน้าหรือท่าทางรับรู้ความรู้สึกผู้อื่น
4-5 ปี	แสดงสีหน้าและท่าทางรับรู้ความรู้สึกผู้อื่น
5-6 ปี	แสดงสีหน้าและท่าทางรับรู้ความรู้สึกผู้อื่นอย่างสอดคล้องกับสถานการณ์

(4) ตัวบ่งชี้ 5.4 มีความรับผิดชอบ

อายุพัฒนาการ	สภาพที่พึงประสงค์
3-4 ปี	ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ
4-5 ปี	ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ
5-6 ปี	ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จด้วยตนเอง

2.2) การกำหนดสาระการเรียนรู้ในการจัดประสบการณ์และประเมินพัฒนาการเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม

สภาพที่พึงประสงค์เป็นพฤติกรรมหรือความสามารถตามวัยที่คาดหวังให้เด็กเกิดบนพื้นฐานพัฒนาการตามวัยหรือความสามารถตามธรรมชาติในแต่ละระดับอายุ การกำหนดสาระการเรียนรู้ในการจัดประสบการณ์และประเมินพัฒนาการเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมครูและบุคลากรของศูนย์การศึกษาพิเศษต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพที่พึงประสงค์และประสบการณ์สำคัญอย่างชัดเจน โดยพิจารณาจากการจัดเวลาเรียน สาระการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ และแหล่งเรียนรู้ การประเมินพัฒนาการ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

(1) การจัดเวลาเรียน

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา พุทธศักราช 2562 กำหนดกรอบโครงสร้างเวลาในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กใน 1 ปีการศึกษาโดยประมาณ มีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า 180 วัน ในแต่ละวัน จะใช้เวลาไม่น้อยกว่า 5 ชั่วโมง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอายุของเด็กที่เริ่มเข้าสถานศึกษาหรือศูนย์การศึกษาพิเศษ เวลาเรียนจึงขึ้นอยู่กับความพร้อม พัฒนาการและศักยภาพของเด็ก และสภาพความพิการของแต่ละบุคคล

(2) สาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ เป็นสื่อกลางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็ก เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กทุกด้านให้เป็นไปตามจุดหมายของหลักสูตรที่กำหนด ประกอบด้วย ประสบการณ์สำคัญ และสาระที่ควรเรียนรู้ ดังนี้

(2.1) ประสบการณ์สำคัญ เป็นแนวทางสำหรับผู้สอนนำไปใช้ในการออกแบบการจัดประสบการณ์ให้เด็กเรียนรู้ ลงมือปฏิบัติ ส่งเสริมพัฒนาการครอบคลุมทุกด้าน ดังนี้

(2.1.1) ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายเป็นการสนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาสพัฒนาการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก และการประสานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อและระบบประสาทในการทำกิจวัตรประจำวันหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ และสนับสนุนให้เด็กมีโอกาสดูแลสุขภาพและสุขอนามัย สุขอนามัย และการรักษาความปลอดภัย

(2.1.2) ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้แสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกของตนเองที่เหมาะสมกับวัย ตระหนักถึงลักษณะพิเศษเฉพาะที่เป็นอัตลักษณ์ ความเป็นตัวของตัวเอง มีความสุข ร่าเริงแจ่มใส การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น พัฒนาคุณธรรมจริยธรรม สุขทริยภาพ รู้สึกรู้สีกดีต่อตนเอง เชื่อมมั่นในตนเองในกิจกรรมต่าง ๆ

ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ
มาตรฐานที่ 5 มีคุณธรรมจริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม มีดังนี้

(2.1.2.1) ตัวบ่งชี้ 5.1 ซื่อสัตย์สุจริต

อายุ พัฒนาการ	สภาพที่พึงประสงค์	ประสบการณ์สำคัญ
3-4 ปี	1. บอกหรือชี้ได้ว่าสิ่งใดเป็น ของตนเอง และสิ่งใดเป็นของ ผู้อื่น	1. ฝึกใช้สัญลักษณ์ประจำตัว แสดงความเป็นเจ้าของ 2. ปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่นับถือ 3. ฟังนิทานเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม
4-5 ปี	1. ขออนุญาตหรือรอคอย เมื่อต้องการสิ่งของของผู้อื่น	1. เล่นบทบาทสมมติตามเหตุการณ์ต่าง ๆ 2. ฟังนิทานเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม
5-6 ปี	1. ขออนุญาตหรือรอคอย เมื่อต้องการสิ่งของของผู้อื่น ด้วยตนเอง	3. ฝึกการขออนุญาตโดยใช้ท่าทางหรือรูปภาพ

(2.1.2.2) ตัวบ่งชี้ 5.2 มีความเมตตากรุณา มีน้ำใจ ช่วยเหลือ

แบ่งปัน

อายุ พัฒนาการ	สภาพที่พึงประสงค์	ประสบการณ์สำคัญ
3-4 ปี	1. แสดงความรักเพื่อนและมี เมตตาสัตว์เลี้ยง 2. แสดงความมีน้ำใจช่วยเหลือ แบ่งปันบุคคลอื่น	1. ฟังนิทานเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม 2. แบ่งปันสิ่งของ อาหาร ให้บุคคลอื่น 3. เล่นกับสัตว์และให้อาหารสัตว์ 4. เล่นกับเพื่อนในวัยเดียวกัน
4-5 ปี	1. แสดงความรักเพื่อนและมี เมตตาสัตว์เลี้ยง 2. แสดงความมีน้ำใจช่วยเหลือ แบ่งปันบุคคลอื่น	
5-6 ปี	1. แสดงความรักเพื่อนและมี เมตตาสัตว์เลี้ยง 2. แสดงความมีน้ำใจช่วยเหลือ แบ่งปันบุคคลอื่น	

(2.1.2.3) ตัวบ่งชี้ 5.3 มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

อายุ พัฒนาการ	สภาพที่พึงประสงค์	ประสบการณ์สำคัญ
3-4 ปี	1. แสดงสีหน้าหรือท่าทางรับรู้ความรู้สึกผู้อื่น	1. ฝึกรับรู้อารมณ์โดยใช้รูปภาพแสดงอารมณ์ 2. ฝึกแสดงท่าทางตอบสนองต่ออารมณ์และความรู้สึกของผู้อื่น เช่น กอด จับมือ
4-5 ปี	1. แสดงสีหน้าและท่าทางรับรู้ความรู้สึกผู้อื่น	3. ฟังนิทาน
5-6 ปี	1. แสดงสีหน้าและท่าทางรับรู้ความรู้สึกผู้อื่นอย่างสอดคล้องกับสถานการณ์	4. เล่นบทบาทสมมติ

(2.1.2.4) ตัวบ่งชี้ 5.4 มีความรับผิดชอบ

อายุ พัฒนาการ	สภาพที่พึงประสงค์	ประสบการณ์สำคัญ
3-4 ปี	1. ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ	1. ฝึกทำงานโดยใช้รูปภาพแสดงขั้นตอน 2. ฝึกทำงานที่ได้รับมอบหมายตามหน้าที่งาน
4-5 ปี	1. ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ	
5-6 ปี	1. ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จด้วยตนเอง	

(2.1.3) ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ รอบตัวจากการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านการเรียนรู้ทางสังคม เช่น การเล่น การทำงานกับผู้อื่น การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน การแก้ปัญหาข้อขัดแย้งต่าง ๆ

(2.1.4) ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้รับรู้และเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัวผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม บุคคล และสื่อต่าง ๆ ด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อเปิดโอกาสให้เด็กพัฒนาการใช้ภาษา จินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา การคิดเชิงเหตุผล และการคิดรวบยอดเกี่ยวกับ

สิ่งต่าง ๆ รอบตัว และมีความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ที่เป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

(2.2) สารที่ควรเรียนรู้ สารที่ควรเรียนรู้เป็นเรื่องราวรอบตัวเด็กที่นำมาเป็นสื่อกลางในการจัดกิจกรรมให้เด็กเกิดแนวคิดหลังจากนำสารที่ควรรู้นั้น ๆ มาจัดประสบการณ์ให้เด็กเพื่อให้บรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ไม่เน้นการท่องจำเนื้อหา ผู้สอนสามารถกำหนดรายละเอียดขึ้นเองให้สอดคล้องกับวัย ความต้องการ ความสนใจของเด็ก โดยให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์สำคัญ ทั้งนี้อาจยืดหยุ่นเนื้อหาได้โดยคำนึงถึงประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมในชีวิตจริงของเด็ก ดังนี้

(2.2.1) เรื่องราวที่เกี่ยวกับตัวเด็ก เด็กควรเรียนรู้ ชื่อ นามสกุล รูปร่างหน้าตา อวัยวะต่าง ๆ วิธีระมัดระวังร่างกายให้สะอาดและมีสุขภาพอนามัยที่ดี การรับประทานอาหารที่เป็นประโยชน์ การระมัดระวังความปลอดภัยของตนเองจากผู้อื่นและภัยใกล้ตัว รวมทั้งการปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างปลอดภัย การรู้จักประวัติความเป็นมาของตนเองและครอบครัว การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและโรงเรียน การเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น การรู้จักแสดงความคิดเห็นของตนเองและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การกำกับตนเอง การเล่นและทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองตามลำพังหรือกับผู้อื่น การตระหนักรู้เกี่ยวกับตนเอง ความภาคภูมิใจในตนเอง การสะท้อนการรับรู้อารมณ์และความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น การแสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกอย่างเหมาะสม การแสดงมารยาทที่ดี การมีคุณธรรมจริยธรรม

(2.2.2) เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับครอบครัว สถานศึกษา ชุมชน และบุคคลต่าง ๆ ที่เด็กต้องเกี่ยวข้องหรือใกล้ชิดและมีปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวัน สถานที่สำคัญ วันสำคัญ อาชีพของคนในชุมชน ศาสนา แหล่งวัฒนธรรมในชุมชน สัญลักษณ์สำคัญของชาติไทยและการปฏิบัติตามวัฒนธรรมท้องถิ่นและความเป็นไทย หรือแหล่งเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นอื่น ๆ

(2.2.3) ธรรมชาติรอบตัว เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับ ชื่อ ลักษณะ ส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลง และความสัมพันธ์ของมนุษย์ สัตว์ พืช ตลอดจนการรู้จักเกี่ยวกับดิน น้ำ ท้องฟ้า สภาพอากาศ ภัยธรรมชาติ แสง และพลังงานในชีวิตประจำวันสิ่งแวดล้อมเด็ก รวมทั้งการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการรักษาสาธารณสุขสมบัติ

(2.2.4) สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษา เพื่อสื่อความหมายในชีวิตประจำวัน ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการใช้หนังสือและตัวหนังสือ รู้จักชื่อ ลักษณะ สี ผิวสัมผัส ขนาด รูปร่าง รูปทรง ปริมาตร น้ำหนัก จำนวน ส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลงและความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ รอบตัว เวลา เงิน ประโยชน์ การใช้งาน และการเลือกใช้สิ่งของเครื่องใช้ ยานพาหนะ การคมนาคม เทคโนโลยีและการสื่อสารต่าง ๆ ที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวันอย่างประหยัด ปลอดภัย และรักษาสิ่งแวดล้อม

(3) การจัดประสบการณ์

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา แรกเกิดถึง 6 ปี เป็นการจัดกิจกรรมในลักษณะการบูรณาการผ่านการเล่น การลงมือกระทำจากประสบการณ์ตรง อย่างหลากหลายโดยคำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละบุคคลให้เกิดความรู้ ทักษะ คุณธรรมจริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ไม่จัดเป็นรายวิชา โดยยึดหลักการและแนวทางการจัดประสบการณ์ ดังนี้

(3.1) หลักการจัดประสบการณ์

(3.1.1) จัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้้อย่างหลากหลาย เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวมอย่างสมดุลและต่อเนื่อง เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคล และบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่

(3.1.2) จัดให้เด็กได้รับการพัฒนาโดยให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก

(3.1.3) จัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์ พร้อมทั้งนำผลการประเมินมาพัฒนาเด็กอย่างต่อเนื่อง และให้พ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

(3.2) แนวทางการจัดประสบการณ์

(3.2.1) จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการและการทำงานของสมองที่เหมาะสมกับอายุ วุฒิภาวะ และระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตาม ศักยภาพ

(3.2.2) จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับแบบการเรียนรู้ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เด็กได้ลงมือกระทำ เรียนรู้ผ่านระบบประสาทสัมผัส ได้เคลื่อนไหว สำรวจ เล่น สังเกต สืบค้น ทดลอง และคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง โดยมีแนวทางการจัดการเรียนรู้ คือ ควรจัดการเรียนรู้ที่เน้นการสอนซ้ำ ๆ สอนจากง่ายไปยาก เป็นขั้นตอน และการวิเคราะห์งาน

(3.2.3) จัดประสบการณ์แบบบูรณาการโดยบูรณาการทั้งกิจกรรม ทักษะและสาระการเรียนรู้ จัดประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่มคิด วางแผน ตัดสินใจลงมือกระทำ และนำเสนอความคิด โดยผู้สอนหรือผู้จัดประสบการณ์เป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวก และเรียนรู้ร่วมกับเด็ก

(3.2.4) จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่นกับผู้ใหญ่ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในบรรยากาศที่อบอุ่น มีความสุข และเรียนรู้การทำกิจกรรม แบบร่วมมือในลักษณะต่าง ๆ กัน

(3.2.5) จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวกและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก สอดคล้องกับ บริบทสังคมและวัฒนธรรมที่แวดล้อมเด็ก

(3.2.6) จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีและทักษะการใช้ ชีวิตประจำวันตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม และการมีวินัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

(3.2.7) จัดประสบการณ์ทั้งในลักษณะที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้า และแผนที่เกิดขึ้นในสภาพจริงโดยไม่ได้คาดการณ์ไว้

(3.2.8) จัดทำสารนิทัศน์ด้วยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล นำมาไตร่ตรองและใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็ก และการวิจัยในชั้นเรียน

(3.2.9) จัดประสบการณ์โดยให้พ่อแม่ ครอบครัว และชุมชน มีส่วนร่วม ทั้งการวางแผนการสนับสนุนสื่อ แหล่งเรียนรู้ การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมิน พัฒนาการ

(3.3) การจัดกิจกรรมประจำวัน กิจกรรมสำหรับเด็กอายุแรกเกิดถึง 6 ปี สามารถนำมาจัดเป็นกิจกรรมประจำวันได้หลายรูปแบบ เป็นการช่วยให้ผู้สอนหรือผู้จัดประสบการณ์ ทราบว่าแต่ละวันจะทำกิจกรรมอะไร เมื่อใด และอย่างไร ทั้งนี้การจัดกิจกรรมประจำวันสามารถจัดได้ หลายรูปแบบขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในการนำไปใช้ของแต่ละหน่วยงานและสภาพชุมชน ที่สำคัญ ผู้สอนต้องคำนึงถึงการจัดกิจกรรมให้ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้าน การจัดกิจกรรมประจำวันมี หลักการจัดและขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน ดังนี้

(3.3.1) หลักการจัดกิจกรรมประจำวัน

(3.3.1.1) กำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมให้ เหมาะสมกับวัยของเด็กในแต่ละวัน แต่ยืดหยุ่นได้ตามความต้องการและความสนใจของเด็ก เช่น

วัย 3-4 ปี มีความสนใจประมาณ 8-12 นาที

วัย 4-6 ปี มีความสนใจประมาณ 12-15 นาที

วัย 5-6 ปี มีความสนใจประมาณ 15-20 นาที

(3.3.1.2) กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิดทั้งในกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ ไม่ควรใช้เวลาต่อเนื่องนานเกินกว่า 20 นาที

(3.3.1.3) กิจกรรมที่เด็กมีอิสระเลือกเล่นเสรีเพื่อช่วยให้เด็กรู้จัก เลือกตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา คิดสร้างสรรค์ เช่น การเล่นตามมุม การเล่นเกมกลางแจ้ง ฯลฯ ใช้เวลา ประมาณ 40-60 นาที

(3.3.1.4) กิจกรรมควรมีความสมดุลระหว่างกิจกรรมในห้อง และนอกห้อง กิจกรรมที่ใช้กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก กิจกรรมที่เป็นรายบุคคล กลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่ กิจกรรมที่เด็กเป็นผู้ริเริ่มและผู้สอนหรือผู้จัดประสบการณ์เป็นผู้ริเริ่ม และกิจกรรมที่ใช้กำลังและไม่ใช้กำลัง จัดให้ครบทุกประเภท ทั้งนี้กิจกรรมที่ต้องออกกำลังกายควรจัดสลับกับกิจกรรมที่ไม่ต้องออกกำลังมากนักเพื่อเด็กจะได้ไม่เหนื่อยเกินไป

(3.3.2) ขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน การเลือกกิจกรรมที่จะนำมา จัดในแต่ละวันสามารถจัดได้หลายรูปแบบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในการนำไปใช้ของแต่ละ หน่วยงานและสภาพชุมชน ที่สำคัญผู้สอนต้องคำนึงถึงการจัดกิจกรรมให้ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้าน ดังต่อไปนี้

(3.3.2.1) การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ เป็นการพัฒนาความแข็งแรง การทรงตัว การยืดหยุ่น ความคล่องแคล่วในการใช้อวัยวะต่าง ๆ และจังหวะการเคลื่อนไหวในการใช้ กล้ามเนื้อใหญ่ โดยจัดกิจกรรมให้เด็กได้เล่นอิสระกลางแจ้ง เล่นเครื่องเล่นสนาม ปีนป่ายเล่นอิสระ เคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะดนตรี

(3.3.2.2) การพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก เป็นการพัฒนาความแข็งแรง ของกล้ามเนื้อเล็ก กล้ามเนื้อมือ นิ้วมือ การประสานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อมือและระบบประสาท ตามือได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน โดยจัดกิจกรรมให้เด็กได้เล่นเครื่องเล่นสัมผัส เล่นเกมการศึกษา ฝึกช่วยเหลือตนเองในการแต่งกาย หยิบจับชิ้นส่วน และใช้วัสดุอุปกรณ์ศิลปะ เช่น สีเทียน กรรไกร พู่กัน ดินเหนียว ฯลฯ

(3.3.2.3) การพัฒนาอารมณ์ จิตใจ และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เป็นการปลูกฝังให้เด็กมีความรู้สึกที่ติดต่อกับตนเองและผู้อื่น มีความเชื่อมั่น กล้าแสดงออก มีวินัย รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ประหยัด เมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อ แบ่งปัน มีมารยาท และปฏิบัติตาม วัฒนธรรมไทยและศาสนาที่นับถือ โดยจัดกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านการเล่นให้เด็กได้มีโอกาสตัดสินใจเลือก ได้รับการตอบสนองความต้องการ ได้ฝึกปฏิบัติโดยสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง

(3.3.2.4) การพัฒนาสังคมนิสัย เป็นการพัฒนาให้เด็กมีลักษณะ นิสัยที่ดี แสดงออกอย่างเหมาะสมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ช่วยเหลือตนเองในการทำ กิจวัตรประจำวัน มีนิสัยรักการทำงาน รับผิดชอบวังความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น รับผิดชอบวัง อันตรายจากคนแปลกหน้า ให้เด็กได้ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันอย่างสม่ำเสมอ รับประทานอาหาร พักผ่อนนอนหลับ ขับถ่าย ทำความสะอาดร่างกาย เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎกติกา ข้อตกลงของส่วนรวม เก็บของเข้าที่เมื่อเล่นหรือทำงานเสร็จ

(3.3.2.5) การพัฒนาการคิด เป็นการพัฒนาให้เด็กมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ความคิดรวบยอด คิดเชิงเหตุผลทางคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ โดยจัดกิจกรรมให้เด็กได้สนทนา อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เชิญวิทยากรมาพูดคุยกับเด็ก ศึกษานอกสถานที่ เล่นเกมการศึกษา ฝึกการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน ฝึกออกแบบและสร้างชิ้นงาน และทำกิจกรรมทั้งเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ และรายบุคคล

(3.3.2.6) การพัฒนาภาษา เป็นการพัฒนาให้เด็กใช้ภาษาสื่อสาร ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ที่เด็กมีประสบการณ์โดยสามารถตั้งคำถาม ในสิ่งที่สงสัยใคร่รู้ จัดกิจกรรมทางภาษาให้มีความหลากหลายในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มุ่งปลูกฝังให้เด็กได้กล้าแสดงออกในการฟัง พูด อ่าน เขียน มีนิสัยรักการอ่าน และบุคคลแวดล้อม ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงหลักการจัดกิจกรรมทางภาษาที่เหมาะสม กับเด็กเป็นสำคัญ

(3.3.2.7) การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เป็นการส่งเสริมให้เด็กมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้ถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก และเห็น ความสวยงามของสิ่งต่าง ๆ โดยจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ดนตรี การเคลื่อนไหวและจังหวะ ตามจินตนาการ ประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ อย่างอิสระ เล่นบทบาทสมมติ เล่นน้ำ เล่นทราย เล่นบล็อก และเล่นก่อสร้าง

(4) เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ และแหล่งเรียนรู้

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาต้องใช้เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ และแหล่งเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของแต่ละบุคคล รวมทั้งการใช้แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีในท้องถิ่นมาใช้ประกอบในการจัดการเรียนรู้ ที่สามารถส่งเสริมและสื่อสารให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยศูนย์การศึกษาพิเศษควรจัดให้มีอย่างเพียงพอเพื่อพัฒนาให้เด็กเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ และแหล่งเรียนรู้ ผู้สอนสามารถจัดทำและพัฒนาขึ้นเองหรือพิจารณาเลือกใช้จากคู่มือรายการ สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษามาใช้ประกอบในการ จัดการเรียนรู้ สามารถส่งเสริมและสื่อสารให้เด็กเกิดการเรียนรู้โดยศูนย์การศึกษาพิเศษควรจัดให้มี อย่างเพียงพอเพื่อพัฒนาให้เด็กเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริงควรดำเนินการ ดังนี้

(4.1) จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ ศูนย์สื่อ นวัตกรรม และเครือข่ายการเรียนรู้ที่มี ประสิทธิภาพในสถานศึกษาและชุมชน เพื่อการศึกษา ค้นคว้า และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษา ท้องถิ่น และชุมชน

(4.2) จัดทำ จัดหาเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อการเรียนรู้สำหรับเด็ก ส่งเสริมให้ผู้สอนจัดทำ จัดหาสื่อที่หลากหลาย รวมทั้งประยุกต์ใช้สิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่น เป็นสื่อการเรียนรู้

(4.3) เลือกใช้เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ เหมาะสมและหลากหลาย สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้และความแตกต่างของแต่ละบุคคล

(4.4) ประเมินความเหมาะสมคุณภาพของเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ ที่เลือกใช้ในการจัดการเรียนรู้

(4.5) ศึกษาค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับการพัฒนาเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

(4.6) จัดให้มีการกำกับ ติดตาม ประเมินคุณภาพการใช้เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ และแหล่งเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ

(5) การประเมินพัฒนาการ

การประเมินพัฒนาการเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาอายุแรกเกิดถึง 6 ปี เป็นการประเมินพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็ก โดยใช้แบบประเมินที่หลากหลายโดยนักสหวิชาชีพรวมทั้งผู้ปกครองเป็นผู้ให้ข้อมูลและร่วมประเมิน ทั้งนี้โดยใช้กรอบมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ รวมทั้งเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก ตามความต้องการจำเป็นก่อนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลระหว่างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาและทบทวนแผนให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของแต่ละบุคคล และเมื่อสิ้นสุดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อประเมินความสามารถตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ทั้งนี้ นักสหวิชาชีพและผู้ปกครองต้องร่วมกันประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามมาตรฐาน และตัวบ่งชี้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรตามช่วงอายุ

(5.1) แนวทางการประเมินพัฒนาการ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา พุทธศักราช 2562 กำหนดเป้าหมายคุณภาพของเด็กโดยยึดพัฒนาการเด็กปฐมวัยด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ดังนี้

(5.1.1) การประเมินพัฒนาการด้านร่างกาย ประกอบด้วย การประเมินน้ำหนัก ส่วนสูง และเส้นรอบศีรษะตามเกณฑ์ สุขภาพอนามัย สุขนิสัยที่ดี การรู้จักความปลอดภัย การเคลื่อนไหวและการทรงตัว การเล่นและการออกกำลังกาย และการใช้กล้ามเนื้อเล็กอย่างประสานสัมพันธ์กัน

(5.1.2) การประเมินพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ ประกอบด้วย การประเมินความสามารถในการแสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสมกับวัยและสถานการณ์ ความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีความเห็นอกเห็นใจ ความสนใจ ความสามารถ และมีความสุขในการทำงาน ศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว ความรับผิดชอบในการทำงาน ความซื่อสัตย์สุจริต และรู้สึกถูกผิด ความเมตตากรุณา มีน้ำใจและช่วยเหลือแบ่งปัน ตลอดจนการประหยัด อดออม และพอเพียง

(5.1.3) การประเมินพัฒนาการด้านสังคม ประกอบด้วย การประเมินความมีวินัยในตนเอง การช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน การระวังภัยจากคนแปลกหน้าและสถานการณ์ที่เสี่ยงอันตราย การดูแลรักษารูปร่างและสิ่งแวดล้อม การมีสัมมาคารวะ และมารยาทตามวัฒนธรรมไทย รักความเป็นไทย การยอมรับความเหมือนความแตกต่างระหว่างบุคคล การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น การปฏิบัติตนเบื้องต้นในการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(5.1.4) การประเมินพัฒนาการด้านสติปัญญา ประกอบด้วย การประเมินความสามารถในการสนทนาโต้ตอบและเล่าเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจ ความสามารถในการอ่าน เขียนภาพและสัญลักษณ์ ความสามารถในการคิดรวบยอด การคิดเชิงเหตุผล การคิดแก้ปัญหา และตัดสินใจ การทำงานศิลปะ การแสดงท่าทาง เคลื่อนไหวตามจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ การมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และความสามารถในการแสวงหาความรู้

(5.1.5) การประเมินทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางสติปัญญา ประกอบด้วย ความสามารถสื่อสารได้เหมาะสมกับสถานการณ์ ความสามารถดูแลตนเอง และความปลอดภัยในชีวิตประจำวัน การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่นอย่างเหมาะสม และการรู้จักใช้ทรัพยากรในชุมชน

(5.2) ขั้นตอนการประเมิน การประเมินพัฒนาการเพื่อนำไปใช้ในการวางแผนการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา พุทธศักราช 2562 ควรมีการประเมินพัฒนาการโดยใช้แบบประเมินที่หลากหลายโดยนักสหวิชาชีพรวมทั้งผู้ปกครองเป็นผู้ให้ข้อมูลและร่วมประเมิน ทั้งนี้โดยใช้กรอบมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และสภาพที่พึงประสงค์ รวมทั้งเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก ตามความต้องการจำเป็นทั้งก่อน ระหว่าง และสิ้นสุดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ดังต่อไปนี้

(5.2.1) การประเมินพัฒนาการในแต่ละช่วงอายุ

(5.2.1.1) ศึกษาและทำความเข้าใจพัฒนาการของเด็กในแต่ละช่วงอายุทุกด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา พิจารณากิจกรรมในการอบรมเลี้ยงดู ลักษณะความพิการของเด็ก การจัดประสบการณ์ที่สะท้อนพัฒนาการของเด็ก

(5.2.1.2) วางแผนเลือกใช้วิธีการและเครื่องมือที่เหมาะสมสำหรับใช้บันทึกและประเมินพัฒนาการ โดยใช้แบบประเมินความสามารถพื้นฐานและแบบประเมินหรือแบบทดสอบมาตรฐานของนักสหวิชาชีพ แบบบันทึกพฤติกรรมเหมาะที่จะใช้บันทึกพฤติกรรมของเด็ก การบันทึกรายวันเหมาะกับการบันทึกกิจกรรมหรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน การบันทึกการเลือกของเด็กเหมาะสำหรับบันทึกลักษณะเฉพาะและปฏิกิริยาที่เด็กมีต่อสิ่งต่าง ๆ รอบตัว ด้วยเหตุนี้จึงเป็นหน้าที่ของพ่อแม่หรือผู้ดูแลที่จะเลือกใช้เครื่องมือประเมินพัฒนาการให้เหมาะสมเพื่อจะได้ผลของพัฒนาการที่ถูกต้องตามพัฒนาการ

(5.2.1.3) ดำเนินการประเมินและบันทึกพัฒนาการหลังจากที่ได้วางแผนและเลือกเครื่องมือที่จะใช้ประเมินและบันทึกพัฒนาการแล้ว ก่อนจะลงมือประเมินและบันทึกจะต้องอ่านคู่มือหรือคำอธิบายวิธีการใช้เครื่องมือ นั้น ๆ อย่างละเอียด แล้วจึงดำเนินการตามขั้นตอนที่ปรากฏในคู่มือและบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรต่อไป

(5.2.1.4) ประเมินและสรุป ในการประเมินและสรุปนั้น พ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลจะต้องเก็บรวบรวมข้อมูลของสิ่งที่ต้องการประเมิน เช่น การประเมินพัฒนาการด้วยวิธีการสังเกต เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสังเกต วิธีการสนทนา เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบบันทึกการสนทนา อาจเป็นการบันทึกการสนทนายาระหว่างเด็กกับเด็ก หรือเด็กกับครู พิจารณาผลงานโดยเปรียบเทียบกับพัฒนาการประเมิน ควรประเมินหลาย ๆ ครั้ง เพื่อให้ได้ข้อมูลว่าเด็กมีพัฒนาการอย่างไร ทำอะไรได้มากน้อยเพียงใด และสรุปผล

(5.2.1.5) รายงานผลการประเมิน เมื่อได้ผลจากการประเมินและสรุปพัฒนาการของเด็กแล้ว พ่อแม่หรือผู้ดูแลจะต้องตัดสินใจว่าจะรายงานข้อมูลนี้ไปยังผู้ใด และเพื่อจุดประสงค์อะไรและจะต้องใช้รูปแบบใด สำหรับการอบรมเลี้ยงดูตามวิถีชีวิตประจำวัน โดยพ่อแม่ ผู้ดูแล มีการประเมินพัฒนาการเพื่อเฝ้าระวังและเป็นข้อมูลในการพบแพทย์และอาจนำไปใช้ในการอบรมเลี้ยงดูและจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้สำหรับผู้ดูแลเด็ก ในศูนย์การศึกษาพิเศษจะต้องรายงานต่อผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษเพื่อให้ทราบถึงกิจกรรมหรือประสบการณ์ที่ศูนย์การศึกษาพิเศษจัดให้เด็กนั้น ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กทุกด้านได้ตามจุดประสงค์หรือไม่เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับเด็กต่อไป

(5.2.1.6) ครูผู้สอนจะต้องรายงานผลของการประเมินพัฒนาการตามแบบรายงานผลการพัฒนาผู้เรียนไปยังผู้ปกครองเด็ก และถ้าผู้ดูแลเด็กมีข้อเสนอแนะหรือจะขอความร่วมมือจากผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กก็อาจเขียนเพิ่มเติมลงไปในสมุดรายงานได้และต้องคำนึงเสมอไม่ว่าจะใช้แบบรายงานใดข้อมูลควรมีความหมายเกิดประโยชน์แก่เด็กเป็นสำคัญ

(5.2.1.7) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเป็นสิ่งสำคัญมาก ผู้ดูแลเด็กต้องตระหนักว่าการทำงานร่วมกับผู้ปกครองเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กเป็นเรื่องสำคัญ ผู้ดูแลเด็กควรยกย่องผู้ปกครองที่พยายามมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก ผู้ดูแลเด็กจะต้องต้อนรับผู้ปกครองที่มาศูนย์การศึกษาพิเศษ ขอขอบคุณสำหรับความช่วยเหลือ เขียนสมุดสื่อสารถึงผู้ปกครองเพื่อรายงานเรื่องเด็ก พูดคุยด้วยตนเองทางโทรศัพท์หรือทางแอปพลิเคชันทางการสื่อสารอื่น ๆ สิ่งเหล่านี้จะทำให้ผู้ปกครองรู้สึกถึงความสำคัญของตนเองและต้องการที่จะมีส่วนร่วมกับผู้ดูแลเด็กในการพัฒนาเด็กของตน

(5.2.2) การประเมินมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ ผู้สอนต้องวิเคราะห์มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ และกำหนดสิ่งที่ประเมินจากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันเพื่อวางแผนการประเมินพัฒนาการ ดังนี้

(5.2.2.1) การวิเคราะห์มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ การนำหลักสูตรสถานศึกษาไปสู่การจัดประสบการณ์ได้มีการวิเคราะห์สาระการเรียนรู้รายปี ที่สอดคล้องของมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ สาระการเรียนรู้ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อกำหนดหน่วยการเรียนรู้โดยการนำสภาพที่พึงประสงค์ที่ได้จากการวิเคราะห์มากำหนดเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้ นั้น ๆ และกำหนดกิจกรรมหลัก 6 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ กิจกรรมการเล่นตามมุม กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมการเล่นกลางแจ้ง และเกมการศึกษา

(5.2.2.2) การกำหนดประเด็นการประเมิน เป็นการกำหนดพัฒนาการที่ต้องการประเมิน คือ สภาพที่พึงประสงค์ที่นำมากำหนดเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้ซึ่งครอบคลุมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน และทักษะที่จำเป็นเฉพาะความพิการในแต่ละหน่วยการเรียนรู้และเชื่อมโยงไปยังจุดประสงค์ของแผนการจัดประสบการณ์ในแต่ละวัน ดังนั้น ประเด็นการประเมินจึงประกอบไปด้วยจุดประสงค์ของแผนการจัดประสบการณ์ที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้ นั้น ๆ

(5.3) วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินพัฒนาการ เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินพัฒนาการเด็ก ครูผู้สอนต้องวางแผนและกำหนดวิธีการประเมินให้เหมาะสมกับกิจกรรม ใช้การสังเกตพฤติกรรม การประเมินผลงาน ชิ้นงาน การพูดคุยหรือสัมภาษณ์เด็ก วิธีการที่ครูผู้สอนเลือกใช้ต้องมากกว่า 2 วิธีการ หรือใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น การสังเกตและการบันทึก การบันทึกการสนทนา การสัมภาษณ์ สารนิทัศน์สำหรับเด็กเพื่อการประเมินพัฒนาการ การประเมิน การเจริญเติบโต การประเมินผลงานและชิ้นงาน และอื่น ๆ

(5.4) เกณฑ์การประเมิน ในการวัดและประเมินผลมีวิธีการและเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

(5.4.1) วิธีการวัดและประเมินผล ใช้การสังเกตพฤติกรรม และประเมินผลการเรียนรู้ตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมของพัฒนาการแต่ละด้านที่กำหนดในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลหรือแผนให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว

(5.4.2) เกณฑ์ในการประเมินผล ซึ่งจะนำไปสู่การสรุปผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ดำเนินการประเมินจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลหรือแผนให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยมีเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(5.4.2.1) ด้านพัฒนาการ ตัดสินคุณภาพผู้เรียนเป็น 5 ระดับ คือ ดีเยี่ยม ดีมาก ดี พอใช้ และปรับปรุง

(5.4.2.2) ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตัดสินเป็น 5 ระดับ คือ ดีเยี่ยม ดีมาก ดี พอใช้ และปรับปรุง

(5.4.2.3) ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ให้ตัดสินเป็นผ่านและไม่ผ่าน

(5.5) การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล เมื่อผู้สอนวางแผนการประเมินพัฒนาการแล้วควรทำการสังเกตพฤติกรรมของเด็กเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่มด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การพูดคุยหรือสัมภาษณ์เด็กหรือการประเมินผลงานชิ้นงานของเด็กอย่างเป็นระบบ เพื่อรวบรวมข้อมูลพัฒนาการของเด็กให้ครอบคลุมเด็กทุกคนแล้วสรุปลงในแบบบันทึกผลการประเมินสภาพที่พึงประสงค์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผลการประเมินพัฒนาการเด็กตามสภาพที่พึงประสงค์ผู้สอนควรเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล โดยสภาพที่พึงประสงค์ 1 ข้อ ควรได้รับการประเมินพัฒนาการอย่างน้อย 2 ครั้ง ต่อ 1 ภาคเรียน ระยะเวลาควรเป็นการประเมินเพื่อความก้าวหน้า ไม่ควรเป็นการประเมินเพื่อตัดสินพัฒนาการของเด็ก ดังนั้นการเก็บรวบรวมข้อมูลผลการประเมินพัฒนาการตามสภาพที่พึงประสงค์จึงเป็นการสะสมเพื่อยืนยันว่าเด็กเกิดพัฒนาการตามสภาพที่พึงประสงค์นั้น ๆ ชัดเจน และมีความน่าเชื่อถือ

(5.6) การสรุปผลการประเมินพัฒนาการเด็ก ศูนย์การศึกษาพิเศษ ควรสรุปผลการประเมินพัฒนาการรายตัวบ่งชี้ รายมาตรฐาน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และในภาพรวมของพัฒนาการรายด้าน ภาคเรียนละ 1 ครั้ง สำหรับแนวทางการสรุปผลการประเมินพัฒนาการเด็กตามสภาพที่พึงประสงค์ในแต่ละตัวบ่งชี้โดยคำนึงถึงปรัชญาการศึกษาและหลักการของหลักสูตร รวมทั้งการนำข้อมูลผลการประเมินไปใช้เพื่อพัฒนาเด็กต่อไป

(5.7) การรายงานผลการประเมินพัฒนาการและการนำข้อมูลไปใช้ การรายงานผลการประเมินพัฒนาการเป็นการสื่อสารให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องได้ทราบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งสถานศึกษาต้องสรุปผลการประเมินพัฒนาการและจัดทำเอกสารรายงานให้ผู้ปกครองทราบเป็นระยะ ๆ หรืออย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง การรายงานผลการประเมินพัฒนาการสามารถรายงานเป็นระดับคุณภาพตามพฤติกรรมที่แสดงออกถึงพัฒนาการแต่ละด้านที่สะท้อนมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร

จากการศึกษาเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สรุปได้ว่า การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจะต้องส่งเสริมให้เด็กมีความซื่อสัตย์สุจริต มีความเมตตากรุณา มีน้ำใจ และช่วยเหลือแบ่งปัน มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และมีความรับผิดชอบ โดยศูนย์การศึกษาพิเศษจะต้องมีการวางแผน (Plan) การดำเนินงาน (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุง แก้ไข (Action) แบบมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง พร้อมทั้งคำนึงถึงการจัดเวลาเรียน สาระการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ และแหล่งเรียนรู้ การประเมินพัฒนาการ อย่างหลากหลาย เหมาะสมกับสภาพความพร้อมของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

3. หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินโครงการ

ความเจริญก้าวหน้าของสังคมเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีความสลับซับซ้อน กิจกรรมต่าง ๆ ได้รับการกำหนดขึ้นเพื่อให้การบริการแก่สมาชิกของสังคม ทั้งนี้โดยมุ่งหวังให้สมาชิกของสังคมนั้นได้รับความสะดวกสบายและอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุขหรือเพื่อให้สังคมมีความเจริญก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น กิจกรรมดังกล่าวก็คือสิ่งที่เรียกว่า แผนงานหรือโครงการนั่นเอง แผนงานและโครงการมากมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความเจริญและต้องใช้จ่ายทรัพยากรเป็นจำนวนมาก ทั้งที่เป็นเงิน วัสดุ อุปกรณ์ กำลังคน โครงการบางโครงการมีประโยชน์มากและเห็นคุณค่าอย่างชัดเจน แต่บางโครงการเมื่อทำไปแล้วไม่เกิดประโยชน์ ทำให้สิ้นเปลืองทรัพยากรโดยใช่เหตุ แต่การที่จะระบุว่าการใดมีประโยชน์มีคุณค่าหรือไม่นั้นทำได้โดยใช้วิธีประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

ดังนั้น การประเมินผลโครงการจึงเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นที่จะทำให้เราสามารถคาดคะเนได้ว่าโครงการนั้นหากนำไปปฏิบัติแล้วจะเกิดประโยชน์มากน้อยเพียงใด น่าจะดำเนินการต่อไปหรือไม่ หรือเมื่อเสร็จสิ้นโครงการแล้วผลของโครงการจะทำให้เกิดประโยชน์กับสังคมเพียงใด ควรที่จะดำเนินการต่อไปหรือปรับปรุงแก้ไขประการใด

3.1 ความหมายของการประเมินโครงการ

เจริญวิษณุ สมพงษ์ธรรม (2555) กล่าวว่า การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ เพื่อให้ได้สารสนเทศช่วยในการตัดสินใจเพิ่มคุณภาพ ประสิทธิภาพของโครงการให้ดียิ่งขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายหลักของการประเมินต้องการที่จะช่วยให้สามารถดำเนินงานบรรลุเป้าหมายของโครงการอันเป็นก้าวหนึ่งที่จะช่วยให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ โดยกระบวนการดังกล่าวจะเป็นการตัดสินใจคุณค่าของสิ่งที่ประเมิน ในการตัดสินใจคุณค่าจะใช้การเปรียบเทียบกับเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนดไว้

พิชิต ฤทธิจรรณู (2555) กล่าวว่า การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการเชิงระบบเพื่อการตรวจสอบหรือบ่งชี้ถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโครงการ ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการ ปรับปรุง และพัฒนาโครงการ

ศิริชัย กาญจนวาสี (2555) กล่าวถึง การประเมินผลเป็นการตัดสินใจคุณค่าของสิ่งที่มุ่งประเมิน

ธีรศักดิ์ อุณารมย์เลิศ (2556) กล่าวว่า การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการตัดสินใจคุณค่าของกิจกรรมหรือผลที่เกิดขึ้นจากโครงการในด้านความสำเร็จ ความล้มเหลว จุดแข็งจุดอ่อน ปัญหาอุปสรรค โดยมีกระบวนการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ การประเมินโครงการยังมีประโยชน์ในแง่การนำสารสนเทศไปสู่การปรับปรุงการดำเนินกิจกรรมโครงการให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

พิสนุ พงศ์ศรี (2556) กล่าวถึง การประเมินโครงการโดยละเอียดตามช่วงเวลาของการดำเนินการ ดังนี้ 1) การประเมินก่อนการดำเนินโครงการ หมายถึง กระบวนการตัดสินใจคุณค่าของโครงการ โดยนำสารสนเทศหรือผลของการวัดมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้เพื่อตัดสินใจทำโครงการทดลองหรือนำร่องปรับเปลี่ยนหรือระงับโครงการ 2) การประเมินระหว่างดำเนินโครงการ หมายถึง กระบวนการตัดสินใจคุณค่าของโครงการ โดยนำสารสนเทศหรือผลของการวัดมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้เพื่อปรับปรุงโครงการให้ประสบความสำเร็จ และ 3) การประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการ หมายถึง กระบวนการตัดสินใจคุณค่าของโครงการ โดยนำสารสนเทศหรือผลของการวัดมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เพื่อขยายผลปรับเปลี่ยนก่อนดำเนินการต่อไปหรือยกเลิกโครงการ

เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี (2556) กล่าวถึง การประเมินโครงการเป็นกระบวนการ เก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นอันจะนำไปสู่การตัดสินใจความสำเร็จ รวมทั้งการแก้ปัญหา การปรับปรุง การพัฒนา ตลอดจนการกำหนดทางเลือกใหม่ในการดำเนินโครงการ

วิระยุทธ ขาตะกาญจน์ (2557) กล่าวถึง การประเมินโครงการเป็นกระบวนการศึกษาหาข้อมูลอย่างเป็นระบบตามสภาพที่เป็นจริงเพื่อนำมาจัดเป็นสารสนเทศตัดสินใจและประกอบ การพิจารณาตัดสินใจว่าผลสัมฤทธิ์ของโครงการตรงตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย หรือสอดคล้องกับ มาตรฐานที่กำหนดไว้หรือไม่ มีคุณภาพหรือประสิทธิผลพหุมากน้อยเพียงใด จะนำไปสู่การพิจารณา เลือกทางเลือกเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการของผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ หากพิจารณาความหมายที่เป็นแนวคิดพื้นฐานของการประเมินจะพบว่ามีแนวคิดใน 2 ลักษณะ คือ การประเมินในเชิงการวัด (Measurement) เป็นลักษณะของการประเมินตามหลักการทาง วิทยาศาสตร์ เน้นความเป็นปรนัยในเชิงประจักษ์ ความน่าเชื่อถือของการวัด ความเป็นมาตรฐานของ เครื่องมือที่ใช้วัด การใช้สถิติวิเคราะห์ในเชิงปริมาณเพื่อหาข้อสรุปรวมทั้งการค้นหาเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อการเปรียบเทียบกับประเมินในเชิงของการวิจัยประยุกต์ (Applied Research) ที่เป็น กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเสนอเป็นทางเลือกในการตัดสินใจทางการ บริหารจัดการโครงการมากกว่าใช้สำหรับการตัดสินใจค่าของโครงการ

สุขแก้ว คำสอน (2557) กล่าวถึง การประเมินโครงการเป็นกระบวนการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ เกี่ยวกับโครงการใดโครงการหนึ่ง โดยมีการรวบรวมข้อมูลและวิธีการศึกษาอย่างเป็นระบบ ระเบียบ เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานกับเป้าหมายที่กำหนดไว้

อนันต์ นามทองตัน (2557) กล่าวว่า การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการรวบรวม ข้อมูลจากกิจกรรมหรือการปฏิบัติงานโครงการโดยมีวิธีดำเนินการอย่างเป็นระบบ มีระเบียบวิธี ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพเพื่อนำผลการปฏิบัติกิจกรรมมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์หรือเป้าหมาย ที่กำหนดไว้ว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่เพียงใด เพื่อใช้ในการตัดสินใจ จัดทำ ระบุ ยุบเลิก พัฒนา โครงการและให้ได้ทราบว่าโครงการดังกล่าวนี้มีจุดเด่นจุดด้อยสมควรปรับปรุง แก้ไข ให้ดียิ่งขึ้น อย่างไรหรือไม่ควรทำโครงการนั้นอีกต่อไป

บุญเจริญ พรหมพงศ์ (2558) กล่าวถึง การประเมินโครงการเป็นกระบวนการวิจัย หรือวิเคราะห์กระบวนการทำงานของโครงการในแต่ละขั้นตอน ปฏิบัติงานให้ถูกต้องตามกฎเกณฑ์ ระเบียบวิธีวิจัย การใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์หรือจะใช้เทคนิควิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์เพื่อหา ข้อมูลที่เป็นจริงและเชื่อถือได้ ซึ่งเป็นกระบวนการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นสารสนเทศไว้ ตรวจสอบ วิเคราะห์ ตีความเกี่ยวกับนโยบาย แผนงานกิจกรรม และวัตถุประสงค์โครงการที่วางไว้ โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์หรือมาตรฐานเพื่อตัดสินใจข้อดีข้อเสียหรือคุณค่าของโครงการทางด้าน

ประสิทธิภาพและประสิทธิผล ความคุ้มค่าของโครงการ เพื่อนำผลการประเมินมาพัฒนาหรือปรับปรุงโครงการให้ดีขึ้นหรือยุติโครงการ

วัชรากกร ศุภกาญจนรุจิ (2558) กล่าวว่า การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการในการดำเนินการอย่างเป็นระบบในการค้นหา เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และการตรวจสอบ เพื่อให้ได้สารสนเทศเพื่อประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการของผู้บริหารโครงการ พร้อมทั้งหาแนวทางหรือวิธีในการปรับปรุงและพัฒนาโครงการ

สำราญ มีแจ้ง (2558) กล่าวถึง การประเมินโครงการทางการศึกษาเป็นการติดตามผลงานเพื่อตรวจสอบว่างานได้ดำเนินไปอย่างไร เป็นการป้องกันไม่ให้งานแต่ละช่วงแต่ละตอนดำเนินการผิดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ซึ่งเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและทำให้การดำเนินงานนั้นมีโอกาสประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายไว้มากยิ่งขึ้น

กมลนันท์ บุญกล้า (2559) กล่าวว่า การประเมินโครงการ หมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ได้สารสนเทศต่าง ๆ แล้วนำมาพิจารณาตัดสินใจโครงการในแต่ละระยะ โดยนำสารสนเทศที่ได้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้เพื่อประกอบการตัดสินใจว่าควรดำเนินการต่อหรือปรับเปลี่ยน ปรับปรุง ขยายผล ระบุ หรือยกเลิกโครงการ เป็นต้น

อิทธินันท์ ยายอด (2559) กล่าวว่า การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบเพื่อให้ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์จากกิจกรรมหรือการปฏิบัติตามโครงการเพื่อนำมาเปรียบเทียบการปฏิบัติกิจกรรมกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ และทำให้ทราบว่าโครงการดังกล่าวนั้นมีจุดเด่นจุดด้อยที่ควรปรับปรุงพัฒนาอย่างไร และเพื่อตัดสินใจว่าควรดำเนินการต่อหรือยุติโครงการนั้น ๆ ซึ่งผู้บริหารควรคำนึงถึงความคุ้มค่าต่อการลงทุนในโครงการนั้นด้วย

มนสิข สิริสมบุรณ์ (2564) กล่าวถึง การประเมินผลโครงการ หมายถึง กระบวนการหรือขั้นตอนในการรวบรวมข้อมูลโดยอาศัยระเบียบวิธีวิจัยเข้ามาช่วยในการดำเนินงาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบว่าผลการดำเนินโครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ วิธีการที่ใช้เหมาะสมหรือไม่เพียงใด และผลของการดำเนินโครงการมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด

Stufflebeam & Coryn (2007) กล่าวว่า การประเมินเป็นวิธีการศึกษาหรือสืบค้นหาคุณค่าของสิ่งที่มีงประเมินอย่างเป็นระบบ การประเมินจึงเป็นกระบวนการที่จัดหานำเสนอสารสนเทศเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการอธิบายการตัดสินใจคุณค่าและคุณประโยชน์ในการตัดสินใจหาทางเลือกที่เหมาะสมในการดำเนินงานโครงการ

Newcomer, Hatry, & Wholey (2015) กล่าวว่า การประเมินโครงการ หมายถึง การประเมินคุณค่าของโครงการอย่างเป็นระบบโดยพิจารณาว่าโครงการประสบความสำเร็จหรือไม่ และเกี่ยวข้องกับการพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ เช่น เวลา งบประมาณ และทรัพยากรที่ใช้ ซึ่งสามารถทำได้ในระหว่างหรือหลังจากโครงการเสร็จสิ้น

Zidane, Johansen, & Ekambaram (2015) กล่าวว่า การประเมินประสิทธิผลเป็นการประเมินขอบเขตที่จะบรรลุวัตถุประสงค์โดยถือเป็นมาตรวัดผลระยะยาว การประเมินผลลัพธ์ของโครงการจะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนหรือกำหนดรูปแบบตามความต้องการ

Meredith, Shafer, & Mantel (2018) กล่าวว่า การประเมินโครงการเป็นกระบวนการวัดความสำเร็จของโครงการโดยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับโครงการ เพื่อประเมินและปรับปรุงประสิทธิภาพเกี่ยวกับสถานะโครงการและการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ เช่น งบประมาณ หรือกำหนดการ

ดังนั้น การประเมินผลจึงเป็นงานที่สำคัญอันหนึ่งในกระบวนการวางแผน ซึ่งผู้วางแผนควรกำหนดขึ้นพร้อม ๆ กันกับการวางแผนหรือการกำหนดโครงการ เหตุผลที่ผู้วางแผนจะต้องกำหนดโครงการประเมินในช่วงเวลาเดียวกันกับการวางแผนก็เนื่องจากการประเมินผลที่ตีนั้น จะต้องเริ่มดำเนินการก่อนที่การปฏิบัติตามแผนจะเริ่มต้น คนทั่ว ๆ ไปมักมีความรู้และเข้าใจว่าการประเมินผลจะต้องกระทำเมื่อโครงการได้สิ้นสุดลงแล้ว ความเข้าใจดังกล่าวแม้จะไม่ผิดแต่การประเมินผลรูปแบบที่เริ่มดำเนินการภายหลังการสิ้นสุดของโครงการนั้นเป็นรูปแบบการประเมินผลที่ไม่สู้จะวัดและบอกอะไรได้มากนัก

จากการศึกษาเกี่ยวกับความหมายของการประเมินโครงการ สรุปได้ว่าหมายถึง กระบวนการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลของโครงการอย่างเป็นระบบเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับคุณค่าของโครงการและการปรับปรุงเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพให้ดียิ่งขึ้น

3.2 ความมุ่งหมายและความสำคัญของการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการอย่างมีระบบย่อมจะมีส่วนช่วยให้ผู้บริหารโครงการตระหนักถึงคุณภาพของแผนและโครงการที่กำหนดขึ้นไว้ว่าสามารถสนองตอบความต้องการของสังคม หรือสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้มากนักน้อยเพียงใด และช่วยให้ผู้บริหารสามารถตัดสินใจในการดำเนินการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงโครงการให้มีความถูกต้องเหมาะสม ส่งผลให้โครงการนั้นดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุถึงเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ทุกประการ การประเมินโครงการมีความมุ่งหมายและมีความสำคัญตามความคิดเห็นของนักวิชาการและนักการศึกษา ดังนี้

เจริญวิเศษณ์ สมพงษ์ธรรม (2555) กล่าวว่า ประโยชน์ของการประเมินโครงการ มีดังนี้

- 1) เพื่อช่วยในการตัดสินใจก่อนเริ่มจัดทำโครงการ ได้แก่ กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อค้นหาความต้องการเกี่ยวกับโครงการ ทดสอบเกี่ยวกับแนวความคิดด้านเทคนิคและแหล่งทุนและความเป็นไปได้ในการจัดทำโครงการ ซึ่งตรงกับการประเมินที่เรียกว่าการศึกษาความเป็นไปได้
- 2) เพื่อช่วยในการตัดสินใจว่าควรดำเนินการต่อหรือยุติโครงการ ได้แก่ การประเมินแบบการประเมินผลลัพธ์รวม
- 3) เพื่อช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงโครงการในแง่มุมใดหรือจุดหนึ่งจุดใด ช่วงระยะเวลาที่โครงการกำลังดำเนินอยู่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ บุคลากร หรือระบบการให้บริการหรือตรวจสอบเนื้อหาของโครงการนั้น ๆ ซึ่งได้แก่ การประเมินแบบแผนรวมทั้งหมด
- 4) เพื่อเป็นประจักษ์พยานและเป็นเครื่องมือในการหาการสนับสนุนเกี่ยวกับโครงการทางด้านสาธารณชน การเมือง การเงิน และด้านวิชาชีพ
- 5) ส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจและความรู้พื้นฐานในระบบการพัฒนาสังคมในด้านวิทยาการ สังคมวิทยา จิตวิทยา และอื่น ๆ นอกเหนือไปจากการให้ความรู้และข้อเท็จจริง
- 6) เพื่อขจัดข้อผิดพลาดทั้งหลายโดยเฉพาะเรื่องของเวลาและค่าใช้จ่ายก่อนดำเนินโครงการทำให้การวางแผนและการปฏิบัติมีโอกาสสอดคล้องกันได้ง่าย
- 7) ในระหว่างปฏิบัติงานถ้าเกิดข้อผิดพลาดไม่สอดคล้องกันระหว่างแผนกับการปฏิบัติงานยังสามารถปรับปรุงแผนหรือปรับปรุงการปฏิบัติให้สอดคล้องกันได้โดยไม่ต้องเริ่มใหม่
- 8) เมื่อประเมินผลหลังจากทำโครงการยังได้ทราบความสำเร็จของการปฏิบัติงาน ผลกระทบของโครงการอื่น ข้อบกพร่องของโครงการเพื่อที่จะนำไปปรับปรุงแก้ไขโครงการในลักษณะเดียวกันเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาซ้ำ
- 9) เพื่อประโยชน์แก่การวางแผนในโครงการต่อเนื่อง
- 10) เหมาะสมสำหรับโครงการที่มีการลงทุนมาก โครงการที่มีความเสี่ยงสูง โครงการที่อันตรายสูง โครงการเหล่านี้ควรจะมีการวางแผนและปฏิบัติเพียงครั้งเดียว ไม่ใช่รอการประเมินผลครั้งสุดท้ายเพราะอาจก่อให้เกิดความเสียหาย
- 11) สามารถจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดก่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2555) กล่าวว่า การประเมินโครงการมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ ดังนี้

- 1) เพื่อจัดหาข้อมูลสารสนเทศสำหรับช่วยในการตัดสินใจนำโครงการไปปฏิบัติ โดยประเมินว่าโครงการที่จัดทำขึ้นมีความจำเป็นมากน้อยเพียงใดหรือสมเหตุสมผลหรือไม่ มีความเป็นไปได้หรือคุ้มค่ากับเงินทุนค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เพียงใด
- 2) เพื่อจัดหาข้อมูลสารสนเทศสำหรับการตัดสินใจเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงการ ซึ่งการประเมินเมื่อนำโครงการไปดำเนินการระยะหนึ่งหรือเป็นการประเมินในช่วงดำเนินโครงการ
- 3) เพื่อจัดหาข้อมูลสารสนเทศสำหรับช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินโครงการต่อเนื่องหรือการขยายโครงการและการรับรองโครงการ อาจกล่าวได้ว่าผลที่ได้รับจากการดำเนินโครงการมีความคุ้มค่ากับทรัพยากรที่ลงทุนไปเพียงใด และก่อให้เกิดผลข้างเคียงทั้งทางบวกและทางลบหรือไม่อย่างไร
- 4) เพื่อจัดหาข้อมูลสารสนเทศที่จะใช้ประโยชน์ในการขอรับการสนับสนุนการดำเนินโครงการจากแหล่งต่าง ๆ และ
- 5) เพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจในกระบวนการ

พื้นฐานต่าง ๆ ซึ่งก็คือการได้รับความรู้ความเข้าใจพื้นฐานอื่นที่นอกเหนือจากความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการที่ทำการประเมิน

ธีรศักดิ์ อุ่่นอารมย์เลิศ (2556) กล่าวถึง ประโยชน์ของการประเมินโครงการ ไว้ดังนี้

1) ช่วยให้การกำหนดวัตถุประสงค์มีความชัดเจน เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายและมีความเป็นไปได้ในการดำเนินการ 2) ช่วยให้สารสนเทศเพื่อเป็นทางเลือกในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนโครงการ การปรับรูปโครงสร้างองค์การ การจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสม 3) ช่วยให้ทราบความก้าวหน้า ปัญหา และอุปสรรค ตลอดจนการปรับปรุง แก้ไข และป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้ 4) ช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการ เนื่องจากการประเมินผลทำให้ทราบถึงปัญหาอุปสรรค จุดแข็งจุดอ่อนของการดำเนินโครงการ โดยการนำระบบการกำกับติดตามผลเข้าร่วมในการบริหารโครงการจะก่อให้เกิดการบรรลุทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผล 5) ช่วยให้ข้อมูลเกี่ยวกับความสำเร็จ ความล้มเหลว ผลกระทบ และผลลัพธ์ เพื่อการตัดสินใจที่ถูกต้อง 6) ช่วยให้ได้ข้อมูลที่บ่งบอกประสิทธิภาพ ความคุ้มค่า ความเป็นธรรม ความเสมอภาคหรือไม่ 7) เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการ ตลอดจนเป็นแรงจูงใจให้ผู้ปฏิบัติโครงการ เพราะจะทำให้ทราบจุดเด่นจุดด้อยเพื่อพัฒนาและปรับปรุงโครงการ 8) เพื่อช่วยหาหลักฐานสนับสนุนเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมของโครงการด้านต่าง ๆ เช่น ด้านสาธารณสุข การเมือง เศรษฐกิจ ด้านวิชาชีพเฉพาะ และ 9) เพื่อเป็นบทเรียนในการขยายผลไปสู่สภาพการณ์อื่น ๆ ในวงกว้างมากขึ้น

ยุทธนา กังแฮ (2556) กล่าวว่า วัตถุประสงค์ของการประเมินผลโครงการจะมีความหลากหลายขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ที่ต้องการของผู้ประเมิน เพื่อให้ผู้ประเมินโครงการทำความเข้าใจและเพิ่มความชัดเจนของโครงการ ผลการประเมินโครงการส่วนใหญ่จะให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์และความเข้าใจต่อผู้นำไปใช้ในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลกระทบที่เกิดขึ้นกับประชากรกลุ่มเป้าหมาย เพื่อความโปร่งใสของการดำเนินงานนักวิชาการหลายท่านได้แสดงความเห็นไว้ว่า ทุกโครงการเมื่อมีการดำเนินงานแล้วผู้จัดการโครงการควรจะต้องมีรายงานเป็นลายลักษณ์อักษรเกี่ยวกับเรื่องค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่เกิดขึ้น ดังนั้นการประเมินผลจึงเป็นเครื่องมือที่จะช่วยภาครัฐหรือภาคเอกชนในการจัดสรรงบประมาณได้อย่างชัดเจน

วีระยุทธ ชาตะกาญจน์ (2557) กล่าวว่า การประเมินโครงการเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญในวงจรการวางแผนและบริหารจัดการโครงการ สามารถสรุปประโยชน์ของการประเมินโครงการ ได้ดังต่อไปนี้ 1) ช่วยให้ข้อมูลและสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนงานและโครงการ ตรวจสอบความพร้อมของทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็นในการดำเนินงานโครงการ ตลอดจนเป็นการตรวจสอบความเป็นไปได้ของการจัดกิจกรรมต่าง ๆ 2) ช่วยทำให้การกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการมีความชัดเจน 3) ช่วยในการจัดหาข้อมูลเกี่ยวกับความก้าวหน้า

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการ 4) ช่วยให้ข้อมูลเกี่ยวกับความสำเร็จและความล้มเหลวของโครงการเพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจและวินิจฉัยว่าจะดำเนินโครงการในช่วงต่อไปหรือไม่ จะยกเลิกหรือขยายการดำเนินโครงการต่อไปอย่างไร 5) ช่วยให้ข้อมูลที่บ่งบอกถึงประสิทธิภาพของการดำเนินงานตามโครงการว่าเป็นอย่างไร คำนวณค่ากับการลงทุนหรือไม่ และ 6) เป็นแรงจูงใจให้กับผู้ปฏิบัติงานตามโครงการ เพราะการประเมินโครงการด้วยตนเองจะทำให้ผู้ปฏิบัติงานได้รับทราบผลการปฏิบัติงาน จุดเด่นจุดด้อย และนำมาผลไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาโครงการให้มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

อนันต์ นามทองตัน (2557) กล่าวว่า การประเมินโครงการนั้นจะช่วยให้ผู้รับผิดชอบโครงการมีข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นมาตรฐานของโครงการ มีข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง สามารถที่จะบริหารโครงการตัดสินใจได้ถูกต้องในความสำเร็จและล้มเหลวหรือการปรับปรุง พัฒนา ยกเลิก โครงการนั้น ๆ และจะได้มีข้อมูลนำไปปรับปรุง พัฒนางานที่เกี่ยวข้องให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

สำราญ มีแจ่ม (2558) กล่าวถึง ความสำคัญของโครงการ มีดังนี้ 1) ช่วยให้แผนมีความชัดเจน 2) ช่วยให้การปฏิบัติตามแผนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ 3) ช่วยให้แผนมีความเป็นไปได้สูง 4) ช่วยให้ทราบทรัพยากรดำเนินงานในแผน และ 5) การควบคุมแผนงานทำได้ง่ายและไม่ซับซ้อน

มนสิข สิทธิสมบุรณ์ (2564) กล่าวถึง ความสำคัญในการประเมินโครงการเป็นการช่วยผู้ดำเนินโครงการให้มีสารสนเทศในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินโครงการหรือแผนงานว่าควรจะขยายหรือจะดำเนินโครงการต่อไปหรือควรปรับปรุงส่วนใดของโครงการ และมีจุดมุ่งหมายของการประเมินโครงการเป็นการหาสารสนเทศในการเสนอแนะต่อผู้บริหารเพื่อช่วยในการตัดสินใจให้ทราบถึงประสิทธิภาพของการดำเนินโครงการ ตลอดจนอุปสรรคและสาเหตุที่ควรแก้ไข ปรับปรุงให้โครงการมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น มุ่งค้นหาสิ่งที่โครงการจะดำเนินการ ขณะดำเนินการ และดำเนินการต่อไปอย่างมีระบบต่อเนื่อง ทำให้ผู้บริหารได้ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงโครงการด้านต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ส่งผลให้การดำเนินการโครงการบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพ

Aleksander, Aleksandra, Matilde, & Beata (2018) กล่าวว่า จุดประสงค์ของการประเมิน คือ เพื่อตรวจสอบขั้นตอนหลักของโครงการ ความคาดหวังที่เกี่ยวข้อง รวมถึงระเบียบวิธีการที่แตกต่างกันซึ่งเกี่ยวข้องกับโครงการในทุกด้านและขั้นตอนต่าง ๆ เพื่อหลีกเลี่ยงการเกิดข้อผิดพลาดในงาน

Meredith, Shafer, & Mantel (2018) กล่าวว่า การประเมินโครงการมีความสำคัญ 3 ประการหลัก ๆ ดังนี้ 1) ช่วยติดตามความก้าวหน้าของโครงการเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย 2) ช่วยระบุข้อจำกัด ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงโครงการในอนาคต 3) ช่วยสื่อสารแผนการดำเนินโครงการเพื่อปรับปรุงกระบวนการได้ชัดเจนขึ้น การประเมินโครงการจึงถือเป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์ในกระบวนการจัดการโครงการต่าง ๆ

จากการศึกษาเกี่ยวกับความมุ่งหมายและความสำคัญของการประเมินโครงการ สรุปได้ว่า ความมุ่งหมายและความสำคัญของการประเมินโครงการ มีดังนี้ 1) ช่วยทำให้การกำหนดวัตถุประสงค์และมาตรฐานของการดำเนินงานมีความชัดเจนขึ้น 2) ช่วยให้การใช้ทรัพยากรเป็นไปอย่างคุ้มค่าหรือเกิดประโยชน์เต็มที่ 3) ช่วยให้แผนงานบรรลุเป้าประสงค์ 4) ช่วยในการแก้ปัญหาอันเกิดจากผลกระทบของโครงการและทำให้โครงการมีข้อที่ทำให้เกิดความเสียหายลดน้อยลง 5) ช่วยในการควบคุมคุณภาพของงาน 6) สร้างขวัญกำลังใจให้ผู้ปฏิบัติงานตามโครงการ และ 7) ช่วยในการตัดสินใจในการบริหารโครงการ

จากความหมายและความสำคัญของการประเมินโครงการดังกล่าวแล้วอาจวิเคราะห์ได้ว่าการประเมินโครงการเป็นงานที่มีความละเอียดลออมากกว่าการวางแผน กล่าวคือ ในขณะที่วางแผนเป็นการคาดคะเนอนาคตและค้นหาวิธีการในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายหรือความต้องการที่ได้คาดคะเนไว้ แต่การประเมินโครงการแสวงหาข้อเท็จจริงจะต้องแสวงหาทั้งสิ่งที่มองเห็นจับต้องได้และสิ่งที่มองไม่เห็นจับต้องไม่ได้ ฉะนั้นการประเมินโครงการจึงมีความยากลำบากในตัวที่ผู้ประเมินจะต้องพยายามเสาะแสวงหาข้อเท็จจริงเหล่านั้นให้ได้ข้อมูลที่แท้จริงมากที่สุด ทั้งนี้เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจบริหารโครงการให้บรรลุถึงเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ต้องการ การประเมินโครงการจะต้องกระทำอย่างกว้างขวางและต่อเนื่องจึงจะทำให้แผนงานที่กำหนดไว้บรรลุถึงเป้าหมาย

3.3 ประเภทของการประเมินโครงการ

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2555) กล่าวถึง การประเมินโครงการแบ่งออกได้เป็นหลายประเภทแล้วแต่เกณฑ์ที่ใช้แบ่ง สรุปได้ดังนี้ 1) แบ่งตามลำดับเวลาการบริหารโครงการ ได้แก่ การประเมินก่อนเริ่มโครงการ ซึ่งอาจทำได้ใน 3 ลักษณะ คือ การศึกษาความเหมาะสมของโครงการและการวิเคราะห์โครงการหรือการประเมินร่างโครงการ การประเมินขณะดำเนินงาน และการประเมินหลังการดำเนินงาน 2) แบ่งตามวัตถุประสงค์ของการประเมิน ได้แก่ การประเมินความก้าวหน้าของโครงการ และการประเมินผลรวมสรุป 3) แบ่งตามสิ่งที่ถูกประเมิน ได้แก่ การประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อม การประเมินปัจจัยเบื้องต้น การประเมินกระบวนการ และการประเมินผลผลิตหรือผลงาน 4) แบ่งตามหลักยึดในการประเมิน ได้แก่ การประเมินที่อิงวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของโครงการหรืองานเป็นเกณฑ์ และการประเมินที่ไม่อิงวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของโครงการ

ธีรศักดิ์ อุ่นอารมย์เลิศ (2556) กล่าวถึง การจำแนกการประเมินโครงการออกเป็น 3 ประเภท คือ 1) การประเมินก่อนโครงการ ได้แก่ การประเมินความจำเป็น และการศึกษาความเป็นไปได้ 2) การประเมินระหว่างโครงการ ได้แก่ การติดตามโครงการ การประเมินผลงาน และการประเมินการปฏิบัติงานตามโครงการ และ 3) การประเมินหลังโครงการ ได้แก่ การประเมินผลระยะสั้น การประเมินผลกระทบ และการประเมินผลตอบแทน

เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี (2556) กล่าวถึง ประเภทของการประเมินโครงการ การประเมินโครงการบริการสังคมนั้นสามารถจำแนกประเภทของการประเมินโดยทั่วไปได้เป็น 4 ประเภท คือ 1) การประเมินความต้องการที่จำเป็น 2) การประเมินกระบวนการ 3) การประเมินผลผลิต และ 4) การประเมินประสิทธิภาพ

อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์ (2556) กล่าวถึง การจำแนกการประเมินโครงการ แบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ 1) การประเมินโครงการก่อนดำเนินการ 2) การประเมินผลระหว่างดำเนินโครงการ 3) การประเมินผลรวมสรุป และ 4) การประเมินผลกระทบของโครงการ

วีระยุทธ ซาตะกาญจน์ (2557) กล่าวถึง การประเมินโครงการแบ่งได้เป็นหลายประเภท ตามแต่จะใช้เกณฑ์ใดเป็นหลัก ในที่นี้จะนำเสนอประเภทของการประเมินโครงการเป็น 3 ลักษณะ คือ แบ่งตามจุดหมายของการประเมิน หลักยึดในการประเมิน และลำดับเวลาในการประเมิน ดังต่อไปนี้ 1) แบ่งตามจุดมุ่งหมายของการประเมิน โดยแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ การประเมินเพื่อพัฒนา ปรับปรุง หรือบางครั้งเรียกว่าการประเมินความก้าวหน้า และการประเมินเพื่อสรุปผล หรือการประเมินผลรวมสรุป 2) แบ่งตามหลักยึดในการประเมิน สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ การประเมินโดยยึดหลักวัตถุประสงค์เป็นหลัก การประเมินที่อิสระไม่ยึดติดกับวัตถุประสงค์ของโครงการ และแบ่งตามลำดับเวลาที่ประเมิน โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ การประเมินก่อนเริ่มโครงการ ความเหมาะสมของโครงการ และการวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการดำเนินโครงการ

อนันต์ นามทองตัน (2557) กล่าวถึง ประเภทของการประเมินโครงการจะสามารถแบ่งได้หลายลักษณะตามความเหมาะสมของแต่ละโครงการ แต่โดยทั่วไปจะแบ่งเป็น 4 ประเภท ได้แก่ ก่อนดำเนินการ ระหว่างดำเนินโครงการ สรุปผลรวม และผลกระทบของโครงการ

พรทิพย์ นุกุลกิจ (2562) กล่าวถึง ประเภทของการประเมินมีหลายประเภทขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่ง เช่น แบ่งตามระยะเวลา แบ่งเป็นการประเมินก่อนเริ่มดำเนินงาน การประเมินขณะดำเนินงาน และการประเมินหลังสิ้นสุดการดำเนินงาน แบ่งตามวัตถุประสงค์ แบ่งเป็นการประเมินความก้าวหน้า ประเมินผลสรุปและประเมินเพื่อการพัฒนา แบ่งตามประเภทของผู้ประเมิน แบ่งเป็นการประเมินจากผู้ประเมินภายในและผู้ประเมินภายนอก ตามแต่จะใช้เกณฑ์ใดเป็นหลัก ในการแบ่ง

พียะภา ใจชื่อสมบูรณ์ (2563) กล่าวถึง การประเมินโครงการจะต้องประเมินผลก่อนดำเนินการ กล่าวคือ ศึกษาวิเคราะห์ปัญหาและความจำเป็นของการบริหารโครงการ ความพร้อมในงบประมาณสนับสนุน วิเคราะห์ค่าใช้จ่ายและผลกำไร การประเมินโครงการขณะดำเนินงานหรือผลประเมินขณะดำเนินโครงการโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบว่าการดำเนินงานนั้นมีประสิทธิภาพหรือไม่ มีปัญหาอุปสรรคอะไรบ้าง จะได้แก้ไขทันที การประเมินระหว่างดำเนินการนั้นเป็นหน้าที่ของผู้รับผิดชอบโครงการเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข การประเมินผลโครงการภายหลังสิ้นสุดการดำเนินงานหรือประเมินผลภายหลังเป็นการตรวจสอบติดตามผลการดำเนินโครงการเพื่อใช้ในการตัดสินใจว่าจะดำเนินโครงการต่อไปหรือไม่

มนสิข สติสมบูรณ์ (2564) กล่าวถึง ประเภทของการประเมินโครงการ แบ่งได้ 4 ลักษณะ คือ แบ่งตามวัตถุประสงค์การประเมิน แบ่งตามช่วงเวลาของการประเมิน แบ่งตามเกณฑ์ของผู้ประเมิน และแบ่งตามมิติการประเมินต่าง ๆ

Aleksander, Aleksandra, Matilde, & Beata (2018) กล่าวว่า มีวิธีการประเมิน 4 ประเภท ได้แก่ 1) การประเมินผล 2) คำถามและหรือการประเมินเชิงวิธีการ 3) การปรับปรุงหรือการประเมินความรับผิดชอบ และ 4) วาระทางสังคมหรือการประเมินการสนับสนุน

Meredith, Shafer, & Mantel (2018) กล่าวถึง การประเมินโครงการว่าแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้ 1) การประเมินก่อนดำเนินโครงการ ในช่วงก่อนดำเนินโครงการจะเป็นการประเมินเพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียทราบว่าเกิดอะไรขึ้นในการดำเนินโครงการในอนาคต 2) การประเมินอย่างต่อเนื่อง ในช่วงโครงการอยู่ระหว่างการดำเนินการ การประเมินในช่วงนี้จะเป็นการใช้กลยุทธ์ติดตาม ตรวจสอบ และรายงานการดำเนินงานทุกอย่างที่เกิดขึ้น 3) การประเมินผลหลังโครงการ ในช่วงการประเมินหลังโครงการจะเป็นการประเมินเพื่อรายงานผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นทั้งในแง่ที่ดีและส่วนที่ต้องแก้ไข ปรับปรุง เพื่อนำไปพัฒนาการดำเนินโครงการต่อไปในอนาคต

จากการศึกษาเกี่ยวกับประเภทของการประเมินโครงการ สรุปได้ว่า ในการประเมินโครงการสามารถประเมินได้ตั้งแต่ก่อนดำเนินโครงการซึ่งต้องทำก่อนเริ่มโครงการโดยประเมินในประเด็นที่สำคัญ คือ ความต้องการจำเป็น ความพร้อม ความเป็นไปได้ และทรัพยากรที่เหมาะสมในการจัดทำโครงการ ระหว่างดำเนินโครงการซึ่งเป็นการนำโครงการสู่การปฏิบัติโดยประเมินในประเด็นที่สำคัญ คือ ประเมินกระบวนการความก้าวหน้าของโครงการ และประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการ ต้องทำเมื่อโครงการสิ้นสุดแล้วโดยประเมินในประเด็นผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบ

3.4 กระบวนการประเมินโครงการ

เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี (2556) ได้จำแนกขั้นตอนของการประเมินโครงการออกเป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการก่อนทำการประเมินโครงการ 2) การกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน 3) การกำหนดขอบเขตของการประเมิน 4) การพิจารณา กำหนดตัวบ่งชี้และแหล่งข้อมูล 5) การวิเคราะห์ข้อมูล และ 6) การสรุปผลการประเมินโครงการ

วีระยุทธ ซาตะกาญจน์ (2557) กล่าวว่า ในการประเมินโครงการแต่ละครั้งผู้ประเมินจำเป็นจะต้องมองเห็นภาพรวมของกระบวนการดำเนินงานการประเมินโครงการใน 10 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้ 1) การวิเคราะห์โครงการที่จะประเมิน 2) การศึกษารูปแบบของการประเมิน 3) การกำหนดประเด็นของการประเมิน 4) การพัฒนาตัวชี้วัดและกำหนดเกณฑ์ในการประเมิน 5) การออกแบบการประเมิน 6) การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ 7) การเก็บรวบรวมข้อมูล 8) การวิเคราะห์ข้อมูล 9) การตัดสินใจ สรุป และอภิปรายผลการประเมิน และ 10) การเขียนรายงานการประเมิน

พรทิพย์ นุกุลกิจ (2562) กล่าวถึง ขั้นตอนการประเมินโครงการ สรุปได้ว่า กระบวนการของการประเมินโครงการมีขั้นตอนที่เริ่มต้นจากการศึกษาทำความเข้าใจโครงการที่จะทำการประเมินอย่างละเอียดลึกซึ้งเพื่อนำไปสู่การกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินได้อย่างชัดเจน รู้จักเลือกอุปกรณ์ เครื่องมือ และกระบวนการต่าง ๆ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งการเลือกเทคนิคที่จะวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาข้อสรุปและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในการนำเสนอผู้เกี่ยวข้องได้อย่างถูกต้องตรงตามข้อเท็จจริง

มนสิข สิริธิตสมบุรณ์ (2564) กล่าวว่า ในการประเมินโครงการซึ่งถือเป็นการวิจัยรูปแบบหนึ่งที่มีกระบวนการดำเนินการประเมิน ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้ 1) ประเมินอะไร คือ การวิเคราะห์โครงการที่มุ่งประเมิน 2) ทำไมจึงต้องประเมิน คือ หลักการและเหตุผลของการประเมิน 3) ประเมินเพื่ออะไร คือ กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน 4) มีแนวคิดทฤษฎีอะไรบ้าง คือ ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และแนวทางการประเมิน 5) จะประเมินได้อย่างไร คือ การออกแบบการประเมิน ได้แก่ กำหนดรูปแบบการประเมิน กำหนดประเภทของตัวแปรหรือข้อมูลหรือตัวชี้วัด กำหนดแหล่งข้อมูล ผู้ให้ข้อมูล กำหนดเครื่องมือ วิธีการที่ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล กำหนดแนวทางวิเคราะห์ข้อมูล กำหนดเกณฑ์การประเมิน 6) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินมีอะไรบ้าง คือ เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน 7) จะเก็บข้อมูลด้วยวิธีการใด คือ การเก็บรวบรวมข้อมูล 8) จะสรุปข้อมูลให้มีความหมายได้อย่างไร คือ การวิเคราะห์ข้อมูล และ 9) จะนำผลการประเมินไปใช้ได้อย่างไร คือ รายงานผลการประเมิน

Newcomer, Hatry, & Wholey (2015) กล่าวว่า กระบวนการประเมินโครงการ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ 1) การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญสำหรับกระบวนการประเมินผล หากไม่มีความเข้าใจที่ชัดเจนจะไม่สามารถอธิบายได้ว่าโครงการดังกล่าวสำเร็จหรือไม่ 2) การรวบรวมข้อมูลในขณะที่โครงการกำลังดำเนินการ ในกระบวนการนี้จะเป็นการช่วยประเมินประสิทธิภาพและทำการปรับเปลี่ยนเมื่อเกิดปัญหา 3) การวิเคราะห์ข้อมูลตามเป้าหมาย เป็นกระบวนการตรวจสอบข้อมูลทั้งหมดเพื่อทำการตัดสินใจอย่างมีข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการของโครงการในอนาคต 4) การเปลี่ยนแปลงการดำเนินงาน ซึ่งจะกระทำหากพบข้อมูลที่แสดงว่าโครงการไม่บรรลุเป้าหมายต้องทำการเปลี่ยนแปลงเพื่อแก้ไขการดำเนินการ และ 5) การจัดทำเอกสารขั้นตอนการประเมิน ขั้นตอนนี้จะช่วยให้การประเมินเป็นพื้นฐานสำหรับการปรับปรุงในอนาคต

Peter (2020) กล่าวว่า กระบวนการประเมินโครงการ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวางแผน เป้าหมายสูงสุดของขั้นตอนนี้คือการสร้างแผนการประเมินโครงการ ซึ่งเป็นเอกสารที่อธิบายรายละเอียดทั้งหมดเกี่ยวกับกระบวนการประเมินโครงการขององค์กร 2) การนำไปใช้ในขณะที่โครงการกำลังดำเนินการ ต้องมีการตรวจสอบการดำเนินงานทุกด้านเพื่อให้แน่ใจว่าการดำเนินการเป็นไปตามกำหนดเวลาและงบประมาณ โดยในขั้นตอนนี้ต้องทราบความก้าวหน้าหรือเปอร์เซ็นต์การดำเนินการที่เสร็จสมบูรณ์ 3) การสรุป เมื่อโครงการดำเนินการเสร็จสิ้นต้องมีการนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากการประเมินมาวิเคราะห์เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการดำเนินโครงการและแก้ไขปัญหาในกระบวนการต่าง ๆ ในอนาคต และ 4) การรายงานและการเผยแพร่ เมื่อโครงการดำเนินการเสร็จสิ้นต้องบันทึกผลการดำเนินงานในรูปแบบรายงานการประเมินโครงการพร้อมทั้งเผยแพร่ต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการประเมินโครงการ สรุปได้ว่า กระบวนการประเมินโครงการ ประกอบด้วย การกำหนดปัญหา เป้าหมายและวัตถุประสงค์ การเลือกรูปแบบการประเมิน การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและการสรุป การเสนอแนะ

3.5 รูปแบบการประเมินโครงการแบบ CIPP Model

Stufflebeam พัฒนารูปแบบการประเมินที่ช่วยในการตัดสินใจ (CIPP) โดยใช้กระบวนการวิเคราะห์สิ่งที่ประเมินอย่างครอบคลุมเพื่อให้ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์และช่วยในการตัดสินใจทางเลือกต่าง ๆ ของผู้บริหารเรียกว่า รูปแบบการประเมินชิป (CIPP) (Context Input Process Product Evaluation Model) ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1965 มีการปรับปรุงมาเรื่อย ๆ จนกระทั่งล่าสุดในปี ค.ศ. 2003 สามารถใช้กับการประเมินโครงการ แผน บุคลากร ผลิตภัณฑ์ องค์กร และระบบต่าง ๆ ได้ Stufflebeam & Coryn (2007) ใช้วิธีการเชิงระบบการประเมินชิป (CIPP) อย่างถูกต้อง

และก่อนประโยชน์สูงสุดต้องลงมือประเมินตั้งแต่ก่อนเริ่มงาน ขณะดำเนินงาน และการประเมินหลังจากสิ้นสุดการดำเนินงานแล้ว

รูปแบบการประเมินซีป (CIPP) แบ่งการประเมินออกเป็น 4 ส่วน ตามลำดับพัฒนาการของการดำเนินโครงการ 3 ระยะ ดังต่อไปนี้

1) การประเมินก่อนเริ่มดำเนินงาน การประเมินในช่วงนี้เพื่อวางแผนอันเป็นการกำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินงาน จัดทำสิ่งต่าง ๆ อาจเป็นโครงการ กิจกรรม หลักสูตร ซึ่งจะทำการประเมินใน 2 ส่วน คือ

1.1) การประเมินบริบท (Context Evaluation) เป็นการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อกำหนดการดำเนินงานโดยประเมินสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ตลอดจนปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ซึ่งวิธีการประเมินจะทำการบรรยายและเปรียบเทียบกับปัจจัยนำเข้าที่ได้จริงกับสิ่งที่คาดหวัง บริบทของสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองที่คาดหวังกับที่เป็นจริง รวมทั้งวิเคราะห์สาเหตุของความไม่สอดคล้องระหว่างความเป็นจริงและสิ่งที่คาดหวัง

1.2) การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการตรวจสอบความพร้อมด้านทรัพยากรที่จะใช้ในการดำเนินโครงการทั้งปริมาณและคุณภาพตลอดจนระบบบริหารจัดการที่วางแผนไว้เพื่อวิเคราะห์และกำหนดทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดที่จะทำให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่ วิธีการประเมินจะทำการบรรยายและวิเคราะห์ทรัพยากรที่มีอยู่ รวมถึงกลยุทธ์และกระบวนการดำเนินงานที่เป็นไปได้ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

การประเมินบริบทและการประเมินปัจจัยนำเข้าจะนำไปสู่การวางแผน ซึ่งควรมีการวิเคราะห์ความเหมาะสมของสิ่งที่จะดำเนินการโดยพิจารณาความสอดคล้อง ความสมบูรณ์ ประสิทธิภาพ ความเหมาะสมของการบริหาร ผลกระทบ ความเป็นธรรม ความเป็นไปได้ ทั้งด้านแผนงาน แผนเงิน และแผนกำลังคน ฯลฯ

2) การประเมินระหว่างดำเนินการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินกระบวนการ อันเป็นการศึกษาจุดอ่อนจุดแข็งตลอดจนปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินโครงการสาเหตุที่ทำให้ไม่สามารถดำเนินโครงการตามแผนได้ เพื่อจัดหาสารสนเทศและเพื่อการปรับปรุงการดำเนินโครงการได้อย่างทันที่ การประเมินขั้นตอนนี้จึงมีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จของโครงการ

3) การประเมินผลหลังสิ้นสุดโครงการ (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลผลิตโครงการเพื่อจะตอบคำถามให้ได้ว่าการดำเนินโครงการประสบความสำเร็จตามแผนที่วางไว้หรือไม่ ผลผลิตเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่คุ้มค่า การประเมินหลังสิ้นสุดโครงการพิจารณาผลลัพธ์ผลกระทบของโครงการทุก ๆ ด้าน ซึ่งมักใช้เทคนิคการติดตามผลหรือประเมินด้วยการติดตามหลังโครงการเสร็จสิ้นหรือศึกษาย้อนรอย (Follow Up Study หรือ Tracer Study) และจากผลการ

ประเมินจะให้สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับอนาคตของโครงการว่าควรจะคงไว้หรือควรปรับ
 ควรขยายโครงการหรือควรหยุดโครงการตามเวลาที่กำหนดไว้หรือควรยกฐานะเป็นโครงการประจำ
 ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบการประเมินที่ช่วยในการตัดสินใจของ Stufflebeam

ที่มา : (Stufflebeam & Coryn, 2007)

จากภาพที่ 1 สรุปได้ว่า รูปแบบการประเมินซิป (CIPP) นั้น แสดงให้เห็นว่าการประเมิน
 โครงการเป็นกระบวนการที่ต้องกระทำกันอย่างเป็นระบบซึ่งการประเมินในแต่ละส่วนก็มีวัตถุประสงค์
 การประเมินต่างกันและก่อให้เกิดกิจกรรมสืบเนื่องจากการประเมินต่างกันตามไปด้วย

4. บริบทของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

4.1 ประวัติและความเป็นมา

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 6 เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2542 ได้เห็นชอบในหลักการ มาตรการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการให้ดำเนินการตามเสนอและเห็นชอบกับยุทธศาสตร์การดำเนินงาน และโครงสร้างการบริหารงานของการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการและประกาศให้ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด เป็นสถานศึกษาเพื่อคนพิการ โดยให้ทำหน้าที่นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ จัดทำ และจัดสรรงบประมาณให้แก่สถานศึกษา ประสานงานกับหน่วยงานในพื้นที่ให้บริการการศึกษา บำบัดฟื้นฟู และดำเนินการระบบส่งต่อโรงเรียน ชุมชน กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศจัดตั้ง ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด เมื่อวันที่ 31 เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2543 ให้เป็นสถานศึกษา เพื่อให้บริการช่วยเหลือผู้พิการในพื้นที่เขตบริการด้านการพัฒนาศักยภาพและด้านการศึกษา ให้คำแนะนำการเตรียมความพร้อมแก่ผู้พิการเพื่อเข้าเรียนร่วมในโรงเรียนปกติให้มากขึ้นอย่างทั่วถึง ประสานงานการจัดการเรียนร่วมในพื้นที่ สนับสนุนสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวก ตลอดทั้งปฏิบัติหน้าที่ให้คำปรึกษา แนะนำ จัดทำสถิติ ข้อมูล และบริการด้านการศึกษาพิเศษแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในระยะเริ่มต้นศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ได้ใช้อาคารสถานที่ในโรงเรียน ราชประชานุเคราะห์ 24 อำเภอจุน จังหวัดพะเยา เป็นสำนักงานชั่วคราว ต่อมาในปี พ.ศ. 2543 ย้ายสำนักงานมาตั้งอยู่ที่โรงเรียนบ้านสันป่าเป้า ตำบลดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา และในวันที่ 14 เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2554 ได้ย้ายสำนักงานที่ทำการมายังโรงเรียนบ้านเจดีย์งาม จนถึงปัจจุบัน ตั้งสำนักงานอยู่เลขที่ 262 หมู่ 1 บ้านเจดีย์งาม ตำบลท่าวังทอง อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา 56000 โทรศัพท์ 0-5441-2233 โทรสาร 0-5441-2233 มีที่ดินจำนวน 8 ไร่ 27.40 ตารางวา

4.2 บทบาทหน้าที่

- 1) จัดและส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาในลักษณะศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention : EI) และเตรียมความพร้อมของคนพิการเพื่อเข้าสู่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนอนุบาล โรงเรียนเรียนร่วม โรงเรียนเฉพาะความพิการ ศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น
- 2) พัฒนาและฝึกอบรมผู้ดูแลคนพิการ บุคลากร ที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ
- 3) จัดระบบและส่งเสริม สนับสนุน การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการ
- 4) จัดระบบบริการช่วงเชื่อมต่อสำหรับคนพิการ (Transitional Services)

5) ให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยครอบครัวและชุมชนด้วยกระบวนการทางการศึกษา

6) เป็นศูนย์ข้อมูล รวมทั้งจัดระบบข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาสำหรับคนพิการ

7) จัดระบบสนับสนุนการจัดการเรียนร่วม และประสานงานการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในจังหวัด

8) ภาระหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด หรือตามที่ได้รับมอบหมาย

4.3 คำขวัญ

คำขวัญของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา คือ พัฒนาการดี มีคุณธรรม นำความสุข

4.4 อัตลักษณ์

อัตลักษณ์ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา คือ พัฒนาการดี มีความสุข

4.5 เอกลักษณ์

เอกลักษณ์ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา คือ แหล่งเรียนรู้เด่น เน้นอาชบาบำบัด

4.6 วิสัยทัศน์ (Vision)

ภายในปี พ.ศ. 2564 ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ผู้เรียนมีพัฒนาการดี มีคุณธรรม และดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

4.7 พันธกิจ (Mission)

1) ส่งเสริมพัฒนาการผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษเต็มตามศักยภาพของผู้เรียนรายบุคคล

2) ส่งเสริมผู้เรียนให้มีคุณธรรมและดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

3) พัฒนา ปรับปรุง สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการเรียนรู้ สะอาด ร่มรื่น สวยงาม ปลอดภัย และเป็นแหล่งเรียนรู้

4) วิจัย พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ และบริการทางการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาและเทคโนโลยี

5) พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ

- 6) พัฒนาศักยภาพครู บุคลากร ครอบครั้ว ภาคคีเครือช่าย และผู้เกี่ยวช้อง ในด้านการจัดการศึกษาพิเศษ
- 7) จัดระบบการบริหารจัดการศึกษาให้สถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ บริหารจัดการศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลและใช้โรงเรียนเป็นฐาน
- 8) พัฒนาระบบการเชื่อมต้ออย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานสากล โดยส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคคีเครือช่ายและผู้เกี่ยวช้อง

4.8 เป้าประสงค์ (Goals)

- 1) ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษมีพัฒนาการตามศักยภาพของแต่ละบุคคลตามหลักสูตรของสถานศึกษา
- 2) ผู้เรียนมีคุณธรรมและดำรงชีวิตอย่างมีความสุข
- 3) สถานศึกษาเอื้อต่อการเรียนรู้ สะอาด รมรื่น สวยงาม ปลอดภัย เป็นแหล่งเรียนรู้
- 4) หลักสูตรสถานศึกษา นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ และบริการทางการศึกษา มีความเหมาะสมสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ
- 5) ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษรายบุคคลได้อย่างเหมาะสม
- 6) ครู บุคลากร ครอบครั้ว ภาคคีเครือช่าย และผู้เกี่ยวช้องมีความรู้ความสามารถในด้านการจัดการศึกษาพิเศษ
- 7) สถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และบริหารจัดการศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลและใช้โรงเรียนเป็นฐาน
- 8) ระบบการเชื่อมต้อมีคุณภาพตามมาตรฐานสากล ภาคคีเครือช่าย และผู้เกี่ยวช้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาอย่างเข้มแข็ง
- 9) สถานศึกษาจัดกิจกรรมได้ครอบคลุมทุกมาตรฐานและทุกตัวบ่งชี้ มีระบบประกันคุณภาพภายในที่เข้มแข็ง และผ่านการรับรองจากการประเมินคุณภาพภายนอก

4.9 ยุทธศาสตร์ (Strategic)

- 1) การพัฒนาคุณภาพเด็กพิการตามมาตรฐานการศึกษา
- 2) การเสริมสร้างกระบวนการบริหารและการจัดการสถานศึกษาโดยการประสานเครือช่ายทุกภาคส่วนที่เกี่ยวช้องในการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพ
- 3) การพัฒนาครูและบุคลากรให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ

4.10 กลยุทธ์ (Strategy)

- 1) กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษตามศักยภาพรายบุคคล
- 2) กลยุทธ์ที่ 2 เพิ่มโอกาสการเข้าถึงบริการการศึกษาของผู้เรียนให้ทั่วถึง ครอบคลุม และได้รับโอกาสในการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ และมีคุณภาพ
- 3) กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ
- 4) กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาระบบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล

4.11 เป้าหมายกลุ่มผู้รับบริการ

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา มีเป้าหมายในการให้บริการคนพิการอายุ แรกเกิดจนถึงตลอดชีวิต ครอบคลุมพื้นที่ 9 อำเภอในจังหวัดพะเยา โดยดูแลกลุ่มคนพิการที่มีความต้องการพิเศษทางการศึกษาตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2552 ดังนี้ 1) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น 2) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน 3) บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา 4) บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ 5) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ 6) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา 7) บุคคลที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ 8) บุคคลออทิสติก และ 9) บุคคลพิการซ้อน

4.12 สภาพชุมชนโดยรวม

1) สภาพชุมชนรอบบริเวณศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา มีลักษณะเป็นชุมชนของชนพื้นเมืองซึ่งอาศัยในเขตอำเภอเมืองพะเยา การดำรงชีวิตยังใช้วิถีชีวิตของชนพื้นเมือง มีประชากรประมาณ 500 คน อาชีพหลักของชุมชน คือ เกษตรกรรม ทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธ ประเพณีและศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เป็นที่รู้จักโดยทั่วไปคือประเพณีสงกรานต์วัดเจดีย์งาม และพุทธพิธีทางศาสนาในวันสำคัญ ๆ

2) ผู้ปกครองส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา อาชีพหลัก คือ เกษตรกรรม ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ฐานะทางเศรษฐกิจรายได้โดยเฉลี่ยต่อครอบครัวต่อปี 24,000 บาท จำนวนคนเฉลี่ยต่อครอบครัว 3 คน

3) โอกาสและข้อจำกัดของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา โอกาสของศูนย์ฯ กับความร่วมมือในด้านต่าง ๆ ของชุมชน (วัด บ้าน โรงเรียน)

4) ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา อยู่ใกล้แหล่งเรียนรู้ที่สำคัญ คือ วัดเจดีย์งาม วัดศรีโคมคำ วัดติโลกอาราม อนุสาวรีย์พ่อขุนงำเมือง อนุสาวรีย์สามกษัตริย์ และกว๊านพะเยา แหล่งเรียนรู้ปราชญ์ชาวบ้านในด้านต่าง ๆ และได้รับความร่วมมือและช่วยเหลือจาก

ชุมชนในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ เป็นอย่างดี ข้อจำกัด คือ สถานที่ตั้งห่างจากหน่วยงานราชการ และโรงพยาบาลพะเยา

4.13 การบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการนั้นยึดหลักผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมอบหมายหน้าที่แก่คณะครู และบุคลากร โดยยึดความรู้ความสามารถและประสบการณ์ที่สั่งสมของครูมาปรับประยุกต์ และบูรณาการการสอน

4.14 การบริหารงานบุคคล

การบริหารงานบุคคลของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา มอบหมายหน้าที่ การงานอย่างชัดเจน ยึดหลักความร่วมมือ ทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทุกกิจกรรม และหลักธรรมาภิบาล

4.15 การบริหารงานงบประมาณ

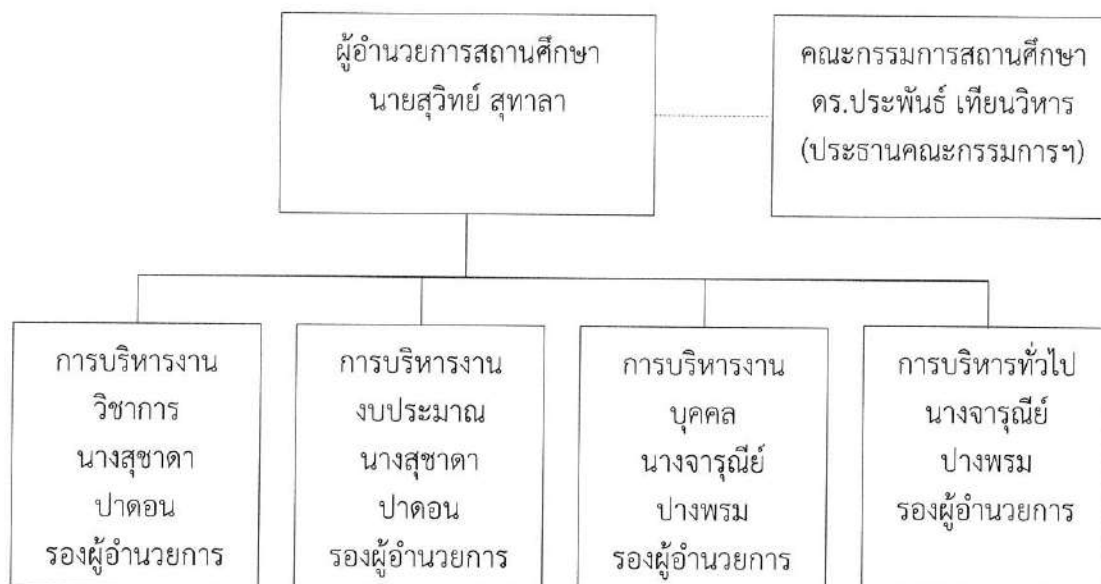
การบริหารงานงบประมาณบริหารโดยนำเงินงบประมาณที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ได้รับจัดสรรมาบริหารตามวัตถุประสงค์ของแหล่งงบประมาณ สถานการณ์ ความจำเป็นเร่งด่วน และการแก้ไขปัญหา นอกนั้นพิจารณาตามความเหมาะสมโดยคำนึงถึงผู้เรียน เป็นสำคัญ

4.16 การบริหารบริหารทั่วไป

การบริหารงานทั่วไปเป็นงานที่เน้นในเรื่องการบริการสนับสนุนกิจกรรมการบริหารงาน ทั้ง 3 งาน ได้แก่ งานบริหารวิชาการ งานบริหารบุคคล และงานบริหารงบประมาณ ให้งานทั้ง 3 ดำเนินไปอย่างคล่องตัว เกิดประสิทธิภาพ โดยมีจุดเน้นที่ตัวผู้เรียน สถานศึกษา คณะครูและบุคลากร ผู้ปกครอง และชุมชน นอกจากนั้น ยังได้ส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

สรุปโครงสร้างการบริหารงานศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 โครงสร้างการบริหารงานศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

4.17 ความเป็นมา สภาพปัจจุบัน และปัญหาในการพัฒนาการศึกษา

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา เป็นสถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษานอกระบบ หรือตามอัธยาศัยแก่คนพิการตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการจนตลอดชีวิตและจัดการศึกษาอบรมแก่ผู้ดูแลคนพิการ ครู บุคลากร และชุมชน รวมทั้งการจัดสื่อ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดฯ ตลอดจนปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดในประกาศกระทรวง ปัจจุบันให้บริการแก่เด็กพิการ 9 ประเภทความพิการทางการศึกษา ในรูปแบบไปกลับ ทั้งในศูนย์การศึกษาพิเศษ หน่วยบริการประจำอำเภอ และบริการที่บ้าน ซึ่งครอบคลุมทั้งจังหวัดพะเยา ใน 9 อำเภอ ในปีการศึกษา 2563 มีเด็กพิการมารับบริการจำนวนทั้งสิ้น 287 คน มีบุคลากรจำนวนทั้งสิ้น 65 คน แยกเป็นข้าราชการครู 25 คน พนักงานราชการ 9 คน ครูอัตราจ้าง 3 คน เจ้าหน้าที่ธุรการ 1 คน พี่เลี้ยงเด็กพิการ 22 คน บุคลากรอื่น 5 คน สภาพชุมชนและจังหวัดพะเยา ประกอบด้วย อำเภอ 9 อำเภอ คือ เมืองพะเยา แม่ใจ เชียงคำ ดอกคำใต้ ปง จุน เชียงม่วน ภูซาง และภูกามยาว ประชาชนมีทั้งไทยพื้นราบและชนกลุ่มน้อย ได้แก่ เผ่าเย้า แม้ว ถิ่น ลีซอ และไทลื้อ โดยกระจายอยู่ตามอำเภอต่าง ๆ ผู้ปกครองเด็กส่วนใหญ่มีฐานะยากจน ประกอบอาชีพรับจ้าง และเกษตรกรรม มีเวลาในการดูแลบุตรน้อยเนื่องจากภาระในการหารายได้เลี้ยงครอบครัว ประกอบกับสภาพสังคมปัจจุบันมีสิ่งดึงดูดใจต่าง ๆ มากมาย และลักษณะความพิการทำให้เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เช่น ขาดความซื่อสัตย์สุจริต ไม่มีความเมตตา กรุณา ไม่มีน้ำใจและช่วยเหลือแบ่งปัน ขาดความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และขาดความรับผิดชอบ มีพฤติกรรมก้าวร้าว แสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในสถานการณ์ต่าง ๆ ขาดทักษะและการใช้ชีวิต

ในชุมชนและสังคม เป็นต้น การมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ดังกล่าวตั้งแต่อายุน้อยหากไม่ได้รับการส่งเสริมพัฒนาให้มีคุณธรรมจริยธรรมที่ตรงตามวัฒนธรรมไทยอาจทำให้เติบโตขึ้นเป็นพลเมืองที่ไม่มีคุณภาพในอนาคต และจากผลการวิเคราะห์สถานศึกษาด้านปัจจัยภายใน พบว่า ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพะเยา ควรดำเนินกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง และเน้นให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมด้วย

ด้วยเหตุนี้ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา จึงเห็นความสำคัญของการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยเริ่มต้นตั้งแต่การกำหนดวิสัยทัศน์ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ร่วมกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาทุกฝ่าย และนำไปสู่การบริหารจัดการและพัฒนาให้บรรลุเป้าหมายในอนาคต

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยภายในประเทศ

ครองทรัพย์ เชิดชู (2556) ได้ประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โรงเรียนบ้านพะไล ตำบลห้วยทะเล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ผลการประเมิน พบว่า 1) ด้านบริบทของโรงเรียนหลังจากที่ได้ประชุมประเมินการปฏิบัติงานของโรงเรียนในปีการศึกษา 2555 การส่งเสริมการปลูกฝังระเบียบวินัย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และคุณธรรมจริยธรรมตามวิถีวัฒนธรรมไทยให้กับนักเรียนเป็นจุดด้อยของโรงเรียน ผู้บริหารและคณะครูจึงหาแนวทางปรับปรุง แก้ไข โดยค้นหาความต้องการจำเป็นและความเร่งด่วนคือ โครงการพัฒนาโรงเรียนด้านคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนใน 4 ด้านที่มีปัญหา คือ ชื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน 2) ด้านปัจจัยเบื้องต้นบุคลากร วัสดุ อุปกรณ์ และงบประมาณ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 3) ด้านกระบวนการโดยภาพรวมการปฏิบัติตามแผนและการติดตามประเมินผลมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด 4) ด้านผลผลิต ด้านความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการสอนนักเรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยภาพรวมครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับมาก ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยภาพรวมและรายด้านนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังดำเนินโครงการมากกว่าก่อนดำเนินโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านความพึงพอใจของครูที่มีต่อการอบรม โดยภาพรวมครูมีความพึงพอใจต่อการอบรมเกี่ยวกับการสอนคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในระดับมากที่สุด

สมบุญ เสาร์เปา (2556) ได้ประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนปางมะคาตวิทยา อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model ผลการประเมิน พบว่า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรายด้าน พบว่า ด้านกระบวนการค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาเป็นด้านปัจจัยนำเข้า ถัดมาเป็นด้านผลผลิต โดยด้านสภาวะแวดล้อมหรือบริบทมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมฯ เป็นการดำเนินโครงการเพื่อส่งเสริมและปลูกฝังคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ และการประพฤติปฏิบัติตนที่ดีงาม ถูกต้อง เป็นที่ยอมรับของสังคม โดยโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมฯ มุ่งเสริมสร้างคุณลักษณะที่ดีด้านคุณธรรมจริยธรรมให้แก่นักเรียน การกำหนดเป้าหมายวิธีการดำเนินการ และระยะเวลาดำเนินการมีความเหมาะสมและปฏิบัติได้จริง การประสานงานระหว่างบุคลากรทำให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินโครงการ และการจัดบรรยากาศในการดำเนินงานเหมาะสมและสอดคล้องกับการดำเนินโครงการตามลำดับ

จรรยา ปาติยะ (2557) ได้ประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนบ้านเมืองน้อย (นิมานเหมินทานุสรณ์) อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model ผลการประเมิน พบว่า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านสภาวะแวดล้อมหรือบริบทมีค่าเฉลี่ยลำดับที่หนึ่ง รองลงมา คือ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตตามลำดับ ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการโดยภาพรวมผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และนักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนบ้านเมืองน้อย (นิมานเหมินทานุสรณ์) พุทธศักราช 2553 หลังเข้าร่วมโครงการและก่อนเข้าร่วมโครงการโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกัน

จิมารัตน์ ปุณฺณปัญญญา (2557) ได้ประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะ “ยอดนารีสตรีวิทยา” ผลการประเมิน พบว่า 1) ด้านบริบท โดยภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ด้านปัจจัยนำเข้า โดยภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ด้านกระบวนการ โดยภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด 4) ด้านผลผลิต โดยภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด และมีผลการประเมินผลสำเร็จของโครงการ ดังนี้ คือ ด้านพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมตามคุณลักษณะ “ยอดนารีสตรีวิทยา” พบว่า นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมฯ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยหลังดำเนินโครงการมีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นกว่าก่อนดำเนินโครงการทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน ด้านรางวัลและเกียรติบัตร พบว่า หลังจากการดำเนินโครงการฯ มากขึ้นหลังจากที่นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมตามโครงการ และด้านความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง พบว่า ครู นักเรียน และผู้ปกครอง มีความพึงพอใจต่อโครงการฯ อยู่ในระดับมากที่สุด

นิศากร ยมหา (2559) ได้ประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียน มกุฏเมืองราชวิทยาลัย ผลการประเมิน พบว่า 1) บริบทของโครงการมีความเหมาะสมในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 8 ข้อ และระดับมาก 4 ข้อ ข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ โครงการมีความเหมาะสมและมีความจำเป็นในการแก้ปัญหา ส่วนข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ หลักการและเหตุผลของโครงการมีความสอดคล้องกับนโยบาย ของหน่วยงานต้นสังกัด 2) ปัจจัยนำเข้าของโครงการมีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ และระดับมาก 12 ข้อ ข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ มีแผนการดำเนินงานตามโครงการอย่างชัดเจน ส่วนข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ งบประมาณในการดำเนินโครงการมีเพียงพอ 3) กระบวนการดำเนินงานตามโครงการ มีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 4 ข้อ และระดับมาก 8 ข้อ ข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ขณะดำเนินงานตามโครงการมีการแก้ไข ปรับปรุงวิธีการดำเนินโครงการเมื่อพบว่าบกพร่อง ส่วนข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการกำหนด ขั้นตอน รายละเอียด และวิธีดำเนินโครงการอย่างชัดเจนและเหมาะสม 4) ผลผลิตของโครงการ เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน และด้านที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ความมีสติและละเอียดรอบคอบ ส่วนด้านที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความรับผิดชอบ ส่วนคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 2 ข้อ และอยู่ใน ระดับมาก จำนวน 8 ข้อ ข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ สามารถนำความรู้ที่ได้จากโครงการไปใช้ ปฏิบัติงานที่รับผิดชอบ ส่วนข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ สามารถนำหลักการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน เมื่อเรียงลำดับคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้านที่มีค่าคะแนน เฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามารถเรียงลำดับได้ดังนี้ คือ ความมีสติและละเอียดรอบคอบ ความสุภาพ ความมีวินัย ความสามัคคี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ ความมีจิตสำนึกต่อส่วนรวม ความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม ความขยัน และความรับผิดชอบ

อนันต์ศักดิ์ ภูพลผัน (2559) ได้ประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมน้อมนำ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา ผลการประเมิน พบว่า โครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมฯ ทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการดำเนินการ ตามโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมฯ มีความพร้อมในด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า และด้านกระบวนการ มีรูปแบบขั้นตอนที่ชัดเจนและเป็นระบบ ส่งผลให้ด้านผลผลิตประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูงมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มี

ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ รองลงมาด้านรักความเป็นไทยตามลำดับ ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมฯ พบว่า หลังเข้าร่วมโครงการนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการโดยเปรียบเทียบผลต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนทดสอบหลังเข้าร่วมโครงการสูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนเข้าร่วมโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมฯ มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านสื่อ แหล่งเรียนรู้ รองลงมา คือ ด้านวัดผลและประเมิน และด้านเอกสารโครงการ

อนัญญา ทาระธรรม (2559) ได้ประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน โรงเรียนวัดเนินหินแร่ (เหมยากรนุสรณ์) ผลการประเมิน พบว่า 1) ด้านสภาพแวดล้อม ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ด้านปัจจัยเบื้องต้น ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ด้านกระบวนการดำเนินงาน ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 4) ด้านผลผลิต มีดังนี้ คือ ผลการเปรียบเทียบคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนก่อนและหลังการดำเนินโครงการ พบว่า หลังดำเนินโครงการนักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมสูงกว่าก่อนดำเนินโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการประเมินความพึงพอใจของครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการดำเนินโครงการที่มีผลต่อการดำเนินกิจกรรมในโครงการ โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

อรุณ ชุมทอง (2559) ได้ประเมินโครงการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานระดับชั้นปีที่ 10-12 โรงเรียนระยองปัญญานุกูล ปีการศึกษา 2559 ผลการประเมิน พบว่า 1) ด้านสภาวะแวดล้อม โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากและผ่านเกณฑ์การประเมิน 2) ด้านปัจจัยนำเข้า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากและผ่านเกณฑ์การประเมิน 3) ด้านกระบวนการ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากและผ่านเกณฑ์การประเมินทุกเรื่อง 4) ด้านผลผลิต พบว่า ความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานค่าเฉลี่ยของคะแนนการทดสอบความรู้ความเข้าใจของครูหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการสูงกว่าก่อนการประชุมเชิงปฏิบัติการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงงาน โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากและผ่านเกณฑ์การประเมินทุกเรื่อง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นปีที่ 10-12 เปรียบเทียบระหว่างปีการศึกษา 2558 กับปีการศึกษา 2559 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นทุกทักษะและผ่านเกณฑ์การประเมิน และพบว่าในภาพรวมนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากและผ่านเกณฑ์การประเมินทุกเรื่อง

ชฎาพร เสนเผือก (2560) ได้ประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนตามแนว การดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม โรงเรียนวัดปากจ่า ปีการศึกษา 2559 ผลการประเมิน พบว่า โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสภาวะแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลลัพธ์ มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาประเด็นการประเมินทั้ง 4 ประเด็น รวม 22 ตัวชี้วัด พบว่า ผ่านเกณฑ์การประเมินทั้งหมด

ฐกฤต อัครณัติพัฒน์ (2560) ได้ประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียนบ้านนาวง ใช้รูปแบบการประเมินตามแบบจำลองชิป (CIPP Model) ผลการประเมิน พบว่า 1) การประเมินด้านสภาพแวดล้อม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงว่าโครงการมีความเหมาะสม สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และมีความเป็นไปได้ 2) การประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงว่ามีความเหมาะสมเพียงพอของบุคลากร งบประมาณ สถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการดำเนินโครงการ 3) การประเมินด้านกระบวนการ เห็นว่าการ ปฏิบัติงานตามโครงการมีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แสดงว่ากระบวนการในการดำเนินโครงการ มีความเหมาะสม และ 4) การประเมินด้านผลผลิต โดยภาพรวมมีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แสดงว่าผลผลิตตามโครงการประสบความสำเร็จ

ธีรวัฒน์ ไชกล้ำ (2560) ได้ประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียน บ้านตระเปียงเตีย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ผลการประเมิน พบว่า 1) ด้านสภาวะแวดล้อม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ด้านปัจจัยนำเข้า โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก 3) ด้านกระบวนการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ 4) ด้านผลลัพธ์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด

พรพรรณ สมบูรณ์ และคณะ (2560) ได้ประเมินโครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพ ชีวิตคนพิการในจังหวัดนครปฐม ผลการประเมิน พบว่า การดำเนินโครงการดังกล่าวประสบความสำเร็จทั้งในด้านผลสัมฤทธิ์และผลการปฏิบัติงานที่สำคัญโดยมีการประสานความร่วมมือระหว่าง หน่วยงาน มีผู้เข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น 152 คน ภายใต้งบประมาณสนับสนุนจำนวน 85,650 บาท คนพิการมีความพึงพอใจที่ได้รับการปรับสภาพบ้านและสิ่งอำนวยความสะดวก ผู้เข้ารับการอบรม มีความพึงพอใจและเห็นความสำคัญของการปรับสภาพที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมกับคนพิการ และผู้สูงอายุ

ยุพิน รอดประพันธ์ (2561) ได้ประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมโดยประยุกต์ใช้รูปแบบ การประเมินชิป (CIPP Model) โรงเรียนวัดห้วยธารทหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ผลการประเมิน พบว่า 1) ความคิดเห็นเกี่ยวกับบริบทของโครงการ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ โครงการมีความเหมาะสมและมีความจำเป็นในการ แก้ปัญหา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์

และวิธีดำเนินโครงการ 2) ปัจจัยนำเข้าของโครงการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีแผนการดำเนินงานตามโครงการอย่างชัดเจน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ งบประมาณในการดำเนินโครงการมีเพียงพอ 3) กระบวนการดำเนินงานของโครงการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ขณะดำเนินงานตามโครงการมีการแก้ไข ปรับปรุงวิธีการดำเนินโครงการเมื่อพบว่าบกพร่อง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ รูปแบบการจัดกิจกรรมในโครงการช่วยให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม 4) ผลผลิตจากการดำเนินโครงการด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ อยู่อย่างพอเพียง ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ชื่อสัตย์สุจริต และเมื่อเรียงลำดับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนสามารถเรียงลำดับได้ ดังนี้ คือ อยู่อย่างพอเพียง รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ มุ่งมั่นในการทำงาน ใฝ่เรียนรู้ ความมีวินัย และชื่อสัตย์สุจริต ผลผลิตจากการดำเนินโครงการด้านประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติตนให้มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สามารถรับการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ นำมาปรับและประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานหรือทำกิจกรรมอื่น

สุภาพร นพบุรี (2561) ได้ประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนบ้านดงสักงาม อำเภอสี จังหวัดลำพูน ผลการประเมิน พบว่า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและผลการประเมินโครงการผ่านเกณฑ์ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรายด้าน พบว่าด้านผลผลิตมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาเป็นด้านปัจจัยนำเข้า ถัดมาเป็นด้านกระบวนการ โดยด้านสภาวะแวดล้อมหรือบริบทมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ผลการประเมินด้านสภาวะแวดล้อมหรือบริบท โดยภาพรวมมีความสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุดและผลการประเมินโครงการผ่านเกณฑ์ ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า โดยภาพรวมมีความเพียงพออยู่ในระดับมากที่สุดและผลการประเมินโครงการผ่านเกณฑ์ ผลการประเมินด้านกระบวนการ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและผลการประเมินโครงการผ่านเกณฑ์ และผลการประเมินด้านผลผลิต โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดและผลการประเมินโครงการผ่านเกณฑ์ ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมฯ โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

มานอชฎ์ ลากจิตร (2562) ได้ประเมินโครงการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับนักศึกษาคนพิการสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ผลการประเมิน พบว่า ด้านบริบท โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยทุกรายการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุดและผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนด ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนด ด้านกระบวนการ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและผ่านเกณฑ์

การประเมินที่กำหนด และด้านผลผลิต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนด

พัทธยา ชนะพันธ์ (2562) ได้ประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้สำหรับผู้เรียนของ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสุโขทัย ผลการประเมินโครงการ พบว่า ด้านบริบท มีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินทุกรายการ ด้านปัจจัยเบื้องต้น ซึ่งได้แก่ ความพร้อมด้านบุคลากร ความพร้อมด้านงบประมาณ ความพร้อมด้านวัสดุ อุปกรณ์ และสถานที่ และความพร้อมด้านการบริหารจัดการ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินทุกด้าน ด้านกระบวนการ ซึ่งได้แก่ ความเหมาะสมของการวางแผน (Plan) ความเหมาะสมของการลงมือปฏิบัติ (Do) ความเหมาะสมของการตรวจสอบ (Check) และความเหมาะสมของการปรับปรุง (Action) ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินทุกขั้นตอน ด้านผลผลิต ปริมาณของแหล่งเรียนรู้ มีจำนวน 8 แหล่งเรียนรู้ ภาพรวม คิดเป็นร้อยละ 100 คุณภาพของผู้เรียน ภาพรวมอยู่ในระดับดีเยี่ยม และคุณภาพของแหล่งเรียนรู้ ภาพรวมอยู่ในระดับดีเยี่ยม ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินทุกรายการ

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Patino-Gonzalez (2009) ได้ศึกษาการส่งเสริมความสามารถทางจริยธรรม : การศึกษาเพื่อการเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาของเม็กซิโก สถาบันอุดมศึกษามีความรับผิดชอบในการส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะทางจริยธรรมและความเป็นพลเมืองของนักศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของความเหลื่อมล้ำทางสังคม ที่สำคัญผู้สำเร็จการศึกษาซึ่งมีสัดส่วนน้อยมากของประชากรในเม็กซิโกเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมที่สุดในการคิดหาทางเลือกที่สร้างสรรค์เพื่อแก้ไขความท้าทายทางสังคมที่เรียกร้อง แต่สิ่งนี้ไม่สามารถทำได้หากผู้เชี่ยวชาญและผู้เชี่ยวชาญที่ผ่านการฝึกอบรมยังคงไม่สนใจต่อชุมชนของตนและเพียงพยายามตอบสนองผลประโยชน์ส่วนตัวของพวกเขา สถาบันอุดมศึกษาควรมีบทบาทอย่างแข็งขันในการรวมระบอบประชาธิปไตยในเม็กซิโก จัดหาสังคมด้วยบุคคลที่มีความพร้อมทางเทคนิคและวิชาชีพซึ่งเป็นพลเมืองที่มีจริยธรรมและมีความสามารถเช่นกัน

Duvall (2011) ได้ทำการประเมินผลกระทบของโครงการให้คำปรึกษาที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนชั้นมัธยมศึกษาในเขตเมืองของแถบตะวันตกเฉียงใต้ของประเทศสหรัฐอเมริกาโดยใช้ตัวแบบการประเมินแบบ CIPP ผลการประเมินพบว่า ตัวแบบการประเมินแบบ CIPP สามารถให้คำตอบของการศึกษาได้ว่าโครงการให้คำปรึกษาส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในกลุ่มเป้าหมายที่ศึกษานี้อย่างมีนัยสำคัญ ควรให้มี

การดำเนินงานโครงการนี้ต่อ แต่ต้องมีการออกแบบการดำเนินงานและปรับปรุงกระบวนการไปด้วยอย่างต่อเนื่อง

Burke-Sinclair (2012) ได้ใช้ตัวแบบการประเมินแบบ CIPP ในการประเมินโครงการศึกษาผู้ใหญ่ที่ดำเนินการมาแล้วเกิน 50 ปี ผลการประเมิน พบว่า โครงการดังกล่าวยังเป็นประโยชน์ที่จะดำเนินการต่อไป โดยต้องเพิ่มความยืดหยุ่นขององค์ความรู้ที่จัดการเรียนการสอนในชั้น รวมถึงให้ความใส่ใจต่อความต้องการของนักศึกษาผ่านการจัดหลักสูตร การมีหลายสาขาให้เลือกและวิธีการสอน และระบบการสนับสนุนช่วยเหลือนักศึกษาผ่านระบบที่ปรึกษาและบริการอื่น ๆ ที่เข้ามาช่วยสนับสนุนการเรียน

Bostic (2013) ได้ประเมินโครงการชุมชนแห่งการเรียนรู้อย่างมืออาชีพในพื้นที่ย่านชานเมืองของนอร์ทแคโรไลนา โดยใช้ตัวแบบการประเมินแบบ CIPP ผลการประเมิน พบว่า ตัวแบบการประเมินแบบ CIPP สามารถแสดงผลการประเมินได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา คือ ทำให้เห็นประโยชน์ของโครงการฯ สามารถสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในกลุ่มเป้าหมายหากมีการทดลองปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและยังทำให้เห็นปัจจัยสำคัญของการดำเนินโครงการดังกล่าว อาทิ ในการดำเนินงานของโครงการนี้หากมีผู้นำที่คอยสื่อสารและสนับสนุนการดำเนินโครงการจะทำให้เกิดแรงจูงใจในการดำเนินงานโครงการอย่างเต็มที่ ร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเป็นอีกปัจจัยสำคัญหนึ่งที่จะทำให้ผู้ดำเนินงานโครงการสามารถจัดการเรียนการสอนให้เด็กได้เกิดการเรียนรู้ร่วมกับการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจะเป็นอีกส่วนหนึ่งที่สนับสนุนการดำเนินงานสำเร็จได้ และหากครูที่เข้าร่วมโครงการได้ใช้เวลาในการทบทวนและมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับครูคนอื่นเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน ยุทธศาสตร์ การจัดการเรียนการสอนจะทำให้เกิดการเรียนรู้และปรับปรุงวิธีการสอน ซึ่งจะช่วยให้บรรลุเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาโดยใช้โครงการฯ เป็นเครื่องมือได้

Corina (2013) ได้ทำการศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมการศึกษาดนตรีแบบใหม่ในประเทศไชปรัส โดยใช้ตัวแบบการประเมินแบบ CIPP ผลการศึกษา พบว่า โปรแกรมการศึกษาดนตรีสมัยใหม่นี้ประสบความสำเร็จในการเป็นแนวทางในการสร้างการเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย พัฒนาความรู้และทักษะของเด็กผ่านการฟัง การแสดง รวมถึงการแสดงความรู้สึกของเด็กโดยใช้ดนตรี แต่อย่างไรก็ตามผลจากการประเมินโดยใช้ตัวแบบ CIPP นี้ ยังทำให้เห็นถึงโอกาสในการที่ครูสามารถจะสร้างสรรค์ ทดสอบโดยการนำไปสอนและประเมินโปรแกรมการสอนดนตรีของโรงเรียนต่าง ๆ ในประเทศไชปรัสตามวัตถุประสงค์ของการศึกษานี้ด้วย

Edwards (2016) ได้ทำการศึกษาโดยใช้ตัวแบบการประเมินแบบ CIPP ร่วมกับตัวแบบการประเมิน CBAM : The Concerns-Based Adoption Model ในการประเมินโครงการนวัตกรรมการใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์เพื่อจัดการเรียนการสอนให้กับเด็กระดับชั้น Grades K-5 (ระดับชั้นอนุบาล) ผลการประเมิน พบว่า ตัวแบบการประเมินแบบ CIPP สามารถประเมินผลให้เห็นถึงความคุ้มค่าและประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์สอนเพิ่มเป็นบริบทการเรียนการสอนของเด็กระดับปฐมวัยอย่างมีนัยสำคัญ เพราะการเรียนเก่านั้นได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริงตามการเรียนการสอนแบบ STEM ศึกษา และผลจากการประเมินยังสามารถใช้เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจของเขตพื้นที่ ผู้นำชุมชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อตัดสินใจในการกำหนดว่าการจัดการเรียนรู้ต้องมีอาชีพจำเป็นต้องมีการจัดให้เกิดขึ้น

Jarvis (2016) ได้ศึกษาการใช้ตัวแบบการประเมินแบบ CIPP ในการประเมินโครงการ Direct Instruction Reading Interventions ผลการประเมิน พบว่า โครงการนี้สามารถพัฒนาคะแนนการอ่านในภาพรวมของเด็กระดับประถมศึกษาได้บางส่วน และประสิทธิผลของโครงการฯ สามารถพัฒนาทักษะและความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนได้ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ผลจากการประเมินยังให้ข้อมูลที่สนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาว่าจะดำเนินโครงการต่อหรือปรับเปลี่ยนการดำเนินโครงการในรูปแบบต่าง ๆ

Yuliana, Haryono, & Totok (2018) ได้ทำการประเมินด้วยแบบจำลอง CIPP ในการดำเนินการศึกษาลักษณะนิสัยในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ประเทศจาการ์ตาตะวันออก การศึกษานี้เป็นงานวิจัยเพื่อประเมินแบบจำลอง CIPP ที่มีประสิทธิภาพในการตัดสินใจปรับปรุงโปรแกรมวิชา ผลการประเมิน พบว่า 1) พื้นฐานการจัดทำการศึกษาลักษณะนิสัยมีโครงสร้างดี แต่ขาดด้านนโยบายโรงเรียน 2) ทรัพยากรสนับสนุนเพียงพอแต่ต้องการให้ครูช่วยเหลือนักเรียนกรณีพิเศษ 3) การดำเนินการศึกษาลักษณะนิสัยยังถูกประเมินในแต่ละกิจกรรม และ 4) สำหรับผลสัมฤทธิ์ของการศึกษาด้านลักษณะนิสัยนักเรียนไม่สามารถตีความเหตุการณ์และการกระทำที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึทางศีลธรรมได้ โดยทั่วไปแล้วการศึกษานี้เป็นประโยชน์สำหรับโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง รัฐบาล และนักวิจัยในการสร้างนวัตกรรมในการนำไปปฏิบัติและกำหนดนโยบายเกี่ยวกับโปรแกรมการศึกษาลักษณะนิสัยโดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับโรงเรียนที่เน้นการสอนด้านศาสนา

Atqia, Utanto, & Kustiono (2021) ได้ทำการประเมินโครงการคุณธรรมศึกษากรณีศึกษา MI Tamrinussibyan 01 Al-Hikmah การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการการศึกษาคุณธรรมฯ การประเมินจะดำเนินการในด้านการวางแผน การนำไปปฏิบัติ และผลลัพธ์การศึกษา ใช้วิธีการเชิงคุณภาพด้วยการสังเกตตรงภาคสนาม การขุดค้นข้อมูลผ่านการสัมภาษณ์ครู นักเรียน และผู้ปกครอง ผลการประเมิน พบว่า 1) แผนงานการศึกษาคุณธรรมด้านทรัพยากรบุคคลและองค์ประกอบโครงสร้างพื้นฐานยังคงต้องปรับปรุง 2) การนำโปรแกรมการศึกษาคุณธรรม

ไปปฏิบัติบูรณาการเข้ากับทุกกิจกรรมการเรียนรู้ในโรงเรียนเป็นอย่างดี 3) ผลของโปรแกรมการศึกษาคุณธรรมในด้านทัศนคติทางศาสนา ความซื่อสัตย์ มารยาท มีความเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ ในขณะที่ทัศนคติของความรับผิดชอบและความเห็นอกเห็นใจต่อสิ่งแวดล้อมยังคงต้องปรับปรุงผลของการศึกษานี้สามารถใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงสำหรับโรงเรียนอื่น ๆ ในการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาคุณธรรมเพื่อให้ผลการศึกษาเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่จะบรรลุได้

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาส่งผลต่อพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของเด็ก ทำให้เด็กสามารถดำรงชีวิตในสังคมและชุมชนได้อย่างมีความสุขทั้งในปัจจุบันและอนาคต ศูนย์การศึกษาพิเศษเป็นหน่วยงานสำคัญที่จะต้องส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้แก่เด็กร่วมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา

6. กรอบแนวคิดในการประเมิน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเป็นสิ่งจำเป็นที่ศูนย์การศึกษาพิเศษต้องดำเนินการให้เกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้งด้านคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่ดั่งามกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ซึ่งมีวิธีการดำเนินการหลากหลายรูปแบบและแต่ละแนวทางให้ผลที่แตกต่างกันออกไป ด้วยเหตุนี้ ผู้ประเมินจึงดำเนินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพะเยา โดยดำเนินงาน ดังนี้

1) การวางแผน (Plan) ประชุมปรึกษาร่วมกับผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับสภาพปัญหาความต้องการ และแนวทางการดำเนินการโครงการฯ วางแผนเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ ในการดำเนินงานตามโครงการฯ และกำหนดปฏิทินการดำเนินการตามโครงการฯ

2) การดำเนินงาน (Do) แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

2.1) กิจกรรมการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ดังนี้

(1) การบริหารจัดการ

(2) การพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

(3) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากร พ่อแม่ ผู้ปกครอง

คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน ร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

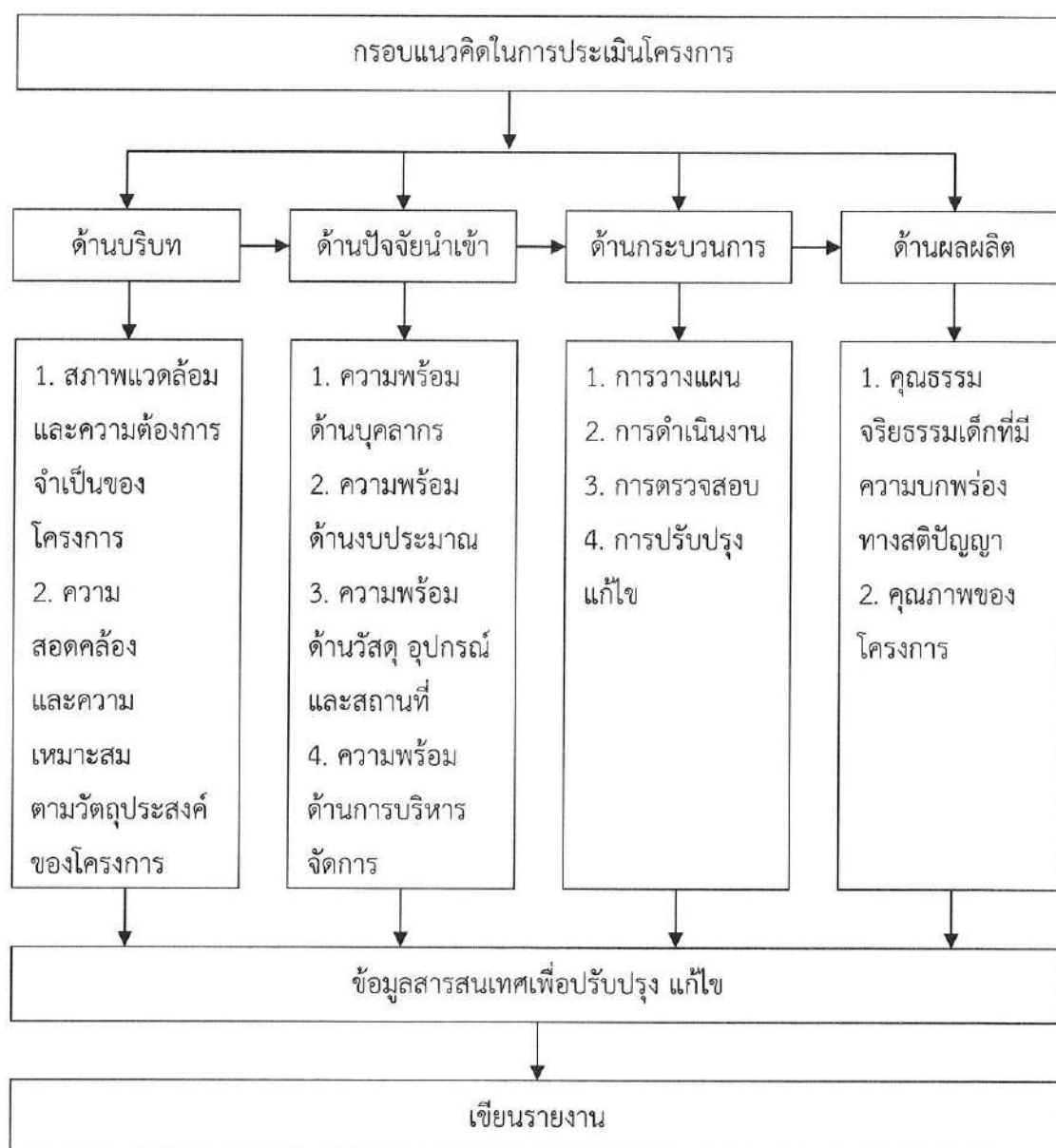
- 2.2) กิจกรรมสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีดังนี้
- (1) การจัดอบรมหน้าเสาธงตอนเช้าและตอนเย็น
 - (2) การจัดกิจกรรมทำสมาธิ สวดมนต์ อบรมจิต เดินจงกรม และแต่งกายชุดขาวทุกวันพระ
 - (3) การจัดกิจกรรมตักบาตรพระสงฆ์และกิจกรรมจิตอาสาในวันพระสุดท้ายของทุกเดือน
 - (4) การจัดกิจกรรมโฮมรูมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในห้องบริการทุกวัน
 - (5) การสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมโดยบูรณาการในการสอนและให้บริการทุกสาระการเรียนรู้
 - (6) การศึกษาธรรมะในศูนย์การศึกษาพิเศษ โดยเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้
 - (7) การจัดทัศนศึกษาธรรมสังฆจร 2 ครั้ง ต่อปีการศึกษา
 - (8) การจัดกิจกรรมเพลงคุณธรรมเสียงตามสายในตอนเช้า พักเที่ยง และหลังเลิกเรียน
 - (9) การจัดกิจกรรมห้องสมุดเคลื่อนที่นิทานคุณธรรมจริยธรรม
 - (10) การดำเนินงานโครงการงานคุณธรรมเด็กดีเมืองพะเยาร่วมกันระหว่างครูเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และผู้ปกครอง
 - (11) การจัดค่ายคุณธรรมจริยธรรม Day Camp
 - (12) การจัดกิจกรรมจิตวิทยาคลินิกहरषा
 - (13) การจัดกิจกรรมธนาคารความดี
 - (14) การจัดกิจกรรมออมบุญวันละบาท
 - (15) การจัดกิจกรรมเด็กดี 5 ส. รับผิดชอบ ดูแลรักษา พัฒนา อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม
 - (16) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากร เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ผู้ปกครองเด็ก และชุมชน โดยจัดทำป้ายนิเทศ ป้ายคติธรรม คำขวัญคุณธรรมจริยธรรม ศาลาธรรม และสวนธรรมะ
 - (17) การจัดกิจกรรมเข้าวัดทำบุญในวันสำคัญทางพุทธศาสนา
 - (18) การจัดกิจกรรมเข้าร่วมกิจกรรมชุมชนที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม
 - (19) การส่งเสริม สนับสนุน ให้ชุมชน ท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในและนอกศูนย์การศึกษาพิเศษ

3) การตรวจสอบ (Check) คณะกรรมการนิเทศ กำกับติดตาม และประเมินผลการดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ มีการประเมินผลการดำเนินโครงการฯ เป็นระยะ และต่อเนื่อง และการประเมินผลคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการฯ

4) การปรับปรุง แก้ไข (Action) การให้ข้อเสนอแนะอย่างต่อเนื่องระหว่างดำเนินโครงการเมื่อเกิดปัญหาหรือมีอุปสรรคเพื่อปรับปรุง แก้ไข ให้ขวัญกำลังใจ ยกย่อง ชมเชย ผู้รับผิดชอบโครงการที่มีผลการดำเนินโครงการที่ดี และเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ และขยายผลการปฏิบัติโครงการสู่เครือข่ายการศึกษาและชุมชน

กรอบแนวคิดในการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 กรอบแนวคิดในการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการประเมิน

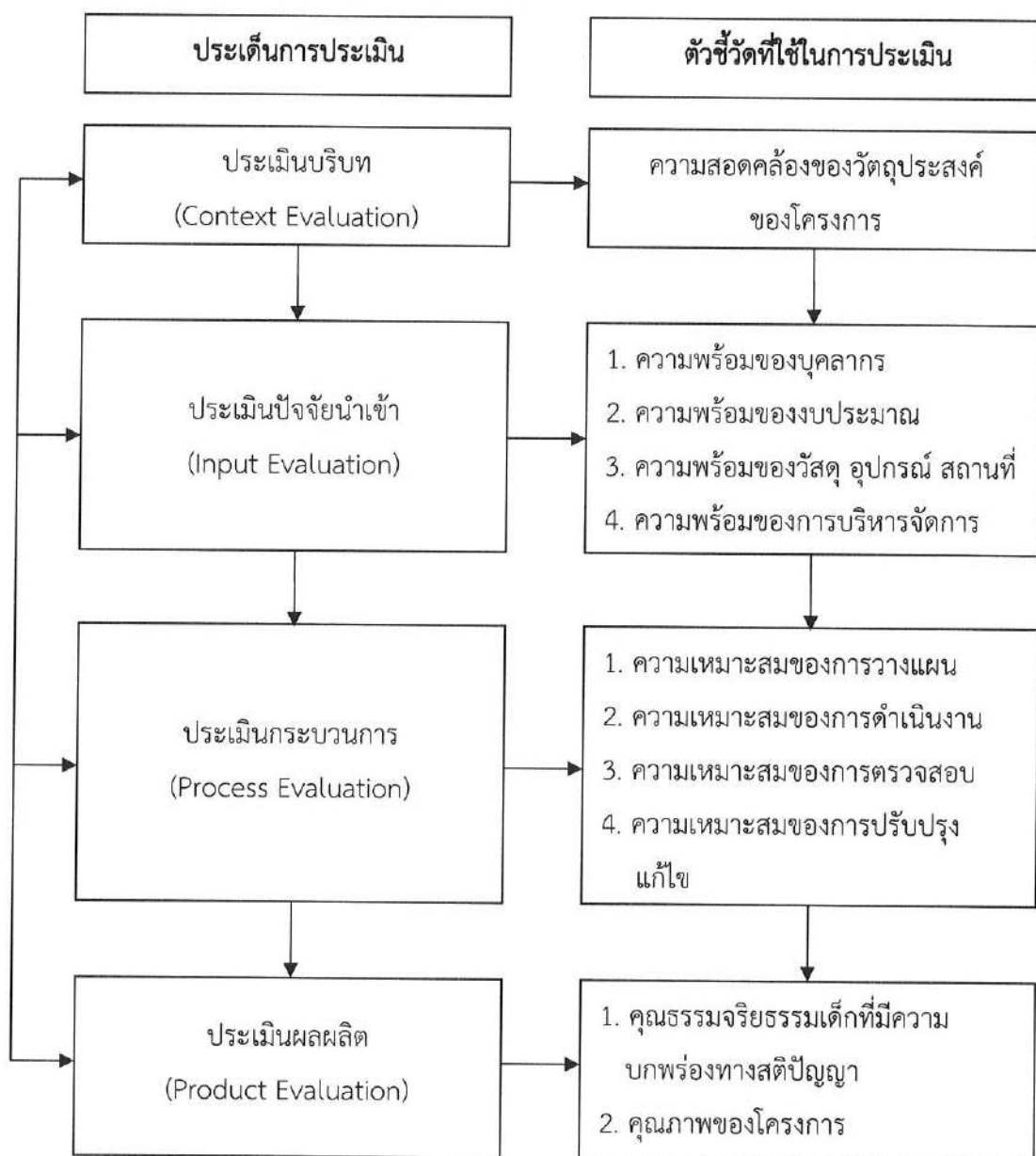
การประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ครั้งนี้ ผู้ประเมินดำเนินการประเมิน ดังต่อไปนี้

1. รูปแบบการประเมิน
2. วิธีดำเนินการประเมิน
 - 2.1 กลุ่มเป้าหมาย/แหล่งข้อมูล/ผู้ให้ข้อมูล ในการประเมิน
 - 2.2 เครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ
 - 2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 2.4 การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

1. รูปแบบการประเมิน

การประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam & Coryn, 2007) ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 รูปแบบการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

ตารางที่ 1 ขั้นตอนและรายละเอียดแนวทางการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

วัตถุประสงค์ ของการประเมิน	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	กลุ่มเป้าหมาย/ แหล่งข้อมูล/ ผู้ให้ข้อมูล/ การประเมิน	เครื่องมือที่ใช้ในการ เก็บรวบรวมข้อมูล	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้รับ จากการประเมิน
1. เพื่อประเมิน ด้านบริบทของ โครงการ	สอบถามความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ ของโครงการ โดยใช้แบบสอบถาม	ครู จำนวน 34 คน	แบบสอบถาม ความสอดคล้อง ของวัตถุประสงค์ ของโครงการ	วิเคราะห์โดยใช้ สถิติพื้นฐาน หำร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับความสอดคล้อง ของวัตถุประสงค์ ของโครงการ
2. เพื่อประเมิน ด้านปัจจัยนำเข้า ของโครงการ	สอบถามความพร้อมของบุคลากร งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ และการบริหารจัดการ โดยใช้แบบสอบถาม	ครู จำนวน 34 คน	แบบสอบถาม ความพร้อม ของปัจจัยนำเข้า	วิเคราะห์โดยใช้ สถิติพื้นฐาน หำร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับความพร้อม ของปัจจัยนำเข้า ของโครงการ ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ และการบริหารฯ

ตารางที่ 1 (ต่อ)

วัตถุประสงค์ ของการประเมิน	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	กลุ่มเป้าหมาย/ แหล่งข้อมูล/ ผู้ให้ข้อมูล การประเมิน	เครื่องมือที่ใช้ในการ เก็บรวบรวมข้อมูล	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้รับ จากการประเมิน
3. เพื่อประเมิน ด้านกระบวนการ ของโครงการ	สอบถามความเหมาะสมของกระบวนการ การดำเนินงานตามโครงการ โดยใช้ แบบสอบถาม	ครู จำนวน 34 คน	แบบสอบถาม ความเหมาะสม ของกระบวนการ	วิเคราะห์โดยใช้ สถิติพื้นฐาน หาค่าเฉลี่ย ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับความเหมาะสม ของกระบวนการ การดำเนินงาน ตามโครงการ ได้แก่ การวางแผน การดำเนินงาน การตรวจสอบ และการปรับปรุง แก้ไข

ตารางที่ 1 (ต่อ)

วัตถุประสงค์ ของการประเมิน	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	กลุ่มเป้าหมาย/ แหล่งข้อมูล/ ผู้ให้ข้อมูล การประเมิน	เครื่องมือที่ใช้ในการ เก็บรวบรวมข้อมูล	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้รับ จากการประเมิน
4. เพื่อประเมิน ด้านผลผลิตของ โครงการ	ประเมินพฤติกรรมการรวมศูนย์ธรรม ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมการรวม ศูนย์ธรรมฯ	ครู จำนวน 34 คน ผู้ปกครอง จำนวน 20 คน และเด็กที่มี ความบกพร่อง ทางสติปัญญา จำนวน 20 คน	แบบประเมิน พฤติกรรมการรวมศูนย์ธรรม จริยธรรมของเด็ก ที่มีความบกพร่อง ทางสติปัญญา ก่อนและหลัง เข้าร่วมโครงการฯ	วิเคราะห์โดยใช้ สถิติพื้นฐาน หาร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับพฤติกรรม คุณธรรมจริยธรรม ของเด็กที่มีความ บกพร่องทาง สติปัญญาหลัง เข้าร่วมโครงการฯ
	ประเมินคุณภาพของโครงการฯ โดยใช้ ประเด็นคำถามการสนทนากลุ่ม	ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน/รูป	ประเด็นคำถาม การสนทนากลุ่ม ประเมินระดับ คุณภาพของ โครงการฯ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ	วิเคราะห์โดยใช้ สถิติพื้นฐาน หาค่าความถี่ และร้อยละ	ระดับคุณภาพของ โครงการฯ

2. วิธีดำเนินการประเมิน

รายละเอียดของวิธีดำเนินการประเมินแต่ละด้าน มีดังต่อไปนี้

2.1 ด้านบริบท

ผู้ประเมินดำเนินการประเมินความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ตามรายละเอียด ดังนี้

2.1.1 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครู จำนวน 34 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์การเลือก ดังนี้ เป็นข้าราชการครูและพนักงานราชการ ปฏิบัติหน้าที่สอนของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

2.1.2 เครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

1) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการ

2) ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ มีดังนี้

2.1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการ

2.2) กำหนดประเด็นในการสร้างแบบสอบถามความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการ มี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบหรือตรวจสอบรายการ (Check list) โดยถามเกี่ยวกับเพศ อายุ ตำแหน่ง และวุฒิการศึกษา ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) โดยกำหนดการให้คะแนนระดับความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังนี้

5 หมายถึง มีความสอดคล้อง ในระดับ มากที่สุด

4 หมายถึง มีความสอดคล้อง ในระดับ มาก

3 หมายถึง มีความสอดคล้อง ในระดับ ปานกลาง

2 หมายถึง มีความสอดคล้อง ในระดับ น้อย

1 หมายถึง มีความสอดคล้อง ในระดับ น้อยที่สุด

โดยใช้เกณฑ์การประเมินและการแปลความหมายคะแนนความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการ มีดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีความสอดคล้อง อยู่ในระดับ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีความสอดคล้อง อยู่ในระดับ มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีความสอดคล้อง อยู่ในระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีความสอดคล้อง อยู่ในระดับ น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีความสอดคล้อง อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

เกณฑ์การประเมิน พิจารณาจากค่าเฉลี่ยของระดับคะแนนความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการ ต้องมีระดับ 3.51 ขึ้นไป จึงถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน

2.3) นำแบบสอบถามเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษ จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ จำนวน 2 คน (ภาคผนวก ก) นำผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา มาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC) ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า มีค่าเฉลี่ยของดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.98 จึงสรุปได้ว่า แบบสอบถามความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการฯ มีคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา (ภาคผนวก ง)

2.4) ปรับปรุง แก้ไข ตามคำแนะนำหรือข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ จัดทำประเด็นให้สอดคล้องเนื้อหา กระชับ และตรงกับสภาพบริบทของศูนย์การศึกษาพิเศษ และชุมชน ประเด็นที่กว้างเกินไปให้ตัดออก

2.5) นำแบบสอบถามความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการที่ปรับปรุงไปทดลองใช้ (Tryout) กับครูของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน จำนวน 30 คน เนื่องจากมีบริบทใกล้เคียงกัน ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามฯ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (Cronbach, 1970) ซึ่งผลการวิเคราะห์เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามฯ พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87 จึงสรุปได้ว่า แบบสอบถามฯ มีความเชื่อถือได้ (ภาคผนวก ง)

2.6) นำแบบสอบถามความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมายต่อไป (ภาคผนวก ค)

2.1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ประเมินดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

- 1) ผู้ประเมินแจกแบบสอบถามความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการกับครู กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 34 คน เพื่อสอบถามความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการก่อนดำเนินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
- 2) ผู้ประเมินรับแบบสอบถามฯ คืนจากครูด้วยตนเอง ซึ่งได้รับกลับคืนจำนวน 34 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

2.1.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน หาร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอข้อมูลระดับความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการ

2.2 ด้านปัจจัยนำเข้า

ผู้ประเมินดำเนินการประเมินความพร้อมของปัจจัยนำเข้าของโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ตามรายละเอียด ดังนี้

2.2.1 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครู จำนวน 34 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์การเลือก ดังนี้ เป็นข้าราชการครูและพนักงานราชการ ปฏิบัติหน้าที่สอนของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

2.2.2 เครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

- 1) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามความพร้อมของปัจจัยนำเข้า
- 2) ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ มีดังนี้
 - 2.1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามความพร้อมของปัจจัยนำเข้า
 - 2.2) กำหนดประเด็นในการสร้างแบบสอบถามความพร้อมของปัจจัยนำเข้า ซึ่งมี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบหรือตรวจสอบรายการ (Check list) โดยถามเกี่ยวกับเพศ อายุ ตำแหน่ง และวุฒิการศึกษา ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความพร้อมของปัจจัยนำเข้า ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ และด้านการบริหารจัดการโครงการก่อนดำเนินโครงการฯ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

การให้คะแนนระดับความพร้อมของปัจจัยนำเข้าของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังนี้

5 หมายถึง มีความพร้อม ในระดับ มากที่สุด

4 หมายถึง มีความพร้อม ในระดับ มาก

3 หมายถึง มีความพร้อม ในระดับ ปานกลาง

2 หมายถึง มีความพร้อม ในระดับ น้อย

1 หมายถึง มีความพร้อม ในระดับ น้อยที่สุด

โดยใช้เกณฑ์การประเมินและการแปลความหมายคะแนนความพร้อมของปัจจัยนำเข้าของโครงการ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีความพร้อม อยู่ในระดับ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีความพร้อม อยู่ในระดับ มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีความพร้อม อยู่ในระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีความพร้อม อยู่ในระดับ น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีความพร้อม อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

เกณฑ์การประเมิน พิจารณาจากค่าเฉลี่ยของระดับคะแนนความพร้อมของปัจจัยนำเข้า ต้องมีระดับ 3.51 ขึ้นไป จึงถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน

2.3) นำแบบสอบถามความพร้อมของปัจจัยนำเข้าเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษ จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ จำนวน 2 คน (ภาคผนวก ก) นำผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา มาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC) ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า มีค่าเฉลี่ยของดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 จึงสรุปได้ว่าแบบสอบถามความพร้อมของปัจจัยนำเข้า มีคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา (ภาคผนวก ง)

2.4) ปรับปรุง แก้ไข ตามคำแนะนำหรือข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ จัดทำประเด็นให้ครอบคลุมเนื้อหา กระชับ และใช้ภาษาทางราชการ

2.5) นำแบบสอบถามความพร้อมของปัจจัยนำเข้าที่ปรับปรุงไปทดลองใช้ (Tryout) กับครูของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน จำนวน 30 คน เนื่องจากมีบริบทใกล้เคียงกัน ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) (Cronbach, 1970) ซึ่งผลการวิเคราะห์เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85 จึงสรุปได้ว่า แบบสอบถาม มีความเชื่อถือได้ (ภาคผนวก ง)

2.6) นำแบบสอบถามความพร้อมของปัจจัยนำเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมายต่อไป (ภาคผนวก ค)

2.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ประเมินดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1) ผู้ประเมินแจกแบบสอบถามความพร้อมของปัจจัยนำเข้ากับกลุ่มเป้าหมาย ครู จำนวน 34 คน สอบถามความพร้อมของปัจจัยนำเข้า ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ และด้านการบริหารจัดการโครงการ ก่อนดำเนินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

2) ผู้ประเมินรับแบบสอบถามฯ คืนจากครูด้วยตนเอง ซึ่งได้รับกลับคืน จำนวน 34 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

2.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน หาร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอข้อมูลระดับความพร้อมของปัจจัยนำเข้าของโครงการ

2.3 ด้านกระบวนการ

ผู้ประเมินดำเนินการประเมินความเหมาะสมของกระบวนการของโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาฯ ตามรายละเอียด ดังนี้

2.3.1 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครู จำนวน 34 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์การเลือก ดังนี้ เป็นข้าราชการครูและพนักงานราชการ ปฏิบัติหน้าที่สอนของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

2.3.2 เครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

1) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามความเหมาะสมของกระบวนการ

2) ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ มีดังนี้

2.1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามความเหมาะสมของกระบวนการดำเนินงานตามโครงการ

2.2) กำหนดประเด็นในการสร้างแบบสอบถามความเหมาะสมของกระบวนการดำเนินงานตามโครงการ ซึ่งมี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบหรือตรวจสอบรายการ (Check list) โดยถามเกี่ยวกับเพศ อายุ ตำแหน่ง และวุฒิการศึกษา ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความเหมาะสมของกระบวนการในการดำเนินงานตามโครงการ ได้แก่ การวางแผน การดำเนินงาน การตรวจสอบ และการปรับปรุง แก้ไข ระหว่างการดำเนินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาฯ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

การให้คะแนนระดับความเหมาะสมของกระบวนการในการดำเนินงานตามโครงการของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังนี้

5 หมายถึง มีความเหมาะสม ในระดับ มากที่สุด

4 หมายถึง มีความเหมาะสม ในระดับ มาก

3 หมายถึง มีความเหมาะสม ในระดับ ปานกลาง

2 หมายถึง มีความเหมาะสม ในระดับ น้อย

1 หมายถึง มีความเหมาะสม ในระดับ น้อยที่สุด

โดยใช้เกณฑ์การประเมินและการแปลความหมายคะแนนความเหมาะสมของกระบวนการในการดำเนินงานตามโครงการ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีความเหมาะสม อยู่ในระดับ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีความเหมาะสม อยู่ในระดับ มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีความเหมาะสม อยู่ในระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีความเหมาะสม อยู่ในระดับ น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีความเหมาะสม อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

เกณฑ์การประเมิน พิจารณาจากค่าเฉลี่ยระดับคะแนนความเหมาะสมของกระบวนการในการดำเนินงานตามโครงการ ซึ่งต้องมีระดับ 3.51 ขึ้นไป จึงถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน

2.3) นำแบบสอบถามความเหมาะสมของกระบวนการในการดำเนินงานตามโครงการเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษ จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ จำนวน 2 คน (ภาคผนวก ก) นำผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC) ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า มีค่าเฉลี่ยของดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 จึงสรุปได้ว่า แบบสอบถามความเหมาะสมของกระบวนการในการดำเนินงานตามโครงการมีคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา (ภาคผนวก ง)

2.4) ปรับปรุง แก้ไข ตามคำแนะนำหรือข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ จัดทำประเด็นให้ครอบคลุมเนื้อหา กระชับ

2.5) นำแบบสอบถามความเหมาะสมของกระบวนการในการดำเนินงานตามโครงการที่ปรับปรุงไปทดลองใช้ (Tryout) กับครูของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน จำนวน 30 คน เนื่องจากมีบริบทใกล้เคียงกัน ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามฯ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) (Cronbach, 1970) ซึ่งผลการวิเคราะห์เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามฯ พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 จึงสรุปได้ว่า แบบสอบถามฯ มีความเชื่อถือได้ (ภาคผนวก ง)

2.6) นำแบบสอบถามความเหมาะสมของกระบวนการในการดำเนินงานตามโครงการไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมายต่อไป (ภาคผนวก ค)

2.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ประเมินดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1) ผู้ประเมินแจกแบบสอบถามความเหมาะสมของกระบวนการในการดำเนินงานตามโครงการกับกลุ่มเป้าหมาย ครู จำนวน 34 คน สอบถามเกี่ยวกับระดับความเหมาะสมของกระบวนการในการดำเนินงานตามโครงการ ได้แก่ การวางแผน การดำเนินงาน การตรวจสอบ และการปรับปรุง แก้ไข ระหว่างการดำเนินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

2) ผู้ประเมินรับแบบสอบถามฯ คืนจากครูด้วยตนเอง ซึ่งได้รับกลับคืนจำนวน 34 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

2.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน หาร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอข้อมูลระดับความเหมาะสมของกระบวนการในการดำเนินงานตามโครงการ

2.4 ด้านผลผลิต

ผู้ประเมินดำเนินการประเมินตามรายละเอียดหัวข้อ 2.4.1-2.4.2 ดังต่อไปนี้

2.4.1 ประเมินระดับพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

1) แหล่งข้อมูลและกลุ่มเป้าหมาย

แหล่งข้อมูลและกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครู จำนวน 34 คน ผู้ปกครอง จำนวน 20 คน และเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จำนวน 20 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์ในการเลือก ดังนี้

1.1) ครู ที่มีคุณสมบัติเป็นข้าราชการครูและพนักงานราชการ ปฏิบัติหน้าที่สอนและได้จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา จำนวน 34 คน

1.2) ผู้ปกครอง ที่มีคุณสมบัติเป็นกลุ่มผู้ปกครองที่พาเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามารับบริการที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา จำนวน 20 คน

1.3) เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ที่มีคุณสมบัติเป็นเด็กที่มารับบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ที่มีอายุระหว่าง 0-6 ปี มีความสามารถในการพูดและสื่อสารกับผู้อื่นได้ จำนวน 20 คน

2) เครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

2.1) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

2.2) ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ มีดังนี้

(1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบประเมินพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการฯ

(2) กำหนดประเด็นในการสร้างแบบประเมินพฤติกรรมคุณธรรมฯ มี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบหรือตรวจสอบรายการ (Check list) โดยถามเกี่ยวกับเพศและอายุ

ตอนที่ 2 ประเมินเกี่ยวกับพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

เกณฑ์การประเมินระดับพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เทียบเคียงเกณฑ์ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา (ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา, 2562) มีดังนี้

5 หมายถึง เด็กฯ ปฏิบัติเหมาะสม ในระดับ ดีเยี่ยม

4 หมายถึง เด็กฯ ปฏิบัติเหมาะสม ในระดับ ดีมาก

3 หมายถึง เด็กฯ ปฏิบัติเหมาะสม ในระดับ ดี

2 หมายถึง เด็กฯ ปฏิบัติเหมาะสม ในระดับ พอใช้

1 หมายถึง เด็กฯ ปฏิบัติเหมาะสม ในระดับ ปรับปรุง

โดยใช้เกณฑ์การประเมินและการแปลความหมายค่าร้อยละของ พฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ดังนี้ (ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา, 2562)

ร้อยละ 80 ขึ้นไป	หมายถึง	เด็กฯ มีพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับ ดีเยี่ยม
ร้อยละ 70-79	หมายถึง	เด็กฯ มีพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับ ดีมาก
ร้อยละ 60-69	หมายถึง	เด็กฯ มีพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับ ดี
ร้อยละ 50-59	หมายถึง	เด็กฯ มีพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับ พอใช้
ต่ำกว่าร้อยละ 49	หมายถึง	เด็กฯ มีพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับ ปรับปรุง

เกณฑ์การประเมิน พิจารณาจากร้อยละของระดับพฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ซึ่งต้องมีคะแนนร้อยละ 70 ขึ้นไป จึงถือว่าผ่าน เกณฑ์การประเมิน

(3) นำแบบประเมินพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมฯ เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการศึกษาพิเศษ จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหาร สถานศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ จำนวน 2 คน (ภาคผนวก ก) นำผลการตรวจสอบความตรง เชิงเนื้อหามาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC) ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า มีค่าเฉลี่ยของดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 จึงสรุปได้ว่า แบบประเมินพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมฯ มีคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา (ภาคผนวก ง)

(4) ปรับปรุง แก้ไข ตามคำแนะนำหรือข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ จัดทำประเด็นให้ครอบคลุมเนื้อหาและพฤติกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่อง ทางสติปัญญา และใช้ภาษาให้ถูกต้อง

(5) นำแบบประเมินพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมฯ ที่ปรับปรุงไปทดลอง ใช้ (Tryout) กับครูของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน จำนวน 30 คน เนื่องจากมีบริบท ไกลเคียงกัน ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบประเมิน พฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมฯ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient) ของครอนบัค

(Cronbach) (Cronbach, 1970) ซึ่งผลการวิเคราะห์เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินฯ พบว่ามีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85 จึงสรุปได้ว่า แบบประเมินพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมฯ มีความเชื่อถือได้ (ภาคผนวก ง)

(6) นำแบบประเมินพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมฯ ไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมายต่อไป (ภาคผนวก ค)

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ประเมินดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1) ครูและผู้ปกครองร่วมกันประเมินพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ

3.2) เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาร่วมกิจกรรมโครงการฯ ตามที่กำหนด

3.3) ครูและผู้ปกครองร่วมกันประเมินพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมฯ ก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา กับกลุ่มเป้าหมาย แล้วนำผลมาเปรียบเทียบระหว่างก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการฯ

4) การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน หার้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการฯ นำเสนอข้อมูลระดับพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการฯ

2.4.2 ประเมินคุณภาพของโครงการ

1) กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จำนวน 9 คน/รูป (ภาคผนวก ข) ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์ในการเลือก ดังนี้

1.1) พระภิกษุสงฆ์ ที่มีคุณสมบัติดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดศรีจอมเรือง และเป็นกรรมการผู้แทนพระภิกษุสงฆ์ คณะกรรมการสถานศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา จำนวน 1 รูป

1.2) ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ที่มีคุณสมบัติจบการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มีประสบการณ์บริหารสถานศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ 10 ปีขึ้นไป จำนวน 1 คน

1.3) อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา ที่มีคุณสมบัติจบการศึกษาระดับปริญญาเอก มีตำแหน่งทางวิชาการ อาจารย์ขึ้นไป มีประสบการณ์สอนในสาขาวิชาการศึกษาพิเศษ หรือการบริหารการศึกษา หรือการวิจัยและพัฒนา ในสถาบันอุดมศึกษา อย่างน้อย 5 ปีขึ้นไป จำนวน 3 คน

1.4) ผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีคุณสมบัติจบการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป มีวิทยฐานะผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษขึ้นไป มีประสบการณ์บริหารสถานศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ 15 ปีขึ้นไป เป็นผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำนวน 2 คน

1.5) ครู ที่มีคุณสมบัติจบการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาสังคมศึกษา มีประสบการณ์สอนในศูนย์การศึกษาพิเศษ 5 ปีขึ้นไป เป็นครู สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำนวน 1 คน

1.6) ผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ที่มีคุณสมบัติจบการศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นผู้ที่นำเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามารับบริการที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ อย่างสม่ำเสมอติดต่อกันไม่น้อยกว่า 2 ปีการศึกษา จำนวน 1 คน

2) เครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

2.1) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ประเด็นคำถามการสนทนากลุ่มประเมินระดับคุณภาพของโครงการฯ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

2.2) ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ มีดังนี้

(1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างประเด็นคำถามการสนทนากลุ่มประเมินระดับคุณภาพของโครงการฯ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

(2) กำหนดประเด็นคำถามการสนทนากลุ่มประเมินระดับคุณภาพของโครงการฯ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

(3) นำประเด็นคำถามการสนทนากลุ่มประเมินระดับคุณภาพของโครงการฯ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษ จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ จำนวน 2 คน (ภาคผนวก ก) นำผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC) ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า มีค่าเฉลี่ยของดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 จึงสรุปได้ว่า ประเด็นคำถามการสนทนากลุ่มประเมินระดับคุณภาพของโครงการฯ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ มีคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา (ภาคผนวก ง)

โดยใช้เกณฑ์การประเมินและการแปลความหมายระดับคุณภาพของโครงการจากประเด็นคำถามการสนทนากลุ่มประเมินระดับคุณภาพของโครงการฯ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้ (ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา, 2562)

ร้อยละ 80 ขึ้นไป	หมายถึง	คุณภาพของโครงการ	อยู่ในระดับ	ดีเยี่ยม
ร้อยละ 70-79	หมายถึง	คุณภาพของโครงการ	อยู่ในระดับ	ดีมาก
ร้อยละ 60-69	หมายถึง	คุณภาพของโครงการ	อยู่ในระดับ	ดี
ร้อยละ 50-59	หมายถึง	คุณภาพของโครงการ	อยู่ในระดับ	พอใช้
ต่ำกว่าร้อยละ 49	หมายถึง	คุณภาพของโครงการ	อยู่ในระดับ	ปรับปรุง

เกณฑ์การประเมิน พิจารณาค่าร้อยละตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งต้องมีค่าร้อยละเฉลี่ย 70 ขึ้นไป จึงถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน

(4) นำประเด็นคำถามการสนทนากลุ่มประเมินระดับคุณภาพของโครงการฯ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมายต่อไป (ภาคผนวก ค)

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ประเมินดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1) ผู้ประเมินทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ถึงผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อเรียนเชิญเข้าร่วมการประชุมผู้ทรงคุณวุฒิ พร้อมแนบประเด็นคำถามการสนทนากลุ่มประเมินระดับคุณภาพของโครงการฯ

3.2) ดำเนินการจัดประชุมในวันจันทร์ที่ 30 เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2564 เวลา 09.00-11.00 น. ณ ห้องประชุมดอกแก้ว ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา และผู้ประเมินได้ประสานงานเพื่อแจ้งและยืนยันเข้าร่วมการประชุมอีกครั้ง

4) การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา และใช้สถิติพื้นฐาน หาค่าความถี่ และร้อยละ สรุปตามประเด็นคำถามการสนทนากลุ่มประเมินระดับคุณภาพโครงการฯ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ นำเสนอข้อมูลระดับคุณภาพของโครงการที่พัฒนาขึ้น

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินด้านบริบท ประเมินด้านปัจจัยนำเข้า ประเมินด้านกระบวนการ และประเมินด้านผลผลิต ผู้ประเมินขอเสนอผลการประเมินที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ผลการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

ผู้ประเมินขอเสนอผลการประเมินโครงการตามวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาฯ ทั้ง 4 ด้าน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ผลการประเมินด้านบริบท

ผลการประเมินด้านบริบท นำเสนอตามรายละเอียด ดังนี้

ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการ

ผลการประเมินที่ได้จากการตอบแบบสอบถามความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการ ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่ง และวุฒิการศึกษา ของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏผลดังตารางที่ 2-5 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	9	26.47
หญิง	25	73.53
รวม	34	100

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 73.53 และเพศชาย จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 26.47

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
21-30 ปี	14	41.18
31-40 ปี	15	44.12
41-50 ปี	4	11.76
51-60 ปี	1	2.94
รวม	34	100

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 44.12 รองลงมา คือ อายุอยู่ระหว่าง 21-30 ปี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 41.18 และมีจำนวนน้อยที่สุด คือ อายุอยู่ระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.94

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตำแหน่ง

ตำแหน่ง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ครู	25	73.53
พนักงานราชการ	9	26.47
รวม	34	100

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ตำแหน่ง ครู จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 73.53 และตำแหน่งพนักงานราชการ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 26.47

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามวุฒิการศึกษา

วุฒิการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ปริญญาตรี	28	82.35
ปริญญาโท	6	17.65
รวม	34	100

จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่วุฒิการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 82.35 และวุฒิการศึกษาปริญญาโท จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 17.65

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการ ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏผลดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการ

ที่	รายการ	ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการ			
		μ	σ	แปลผล	การตัดสินใจ
1	วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542	4.88	0.33	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
2	วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551	4.76	0.43	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
3	วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ปี 2563	4.76	0.43	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
4	วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี 2563	4.76	0.43	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
5	วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับนโยบายของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ปี 2563	4.82	0.39	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
6	วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับนโยบายของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ปี 2563	4.76	0.43	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
7	วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา	4.74	0.45	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
8	วัตถุประสงค์ของโครงการมีความสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา	4.71	0.46	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ที่	รายการ	ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ ของโครงการ			
		μ	σ	แปลผล	การตัดสินใจ
9	วัตถุประสงค์ของโครงการมีความสอดคล้องกับ ความต้องการของผู้ปกครอง	4.79	0.41	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
10	วัตถุประสงค์ของโครงการมีความสอดคล้องกับ ความต้องการของครู	4.74	0.45	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
11	วัตถุประสงค์ของโครงการมีความสอดคล้องกับ ความต้องการของคณะกรรมการสถานศึกษา	4.68	0.47	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
12	วัตถุประสงค์ของโครงการมีความสอดคล้องกับ ความต้องการของชุมชน	4.65	0.49	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
ค่าเฉลี่ยรวม		4.75	0.43	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์

จากตารางที่ 6 พบว่า ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการส่งเสริมคุณธรรม
จริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา
ภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.75$, $\sigma = 0.43$) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายการ
มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.65-4.88$, $\sigma = 0.33-0.49$) รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่
ข้อ 1 วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.88$, $\sigma = 0.33$) รายการที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา ได้แก่ ข้อ 5 วัตถุประสงค์
ของโครงการสอดคล้องกับนโยบายของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ปี 2563 อยู่ในระดับ
มากที่สุด ($\mu = 4.82$, $\sigma = 0.39$) และรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ข้อ 12 วัตถุประสงค์ของ
โครงการมีความสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.65$, $\sigma = 0.49$)
ซึ่งปรากฏว่า ทุกรายการผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนดไว้

2. ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า

ผลการประเมินที่ได้จากการตอบแบบสอบถามความพร้อมของปัจจัยนำเข้า ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ และด้านการบริหารจัดการ ก่อนดำเนินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่ง และวุฒิการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏผลดังตารางที่ 7-10 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	9	26.47
หญิง	25	73.53
รวม	34	100

จากตารางที่ 7 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 73.53 และเพศชาย จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 26.47

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
21-30 ปี	14	41.18
31-40 ปี	15	44.12
41-50 ปี	4	11.76
51-60 ปี	1	2.94
รวม	34	100

จากตารางที่ 8 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 44.12 รองลงมา คือ อายุอยู่ระหว่าง 21-30 ปี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 41.18 และมีจำนวนน้อยที่สุด คือ อายุอยู่ระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.94

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตำแหน่ง

ตำแหน่ง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ครู	25	73.53
พนักงานราชการ	9	26.47
รวม	34	100

จากตารางที่ 9 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ตำแหน่งครู จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 73.53 และตำแหน่งพนักงานราชการ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 26.47

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามวุฒิการศึกษา

วุฒิการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ปริญญาตรี	28	82.35
ปริญญาโท	6	17.65
รวม	34	100

จากตารางที่ 10 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่วุฒิการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 82.35 และวุฒิการศึกษาปริญญาโท จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 17.65

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพร้อมของปัจจัยนำเข้าของโครงการ ปรากฏผล
ดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพร้อมของปัจจัยนำเข้าของโครงการ

ที่	รายการ	ความพร้อมของปัจจัยนำเข้าของโครงการ			
		μ	σ	แปลผล	การตัดสินใจ
ด้านบุคลากร					
1	ผู้รับผิดชอบโครงการมีความพร้อมในการดำเนินโครงการและมีความรู้ในการดำเนินโครงการ	4.68	0.47	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
2	บุคลากรดำเนินโครงการมีจำนวนเพียงพอและพร้อมที่จะดำเนินโครงการ	4.74	0.45	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
3	ผู้เข้าร่วมโครงการพร้อมที่จะให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมการดำเนินโครงการ	4.82	0.39	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
4	ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีความพร้อมและมีความเข้าใจในโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา	4.74	0.45	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
ค่าเฉลี่ยรวม		4.74	0.44	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
ด้านงบประมาณ					
5	งบประมาณมีความพร้อมได้รับจัดสรรเพียงพอในการดำเนินการตามโครงการ	4.71	0.46	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
6	งบประมาณมีความพร้อมสามารถเบิกจ่ายได้อย่างถูกต้องตามระเบียบ	4.71	0.46	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
7	งบประมาณมีความพร้อมที่จะเอื้ออำนวยความสะดวกต่อการดำเนินการตามโครงการ	4.74	0.45	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
ค่าเฉลี่ยรวม		4.72	0.46	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ที่	รายการ	ความพร้อมของปัจจัยนำเข้าของโครงการ			
		μ	σ	แปลผล	การตัดสินใจ
ด้านวัสดุ อุปกรณ์ และสถานที่					
8	วัสดุ อุปกรณ์ มีความพร้อมสำหรับการดำเนินการตามโครงการ	4.82	0.39	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
9	วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ และเทคโนโลยี มีความพร้อม ทันสมัย สำหรับการดำเนินการตามโครงการ	4.53	0.51	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
10	อาคาร สถานที่ ห้องบริการ มีความพร้อมสำหรับการดำเนินการตามโครงการ	4.74	0.45	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
11	สภาพแวดล้อมศูนย์การศึกษาพิเศษมีความพร้อม สำหรับการดำเนินการตามโครงการ	4.76	0.43	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
ค่าเฉลี่ยรวม		4.71	0.44	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
ด้านการบริหารจัดการ					
12	มีคำสั่งที่มีความพร้อมในการมอบหมายผู้รับผิดชอบงานต่าง ๆ ในการดำเนินการตามโครงการ	4.74	0.45	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
13	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการที่มีความพร้อม สำหรับการดำเนินการตามโครงการ	4.74	0.45	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
14	ประสานงานด้านต่าง ๆ มีความพร้อมสำหรับการดำเนินงานตามโครงการ	4.71	0.46	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
ค่าเฉลี่ยรวม		4.73	0.45	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
ค่าเฉลี่ยรวมทั้งหมด		4.72	0.45	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์

จากตารางที่ 11 พบว่า ความพร้อมของปัจจัยนำเข้าของโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.72$, $\sigma = 0.45$) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นแต่ละด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.53-4.82$, $\sigma = 0.39-0.51$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านบุคลากร อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.74$, $\sigma = 0.44$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.73$, $\sigma = 0.45$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านวัสดุ อุปกรณ์ และสถานที่ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.71$, $\sigma = 0.44$) ซึ่งปรากฏว่า ทุกรายการผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนดไว้

3. ผลการประเมินด้านกระบวนการ

ผลการประเมินได้จากการตอบแบบสอบถามความเหมาะสมของกระบวนการ ซึ่งสอบถาม ครูเกี่ยวกับความเหมาะสมของการปฏิบัติตามกระบวนการของการดำเนินโครงการ ได้แก่ การวางแผน (Plan) การดำเนินงาน (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุง แก้ไข (Action) ในระหว่างการดำเนินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่ง และวุฒิการศึกษา ของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏผลดังตารางที่ 12-15 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	9	26.47
หญิง	25	73.53
รวม	34	100

จากตารางที่ 12 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 73.53 และเพศชาย จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 26.47

ตารางที่ 13 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
21-30 ปี	14	41.18
31-40 ปี	15	44.12
41-50 ปี	4	11.76
51-60 ปี	1	2.94
รวม	34	100

จากตารางที่ 13 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 44.12 รองลงมา คือ อายุอยู่ระหว่าง 21-30 ปี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 41.18 และมีจำนวนน้อยที่สุด คือ อายุอยู่ระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.94

ตารางที่ 14 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตำแหน่ง

ตำแหน่ง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ครู	25	73.53
พนักงานราชการ	9	26.47
รวม	34	100

จากตารางที่ 14 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ตำแหน่ง ครู จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 73.53 และตำแหน่งพนักงานราชการ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 26.47

ตารางที่ 15 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามวุฒิการศึกษา

วุฒิการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ปริญญาตรี	28	82.35
ปริญญาโท	6	17.65
รวม	34	100

จากตารางที่ 15 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่วุฒิการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 82.35 และวุฒิการศึกษาปริญญาโท จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 17.65

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมของกระบวนการ ปรากฏผลดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมของกระบวนการ

ที่	รายการ	ความเหมาะสมของกระบวนการ			
		μ	σ	แปลผล	การตัดสินใจ
การวางแผน (Plan)					
1	มีการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันเกี่ยวกับสภาพปัญหา ความต้องการ และแนวทางการดำเนินการโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา	4.68	0.47	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
2	มีการวางแผนเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ในการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา	4.68	0.47	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
3	มีการกำหนดปฏิทินการดำเนินการตามโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา	4.65	0.49	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
ค่าเฉลี่ยรวม		4.67	0.48	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
การดำเนินงาน (Do)					
4	มีการจัดอบรมหน้าเสาธงตอนเช้าและตอนเย็น	4.74	0.45	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
5	มีการจัดกิจกรรมทำสมาธิ สวดมนต์ อบรมจิตเดินจงกรม และแต่งกายชุดขาวทุกวันพระ	4.71	0.46	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
6	มีการจัดกิจกรรมตักบาตรพระสงฆ์และกิจกรรมจิตอาสาในวันพระสุดท้ายของทุกเดือน	4.71	0.46	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
7	มีการจัดกิจกรรมโฮมรูมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในห้องบริการทุกวัน	4.79	0.41	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
8	มีการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมโดยบูรณาการในการสอนและให้บริการทุกสาระการเรียนรู้	4.82	0.39	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ที่	รายการ	ความเหมาะสมของกระบวนการ			
		μ	σ	แปลผล	การตัดสินใจ
9	มีการศึกษาธรรมชาติในศูนย์การศึกษาพิเศษ โดยเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้	4.59	0.50	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
10	มีการจัดทัศนศึกษาธรรมสัง្រจร 2 ครั้ง ต่อปีการศึกษา	4.62	0.49	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
11	มีการจัดกิจกรรมเพลงคุณธรรมเสียงตามสาย ในตอนเช้า พักเที่ยง และหลังเลิกเรียน	4.68	0.47	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
12	มีการจัดกิจกรรมห้องสมุดเคลื่อนที่นิทาน คุณธรรมจริยธรรม	4.68	0.47	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
13	มีการดำเนินงานโครงการคุณธรรมเด็กดี เมืองพะเยาร่วมกันระหว่างครู เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และผู้ปกครอง	4.71	0.46	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
14	มีการจัดค่ายคุณธรรมจริยธรรม Day Camp	4.76	0.43	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
15	มีการจัดกิจกรรมจิตวิทยาคลินิกहरรรษา	4.68	0.47	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
16	มีการจัดกิจกรรมธนาคารความดี	4.65	0.49	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
17	มีการจัดกิจกรรมออมบุญวันละบาท	4.65	0.49	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
18	มีการจัดกิจกรรมเด็กดี 5 ส. รับผิดชอบ ดูแล รักษา พัฒนา อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม	4.65	0.49	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
19	มีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในศูนย์การศึกษาพิเศษร่วมกันระหว่าง ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากร เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ผู้ปกครอง ชุมชน โดยจัดทำป้ายนิเทศ ป้ายคติธรรม คำขวัญ คุณธรรมจริยธรรม ศาลาธรรม และสวนธรรมะ	4.74	0.45	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ที่	รายการ	ความเหมาะสมของกระบวนการ			
		μ	σ	แปลผล	การตัดสินใจ
20	มีการจัดกิจกรรมเข้าวัดทำบุญในวันสำคัญทางพุทธศาสนา	4.74	0.45	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
21	มีการจัดกิจกรรมเข้าร่วมกิจกรรมชุมชนที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม	4.74	0.45	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
22	มีการส่งเสริม สนับสนุน ให้ชุมชน ท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในและนอกศูนย์การศึกษาพิเศษ	4.74	0.45	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
ค่าเฉลี่ยรวม		4.70	0.46	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
การตรวจสอบ (Check)					
23	มีคณะกรรมการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ	4.68	0.47	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
24	มีการประเมินผลการดำเนินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง	4.65	0.49	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
25	มีการประเมินผลคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ก่อนและหลัง การเข้าร่วมโครงการ	4.62	0.49	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
ค่าเฉลี่ยรวม		4.65	0.48	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
การปรับปรุง แก้ไข (Action)					
26	ให้ข้อเสนอแนะอย่างต่อเนื่องระหว่างดำเนินโครงการเมื่อเกิดปัญหาหรือมีอุปสรรค เพื่อปรับปรุง แก้ไข	4.71	0.46	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
27	ให้ขวัญกำลังใจ ยกย่อง ชมเชย ผู้รับผิดชอบโครงการที่มีผลการดำเนินโครงการที่ดี	4.68	0.47	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ที่	รายการ	ความเหมาะสมของกระบวนการ			
		μ	σ	แปลผล	การตัดสินใจ
28	เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ และขยายผลการปฏิบัติ โครงการสู่เครือข่ายการศึกษาและชุมชน	4.65	0.49	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
	ค่าเฉลี่ยรวม	4.68	0.47	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
	ค่าเฉลี่ยรวมทั้งหมด	4.69	0.47	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์

จากตารางที่ 16 พบว่า ความเหมาะสมของกระบวนการ ภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.69$, $\sigma = 0.47$) และเมื่อแยกพิจารณาแต่ละขั้นตอนของกระบวนการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.59-4.82$, $\sigma = 0.39-0.50$) ขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ขั้นตอนการดำเนินงาน (Do) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.70$, $\sigma = 0.46$) ขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา ได้แก่ ขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข (Action) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.68$, $\sigma = 0.47$) และขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ขั้นตอนการตรวจสอบ (Check) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.65$, $\sigma = 0.48$) ซึ่งปรากฏว่าทุกรายการผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้

4. ผลการประเมินด้านผลผลิต

ผลการประเมินด้านผลผลิต ผู้ประเมินนำเสนอตามรายละเอียดในหัวข้อ 4.1-4.2 ดังนี้

4.1 คุณธรรมจริยธรรมของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ได้แก่ เพศและอายุ ซึ่งผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผลดังตารางที่ 17-18 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 17 จำนวนและร้อยละของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	11	55.00
หญิง	9	45.00
รวม	20	100

จากตารางที่ 17 พบว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 55.00 และเป็นเพศหญิง จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 45.00

ตารางที่ 18 จำนวนและร้อยละของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
แรกเกิด ถึง 3 ปี	9	45.00
3-6 ปี	11	55.00
รวม	20	100

จากตารางที่ 18 พบว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 3-6 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 55.00 และอายุแรกเกิด ถึง 3 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 45.00

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมฯ ปรากฏผลดังตารางที่ 19-20

ตารางที่ 19 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

ที่	พฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรม ของเด็กที่มีความบกพร่อง ทางสติปัญญาที่คาดหวัง	สรุปผล การประเมิน (คะแนนเฉลี่ย)		ผลต่าง	พัฒนาการ ของเด็กๆ (ร้อยละ)	ระดับ พฤติกรรม	การ ตัดสิน
		ก่อน	หลัง				
1	ความซื่อสัตย์สุจริต	91	269	178	85.17	ดีเยี่ยม	ผ่านเกณฑ์
2	ความเมตตากรุณา มีน้ำใจ และช่วยเหลือแบ่งปัน	48	183	135	88.82	ดีเยี่ยม	ผ่านเกณฑ์
3	ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น	48	183	135	88.82	ดีเยี่ยม	ผ่านเกณฑ์
4	ความรับผิดชอบ	120	278	158	87.78	ดีเยี่ยม	ผ่านเกณฑ์
ค่าเฉลี่ยรวมทั้งหมด					87.64	ดีเยี่ยม	ผ่านเกณฑ์

จากตารางที่ 19 ภาพรวม พบว่า พฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา อยู่ในระดับคุณภาพดีเยี่ยม คิดเป็นร้อยละ 87.64 และเมื่อแยกพิจารณาพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจากการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา แต่ละด้านอยู่ในระดับคุณภาพดีเยี่ยม ซึ่งคุณธรรมจริยธรรมของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ที่มีค่าร้อยละมากที่สุด 2 ด้าน คือ ด้านความเมตตากรุณา มีน้ำใจ และช่วยเหลือแบ่งปัน และด้านความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น อยู่ในระดับคุณภาพดีเยี่ยม คิดเป็นร้อยละ 88.82 รองลงมา คือ ด้านความรับผิดชอบ อยู่ในระดับคุณภาพดีเยี่ยม คิดเป็นร้อยละ 87.78 และมีค่าร้อยละต่ำที่สุด คือ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต อยู่ในระดับคุณภาพดีเยี่ยม คิดเป็นร้อยละ 85.17 ซึ่งปรากฏว่าทุกรายการผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้

ตารางที่ 20 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

ที่	พฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมของเด็กที่มี ความบกพร่องทาง สติปัญญาจากการ เข้าร่วมโครงการ	คะแนนเฉลี่ย		ผลต่าง ของ คะแนน (d)	อันดับที่ ของ ความ แตกต่าง (R)	อันดับที่ตาม เครื่องหมาย		ร้อยละ	
		ก่อน (X)	หลัง (Y)			บวก (+)	ลบ (-)	ก่อน (X)	หลัง (Y)
1	ความซื่อสัตย์สุจริต	91	269	+178	4	4	-	30	90
2	ความเมตตากรุณา มีน้ำใจ และช่วยเหลือ แบ่งปัน	48	183	+135	1.5	1.5	-	24	92
3	ความเห็นอกเห็นใจ ผู้อื่น	48	183	+135	1.5	1.5	-	24	92
4	ความรับผิดชอบ	120	278	+158	3	3	-	40	93
ค่าเฉลี่ย		76.75	228.25	รวม		10	-	30	91

อาณาเขตวิกฤต

กำหนด $\alpha = .01$ $N = 4$ ค่าวิกฤต $T = 1.533$ อาณาเขตวิกฤต $T \leq 1.533$

คำนวณค่าสถิติ

จาก T คำนวณ = 10

การสรุปผล

ค่า T คำนวณ (10) มากกว่า T ในตาราง (1.533) ไม่ตกในอาณาเขตวิกฤต สรุปว่า ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาหลังเข้าร่วมโครงการสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

จากตารางที่ 20 ภาพรวม พบว่า ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาหลังเข้าร่วมโครงการสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา มีค่าคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 228.25 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 91

4.2 คุณภาพของโครงการ

ผลที่ได้จากการประเมินคุณภาพของโครงการ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน/รูป จัดประชุมในวันจันทร์ที่ 30 เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2564 เวลา 09.00-11.00 น. ณ ห้องประชุม ดอกแก้ว ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา สามารถวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดังตารางที่ 21

ตารางที่ 21 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลร้อยละคุณภาพของโครงการ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน/รูป

ที่	โครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา	คุณภาพของโครงการ	
		ร้อยละ	
		ความปลอดภัย	ความเป็นประโยชน์
1	การจัดอบรมหน้าเสาธงตอนเช้าและตอนเย็น	100	100
2	การจัดกิจกรรมทำสมาธิ สวดมนต์ อบรมจิต เดินจงกรม และแต่งกายชุดขาวทุกวันพระ	100	100
3	การจัดกิจกรรมตักบาตรพระสงฆ์และกิจกรรม จิตอาสาในวันพระสุดท้ายของทุกเดือน	100	100
4	การจัดกิจกรรมโฮมรูมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ในห้องบริการทุกวัน	100	100
5	การสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมโดยบูรณาการ ในการสอนและให้บริการทุกสาระการเรียนรู้	100	100
6	การศึกษาธรรมะในศูนย์การศึกษาพิเศษ โดยเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้	100	100
7	การจัดทัศนศึกษาธรรมสังเวย 2 ครั้ง ต่อปีการศึกษา	77.78	100
8	การจัดกิจกรรมเพลงคุณธรรมเสียงตามสาย ในตอนเช้า พักเที่ยง และหลังเลิกเรียน	100	100
9	การจัดกิจกรรมห้องสมุดเคลื่อนที่นิทานคุณธรรม จริยธรรม	100	100
10	การดำเนินงานโครงการคุณธรรมเด็กดีเมืองพะเยา ร่วมกันระหว่างครู เด็กที่มีความบกพร่อง ทางสติปัญญา และผู้ปกครอง	100	100

ตารางที่ 21 (ต่อ)

ที่	โครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา	คุณภาพของโครงการ	
		ร้อยละ	
		ความปลอดภัย	ความเป็นประโยชน์
11	การจัดค่ายคุณธรรมจริยธรรม Day Camp	100	100
12	การจัดกิจกรรมจิตวิทยาคลินิกहरस्था	100	100
13	การจัดกิจกรรมธนาคารความดี	100	100
14	การจัดกิจกรรมออมบุญวันละบาท	100	100
15	การจัดกิจกรรมเด็กดี 5 ส. รับผิดชอบ ดูแลรักษา พัฒนา อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม	88.89	100
16	การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ในศูนย์การศึกษาพิเศษร่วมกันระหว่าง ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากร เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ผู้ปกครอง ชุมชน โดยจัดทำป้ายนิเทศ ป้ายคติธรรม คำขวัญ คุณธรรมจริยธรรม ศาลาธรรม และสวนธรรมะ	100	100
17	การจัดกิจกรรมเข้าวัดทำบุญในวันสำคัญ ทางพุทธศาสนา	100	100
18	การจัดกิจกรรมเข้าร่วมกิจกรรมชุมชนที่ส่งเสริม คุณธรรมจริยธรรม	88.89	100
19	การส่งเสริม สนับสนุน ให้ชุมชน ท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ในและนอกศูนย์การศึกษาพิเศษ	88.89	100
ร้อยละเฉลี่ย		97.08	100
ร้อยละเฉลี่ยรวม		98.54	

ตารางที่ 21 คุณภาพของโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับดีเยี่ยม คิดเป็นร้อยละ 98.54 เมื่อแยกพิจารณาคุณภาพของโครงการแต่ละด้าน มีค่าร้อยละเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับดีเยี่ยม คิดเป็นร้อยละ 100 ค่าร้อยละเฉลี่ยรองลงมาคือ ด้านความปลอดภัย อยู่ในระดับดีเยี่ยม คิดเป็นร้อยละ 97.08

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา มีวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการเพื่อ 1) ประเมินบริบท 2) ประเมินปัจจัยนำเข้า 3) ประเมินกระบวนการ และ 4) ประเมินผลผลิต ของโครงการฯ วิธีดำเนินการประเมินโครงการ ผู้ประเมินได้ดำเนินการประเมินซึ่งกำหนดกรอบแนวคิดและประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินซิปปโมเดล (CIPP Model) ของสตีฟเฟิลบีม โดยมีขอบเขตด้านเนื้อหาของการประเมินโครงการ 4 ด้าน ประกอบด้วย

1. ด้านบริบท โดยการสอบถามครู จำนวน 34 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ใช้แบบสอบถามความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ สถิติพื้นฐาน หาร์้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. ด้านปัจจัยนำเข้า โดยการสอบถามครู จำนวน 34 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ใช้แบบสอบถามความพร้อมของปัจจัยนำเข้า ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ และด้านการบริหารจัดการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน หาร์้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. ด้านกระบวนการ โดยการสอบถามครู จำนวน 34 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ใช้แบบสอบถามความเหมาะสมของกระบวนการของการดำเนินโครงการ ได้แก่ การวางแผน (Plan) การดำเนินงาน (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุง แก้ไข (Action) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ สถิติพื้นฐาน หาร์้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. ด้านผลผลิต โดยการประเมินพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการฯ ใช้แบบประเมินพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมฯ ทหารดับพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญากับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 20 คน ซึ่งแหล่งข้อมูลได้จากครู จำนวน 34 คน และผู้ปกครอง จำนวน 20 คน เป็นผู้ประเมิน ร่วมกัน แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน หาร์้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการฯ และตรวจสอบคุณภาพของโครงการฯ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งได้มา โดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 9 คน/รูป ใช้ประเด็นคำถามการสนทนากลุ่มประเมินระดับ คุณภาพของโครงการฯ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ หากคุณภาพของโครงการฯ ในประเด็นที่คำถามกำหนด ได้แก่ ความปลอดภัยและความเป็นประโยชน์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน หากความถี่ และร้อยละ

1. สรุปผลการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ภาพรวม พบว่า ผ่านเกณฑ์การประเมินทุกด้าน สามารถสรุปได้ ดังนี้

1.1 ผลการประเมินด้านบริบท (Context Evaluation) ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ ของโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ภาพรวม พบว่า มีความสอดคล้อง อยู่ในระดับมากที่สุด ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินทุกรายการ

1.2 ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) ความพร้อมของปัจจัยนำเข้า ของโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ภาพรวม พบว่า มีความพร้อมของปัจจัยนำเข้า ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ และด้านการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมากที่สุด ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินทุกด้าน

1.3 ผลการประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) ความเหมาะสมของ กระบวนการของโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ได้แก่ การวางแผน (Plan) การดำเนินงาน (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุง แก้ไข (Action) ภาพรวม พบว่า มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินทุกขั้นตอน

1.4 ผลการประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) ผลผลิตของโครงการส่งเสริม คุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ได้แก่ 1) คุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความ บกพร่องทางสติปัญญา ภาพรวม พบว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีคุณธรรม จริยธรรมหลังจากเข้าร่วมโครงการฯ อยู่ในระดับดีเยี่ยม ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินพฤติกรรม คุณธรรมจริยธรรมฯ และ 2) คุณภาพของโครงการ ภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับดีเยี่ยม ถือว่าผ่าน เกณฑ์การประเมินทุกรายการ

2. การอภิปรายผล

การประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา สรุปภาพรวม พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด และผ่านเกณฑ์การประเมินทุกรายการ สอดคล้องกับผลการประเมินโครงการของ สุภาพร นพบุรี (2561) ที่ได้ประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนบ้านดงสักงาม อำเภอสี จังหวัดลำพูน ผลการประเมิน พบว่า ผลการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนฯ โดยภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านผลผลิต ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านสภาวะแวดล้อมหรือบริบท ที่ผลเป็นเช่นนี้ เนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้รับผิดชอบโครงการ ตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคน

ได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ทุกคนร่วมกันวางแผน ร่วมกันกำหนดวิธีการดำเนินโครงการ ร่วมกันดำเนินงาน ร่วมกันตรวจสอบ และร่วมกันปรับปรุง แก้ไข ทำให้การดำเนินโครงการ ดำเนินการไปอย่างเป็นระบบ ขั้นตอน มีความต่อเนื่อง เกิดผลผลิตที่มีประสิทธิภาพ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ผู้ประเมินขออภิปรายผลแต่ละด้าน ดังต่อไปนี้

2.1 ด้านบริบท ผลการประเมินภาพรวม พบว่า มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ นิศากร ยมหา (2559) ที่ได้ประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย ผลการประเมิน พบว่า บริบทของโครงการ มีความเหมาะสมในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เช่นเดียวกับ มาโนชฐ์ ลาภจิตร (2562) ที่ได้ประเมินโครงการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สำหรับนักศึกษาคนพิการสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพของศูนย์ศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ผลการประเมิน พบว่า ด้านบริบทโดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด โดยทุกรายการประเมิน อยู่ในระดับมากที่สุด และผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนด ที่ผลเป็นเช่นนี้ เนื่องจาก การดำเนินงานการประเมินโครงการในครั้งนี้ ได้ทำการศึกษาข้อมูลการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ข้อมูลความต้องการจำเป็นจากผู้เกี่ยวข้องก่อนดำเนินงานตามโครงการ นำข้อมูลที่ได้มากำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ วิเคราะห์หาความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการเพื่อให้มีความสอดคล้องและเหมาะสมตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นโยบายของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ นโยบายและแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ตรงกับความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชน ตลอดจนเพื่อให้ผู้รับผิดชอบในการดำเนินโครงการสามารถปฏิบัติงานตามวัตถุประสงค์ของโครงการให้สำเร็จตามกำหนดในทุกกิจกรรมต่อไป

2.2 ด้านปัจจัยนำเข้า ผลการประเมินภาพรวม พบว่า มีความพร้อมของปัจจัยนำเข้าในการดำเนินโครงการ อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ สุภาพร นพบุรี (2561) ที่ได้ประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนบ้านดงสักงาม อำเภอสี จังหวัดลำพูน ผลการประเมิน พบว่า ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า โดยภาพรวม มีความเพียงพออยู่ในระดับมากที่สุด และผลการประเมินโครงการผ่านเกณฑ์ เช่นเดียวกับ จรุง ปาต๊ะ (2557) ที่ได้ประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนบ้านเมืองน้อย (นิมมานเหมินทานุสรณ์)

อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model ผลการประเมิน พบว่า ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า โดยภาพรวม มีความพร้อมอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ผลเป็นเช่นนี้ เนื่องจาก การดำเนินโครงการครั้งนี้ มีการเตรียมความพร้อมในเรื่องของปัจจัยนำเข้าเป็นอย่างดี โดยเฉพาะความพร้อมของบุคลากร ได้แก่ ครูและบุคลากร เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งก่อนดำเนินโครงการได้จัดให้มีการประชุมหารือระดมความคิดเห็นปรึกษาหารือ วางแผนร่วมกัน สร้างความเข้าใจให้ตรงกัน เพราะถือว่าบุคลากรทุกคน เป็นกุญแจสำคัญที่จะช่วยขับเคลื่อนให้การดำเนินการต่าง ๆ ของโครงการบรรลุความสำเร็จ ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ และส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการเรื่องอื่น ๆ ด้วย ความพร้อมด้านการบริหารจัดการที่มีคำสั่งและคณะกรรมการดำเนินงานพร้อมที่ดำเนินการ มีการประสานงาน ผู้ที่เกี่ยวข้อง ความพร้อมของงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนอย่างเพียงพอจากสำนักบริหารงาน การศึกษาพิเศษและการระดมทุน ความพร้อมของวัสดุ อุปกรณ์ และสถานที่ ที่สะดวก ทันสมัย ต่อการดำเนินโครงการเพื่อให้เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีคุณธรรมจริยธรรมในการเข้าร่วมโครงการ

2.3 ด้านกระบวนการ ผลการประเมินภาพรวม พบว่า มีความเหมาะสมของกระบวนการ อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ สมบุญ เสาร์เปา (2556) ที่ได้ประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนปางมะหาดวิทยา อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย โดยใช้รูปแบบ การประเมิน CIPP Model ผลการประเมิน พบว่า ผลการประเมินด้านกระบวนการ โดยภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เช่นเดียวกับ จรุงญ ปาติยะ (2557) ที่ได้ประเมินโครงการส่งเสริม คุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนบ้านเมืองน้อย (นิมมานเหมินทานุสรณ์) อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model ผลการประเมิน พบว่า ผลการประเมิน ด้านกระบวนการ โดยภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ผลเป็นเช่นนี้เนื่องจาก ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันดำเนินงานเพื่อให้การ ดำเนินโครงการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ร่วมกันวางแผนการดำเนินโครงการเป็นอย่างดี ช่วยกัน กำหนดและหาวิธีการขับเคลื่อนโครงการร่วมกัน เปิดโอกาสให้ทุกคนแสดงความคิดเห็น ลงมือดำเนิน กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาาร่วมกัน แต่งตั้งคณะกรรมการ ติดตามและตรวจสอบการดำเนินโครงการทุกระยะ รายงานผลและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง แก้ไข เพื่อให้ได้กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสอดคล้องกับ แนวคิดของกระบวนการทำงานที่มีคุณภาพตามวงจรของเดมมิ่ง PDCA ซึ่งเป็นกระบวนการทำงาน เชิงคุณภาพที่มีการควบคุม ติดตาม และตรวจสอบคุณภาพการทำงานอย่างเป็นระบบ ขั้นตอน และมีการควบคุมคุณภาพของงานทุกขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง หมุนเวียนกันไปเหมือนวงล้อ ซึ่งจะทำให้ การดำเนินงานประสบผลสำเร็จอย่างมีคุณภาพ

2.4 ด้านผลผลิต ผลการประเมินภาพรวม พบว่า 1) คุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับดีเยี่ยม ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาได้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมที่มีกิจกรรมการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ประกอบด้วย การบริหารจัดการ การพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากร พ่อแม่หรือผู้ปกครอง เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน ร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และกิจกรรมสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ประกอบด้วย การจัดอบรมหน้าเสาธงตอนเช้าและตอนเย็น การจัดกิจกรรมทำสมาธิ สวดมนต์ อบรมจิต เติบงกรม และแต่งกายชุดขาวทุกวันพระ การจัดกิจกรรมตักบาตรพระสงฆ์ และกิจกรรมจิตอาสาในวันพระสุดท้ายของทุกเดือน การจัดกิจกรรมโฮมรูมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ในห้องบริการทุกวัน การสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมโดยบูรณาการในการสอนและให้บริการ ทุกสาระการเรียนรู้ การศึกษาธรรมะในศูนย์การศึกษาพิเศษโดยเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ ความรู้ การจัดทัศนศึกษาธรรมสัง្កจร 2 ครั้งต่อปีการศึกษา การจัดกิจกรรมเพลงคุณธรรม เสียงตามสายในตอนเช้า พักเที่ยง และหลังเลิกเรียน การจัดกิจกรรมห้องสมุดเคลื่อนที่นิทานคุณธรรม จริยธรรม การดำเนินงานโครงการคุณธรรมเด็กดีเมืองพะเยาร่วมกันระหว่างครู เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และผู้ปกครองเด็ก การจัดค่ายคุณธรรมจริยธรรม Day Camp การจัดกิจกรรมจิตวิทยาคลินิกทรรษา การจัดกิจกรรมธนาคารความดี การจัดกิจกรรมออมบุญวันละบาท การจัดกิจกรรมเด็กดี 5 ส. รับผิดชอบ ดูแลรักษา พัฒนา อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม การพัฒนา แหล่งเรียนรู้ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในศูนย์การศึกษาพิเศษร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากร เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ผู้ปกครอง และชุมชน โดยจัดทำป้ายนิเทศ ป้ายคติธรรม คำขวัญคุณธรรมจริยธรรม ศาลาธรรม และสวนธรรมะ การจัดกิจกรรมเข้าวัดทำบุญ ในวันสำคัญทางพุทธศาสนา การจัดกิจกรรมเข้าร่วมกิจกรรมชุมชนที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม การส่งเสริม สนับสนุน ให้ชุมชน ท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ในและนอกศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่งผลให้ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ได้รับเกียรติบัตร เป็นโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ระดับ 2 ดาว ปีพุทธศักราช 2564 มอบโดยสำนักบริหารงานการศึกษา พิเศษ ได้รับเกียรติบัตรรณรงค์ส่งเสริมและสืบสานความเป็นไทยด้วยการแต่งกายผ้าไทย ผ้าพื้นเมือง ผ้าทอ ผ้าถิ่น ประจำปี 2563 มอบโดยกระทรวงวัฒนธรรม ได้รับเกียรติบัตรการรับรองมาตรฐาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ระดับทอง ปีพุทธศักราช 2564 มอบโดยกรมอนามัย ได้รับเกียรติบัตรรางวัล สถานศึกษาปลอดภัย ระดับดีเด่น ประจำปี 2563 มอบโดยกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ได้รับรางวัลรองชนะเลิศระดับเหรียญทอง รางวัลทรงคุณค่า สพฐ. (OBEC AWARDS) สถานศึกษา ยอดเยี่ยม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ด้านวิชาการ ประจำปีการศึกษา 2563 รางวัลระดับชาติ ได้รับรางวัล

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประจำปี 2564 รองชนะเลิศระดับทอง อันดับที่ 1 ระดับกลุ่มสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษกลุ่ม 6 และนายสุวิทย์ สุทาลา ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ได้รับเครื่องหมายเชิดชูเกียรติ “ครูสุดดี” ในฐานะเป็นผู้ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ ปีพุทธศักราช 2564 มอบโดยคุรุสภา ซึ่งสอดคล้องกับหลักการจัดประสบการณ์ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา พุทธศักราช 2562 ที่กล่าวว่า การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาต้องจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดี และทักษะการใช้ชีวิตประจำวันตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมและการมีวินัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ (2558) กล่าวว่า โรงเรียนคุณธรรมต้องใช้กระบวนการมีส่วนร่วม ทุกคนในโรงเรียนร่วมกันทำ เป็นการปฏิบัติด้วยตนเอง โดยร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันประเมินผล เพื่อปรับปรุงตนเองและโรงเรียนของเราเองให้มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น และร่วมกันลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ให้น้อยลงหรือหมดไป และ 2) คุณภาพของโครงการภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับดีเยี่ยม สอดคล้องกับ จริญญา ปาต๊ะ (2557) ที่ได้ประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนบ้านเมืองน้อย (นิมมานเหมินทานุสรณ์) อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model ผลการประเมิน พบว่า ผลการประเมินด้านผลผลิต โดยภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และนิศากร ยมหา (2559) ที่ได้ประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย ผลการประเมิน พบว่า คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก การดำเนินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ครั้งนี้ ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมและความต้องการจำเป็นของโครงการ วิเคราะห์ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการศึกษาความพร้อมของปัจจัยนำเข้าอย่างรอบด้าน มีการจัดกระบวนการในการดำเนินโครงการที่เหมาะสม เป็นรูปธรรม มีระบบชัดเจน จึงทำให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ (2558) ที่กล่าวว่า โครงการคุณธรรมเป็นนวัตกรรมการเรียนรู้ที่จะดำเนินการเป็นไปตามบริบทของโรงเรียน ไม่เน้นการเพิ่มงบประมาณจากงบประมาณปกติ

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

3.1.1 ควรสนับสนุนให้ศูนย์การศึกษาพิเศษทุกแห่งทั่วประเทศนำโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาไปใช้

3.1.2 ควรสนับสนุนการนำผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเชิงบูรณาการอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

3.1.3 ควรปรับระเบียบ กฎเกณฑ์ ให้เอื้อต่อการบริหารจัดการนำโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาไปใช้ให้เหมาะสมกับสภาพบริบทของศูนย์การศึกษาพิเศษ

3.2 ข้อเสนอแนะในการนำผลการประเมินไปใช้

3.2.1 ผลจากการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมฯ ด้านบริบท เกี่ยวกับความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการ พบว่า ความสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนมีค่าเฉลี่ยระดับต่ำที่สุด ดังนั้น ก่อนเริ่มดำเนินการจัดทำโครงการควรตั้งวัตถุประสงค์ให้ครอบคลุมรอบด้านและสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนให้มากที่สุด

3.2.2 ผลจากการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมฯ ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า ความพร้อมด้านวัสดุ อุปกรณ์ และสถานที่ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้รับผิดชอบโครงการที่ได้รับมอบหมายควรประชุมหารือกับคณะทำงานเพื่อวางแผนร่วมกันจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ ให้มีความพร้อมมากขึ้น โดยใช้คำสั่งมอบหมายผู้รับผิดชอบในการเตรียมแต่ละจุดให้ชัดเจน

3.2.3 ผลจากการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมฯ ด้านกระบวนการ พบว่า การตรวจสอบ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้รับผิดชอบโครงการต้องประชุมปรึกษาหารือ และวางแผนในการนิเทศ กำกับติดตาม และประเมินผลการดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอด้วยวิธีการที่หลากหลาย และเน้นการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

3.2.4 ผลจากการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมฯ ด้านผลผลิต พบว่า โครงการมีความปลอดภัยและมีความเป็นประโยชน์ในระดับดีเยี่ยม แต่ควรเน้นด้านความปลอดภัยในการจัดกิจกรรมของเด็กให้มากยิ่งขึ้น ดังนั้น ผู้รับผิดชอบโครงการจะต้องประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนและดำเนินการจัดกิจกรรมอย่างรอบคอบ เน้นความปลอดภัย และเกิดประโยชน์แก่เด็กมากที่สุด

3.3 ข้อเสนอแนะในการประเมินครั้งต่อไป

3.3.1 ควรประเมินโครงการลักษณะนี้ในทุก ๆ 3-5 ปี เพื่อให้ได้สารสนเทศที่สอดคล้องตามความต้องการของผู้ใช้ที่เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา สภาพของสังคม และภาวะเศรษฐกิจ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานโครงการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

3.3.2 ควรมีการประเมินโครงการเชิงสาเหตุ เพื่อให้ทราบว่าสาเหตุหรือปัจจัยใดที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จหรือผลผลิตของโครงการ ซึ่งจะช่วยให้เห็นแนวทางในการนำมาปรับปรุง แก้ไขโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

3.3.3 ควรมีการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยใช้แนวคิด ทฤษฎี รูปแบบอื่น ๆ เพื่อใช้เป็นสารสนเทศในการพัฒนาการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลฉัตร บุษุกกล้า. (2559). การประเมินโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนบ้านหนองปลาชิว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2. (วิทยานิพนธ์). ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ. (2555). คู่มือการวินิจฉัยและตรวจประเมินความพิการ ตามประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่อง หลักเกณฑ์ ความพิการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2555. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ.
- กรองทอง จุลิรัชนิกร. (2556). การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษระดับปฐมวัย. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : แอคทีฟ พรินท์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2564. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- กิ่งสร เกาะประเสริฐ. (2555). การจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนลักษณะพิเศษ. (พิมพ์ครั้งที่ 1). นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- กุลยา ก่อสุวรรณ. (2553). การสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับเล็กน้อย. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กุลยา ก่อสุวรรณ และ ยวดี วิริยางกูร. (2561). การสอนและการช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาและเรียนรู้ช้า. (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 2). เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เกษม วัฒนชัย. (2559). โรงเรียนคุณธรรม ช่วยกันสร้างคนดีให้บ้านเมือง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ บริษัทธนรัชการพิมพ์ จำกัด.
- คณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ. (2559). แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2559-2564). กรุงเทพฯ : คณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ.
- ครองทรัพย์ เชิดชู. (2556). การประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์โรงเรียนบ้านพะไล ปีการศึกษา 2556. นครราชสีมา : โรงเรียนบ้านพะไล.
- จรัลลักษณ์ รัตนพันธ์. (2555). การจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนลักษณะพิเศษ. (พิมพ์ครั้งที่ 1). นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- จรรยา ปาต๊ะ. (2557). การประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านเมืองน้อย (นิมมานเหมินทานุสรณ์) อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย. เชียงราย : โรงเรียนบ้านเมืองน้อย (นิมมานเหมินทานุสรณ์).
- จักรี วงศ์อักษร. (2560). ประสิทธิภาพการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23. (วิทยานิพนธ์). สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- จิตตินันท์ ดีหลาย. (2561). การศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนไสวัญวิทย จังหวัดตราด. (วิทยานิพนธ์). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกริก.
- จิมารัตน์ ปุณฺณปัญญา. (2557). การประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมเพื่อเสริมสร้าง คุณลักษณะ “ยอดนารีสตรีวิทยา”. กรุงเทพฯ : โรงเรียนสตรีวิทยา.
- เจริญวิษณุ สมพงษ์ธรรม. (2555). การบริหารและประเมินโครงการ. ชลบุรี : มนตรี.
- เจือจันทร์ จงสถิตอยู่ และคณะ. (2555). การสังเคราะห์งานวิจัยคุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝัง คุณธรรมจริยธรรมของประเทศต่าง ๆ. กรุงเทพฯ : พริกหวาน.
- ชฎาพร แสนเผือก. (2560). การประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ตามแนวการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม โรงเรียนวัดปากจำ. สงขลา : โรงเรียนวัดปากจำ.
- ชัยนนท์ นิลพัฒน์. (2555). จริยธรรมในการบริหารงานบุคคลของคณะอนุกรรมการข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา. (ดุษฎีนิพนธ์). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย ศิลปากร.
- ไชยพร เรื่องแท้. (2556). บทบาทของสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1. (วิทยานิพนธ์). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ฐกฤต อธิมาพิพัฒน์. (2560). การประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียนบ้านนาวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1. พัทลุง : โรงเรียนบ้านนาวง.
- ณัฐรินทร์ แซ่จุง. (2557). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา. สงขลา : มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- ดรุณี โอวจริยาพิทักษ์ และคณะ. (2557). การศึกษาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา กรณีศึกษา นักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- ดลนภา การักษ์. (2556). การประเมินโครงการส่งเสริมเด็กดีมีคุณธรรมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน. (วิทยานิพนธ์). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย ศิลปากร.

- ธีรศักดิ์ อุ่่นอารมย์เลิศ. (2556). การประเมินโครงการ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). นครปฐม : ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธีรศักดิ์ อุ่่นอารมย์เลิศ. (2557). การประเมินโครงการพัฒนาครูโดยใช้กระบวนการพี่เลี้ยงของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2. นครปฐม : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2.
- ธีรธัม ใจกล้า. (2560). รายงานการประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมโรงเรียนบ้านตระเปียงเตี้ย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1. สุรินทร์ : โรงเรียนบ้านตระเปียงเตี้ย.
- นพวรรณ ศรีวงศ์พานิช และ อิศราภา ชื่นสุวรรณ. (2561). ภาวะบกพร่องทางสติปัญญา. กรุงเทพฯ : บริษัท พี.เอ. ลิฟวิ่ง จำกัด.
- นิศากร ยมหา. (2559). รายงานการประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย. ระยอง : โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญเจริญ พรหมพงศ์. (2558). การประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวทหารกองทัพบกในการแก้ไขปัญหาหนี้สินของกำลังพลกองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์. (วิทยานิพนธ์). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคณพิการทางการศึกษา พ.ศ. 2552. (2552). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 126 ตอนพิเศษ 80 ง, 8 มิถุนายน 2552.
- เปรมวราพร พิณจิรวิทย์. (2558). การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนอนุบาล 1 โดยการประยุกต์ใช้การวิจัยเป็นฐานโรงเรียนบ้านสามหลัง อำเภอศรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี. (วิทยานิพนธ์). กาญจนบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- พรทิพย์ นุกูลกิจ. (2562). รายงานการประเมินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยเสมอภาค และอบายมุขของโรงเรียนคลองฉนวนวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11. สุราษฎร์ธานี : โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย.
- พรพรรณ สมบูรณ์ และคณะ. (2560). การประเมินผลโครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคณพิการในจังหวัดนครปฐม. นครปฐม : วิทยาลัยราชสุดา.
- พรพิทักษ์ เข็มบาสัตย์ และ วรณพล พิมพ์สวัสดิ์. “แนวทางการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในสังคมไทย” วารสารด้านการบริหารรัฐกิจและการเมือง. ปีที่ 9, ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2563).

- พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตฺโต). (2555). **ธรรมบุญชีวิต**. กรุงเทพฯ : สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- พระมหาชานนท์ ชัยมงคล. (2561). **การศึกษาการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดปรินายก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. (การศึกษาค้นคว้าอิสระ)**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกริก.
- พระมหารศศรี อินธิสิทธิ์ (ตฤชปญโญ). (2563). **การบริหารโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ต้นแบบ : กรณีศึกษาโรงเรียนในจังหวัดสกลนคร. (วิทยานิพนธ์)**. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- พระมหาวิชาญ สุวิชาโน (บัวบาน) และ เกษม แสงนนท์. (2562). **โรงเรียนวิถีพุทธ นวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์. พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.**
- พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พุทธศักราช 2551. (2551). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 125 ตอนที่ 28 ก, 5 กุมภาพันธ์ 2551.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. (2542). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก, 19 สิงหาคม 2542.
- พัทธยา ชนะพันธ์. (2562). **การประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้สำหรับผู้เรียนของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสุโขทัย. สุโขทัย : ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสุโขทัย.**
- พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2555). **เทคนิคการประเมินโครงการ**. กรุงเทพฯ : แฮส อีออฟ เคอร์มีสท์.
- พิยะภา ใจชื่อสมบูรณ์. (2563). **การประเมินโครงการโรงเรียนวิถีพุทธของโรงเรียนวัดใหญ่บ้านบ่อ (บ้านบ่อราษฎร์บำรุง)**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พิสณุ ฟองศรี. (2556). **เทคนิคการประเมินโครงการ. (พิมพ์ครั้งที่ 8)**. กรุงเทพฯ : ตานสุทธาการพิมพ์.
- มนสิข สิทธิสมบูรณ์. (2564). **การประเมินโครงการ. (พิมพ์ครั้งที่ 1)**. พระนครศรีอยุธยา : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มนิดา เจริญภูมิ. (2559). **การประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวางน้อยศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยประยุกต์ใช้รูปแบบ CIPPIEST. (วิทยานิพนธ์)**. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- มานอษฐ์ ลากจิตร. (2562). **การประเมินโครงการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับนักศึกษาคนพิการสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพของศูนย์ศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา. นครราชสีมา : ศูนย์ศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว.**

- ยุทธนา กังแฮ. (2556). การประเมินโครงการระบบสำนักงานไร้กระดาษของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4. (วิทยานิพนธ์). เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ยุพิน รอดประพันธ์. (2561). การประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมโดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินซิป (CIPP Model) โรงเรียนวัดห้วยธารทหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3. นครสวรรค์ : โรงเรียนวัดห้วยธารทหาร.
- เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี. (2556). การประเมินโครงการ : แนวคิดและแนวปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัชกร แสนสุด. (2556). การศึกษาปัญหาการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนระดับประถมศึกษา อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1. (วิทยานิพนธ์). ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : บริษัท นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น จำกัด.
- วรา โชติวโร. (2561). การพัฒนาคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนเมืองสมุทรสงคราม. (การศึกษาค้นคว้าอิสระ). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วัชรกร ศุภกาญจนรุจิ. (2558). การประเมินโครงการจัดทำระบบสารสนเทศการบริหารทรัพยากรบุคคล ระดับกรม (DPIS) กรมศึกษากรมทางหลวง. (วิทยานิพนธ์). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วีระยุทธ ชาตะกาญจน์. (2557). เทคนิคการบริหารสำหรับนักบริหารการศึกษามืออาชีพ. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศรียา นิยมธรรม. (2555). กลยุทธ์ในการพัฒนาการเรียนรู้ของบุคคลที่มีความต้องการพิเศษ. (พิมพ์ครั้งที่ 1). นครปฐม : ไอ.คิว.บุ๊คเซ็นเตอร์.
- ศิริชัย กาญจนवासี. (2555). ทฤษฎีการประเมิน. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา. (2562). มาตรฐานการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา. พะเยา : ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา.
- ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา. (2562). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา พุทธศักราช 2562. พะเยา : ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา.

- ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา. (2563). ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์
ปีการศึกษา 2562. พะเยา : ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา.
- ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา. (2563). รายงานการประชุมครู บุคลากร
และผู้ปกครองผู้เรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ปีการศึกษา 2562.
พะเยา : ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา.
- ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา. (2563). รายงานประจำปีของสถานศึกษา ศูนย์การศึกษา
พิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ปีการศึกษา 2562. พะเยา : ศูนย์การศึกษาพิเศษ
ประจำจังหวัดพะเยา.
- ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา. (2563). รายงานผลการดำเนินงานโครงการกิจกรรม
พัฒนาผู้เรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ปีการศึกษา 2562. พะเยา
: ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา.
- ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ. (2558). คู่มือปฏิบัติโรงเรียนคุณธรรม. กรุงเทพฯ
: สหมิตรพรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- สถาบันราชานุกูล. (2559). บทพร้อมทางสติปัญญา. กรุงเทพฯ : สถาบันราชานุกูล.
- สถาบันสิรินธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ. (2560). คู่มือการดูแลสุขภาพ
คนพิการ การดูแลคนพิการทางสติปัญญา. กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์.
- สมบุญ เสาร์เปา. (2556). รายงานการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน
โรงเรียนปางมะคาตวิทยา จังหวัดเชียงราย. เชียงราย : โรงเรียนปางมะคาตวิทยา.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2564).
รายงานการประเมินคุณภาพภายนอก : ผลการตรวจเยี่ยมภายใต้สถานการณ์ COVID-19
(การตรวจเยี่ยมผ่านทางระบบวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์) การศึกษาขั้นพื้นฐาน
ที่มีวัตถุประสงค์พิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา (พ.ศ. 2560-2562)
ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).
กรุงเทพฯ : สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). แนวทางการพัฒนาการวัดและประเมินคุณลักษณะ
อันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.
กรุงเทพฯ : สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2560). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560.
(พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ : สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.
- สำราญ มีแจ้ง. (2558). การประเมินโครงการทางการศึกษา : ทฤษฎีและปฏิบัติ. กรุงเทพฯ
: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สุขแก้ว คำสอน. (2557). การวิจัยเชิงประเมิน : ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- สุภาพร นพบุรี. (2561). การประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนบ้านดงสักงาม อำเภอสี จังหวัดลำพูน. ลำพูน : โรงเรียนบ้านดงสักงาม.
- สุรัญจิต วรรณนวล. (2563). การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิตอิสระในบ้านสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา. (ดุชนิพนธ์). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อัญญา ทาระธรรม. (2559). รายงานการประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน โรงเรียนวัดเนินหินแร่ (เหมยากรนุสรณ์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. นครนายก : โรงเรียนวัดเนินหินแร่ (เหมยากรนุสรณ์).
- อนันต์ นามทองตัน. (2557). การประเมินโครงการ. กรุงเทพฯ : ด่านสุทธาการพิมพ์.
- อนันต์ นามทองตัน. (2557). การประเมินโครงการทางการศึกษา : ปฏิบัติจริง. นนทบุรี : สหมิตรพรินติ้งแอนด์ พับลิชชิ่ง จำกัด.
- อนันต์ศักดิ์ ภูพลผัน. (2559). รายงานการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม นำมาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคีของโรงเรียนไชยวานวิทยา. อุดรธานี : โรงเรียนไชยวานวิทยา.
- อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์. (2556). ประเมินผลการดำเนินงานโครงการการติดตามและประเมินผล แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2554-2556). เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อรนุช ลิมตศิริ. (2559). การสอนเด็กพิเศษ. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อรุณ ชุมทอง. (2559). รายงานการประเมินโครงการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ระดับชั้นปีที่ 10-12 โรงเรียนระยองปัญญานุกูล ปีการศึกษา 2559. ระยอง : โรงเรียนระยองปัญญานุกูล.
- อิทธินันท์ ยายอด. (2559). การประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของนักเรียน โรงเรียนบ้านเหมืองแบ่ง. เพชรบูรณ์ : โรงเรียนบ้านเหมืองแบ่ง.
- อุทัยวรรณ ทับทิมทองสุข. (2561). รายงานการประเมินโครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดนิโครธาราม ปีการศึกษา 2561. พังงา : โรงเรียนวัดนิโครธาราม.
- AAIDD. (2017). Diagnostic Adaptive Behavior Scale. Retrieved June 5, 2019, from <https://independentlifestyles.org/programs-and-services/independent-living-skills/>

- AAIDD. (2018). **Education: Joint Position Statement of AAIDD and The Arc**. Retrieved April 9, 2020, from <https://aaidd.org/news-policy/policy/position-statements/education>
- Aleksander, G., Aleksandra, P., Matilde, L., & Beata, T.A. (2018). Research Project Evaluation-Learnings from the PATHWAYS Project Experience. **International Journal of Environmental Research and Public Health**, *15*(6), 1071.
- Atqia, Q., Utanto, Y., & Kustiono, K. (2021). Evaluation of Moral Education Program: Study at MI Tamrinussibyan 01 AlHikmah. **Innovative Journal of Curriculum and Educational Technology**, *10*(1), 30-42.
- Bostic, C.M. (2013). **Evaluation of the Implementation of Professional Learning Communities and the Impact on Student Achievement (Unpublished Doctoral dissertation)**. USA: Gardner-Webb University.
- Burke-Sinclair, M. (2012). **Utilizing Stufflebeam 's CIPP Model to Evaluate an Adult Degree Completion Program**. North Carolina: n.p.
- Corina, V. (2013). **The Effectiveness of a New Music Education Program in Cyprus**. United States of America: n.p.
- Cronbach, L. J. (1970). **Essentials of Psychological Test (5th ed.)**. New York: Harper Collins.
- Duvall, L.A. (2011). **An Examination Of Facilitated Mentoring On School Performance Within An Urban Middle School**. United States of America: Proquest Umi Dissertation Publishing.
- Edwards, E.B. (2016). **Dig into Learning: A Program Evaluation of an Agricultural Literacy Innovation**. North Carolina: Gardner-Webb University.
- Jarvis, N.M. (2016). **Program Evaluation of the Direct Instruction Reading Interventions: Reading Mastery and Corrective Reading**. North Carolina: n.p.
- Kaur, S. (2019). MORAL VALUES IN EDUCATION. **Journal of Ethnic Minorities Research**, *8*(1), 57-62.
- Lee, K. (2021). **Intellectual Disability**. Retrieved April 25, 2019, from <https://www.statpearls.com/ArticleLibrary/viewarticle/23579#/>

- Matthew, S., Kelly, M., Jeremy, V., Katharine, S., Bryan, K., Christopher, B. et al. (2019). Practice Parameter for the Assessment and Treatment of Psychiatric Disorders in Children and Adolescents with Intellectual Disability (Intellectual Developmental Disorder). *Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry*, 59(4), 468-496.
- Meredith, J.R., Shafer, S.M., & Mantel, S.J. (2018). *Project Management: A Strategic Managerial Approach Tenth Edition*. Canada: Wiley.
- Natasha M., & Lacey, H. (2017). Intellectual Disability and Language Disorder. *Child & Adolescent Psychiatric Clinics*, 26(3), 539-554.
- Newcomer, K.E., Hatry, H.P., & Wholey, J.S. (2015). *Handbook of Practical Program Evaluation, Fourth Edition*. Canada: John Wiley & Sons.
- Norman J.B. (2010). *Moral Education (International Library of the Philosophy of Education Volume 4)*. London: Routledge.
- Obj, O., Braun, K.V.N., Baio, J., Drews-Botsch, C., Devine, O., & Yeargin-Allsopp, M. (2011). Effect of incorporating adaptive functioning scores on the prevalence of intellectual disability. *American journal on intellectual and developmental disabilities*. Retrieved January, 5(116), 360-370.
- Patino-Gonzalez, S. (2009). Moral and Citizenship Education in Latin America: Towards Reconciliation, Community Development and Democracy. *Journal of Moral Education*, 38(4), 533-551.
- Pede, J.C. (2015). *Morals, values and ethics: Their impact on the decisions of the school principal*. Lewis & Clark Graduate School of Education and Counseling: ProQuest Dissertations Publishing.
- Peter, L. (2020). *Project Evaluation Process: Definition, Methods & Steps*. Retrieved March 14, 2021, from <https://www.projectmanager.com/blog/improving-project-evaluation-process>
- Stufflebeam, D.L., & Coryn, C.L.S. (2007). *Evaluation theory, models and applications*. San Francisco: Jossey-Bass Publications.
- Yuliana, R.D., Haryono, & Totok, S.F. (2018). The Evaluation of the CIPP Model in The Implementation of Character Education at Junior High School. *Innovative Journal of Curriculum and Educational Technology*, 7(2), 65-77.

Zidane, Youcef J-T, Johansen, A., & Ekambaram, A. (2015). Project Evaluation Holistic Framework – Application on Megaproject Case. *Procedia Computer Science*, 2015(64), 409-416.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศิพินต์ สุขบุญพันธ์	รองคณบดีคณะครุศาสตร์
หัวหน้าและอาจารย์สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ บุรณะชาติ	อาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.น้ำฝน กันมา	หัวหน้าและอาจารย์สาขาวิชาวัดและประเมินผล
การศึกษา วิทยาลัยการศึกษา
มหาวิทยาลัยพะเยา
4. ดร.ประมวล พลอยกมลชุมณฑ์	ผู้อำนวยการสถานศึกษาเชี่ยวชาญ
โรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือ
ในพระบรมราชินูปถัมภ์ จังหวัดเชียงใหม่
5. ดร.ฐาปณีย์ โลพันธ์	ผู้อำนวยการสถานศึกษาชำนาญการ
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดจันทบุรี

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมประชุมการประเมินด้านผลผลิต

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมประชุมเพื่อประเมินคุณภาพของโครงการ
วันจันทร์ที่ 30 เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2564 เวลา 09.00-12.00 น.
ณ ห้องประชุมดอกแก้ว ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

1. พระครูสุจินธรรมสาร	เจ้าอาวาสวัดศรีจอมเรือง
ตำบลเวียง อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา
กรรมการผู้แทนพระภิกษุสงฆ์
คณะกรรมการสถานศึกษา
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา
2. นางภัทริยารรณ พันธุ์น้อย	ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ
3. รองศาสตราจารย์ ดร.สมเกตุ อุทธโยธา	อาจารย์สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดาวัลย์ อุ่นกอง	รองคณบดีฝ่ายวิชาการ
อาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา
5. อาจารย์ ดร.อนันต์ แก้วตาดีบ	ผู้ช่วยอธิการบดี
ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
6. ดร.สุรัญจิต วรรณนวล	ผู้อำนวยการสถานศึกษาเชี่ยวชาญ
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำปาง
7. นางศิริพร ดาระสุวรรณ์	ผู้อำนวยการสถานศึกษาชำนาญการพิเศษ
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดเชียงราย
8. นายชวลิต กันธิยะ	ครูการศึกษาพิเศษ
งานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา
9. นางสาวพจมาน สุขฤทธิ	ผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ

เครื่องมือสำหรับการประเมิน (ก่อนดำเนินโครงการ)
ด้านบริบท และด้านปัจจัยนำเข้า

**แบบสอบถามความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการ
ตามโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา**

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ มีจำนวน 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการ ก่อนดำเนินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

2. ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ครู

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ตามสถานภาพที่เป็นจริง

1. เพศ

() ชาย () หญิง

2. อายุ

() 21-30 ปี () 31-40 ปี

() 41-50 ปี () 51-60 ปี

3. ตำแหน่ง

() ข้าราชการครู () พนักงานราชการ

4. วุฒิการศึกษา

() ปริญญาตรี () ปริญญาโท () ปริญญาเอก

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการส่งเสริม
คุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ
ประจำจังหวัดพะเยา

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในรายการที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน
โดยตัวเลขในหัวตารางมีความหมาย ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความสอดคล้อง ในระดับ มากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความสอดคล้อง ในระดับ มาก
- 3 หมายถึง มีความสอดคล้อง ในระดับ ปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความสอดคล้อง ในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง มีความสอดคล้อง ในระดับ น้อยที่สุด

ที่	รายการ	ระดับความสอดคล้อง				
		5	4	3	2	1
1	วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542					
2	วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการจั ตการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551					
3	วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับนโยบายของ กระทรวงศึกษาธิการ ปี 2563					
4	วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับนโยบายของสำนั งงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี 2563					
5	วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับนโยบายของ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ปี 2563					
6	วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับนโยบายของศูนย์การ ศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ปี 2563					
7	วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนา คุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา					

ที่	รายการ	ระดับความสอดคล้อง				
		5	4	3	2	1
8	วัตถุประสงค์ของโครงการมีความสอดคล้องกับความต้องการ จำเป็นพิเศษของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา					
9	วัตถุประสงค์ของโครงการมีความสอดคล้องกับความต้องการ ของผู้ปกครอง					
10	วัตถุประสงค์ของโครงการมีความสอดคล้องกับความต้องการ ของครู					
11	วัตถุประสงค์ของโครงการมีความสอดคล้องกับความต้องการ ของคณะกรรมการสถานศึกษา					
12	วัตถุประสงค์ของโครงการมีความสอดคล้องกับความต้องการ ของชุมชน					

ขอขอบคุณทุกท่าน

แบบสอบถามความพร้อมของปัจจัยนำเข้า
ตามโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ มีจำนวน 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมของปัจจัยนำเข้าก่อนดำเนินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

2. ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ครู

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ตามสถานภาพที่เป็นจริง

1. เพศ

() ชาย () หญิง

2. อายุ

() 21-30 ปี () 31-40 ปี

() 41-50 ปี () 51-60 ปี

3. ตำแหน่ง

() ข้าราชการครู () พนักงานราชการ

4. วุฒิการศึกษา

() ปริญญาตรี () ปริญญาโท () ปริญญาเอก

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมของปัจจัยนำเข้าก่อนดำเนินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพะเยา

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในรายการที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน โดยตัวเลขในหัวตารางมีความหมาย ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความพร้อม ในระดับ มากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความพร้อม ในระดับ มาก
- 3 หมายถึง มีความพร้อม ในระดับ ปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความพร้อม ในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง มีความพร้อม ในระดับ น้อยที่สุด

ที่	รายการ	ระดับความพร้อม				
		5	4	3	2	1
ด้านบุคลากร						
1	ผู้รับผิดชอบโครงการมีความพร้อมในการดำเนินโครงการและมีความรู้ในการดำเนินโครงการ					
2	บุคลากรดำเนินโครงการมีจำนวนเพียงพอและพร้อมที่จะดำเนินโครงการ					
3	ผู้เข้าร่วมโครงการพร้อมที่จะให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมการดำเนินโครงการ					
4	ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีความพร้อมและมีความเข้าใจในโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา					
ด้านงบประมาณ						
5	งบประมาณมีความพร้อมได้รับจัดสรรเพียงพอในการดำเนินการตามโครงการ					
6	งบประมาณมีความพร้อมสามารถเบิกจ่ายได้อย่างถูกต้องตามระเบียบ					
7	งบประมาณมีความพร้อมที่จะเื้ออำนวยการอำนวยความสะดวกต่อการดำเนินการตามโครงการ					

ที่	รายการ	ระดับความพร้อม				
		5	4	3	2	1
ด้านวัสดุ อุปกรณ์ และสถานที่						
8	วัสดุ อุปกรณ์ มีความพร้อมสำหรับการดำเนินการตามโครงการ					
9	วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ และเทคโนโลยี มีความพร้อมทันสมัย สำหรับการดำเนินการตามโครงการ					
10	อาคาร สถานที่ ห้องบริการ มีความพร้อมสำหรับการดำเนินการตามโครงการ					
11	สภาพแวดล้อมศูนย์การศึกษาพิเศษมีความพร้อมสำหรับการดำเนินการตามโครงการ					
ด้านการบริหารจัดการ						
12	มีคำสั่งที่มีความพร้อมในการมอบหมายผู้รับผิดชอบงานต่าง ๆ ในการดำเนินการตามโครงการ					
13	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการที่มีความพร้อมสำหรับการดำเนินการตามโครงการ					
14	ประสานงานด้านต่าง ๆ มีความพร้อมสำหรับการดำเนินงานตามโครงการ					

ขอขอบคุณทุกท่าน

เครื่องมือสำหรับการประเมิน (ระหว่างดำเนินโครงการ)
ด้านกระบวนการ

แบบสอบถามความเหมาะสมของกระบวนการ
ตามโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ มีจำนวน 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของกระบวนการระหว่างดำเนินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

2. ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ครู

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ตามสถานภาพที่เป็นจริง

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. อายุ

() 21-30 ปี

() 31-40 ปี

() 41-50 ปี

() 51-60 ปี

3. ตำแหน่ง

() ข้าราชการครู

() พนักงานราชการ

4. วุฒิการศึกษา

() ปริญญาตรี

() ปริญญาโท

() ปริญญาเอก

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของกระบวนการระหว่างดำเนินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพะเยา

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในรายการที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน โดยตัวเลขในหัวตารางมีความหมาย ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความเหมาะสม ในระดับ มากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความเหมาะสม ในระดับ มาก
- 3 หมายถึง มีความเหมาะสม ในระดับ ปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความเหมาะสม ในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง มีความเหมาะสม ในระดับ น้อยที่สุด

ที่	รายการ	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
การวางแผน (Plan)						
1	มีการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันเกี่ยวกับสภาพปัญหาความต้องการ และแนวทางการดำเนินการโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา					
2	มีการวางแผนเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ ในการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา					
3	มีการกำหนดปฏิทินการดำเนินการตามโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา					
การดำเนินงาน (Do)						
4	มีการจัดอบรมหน้าเสาธงตอนเช้าและตอนเย็น					
5	มีการจัดกิจกรรมทำสมาธิ สวดมนต์ อบรมจิต เติบจงกรม และแต่งกายชุดขาวทุกวันพระ					
6	มีการจัดกิจกรรมตักบาตรพระสงฆ์และกิจกรรมจิตอาสาในวันพระสุดท้ายของทุกเดือน					

ที่	รายการ	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
7	มีการจัดกิจกรรมโฮมรูมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในห้องบริการทุกวัน					
8	มีการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมโดยบูรณาการในการสอนและให้บริการทุกสาระการเรียนรู้					
9	มีการศึกษาธรรมะในศูนย์การศึกษาพิเศษโดยเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้					
10	มีการจัดทัศนศึกษาธรรมสังฆจร 2 ครั้ง ต่อปีการศึกษา					
11	มีการจัดกิจกรรมเพลงคุณธรรมเสียงตามสายในตอนเช้า พักเที่ยง และหลังเลิกเรียน					
12	มีการจัดกิจกรรมห้องสมุดเคลื่อนที่นิทานคุณธรรมจริยธรรม					
13	มีการดำเนินงานโครงการคุณธรรมเด็กดีเมืองพะเยาร่วมกันระหว่างครู เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และผู้ปกครอง					
14	มีการจัดค่ายคุณธรรมจริยธรรม Day Camp					
15	มีการจัดกิจกรรมจิตวิทยาคลินิกहरषा					
16	มีการจัดกิจกรรมธนาคารความดี					
17	มีการจัดกิจกรรมออมบุญวันละบาท					
18	มีการจัดกิจกรรมเด็กดี 5 ส. รับผิดชอบ ดูแลรักษา พัฒนาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม					
19	มีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในศูนย์การศึกษาพิเศษร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครูบุคลากร เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ผู้ปกครอง และชุมชน โดยจัดทำป้ายนิเทศ ป้ายคติธรรม คำขวัญคุณธรรมจริยธรรม ศาลาธรรม และสวนธรรมะ					
20	มีการจัดกิจกรรมเข้าวัดทำบุญในวันสำคัญทางพุทธศาสนา					
21	มีการจัดกิจกรรมเข้าร่วมกิจกรรมชุมชนที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมฯ					
22	มีการส่งเสริม สนับสนุนให้ชุมชน ท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในและนอกศูนย์การศึกษาพิเศษ					

ที่	รายการ	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
การตรวจสอบ (Check)						
23	มีคณะกรรมการนิเทศ กำกับติดตาม และประเมินผลการดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ					
24	มีการประเมินผลการดำเนินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเป็นระยะและต่อเนื่อง					
25	มีการประเมินผลคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการ					
การปรับปรุง แก้ไข (Action)						
26	ให้ข้อเสนอแนะอย่างต่อเนื่องระหว่างดำเนินโครงการเมื่อเกิดปัญหาหรือมีอุปสรรคเพื่อปรับปรุง แก้ไข					
27	ให้ขวัญกำลังใจ ยกย่อง ชมเชย ผู้รับผิดชอบโครงการที่มีผลการดำเนินโครงการที่ดี					
28	เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ และขยายผลการปฏิบัติโครงการสู่เครือข่ายการศึกษาและชุมชน					

ขอขอบคุณทุกท่าน

เครื่องมือสำหรับการประเมิน (หลังสิ้นสุดโครงการ)
ด้านผลผลิต

**แบบประเมินพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
ก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมฯ
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา**

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

ชื่อ-สกุล

เพศ () ชาย () หญิง

อายุ () อายุแรกเกิด ถึง 3 ปี () อายุ 3-6 ปี

วัน/เดือน/ปี ที่ประเมินก่อนเข้าร่วมโครงการ.....อายุ.....ปี.....เดือน

วัน/เดือน/ปี ที่ประเมินหลังเข้าร่วมโครงการ.....อายุ.....ปี.....เดือน

ลักษณะความพิการ.....

ตอนที่ 2 ประเมินเกี่ยวกับพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

เกณฑ์ระดับพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

- 5 หมายถึง เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาปฏิบัติเหมาะสม ในระดับ ดีเยี่ยม
- 4 หมายถึง เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาปฏิบัติเหมาะสม ในระดับ ดีมาก
- 3 หมายถึง เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาปฏิบัติเหมาะสม ในระดับ ดี
- 2 หมายถึง เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาปฏิบัติเหมาะสม ในระดับ พอใช้
- 1 หมายถึง เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาปฏิบัติเหมาะสม ในระดับ ปรับปรุง

ที่	พฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมของเด็กที่มี ความบกพร่องทาง สติปัญญา	ระดับพฤติกรรม ก่อน					คะแนน พฤติกรรม ก่อน เข้าร่วม โครงการ	ระดับพฤติกรรม หลัง					คะแนน พฤติกรรม หลัง เข้าร่วม โครงการ
		5	4	3	2	1		5	4	3	2	1	
ความซื่อสัตย์สุจริต													
1	บอกหรือชี้ได้ว่าสิ่งใด เป็นของตนเอง และสิ่งใด เป็นของผู้อื่น												
2	ขออนุญาตหรือรอคอย เมื่อต้องการสิ่งของ ของผู้อื่น												
3	ขออนุญาตหรือรอคอย เมื่อต้องการสิ่งของ ของผู้อื่นด้วยตนเอง												
รวม													
ความเมตตากรุณา มีน้ำใจ และช่วยเหลือแบ่งปัน													
4	แสดงความรักเพื่อน และมีเมตตาสัตว์เลี้ยง												
5	แสดงความมีน้ำใจ ช่วยเหลือ แบ่งปัน บุคคลอื่น												
รวม													
ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น													
6	แสดงสีหน้าหรือท่าทาง รับรู้ความรู้สึกผู้อื่น												
7	แสดงสีหน้าและท่าทาง รับรู้ความรู้สึกผู้อื่นอย่าง สอดคล้องกับสถานการณ์												
รวม													

ที่	พฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมของเด็กที่มี ความบกพร่องทาง สติปัญญา	ระดับพฤติกรรม ก่อน					คะแนน พฤติกรรม ก่อน เข้าร่วม โครงการ	ระดับพฤติกรรม หลัง					คะแนน พฤติกรรม หลัง เข้าร่วม โครงการ
		5	4	3	2	1		5	4	3	2	1	
ความรับผิดชอบ													
8	ทำงานที่ได้รับมอบหมาย จนสำเร็จเมื่อมีผู้ช่วยเหลือ												
9	ทำงานที่ได้รับมอบหมาย จนสำเร็จเมื่อมีผู้ชี้แนะ												
10	ทำงานที่ได้รับมอบหมาย จนสำเร็จด้วยตนเอง												
รวม													
รวมทั้งสิ้น													

ข้อสังเกตเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ครู/ผู้ปกครอง
(.....)

แบบสรุปผลการประเมินพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
ก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมฯ
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

ที่	พฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของ เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ที่คาดหวัง	สรุปผลการประเมิน (คะแนนเฉลี่ย)		ผลต่าง	พัฒนาการ ของเด็กๆ (ร้อยละ)
		ก่อนเข้าร่วม โครงการ	หลังเข้าร่วม โครงการ		
1	ความซื่อสัตย์สุจริต				
2	ความเมตตากรุณา มีน้ำใจ และช่วยเหลือ แบ่งปัน				
3	ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น				
4	ความรับผิดชอบ				
ความก้าวหน้าพัฒนาการของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยเฉลี่ย					

ประเด็นคำถามการสนทนากลุ่มประเมินคุณภาพของโครงการ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ
ตามโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา
วันจันทร์ที่ 30 เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2564 ณ ห้องประชุมดอกแก้ว
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

คำชี้แจง

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในตารางตามความเป็นจริงที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ที่	โครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา	ความปลอดภัย		ความเป็นประโยชน์	
		ปลอดภัย	ไม่ ปลอดภัย	มี ประโยชน์	ไม่มี ประโยชน์
1	การจัดอบรมหน้าเสาธงตอนเช้าและตอนเย็น				
2	การจัดกิจกรรมทำสมาธิ สวดมนต์ อบรมจิต เดินจงกรม และแต่งกายชุดขาวทุกวันพระ				
3	การจัดกิจกรรมตักบาตรพระสงฆ์ และกิจกรรมจิตอาสา ในวันพระสุดท้าย ของทุกเดือน				
4	การจัดกิจกรรมโฮมรูมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในห้องบริการทุกวัน				
5	การสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม โดยบูรณาการในการสอนและให้บริการ ทุกสาระการเรียนรู้				
6	การศึกษาธรรมะในศูนย์การศึกษาพิเศษ โดยเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้				
7	การจัดทัศนศึกษาธรรมสัญจร 2 ครั้ง ต่อปีการศึกษา				
8	การจัดกิจกรรมเพลงคุณธรรมเสียงตามสาย ในตอนเช้า พักเที่ยง และหลังเลิกเรียน				

ที่	โครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา	ความปลอดภัย		ความเป็นประโยชน์	
		ปลอดภัย	ไม่ ปลอดภัย	มี ประโยชน์	ไม่มี ประโยชน์
9	การจัดกิจกรรมห้องสมุดเคลื่อนที่นิทาน คุณธรรมจริยธรรม				
10	การดำเนินงานโครงการคุณธรรมเด็กดี เมืองพะเยาร่วมกันระหว่างครู เด็กที่มีความ บกพร่องทางสติปัญญา และผู้ปกครอง				
11	การจัดค่ายคุณธรรมจริยธรรม Day Camp				
12	การจัดกิจกรรมจิตวิทยาคลินิกहरรรษา				
13	การจัดกิจกรรมธนาคารความดี				
14	การจัดกิจกรรมออมบุญวันละบาท				
15	การจัดกิจกรรมเด็กดี 5 ส. รับผิดชอบ ดูแล รักษา พัฒนา อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม				
16	การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในศูนย์การศึกษาพิเศษร่วมกัน ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากร เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ผู้ปกครอง และชุมชน โดยจัดทำป้ายนิเทศ ป้ายคติธรรม คำขวัญคุณธรรมจริยธรรม ศาลาธรรม และสวนธรรมะ				
17	การจัดกิจกรรมเข้าวัดทำบุญในวันสำคัญ ทางพุทธศาสนา				
18	การจัดกิจกรรมเข้าร่วมกิจกรรมชุมชน ที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม				
19	การส่งเสริม สนับสนุนให้ชุมชน ท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในและนอกศูนย์การศึกษาพิเศษ				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ
(.....)
ผู้ทรงคุณวุฒิ

ภาคผนวก ง

ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability)
ของเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ

ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้อง

ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC)

แบบสอบถามความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการ

ที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					SUM (N)	IOC
		1	2	3	4	5		
1	วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2	วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
3	วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ปี 2563	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
4	วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี 2563	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
5	วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับนโยบายของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ปี 2563	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
6	วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับนโยบายของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพะเยา ปี 2563	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
7	วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					SUM (N)	IOC
		1	2	3	4	5		
8	วัตถุประสงค์ของโครงการมีความสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
9	วัตถุประสงค์ของโครงการมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครอง	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80
10	วัตถุประสงค์ของโครงการมีความสอดคล้องกับความต้องการของครู	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
11	วัตถุประสงค์ของโครงการมีความสอดคล้องกับความต้องการของคณะกรรมการสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
12	วัตถุประสงค์ของโครงการมีความสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
ค่าเฉลี่ยของดัชนีความสอดคล้อง								0.98

ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)
แบบสอบถามความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการ

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary			
		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0
a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.			

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
.871	12

ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้อง

ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC)

แบบสอบถามความพร้อมของปัจจัยนำเข้า

ที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					SUM (N)	IOC
		1	2	3	4	5		
ด้านบุคลากร								
1	ผู้รับผิดชอบโครงการมีความพร้อมในการดำเนินโครงการและมีความรู้ในการดำเนินโครงการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2	บุคลากรดำเนินโครงการมีจำนวนเพียงพอและพร้อมที่จะดำเนินโครงการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
3	ผู้เข้าร่วมโครงการพร้อมที่จะให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมการดำเนินโครงการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
4	ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีความพร้อมและมีความเข้าใจในโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพะเยา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
ด้านงบประมาณ								
5	งบประมาณมีความพร้อมได้รับจัดสรรเพียงพอในการดำเนินการตามโครงการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
6	งบประมาณมีความพร้อมสามารถเบิกจ่ายได้อย่างถูกต้องตามระเบียบ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
7	งบประมาณมีความพร้อมที่จะเอื้ออำนวยความสะดวกต่อการดำเนินการตามโครงการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					SUM (N)	IOC
		1	2	3	4	5		
ด้านวัสดุ อุปกรณ์ และสถานที่								
8	วัสดุ อุปกรณ์ มีความพร้อมสำหรับการดำเนินการตามโครงการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
9	วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ และเทคโนโลยี มีความพร้อม ทันสมัย สำหรับการดำเนินการตามโครงการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
10	อาคาร สถานที่ ห้องบริการ มีความพร้อม สำหรับการดำเนินการตามโครงการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
11	สภาพแวดล้อมศูนย์การศึกษาพิเศษ มีความพร้อมสำหรับการดำเนินการตามโครงการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
ด้านการบริหารจัดการ								
12	มีคำสั่งที่มีความพร้อมในการมอบหมาย ผู้รับผิดชอบงานต่าง ๆ ในการดำเนินการตามโครงการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
13	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการที่มีความพร้อม สำหรับการดำเนินการตามโครงการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
14	ประสานงานด้านต่าง ๆ มีความพร้อม สำหรับการดำเนินงานตามโครงการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
ค่าเฉลี่ยของดัชนีความสอดคล้อง								1.00

ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)
แบบสอบถามความพร้อมของปัจจัยนำเข้า

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary			
		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0
a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.			

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
.854	14

ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้อง
ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC)
แบบสอบถามความเหมาะสมของกระบวนการ

ที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					SUM (N)	IOC
		1	2	3	4	5		
การวางแผน (Plan)								
1	มีการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันเกี่ยวกับสภาพปัญหา ความต้องการ และแนวทางการดำเนินการโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2	มีการวางแผนเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ ในการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
3	มีการกำหนดปฏิทินการดำเนินการตามโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
การดำเนินงาน (Do)								
4	มีการจัดอบรมหน้าเสาธงตอนเช้า และตอนเย็น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
5	มีการจัดกิจกรรมทำสมาธิ สวดมนต์ อบรมจิต เติบงกรรม และแต่งกายชุดขาวทุกวันพระ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
6	มีการจัดกิจกรรมตักบาตรพระสงฆ์ และกิจกรรมจิตอาสา ในวันพระสุดท้ายของทุกเดือน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					SUM (N)	IOC
		1	2	3	4	5		
7	มีการจัดกิจกรรมโฮมรูมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในห้องบริการทุกวัน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
8	มีการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม โดยบูรณาการในการสอนและให้บริการ ทุกสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
9	มีการศึกษาธรรมะในศูนย์การศึกษาพิเศษ โดยเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
10	มีการจัดทัศนศึกษาธรรมสัญจร 2 ครั้ง ต่อปีการศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
11	มีการจัดกิจกรรมเพลงคุณธรรม เสียงตามสายในตอนเช้า พักเที่ยง และหลังเลิกเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
12	มีการจัดกิจกรรมห้องสมุดเคลื่อนที่นิทาน คุณธรรมจริยธรรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
13	มีการดำเนินงานโครงการคุณธรรมเด็กดี เมืองพะเยาร่วมกันระหว่างครู เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และผู้ปกครอง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
14	มีการจัดค่ายคุณธรรมจริยธรรม Day Camp	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
15	มีการจัดกิจกรรมจิตวิทยาคลินิกहरรรษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
16	มีการจัดกิจกรรมธนาคารความดี	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
17	มีการจัดกิจกรรมอมบุญวันละบาท	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
18	มีการจัดกิจกรรมเด็กดี 5 ส. รับผิดชอบ ดูแลรักษา พัฒนา อาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					SUM (N)	IOC
		1	2	3	4	5		
19	มีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในศูนย์การศึกษาพิเศษร่วมกัน ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากร เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ผู้ปกครอง และชุมชน โดยจัดทำป้ายนิเทศ ป้ายคติธรรม คำขวัญคุณธรรมจริยธรรม ศาลาธรรม และสวนธรรมะ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
20	มีการจัดกิจกรรมเข้าวัดทำบุญในวันสำคัญ ทางพุทธศาสนา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
21	มีการจัดกิจกรรมเข้าร่วมกิจกรรมชุมชน ที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
22	มีการส่งเสริม สนับสนุนให้ชุมชน ท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในและนอกศูนย์การศึกษาพิเศษ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
การตรวจสอบ (Check)								
23	มีคณะกรรมการนิเทศ กำกับติดตาม และประเมินผลการดำเนินโครงการ อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
24	มีการประเมินผลการดำเนินโครงการ ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความ บกพร่องทางสติปัญญาเป็นระยะ และต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
25	มีการประเมินผลคุณธรรมจริยธรรม เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					SUM (N)	IOC
		1	2	3	4	5		
การปรับปรุง แก้ไข (Action)								
26	ให้ข้อเสนอแนะอย่างต่อเนื่องระหว่างดำเนินโครงการเมื่อเกิดปัญหาหรือมีอุปสรรคเพื่อปรับปรุง แก้ไข	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
27	ให้ขวัญกำลังใจ ยกย่อง ชมเชย ผู้รับผิดชอบโครงการที่มีผลการดำเนินโครงการที่ดี	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
28	เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ และขยายผล การปฏิบัติโครงการสู่เครือข่ายการศึกษา และชุมชน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
ค่าเฉลี่ยของดัชนีความสอดคล้อง								1.00

ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)
แบบสอบถามความเหมาะสมของกระบวนการ

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary			
		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0
a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.			

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
.964	28

ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้อง

ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC)

ด้านผลผลิต

แบบประเมินพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
ก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการฯ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

ที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					SUM (N)	IOC
		1	2	3	4	5		
ความซื่อสัตย์สุจริต								
1	บอกหรือชี้ได้ว่าสิ่งใดเป็นของตนเอง และสิ่งใดเป็นของผู้อื่น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2	ขออนุญาตหรือรอคอยเมื่อต้องการสิ่งของ ของผู้อื่น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
3	ขออนุญาตหรือรอคอยเมื่อต้องการสิ่งของ ของผู้อื่นด้วยตนเอง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
ความเมตตากรุณา มีน้ำใจ และช่วยเหลือแบ่งปัน								
4	แสดงความรักเพื่อนและมีเมตตาสัตว์เลี้ยง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
5	แสดงความมีน้ำใจ ช่วยเหลือ แบ่งปัน บุคคลอื่น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น								
6	แสดงสีหน้าหรือท่าทางรับรู้ความรู้สึกผู้อื่น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
7	แสดงสีหน้าและท่าทางรับรู้ความรู้สึกผู้อื่น อย่างสอดคล้องกับสถานการณ์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
ความรับผิดชอบ								
8	ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ เมื่อมีผู้ช่วยเหลือ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
9	ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ เมื่อมีผู้ชี้แนะ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
10	ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ ด้วยตนเอง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
ค่าเฉลี่ยของดัชนีความสอดคล้อง								1.00

ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

แบบประเมินพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการฯ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary			
		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
.852	10

ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้อง

ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC)

ด้านผลผลิต

ประเด็นคำถามการสนทนากลุ่มการประเมินคุณภาพของโครงการฯ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ร	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					SUM (N)	IOC
		1	2	3	4	5		
1	การจัดอบรมหน้าเสาธงตอนเช้า และตอนเย็น มีความปลอดภัย และมีความเป็นประโยชน์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2	การจัดกิจกรรมทำสมาธิ สวดมนต์ อบรมจิต เติบงกรรม และแต่งกายชุดขาว ทุกวันพระ มีความปลอดภัย และมีความเป็นประโยชน์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
3	การจัดกิจกรรมตักบาตรพระสงฆ์ และกิจกรรมจิตอาสา ในวันพระสุดท้าย ของทุกเดือน มีความปลอดภัย และมีความเป็นประโยชน์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
4	การจัดกิจกรรมโฮมรูมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในห้องบริการทุกวัน มีความ ปลอดภัย และมีความเป็นประโยชน์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
5	การสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม โดยบูรณาการในการสอนและให้บริการ ทุกสาระการเรียนรู้ มีความปลอดภัย และมีความเป็นประโยชน์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
6	การศึกษาธรรมะในศูนย์การศึกษาพิเศษ โดยเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้ มีความปลอดภัย และมีความเป็น ประโยชน์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					SUM (N)	IOC
		1	2	3	4	5		
7	การจัดทัศนศึกษาธรรมสังฆจร 2 ครั้ง ต่อปีการศึกษา มีความปลอดภัย และมีความเป็นประโยชน์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
8	การจัดกิจกรรมเพลงคุณธรรม เสียงตามสายในตอนเช้า พักเที่ยง และหลังเลิกเรียน มีความปลอดภัย และมีความเป็นประโยชน์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
9	การจัดกิจกรรมห้องสมุดเคลื่อนที่ นิทานคุณธรรมจริยธรรม มีความปลอดภัย และมีความเป็นประโยชน์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
10	การดำเนินงานโครงการคุณธรรมเด็กดี เมืองพะเยาร่วมกันระหว่างครู เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และผู้ปกครอง มีความปลอดภัย และมีความเป็นประโยชน์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
11	การจัดค่ายคุณธรรมจริยธรรม Day Camp มีความปลอดภัย และมีความเป็นประโยชน์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
12	การจัดกิจกรรมจิตวิทยาคลินิกहरรรษา มีความปลอดภัย และมีความเป็น ประโยชน์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
13	การจัดกิจกรรมธนาคารความดี มีความ ปลอดภัย และมีความเป็นประโยชน์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
14	การจัดกิจกรรมออมบุญวันละบาท มีความปลอดภัย และมีความเป็น ประโยชน์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					SUM (N)	IOC
		1	2	3	4	5		
15	การจัดกิจกรรมเด็กดี 5 ส. รับผิดชอบดูแลรักษา พัฒนา อาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม มีความปลอดภัย และมีความเป็นประโยชน์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
16	การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในศูนย์การศึกษาพิเศษร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ผู้ปกครอง และชุมชน โดยจัดทำป้ายนิเทศ ป้ายคติธรรมคำขวัญคุณธรรมจริยธรรม ศาลาธรรม และสวนธรรมะ มีความปลอดภัย และมีความเป็นประโยชน์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
17	การจัดกิจกรรมเข้าวัดทำบุญในวันสำคัญทางพุทธศาสนา มีความปลอดภัย และมีความเป็นประโยชน์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
18	การจัดกิจกรรมเข้าร่วมกิจกรรมชุมชนที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม มีความปลอดภัย และมีความเป็นประโยชน์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
19	การส่งเสริม สนับสนุน ให้ชุมชน ท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในและนอกศูนย์การศึกษาพิเศษ มีความปลอดภัย และมีความเป็นประโยชน์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
ค่าเฉลี่ยของดัชนีความสอดคล้อง								1.00

ภาคผนวก จ

- หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- หนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิร่วมประชุม
- หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือประเมินโครงการ

หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ที่ ศธ 04007.420/ว 142

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา
262 หมู่ 1 ตำบลท่าวังทอง อำเภอเมือง
จังหวัดพะเยา 56000

13 มีนาคม 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการประเมินโครงการ

เรียน ผู้เชี่ยวชาญ (รายชื่อแนบ)

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. โครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จำนวน 1 ชุด
ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา
2. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ จำนวน 1 ชุด

ด้วยศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ได้จัดทำโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และจัดให้มีการประเมินโครงการในทุกด้าน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญและช่วยตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ ตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมหนังสือนี้ และขอความอนุเคราะห์ท่านส่งเครื่องมือที่ตรวจสอบแล้วกลับมาที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา จักเป็นพระคุณยิ่ง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นางสุวิทย์ สุทสา)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

โทรศัพท์ 0 5441 2233

โทรสาร 0 5441 2233

สำเนาหนังสือตามรายชื่อแนบ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศิพินต์ สุขบุญพันธ์
รองคณบดีคณะเศรษฐศาสตร์
หัวหน้าและอาจารย์สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ บูรณะชาติ
อาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.น้ำฝน กันมา
หัวหน้าและอาจารย์สาขาวิชาวัดและประเมินผล
การศึกษา วิทยาลัยการศึกษา
มหาวิทยาลัยพะเยา
4. ดร.ประมวธ พลอยกมลคุณภักดิ์
ผู้อำนวยการสถานศึกษาเชี่ยวชาญ
โรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือ
ในพระบรมราชินูปถัมภ์ จังหวัดเชียงใหม่
5. ดร.ฐาปณีย์ โล่ห์นตุง
ผู้อำนวยการสถานศึกษาชำนาญการ
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดจันทบุรี

หนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิร่วมประชุม

ที่ ศธ 04007.420/ว 472

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา
262 หมู่ 1 ตำบลท่าวังทอง อำเภอเมือง
จังหวัดพะเยา 56000

30 กรกฎาคม 2564

เรื่อง เชิญประชุมเพื่อประเมินโครงการ

เรียน ผู้ทรงคุณวุฒิ (รายชื่อ đínhแนบ)

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จำนวน 1 ชุด
ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

ด้วยศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ได้ดำเนินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เรียบร้อยแล้ว เพื่อเป็นการประเมินโครงการด้านผลผลิต จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมประชุมเพื่อประเมินคุณภาพของโครงการ ในวันจันทร์ที่ 30 เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2564 เวลา 09.00-12.00 น. ณ ห้องประชุมดอกแก้ว ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณเป็นอย่างสูง ไว้ ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุวิทย์ สุททาลา)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

โทรศัพท์ 0 5441 2233

โทรสาร 0 5441 2233

สำเนาหนังสือตามรายชื่อแนบ

1. พระครูสุจริตธรรมสาร เจ้าอาวาสวัดศรีจอมเรือง ตำบลเวียง อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา กรรมการผู้แทนพระภิกษุสงฆ์ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา
2. นางภัทริยวราภรณ์ พันธุ์น้อย ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
3. รองศาสตราจารย์ ดร.สมเภตุ อุทโยธา อาจารย์สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดาวัลย์ อุ่นทอง รองคณบดีฝ่ายวิชาการ อาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา
5. อาจารย์ ดร.อนันต์ แก้วตาดีบ ผู้ช่วยอธิการบดี ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
6. ดร.สุจริต วรรณนวล ผู้อำนวยการสถานศึกษาเชี่ยวชาญ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำปาง
7. นางศิริพร ศาเรสุวรณ์ ผู้อำนวยการสถานศึกษาชำนาญการพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดเชียงราย
8. นายขวลิศ กันธิยะ ครูการศึกษาพิเศษ งานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา
9. นางสาวพวงมา ณัฐฤทธิ์ ผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือประเมินโครงการ

ที่ ศร 04007.420/148

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา
262 หมู่ 1 ตำบลท่าวังทอง อำเภอเมือง
จังหวัดพะเยา 56000

18 มีนาคม 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือประเมินโครงการ

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ

จำนวน 30 ชุด

ด้วยศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ประสงค์ที่จะประเมินโครงการส่งเสริม
คุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เพื่อเป็นข้อมูลและหาแนวทางในการพัฒนา
ทดลองประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโครงการ

เพื่อให้การประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
เป็นไปด้วยความถูกต้อง มีความเชื่อมั่น ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา จึงขอความอนุเคราะห์
ทดลองใช้เครื่องมือประเมินโครงการ ดังกล่าว ณ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน รายละเอียด
เครื่องมือประเมินโครงการปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ดังแนบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นาระสูวิทย์ สุทาคร)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

โทรศัพท์ 0 5441 2233

โทรสาร 0 5441 2233

ภาคผนวก ฉ

โครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา
และคำสั่งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการ

ชื่อโครงการ	โครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา
แผนงาน	กลุ่มบริหารวิชาการ
ผู้รับผิดชอบหลัก	นายสุวิทย์ สุททาลา ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา
ผู้รับผิดชอบ	นางสาวณิชา วงศ์สุฤทธิ และคณะครู ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา
ระยะเวลาดำเนินการ	1 เมษายน 2563 ถึง 31 มีนาคม 2564

1. หลักการและเหตุผล

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวด 1 มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม และวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มาตรา 23 การจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา และมาตรา 24 (4) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกสาระวิชา

เป้าหมายของการจัดการศึกษา คือ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข โดยเฉพาะการอบรม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์เป็นคุณลักษณะของผู้เรียนที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข จากสภาพปัญหาในปัจจุบันประเทศไทยมุ่งพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและการเงินเพื่อสร้างความแข็งแกร่งทางการเงินและการคลังของประเทศ ส่งผลให้เกิดการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและความเจริญทางด้านวัตถุอย่างเห็นได้ชัด ทำให้ขาดความสมดุลของการพัฒนาทางด้านจิตใจของคนให้มีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่ดีได้ ก่อให้เกิดปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของคนไทยเป็นจำนวนมาก ผลของการพัฒนาเหล่านี้จึงเป็นที่มาของปัญหาสังคมปัจจุบันที่จะทวีความรุนแรงขึ้นเป็นลำดับโดยเฉพาะกลุ่มเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นอนาคตของประเทศชาติกำลังประสบปัญหาสังคมหลายด้านที่รุมล้อมคุกคามเด็ก เยาวชน นักเรียน นักศึกษา ทำให้หลงผิดและมีพฤติกรรมที่เปี่ยงเบน ขาดระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต ความเมตตากรุณา มีน้ำใจ ช่วยเหลือแบ่งปัน ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ความรับผิดชอบ ละทิ้งค่านิยมความเป็นไทย และขาดคุณธรรมจริยธรรม เป็นปัญหาสังคมที่ควรแก้ไขเป็นการเร่งด่วน

ดังนั้น การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของคนไทยในสังคมให้เป็นคนดีจึงเป็นเรื่องที่จำเป็น เพราะคนในสังคมต่างเรียกร้องในเรื่องคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดขึ้นในสังคมไทย แม้เป็นเรื่องที่มีความยากเป็นอย่างยิ่งเพราะเป็นกระบวนการที่มีความสลับซับซ้อนและมีองค์ประกอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องมากมาย ดังนั้นสถาบันการศึกษาจึงจำเป็นที่จะต้องดำเนินการในเรื่องการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมซึ่งเป็นเครื่องมือในการกำหนดความสงบสุขของสังคมไทย

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา เป็นสถานศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีบทบาทหน้าที่จัดและส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาในลักษณะศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มและเตรียมความพร้อมของคนพิการเพื่อเข้าสู่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนอนุบาล โรงเรียนเรียนร่วม โรงเรียนเฉพาะความพิการ ศูนย์การเรียนรู้เฉพาะความพิการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น วิสัยทัศน์คือ ภายในปี พ.ศ. 2564 เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ผู้เรียนมีพัฒนาการดี มีคุณธรรม และดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ซึ่งในปีการศึกษาที่ผ่านมาพบปัญหาเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาขาดคุณธรรมจริยธรรมในด้านความซื่อสัตย์สุจริต ความเมตตากรุณา ความมีน้ำใจและช่วยเหลือแบ่งปัน ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และความรับผิดชอบ ด้วยเหตุนี้ จึงได้จัดทำโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ขึ้นเพื่อส่งเสริมให้เด็กมีคุณธรรมและจริยธรรม ให้ความสำคัญหลักคำสอนในพระพุทธศาสนา ห่างไกล ยาเสพติดและอบายมุขทั้งปวง รวมถึงการปลูกฝังค่านิยมที่พึงงามในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้กับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา พุทธศักราช 2562

2.2 เพื่อจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้กับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ให้มีความปลอดภัยและมีความเป็นประโยชน์

3. เป้าหมายของโครงการ

3.1 เชิงปริมาณ

3.1.1 เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา อายุ 0-6 ปี ทุกคน ได้เข้าร่วมกิจกรรม เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

3.1.2 เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา อายุ 0-6 ปี ทุกคน มีพฤติกรรมที่แสดงออก ถึงการมีคุณธรรมจริยธรรมตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา พุทธศักราช 2562 อยู่ในระดับดีมากและดีเยี่ยม ร้อยละ 70 ขึ้นไป

3.2 เชิงคุณภาพ

3.2.1 เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา อายุ 0-6 ปี ทุกคน มีพฤติกรรมที่แสดงออก ถึงการมีคุณธรรมจริยธรรมตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา พุทธศักราช 2562 อยู่ในระดับดีมากและดีเยี่ยม

3.2.2 โครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา มีความปลอดภัยและมีความเป็นประโยชน์

4. กลุ่มเป้าหมาย

เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา อายุ 0-6 ปี ที่มารับบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ปีการศึกษา 2563 จำนวน 20 คน

5. ขั้นตอนการดำเนินงาน

5.1 วางแผน ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการจำเป็นสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม กำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ พร้อมทั้งประเมินความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการ หาแนวทางร่วมกันในการดำเนินงานโครงการ

5.2 สสำรวจปัจจัยนำเข้าก่อนดำเนินโครงการ พร้อมประเมินความพร้อมของปัจจัยนำเข้า

5.3 ลงมือปฏิบัติตามกระบวนการดำเนินงานของโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ดังนี้

5.3.1 กิจกรรมการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ได้แก่

- (1) การบริหารจัดการ
- (2) การพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ
- (3) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากร พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน ร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

5.3.2 กิจกรรมสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ได้แก่

- (1) การจัดอบรมหน้าเสาธงตอนเช้าและตอนเย็น
- (2) การจัดกิจกรรมทำสมาธิ สวดมนต์ อบรมจิต เดินจงกรม และแต่งกายชุดขาว ทุกวันพระ
- (3) การจัดกิจกรรมตักบาตรพระสงฆ์และกิจกรรมจิตอาสาในวันพระสุดท้าย ของทุกเดือน
- (4) การจัดกิจกรรมโฮมรูมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในห้องบริการทุกวัน
- (5) การสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมโดยบูรณาการในการสอนและให้บริการ ทุกสาระการเรียนรู้
- (6) การศึกษาธรรมะในศูนย์การศึกษาพิเศษ โดยเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ ความรู้
- (7) การจัดทัศนศึกษาธรรมสัง្រ 2 ครั้ง ต่อปีการศึกษา
- (8) การจัดกิจกรรมเพลงคุณ ธรรมเสียงตามสายในตอนเช้า พักเที่ยง และหลังเลิกเรียน
- (9) การจัดกิจกรรมห้องสมุดเคลื่อนที่นิทานคุณธรรมจริยธรรม
- (10) การดำเนินงานโครงการงานคุณธรรมเด็กดีเมืองพะเยาร่วมกันระหว่างครู เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และผู้ปกครอง
- (11) การจัดค่ายคุณธรรมจริยธรรม Day Camp
- (12) การจัดกิจกรรมจิตวิทยาคลินิกहरรรษา
- (13) การจัดกิจกรรมธนาคารความดี
- (14) การจัดกิจกรรมออมบุญวันละบาท
- (15) การจัดกิจกรรมเด็กดี 5 ส. รับผิดชอบ ดูแลรักษา พัฒนา อาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม

(16) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากร เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ผู้ปกครอง และชุมชน โดยจัดทำป้ายนิเทศ ป้ายคติธรรม คำขวัญคุณธรรมจริยธรรม ศาลาธรรม และสวนธรรมะ

(17) การจัดกิจกรรมเข้าวัดทำบุญในวันสำคัญทางพุทธศาสนา

(18) การจัดกิจกรรมเข้าร่วมกิจกรรมชุมชนที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม

(19) การส่งเสริม สนับสนุนให้ชุมชน ท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในและนอกศูนย์การศึกษาพิเศษ

5.3.3 ครูและผู้ปกครองร่วมกันประเมินพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา พร้อมบันทึกผล

5.4 กำกับติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลผลิตของโครงการ

5.5 ปรับปรุง แก้ไข และสรุปรายงานผลการดำเนินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

6. ปฏิทินการดำเนินโครงการ

กิจกรรม	งบประมาณ	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ
6.1 วางแผน ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการจำเป็นสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม กำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ พร้อมประเมินความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการ หาแนวทางร่วมกันในการดำเนินงานโครงการ	-	เมษายน 2563	1. ผู้บริหาร 2. หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ 3. ครู 4. ผู้ที่เกี่ยวข้อง
6.2 สำรวจปัจจัยนำเข้ามาก่อนดำเนินโครงการ พร้อมประเมินความพร้อมของปัจจัยนำเข้า	-	เมษายน 2563	1. ผู้บริหาร 2. หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ 3. ครู 4. ผู้ที่เกี่ยวข้อง

กิจกรรม	งบประมาณ	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ
6.3 ปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้			
6.3.1 ครูและผู้ปกครองร่วมกันประเมินพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ก่อนเข้าร่วมโครงการ	-	เมษายน 2563	1. ครู 2. ผู้ปกครอง
6.3.2 กิจกรรมการดำเนินงานของศูนย์ฯ (1) การบริหารจัดการ (2) การพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ (3) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากร ผู้ปกครอง ฯลฯ ร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กฯ	-	เมษายน 2563 ถึง มีนาคม 2564	1. ผู้บริหาร 2. หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ 3. ครู 4. ผู้ที่เกี่ยวข้อง
6.3.3 กิจกรรมสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา			
(1) อบรมหน้าเสาธงตอนเช้าและตอนเย็น	-	ทุกวัน	1. ครูเวรประจำวัน 2. ครูประจำตัวเด็ก
(2) กิจกรรมทำสมาธิ สวดมนต์ อบรมจิต เติบจงกรม และแต่งกายชุดขาวทุกวันพระ	-	ทุกวันพระ	ครูประจำตัวเด็ก
(3) กิจกรรมตักบาตรพระสงฆ์และกิจกรรมจิตอาสาในวันพระสุดท้ายของทุกเดือน	-	ทุกวันพระ สุดท้ายของเดือน	ครูประจำตัวเด็ก
(4) กิจกรรมโฮมรูมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในห้องบริการ	-	ทุกวัน	ครูประจำตัวเด็ก
(5) สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมโดยบูรณาการในการสอนและให้บริการทุกสาระการเรียนรู้	-	ทุกวัน	ครูผู้สอนและ นักสหวิชาชีพ
(6) ศึกษาระยะในศูนย์การศึกษาพิเศษ โดยเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้	12,000	ทุกวันพระ สุดท้าย ของเดือน	ครูผู้รับผิดชอบ โครงการและ คณะครู
(7) ทักษะศึกษาระยะสัญจร 2 ครั้งต่อปีการศึกษา	20,000	กันยายน 2563 และ กุมภาพันธ์ 2564	ครูผู้รับผิดชอบ โครงการและ คณะครู

กิจกรรม	งบประมาณ	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ
(8) กิจกรรมเพลงคุณธรรมเสียงตามสาย ในตอนเช้า พักเที่ยง และหลังเลิกเรียน	-	ทุกวัน	ครูเวรประจำวัน
(9) กิจกรรมห้องสมุดเคลื่อนที่นิทานคุณธรรม จริยธรรม	-	ทุกวัน	ครูประจำตัวเด็ก
(10) โครงการคุณธรรมเด็กดีเมืองพะเยา ร่วมกันระหว่างครู เด็กที่มีความบกพร่องทาง สติปัญญา และผู้ปกครอง	1,000	ตลอด ปีการศึกษา	ครูประจำตัวเด็ก และผู้ปกครอง
(11) ค่ายคุณธรรมจริยธรรม Day Camp	5,000	กันยายน 2563	ครูผู้รับผิดชอบ โครงการและ คณะครู
(12) กิจกรรมจิตวิทยาคลินิกहरषा	-	ตลอด ปีการศึกษา	ครูจิตวิทยา คลินิก
(13) จัดกิจกรรมธนาคารความดี	-	ตลอด ปีการศึกษา	ครูประจำตัวเด็ก
(14) จัดกิจกรรมออมบุญวันละบาท	-	ตลอด ปีการศึกษา	ครูประจำตัวเด็ก
(15) กิจกรรมเด็กดี 5 ส. รับผิดชอบ ดูแล รักษา พัฒนา อาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม	-	ตลอด ปีการศึกษา	ครูประจำตัวเด็ก
(16) พัฒนาแหล่งเรียนรู้ส่งเสริม คุณธรรมจริยธรรมในศูนย์การศึกษาพิเศษร่วมกัน ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากร เด็กๆ ผู้ปกครอง และชุมชน โดยจัดทำป้ายนิเทศ ป้ายคติธรรม คำขวัญคุณธรรมจริยธรรม ศาลาธรรม และสวนธรรมะ	-	ตลอด ปีการศึกษา	ผู้บริหาร ครู บุคลากร เด็กๆ ผู้ปกครอง และชุมชน
(17) กิจกรรมเข้าวัดทำบุญในวันสำคัญ ทางพุทธศาสนา	-	ตลอด ปีการศึกษา	ผู้บริหาร ครู บุคลากร เด็กๆ ผู้ปกครอง และชุมชน

กิจกรรม	งบประมาณ	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ
(18) ร่วมกิจกรรมชุมชนที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม	-	ตลอดปีการศึกษา	ผู้บริหาร ครู บุคลากร เด็กฯ ผู้ปกครอง ชุมชน
(19) การส่งเสริม สนับสนุนให้ชุมชน ท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในและนอกศูนย์การศึกษาพิเศษ	-	ตลอดปีการศึกษา	ผู้บริหาร ครู บุคลากร เด็กฯ ผู้ปกครอง ชุมชน
6.3.4 ครูและผู้ปกครองร่วมกันประเมินพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของเด็กๆ หลังเข้าร่วมโครงการ	-	มีนาคม 2564	ครูและผู้ปกครอง
6.3.5 ประเมินกระบวนการดำเนินงาน	-	ตลอดปีการศึกษา	คณะครู
6.4 กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลผลิตของโครงการ	-	ตลอดปีการศึกษา	ครู ผู้ปกครอง
6.5 ปรับปรุง แก้ไข และสรุปรายงานผลการดำเนินงานโครงการฯ	-	มีนาคม 2564	ครูผู้รับผิดชอบโครงการ และคณะ

7. การประเมินโครงการ

ตัวชี้วัดความสำเร็จ	วิธีการประเมิน	เครื่องมือที่ใช้
7.1 คุณธรรมจริยธรรมของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา	ประเมินระดับพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา	แบบประเมินพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการฯ
7.2 คุณภาพของโครงการฯ	ประเมินระดับคุณภาพของโครงการฯ	ประเด็นคำถามการสนทนากลุ่มประเมินระดับคุณภาพของโครงการฯ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

8. ระยะเวลาดำเนินงาน

วันที่ 1 เดือนเมษายน พ.ศ. 2563 ถึง วันที่ 31 เดือนมีนาคม พ.ศ. 2564

9. สถานที่ดำเนินการ

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

10. งบประมาณ

เงินงบประมาณ 38,000.- บาท

11. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

11.1 เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีคุณธรรมจริยธรรมเพิ่มขึ้นหลังจากเข้าร่วมโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

11.2 โครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา มีความปลอดภัยและมีความเป็นประโยชน์

ลงชื่อ

ผู้เสนอโครงการ

(นางสาวนิชา วงศ์สุทธิ)

ตำแหน่ง ครู

ลงชื่อ

ผู้เห็นชอบโครงการ

(นางสุชาดา ปาดอน)

ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ

ลงชื่อ

ผู้อนุมัติโครงการ

(นายสุวิทย์ สุทาลา)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

คำสั่งศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

ที่ 111/2563

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม
เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

.....

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ได้จัดทำโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม
เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ปีการศึกษา 2563 เพื่อจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม
ให้กับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์หลักสูตร
การศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพะเยา
พุทธศักราช 2562 และเพื่อจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้กับเด็กที่มีความบกพร่องทาง
สติปัญญาให้มีความปลอดภัยและมีความเป็นประโยชน์ ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานตามโครงการ
สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์และเกิดประโยชน์ต่อเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จึงแต่งตั้ง
คณะกรรมการดำเนินงานโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ปีการศึกษา 2563 ดังต่อไปนี้

ที่ปรึกษาโครงการ

1. นายสุวิทย์ สุทาลา	ผู้อำนวยการ	ประธานกรรมการ
2. นางสุชาดา ปาดอน	รองผู้อำนวยการ	รองประธาน
3. นางสาวอัญชลี เครือบุญ	ครู	กรรมการ
4. นางสาวบุญลิตา วงศรี	ครู	กรรมการ
5. นางสาวปาริฉัตร ปรงเขียว	ครู	กรรมการ
6. นางจรรุณีย์ ปางพรหม	รองผู้อำนวยการ	กรรมการและเลขานุการ
7. นายชวลิต กันธิยะ	ครู	กรรมการและเลขานุการ

มีหน้าที่ ให้คำปรึกษา แนะนำ เสนอแนะ การดำเนินงานโครงการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์
ของโครงการ และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

/คณะกรรมการ.....

คณะกรรมการดำเนินงาน

1. นางสาวฉนิชา วงศ์สุฤทธิ	ครู	ประธานกรรมการ
2. นายชวลิต กันธิยะ	ครู	รองประธาน
3. นางอมรรัตน์ ยาวีราช	ครู	กรรมการ
4. นางกุลทีรา เชื้อนคำ	ครู	กรรมการ
5. นางสาวอัญชลี เครือบุญ	ครู	กรรมการ
6. นางสาวชญญาภัก ปวงงาม	ครู	กรรมการ
7. นางสาวบุญลิตา วงศรี	ครู	กรรมการ
8. นางสาวปาริฉัตร ประังเขียว	ครู	กรรมการ
9. นางสาวสุกานดา กำซ้อน	ครู	กรรมการ
10. นางสาวสลักจิต คำวัน	ครู	กรรมการ
11. นายเอกราช ตามี	ครู	กรรมการ
12. นางชฎาพร ยศกลาง	ครู	กรรมการ
13. นางสาวจิรวรรณ บุญทา	ครู	กรรมการ
14. นางสาวรัตนภรณ์ จันทร์ปิง	ครู	กรรมการ
15. นางสาวพิมพ์พิกา เชื้อนวัง	ครู	กรรมการ
16. นางสาวฐานิต ปัญญาสุข	ครู	กรรมการ
17. นายนิรวิทย์ ทองภาพ	ครู	กรรมการ
18. นายวัชรพงษ์ วงศ์ศรีใส	ครู	กรรมการ
19. นางสาวหทัยชนก วงศ์วิเศษ	ครู	กรรมการ
20. นายกิตติธัช ทับทิมเขียว	ครูผู้ช่วย	กรรมการ
21. นางสาวชื่นนภา ชันธพันธ์	ครูผู้ช่วย	กรรมการ
22. นายนราธิป พุทธวัตร์	ครูผู้ช่วย	กรรมการ
23. นายภูมิพัฒน์ รัตนเรืองวิทย์กุล	ครูผู้ช่วย	กรรมการ
24. นางสาวอภิษฎา กิ่งแก้ว	ครูผู้ช่วย	กรรมการ
25. นางสาวจิรรัชชา ศรีทอง	ครูผู้ช่วย	กรรมการ
26. นางจันทร์สุรีย์ สุกันโธ	พนักงานราชการ	กรรมการ
27. นางสาวกรวิภา จักรแก้ว	พนักงานราชการ	กรรมการ
28. นางสาวอนุสรรา เมืองชื่น	พนักงานราชการ	กรรมการ

29. นายวิทยา ประสงค์ใจ	พนักงานราชการ	กรรมการ
30. นางสาวนุชจรี นามวงศ์	พนักงานราชการ	กรรมการ
31. นางสาวนิภาพร ปินตาคำ	พนักงานราชการ	กรรมการ
32. นายเกรียงศักดิ์ กาศิ๊บ	พนักงานราชการ	กรรมการ
33. นางสาวพรรณรัตน์ แก้วเปี้ย	พนักงานราชการ	กรรมการและเลขานุการ
34. นางสาววิภารัตน์ พุทธสอน	พนักงานราชการ	กรรมการและเลขานุการ

มีหน้าที่ ดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา การรายงานผลการปฏิบัติงาน ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน ตั้งแต่เริ่มดำเนินโครงการ จนกระทั่งเสร็จสิ้นโครงการ และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

คณะกรรมการการเงิน บัญชี และพัสดุ

1. นางสุชาดา ปาดอน	รองผู้อำนวยการ	ประธานกรรมการ
2. นางสาวสุกานดา กำซ้อน	ครู	กรรมการ
3. นายขวลิต กันธิยะ	ครู	กรรมการ
4. นางสาวอัญชลี เครือบุญ	ครู	กรรมการและเลขานุการ
5. นางสาวชื่อนนภา ชันธพันธ์	ครูผู้ช่วย	กรรมการและเลขานุการ

มีหน้าที่ ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างวัสดุ อุปกรณ์ การดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ให้ถูกต้องตามระเบียบพัสดุ การเงิน บัญชี และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

คณะกรรมการนิเทศติดตาม และประเมินโครงการ

1. นายสุวิทย์ สุทาลา	ผู้อำนวยการ	ประธานกรรมการ
2. นางสุชาดา ปาดอน	รองผู้อำนวยการ	รองประธาน
3. นางจารุณี ปางพรหม	รองผู้อำนวยการ	รองประธาน
4. นางสาวอัญชลี เครือบุญ	ครู	กรรมการ
5. นางสาวบุญสิตา วงศรี	ครู	กรรมการ

/6. นางสาวปาริฉัตร.....

6. นางสาวปาริฉัตร ปริงเขียว	ครู	กรรมการ
7. นายชวลิต กันธิยะ	ครู	กรรมการและเลขานุการ
8. นางสาวณิชา วงศ์สุฤทธิ์	ครู	กรรมการและเลขานุการ

มีหน้าที่

1. กำกับติดตาม นิเทศงาน ให้คำแนะนำ ปรีกษา ให้เป็นไปตามแผนที่ได้กำหนดไว้จนโครงการแล้วเสร็จ
2. ประเมินผลโครงการทุกขั้นตอนตามที่กำหนดไว้ในโครงการจนเสร็จสิ้นโครงการ
3. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

ขอให้กรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งตามคำสั่งนี้ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความตั้งใจวิริยะอุตสาหะ เพื่อให้ผลงานสำเร็จลุล่วงและมีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 1 เดือนเมษายน พ.ศ. 2563 เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 30 เดือนมีนาคม พ.ศ. 2563

(นายสุวิทย์ สุทาลา)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

ภาคผนวก ข

ภาพกิจกรรมตลอดระยะเวลาในการประเมินโครงการ
ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนการบริหารจัดการ

กิจกรรมอบรมหน้าเสาธงตอนเช้าและตอนเย็น

กิจกรรมทำสมาธิ สวดมนต์ อบรมจิต เดินจงกรม และแต่งกายชุดขาวทุกวันพระ

กิจกรรมตักบาตรพระสงฆ์และกิจกรรมจิตอาสาในวันพระสุดท้ายของทุกเดือน

กิจกรรมโฮมรูมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในห้องบริการทุกวัน

สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมโดยบูรณาการในการสอนและให้บริการทุกสาระการเรียนรู้

ศึกษาธรรมะในศูนย์การศึกษาพิเศษโดยเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้

กิจกรรมทัศนศึกษาธรรมสัง្រ 2 ครั้งต่อปีการศึกษา

กิจกรรมเพลงคุณธรรมเสียงตามสายในตอนเช้า พักเที่ยง และหลังเลิกเรียน

กิจกรรมห้องสมุดเคลื่อนที่นิทานคุณธรรมจริยธรรม

โครงการคุณธรรมเด็กดีเมืองพะเยาร่วมกันระหว่าง ครู เด็กๆ และผู้ปกครอง

ค่ายคุณธรรมจริยธรรม Day Camp

กิจกรรมจิตวิทยาคลินิกहररा

กิจกรรมธนาคารความดี

กิจกรรมอมบุญวันละบาท

กิจกรรมเด็กที 5 ส. รับผิดชอบ ดูแลรักษา พัฒนา อาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม

การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในศูนย์การศึกษาพิเศษ
ร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู บุคลากร เด็กๆ ผู้ปกครอง และชุมชน
โดยจัดทำป้ายนิเทศ ป้ายคติธรรม คำขวัญคุณธรรมจริยธรรม ศาลาธรรม และสวนธรรมะ

การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในศูนย์การศึกษาพิเศษ
ร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู บุคลากร เด็กๆ ผู้ปกครอง และชุมชน
โดยจัดทำป้ายนิเทศ ป้ายคติธรรม คำขวัญคุณธรรมจริยธรรม ศาลาธรรม และสวนธรรมะ

กิจกรรมเข้าวัดทำบุญในวันสำคัญทางพุทธศาสนา

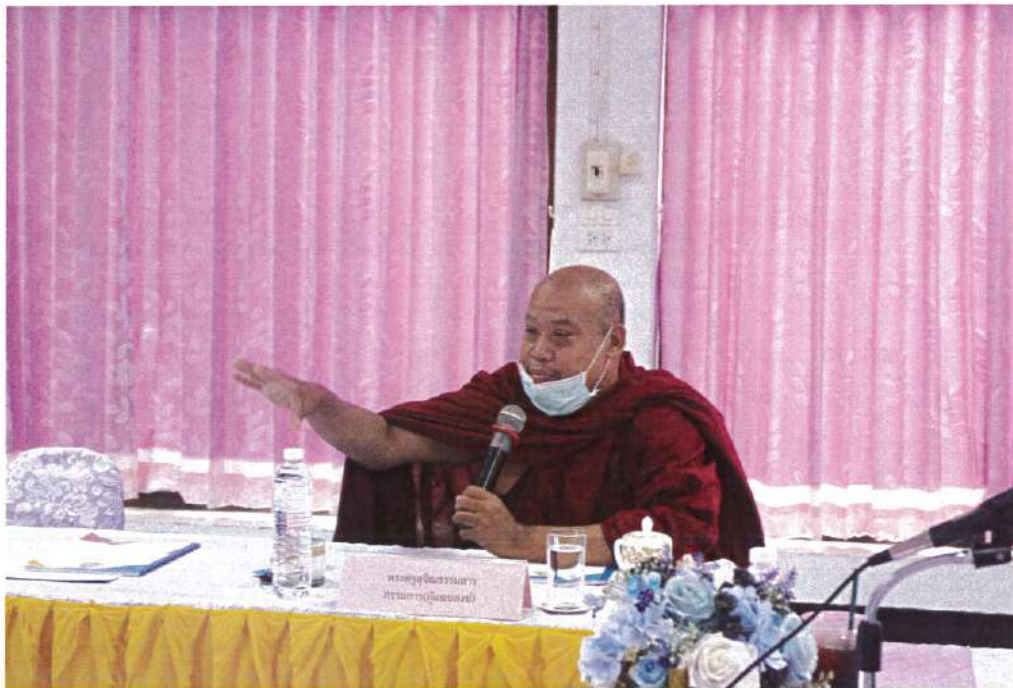
เข้าร่วมกิจกรรมชุมชนที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม

ส่งเสริม สนับสนุนให้ชุมชน ท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม
ในและนอกศูนย์การศึกษาพิเศษ

การประชุมผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประเมินคุณภาพของโครงการ
ตามโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา
วันจันทร์ที่ 30 เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2564 เวลา 09.00-11.00 น.
ณ ห้องประชุมดอกแก้ว ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

ภาคผนวก ซ
การเผยแพร่ผลงาน

เผยแพร่ผลงานทางวิชาการโดยการนำเสนอในการประชุมวิชาการระดับชาติ
 ด้านการศึกษาพิเศษ ครั้งที่ 9 ประจำปี 2564
 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เลขที่ ๗๖ /๒๕๖๔

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 ขอมอบเกียรติบัตรฉบับนี้เพื่อแสดงว่า

นายสุวิทย์ สุททาลา

ได้นำเสนอผลงานวิชาการ

ในการประชุมวิชาการระดับชาติด้านการศึกษาพิเศษ ครั้งที่ ๙ ประจำปี ๒๕๖๔

“เทคโนโลยีที่ออกแบบมาเพื่อปิดช่องว่างการศึกษา”

(Designed technology in closing educational gaps)

ขออำนวยการให้ประสบความสุข ความเจริญก้าวหน้าตลอดไป

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๗ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๔

(นายอัมพร พินะสา)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เผยแพร่ผลงานทางวิชาการโดยการนำเสนอการแลกเปลี่ยนเรียนรู้นวัตกรรม
ภายใต้โครงการส่งเสริมเครือข่ายนวัตกรรมคุณภาพสถานศึกษา
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

เลขที่ ๑๕๔/๒๕๖๔

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
มอบเกียรติบัตรฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า

นายสุวิทย์ สุทาลา

ผ่านการนำเสนอ "การแลกเปลี่ยนเรียนรู้นวัตกรรม/Best Practice ของเครือข่ายนวัตกรรมคุณภาพสถานศึกษา"

วันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๖๔ ผ่านโปรแกรม VOOV

ภายใต้โครงการส่งเสริมเครือข่ายนวัตกรรมคุณภาพสถานศึกษา

ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๖

ขอให้ความเจริญก้าวหน้า ประสบความสำเร็จดีพัฒน์มั่งคั่งสืบไป

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๑ เดือน กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๔

(นางกัศิยาวรรณ พันธุ์น้อย)

ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

เผยแพร่ผลงานทางวิชาการแก่สถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษทุกแห่ง

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๕๒๐/ว ๒๒๐

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา
๒๒๒ หมู่ ๑ ตำบลท่าวังทอง อำเภอเมือง
จังหวัดพะเยา ๕๖๐๐๐

๒๗ กันยายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการสถานศึกษาในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ทุกแห่ง

สิ่งที่ส่งมาด้วย	๑. ผลงานทางวิชาการ เรื่อง การประเมินโครงการส่งเสริม
คุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา	จำนวน ๑ เล่ม
	๒. แบบตอบรับผลงานทางวิชาการ	จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยนายสุวิทย์ สุหาลา ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยาลัยราชภัฏการพิเศษ
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ได้จัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอให้มีหรือเลื่อนวิทยฐานะ
ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ เรื่อง การประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทาง
สติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา และมีความประสงค์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ
ดังกล่าว เพื่อเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในสถานศึกษา
ของท่าน พร้อมทั้งขอความอนุเคราะห์ตอบรับผลงานทางวิชาการ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้
เป็นอย่างสูง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุวิทย์ สุหาลา)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

กลุ่มบริหารบุคคล

โทรศัพท์ ๐ ๕๕๕๑ ๒๒๓๓

โทรสาร ๐ ๕๕๕๑ ๒๒๓๓

ตัวอย่าง

แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรื่อง การประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

ข้าพเจ้า นางสาวนันทพร นามสกุล ทุ่งเพชรศักดิ์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสรวงแก้ว ได้รับเอกสารการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ เรื่อง การประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพะเยา ของนายสุวิทย์ สุพาลา ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา เรียบร้อยแล้ว ข้าพเจ้าได้นำไปทดลองใช้แล้วมีความเห็น ดังนี้

1. คุณภาพของผลงานทางวิชาการที่เผยแพร่
 - (✓) มีความสมบูรณ์ของเนื้อหาสาระ
 - (✓) มีความถูกต้องตามหลักทางวิชาการ
 - (✓) มีความริเริ่มสร้างสรรค์
 - (✓) มีการพิมพ์และจัดรูปเล่มที่น่าสนใจ
2. ประโยชน์ของผลงานทางวิชาการที่เผยแพร่
 - (✓) มีประโยชน์ต่อความก้าวหน้าทางวิชาการหรือทางวิชาชีพ
 - (✓) เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ครู บุคลากร ผู้เรียน ผู้ปกครองผู้เรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แลวงภาคีเครือข่ายชุมชน

3. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ

(นางสาวนันทพร ทุ่งเพชรศักดิ์)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสรวงแก้ว

เผยแพร่ผลงานทางวิชาการผ่านทางเว็บไซต์ของครูบ้านนอกดอทคอม

สำนักงานเว็บไซต์ครูบ้านนอกดอทคอม
ตำบลมุกดาหาร อำเภอเมืองมุกดาหาร
จังหวัดมุกดาหาร 49000

ใบตอบรับการเผยแพร่ผลงาน
27 ก.ย. 2564

เรื่อง ตอบรับการเผยแพร่บทคัดย่อ

เรียน ผู้เผยแพร่ผลงาน (คุณสุวิทย์ สุทาลา)

ตามที่ท่านได้ส่งข้อมูลบทคัดย่อ เพื่อดำเนินการเผยแพร่บนเว็บไซต์ ครูบ้านนอกดอทคอม (www.kroobannok.com) เมื่อ 27 ก.ย. 2564 เพื่อพิจารณาเผยแพร่

ทางเว็บไซต์ครูบ้านนอกดอทคอม ขอรับรองว่า ข้อมูลของท่านได้เผยแพร่บนเว็บไซต์ ครูบ้านนอกดอทคอมแล้ว รายละเอียดดังนี้

ที่อยู่อ้างอิงในการเผยแพร่ : http://www.kroobannok.com/board_view.php?b_id=180022

วันที่ดำเนินการเผยแพร่ : 27 ก.ย. 2564

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าข้อมูลที่เผยแพร่แล้วของท่านจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจ เพื่อเป็นแนวทาง และประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการศึกษา และขออวยพรให้ท่านมีแต่ความสุขความเจริญสืบไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายอติสร ก้อนเสา)
ผู้จัดทำเว็บไซต์ ครูบ้านนอกดอทคอม

เผยแพร่ผลงานทางวิชาการแก่สถานศึกษาที่เข้ามาศึกษาดูงาน

ประวัติผู้ประเมิน

ชื่อ-สกุล	นายสุวิทย์ สุททาลา
วัน เดือน ปี เกิด	22 พฤศจิกายน 2524
ที่อยู่ปัจจุบัน	351 หมู่ 2 ตำบลแม่สอย อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ 50240
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2547 ปริญญาตรี ครุศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ 1) สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ พ.ศ. 2552 ปริญญาโท ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
ประสบการณ์การทำงาน	พ.ศ. 2547 ครูอัตราจ้าง ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำปาง สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พ.ศ. 2548 ครูผู้ช่วย โรงเรียนเชียงรายปัญญานุกูล จังหวัดเชียงราย สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พ.ศ. 2552 ครู โรงเรียนกาวิละอนุกุล จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พ.ศ. 2557 รองผู้อำนวยการชำนาญการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำปาง สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พ.ศ. 2558 ผู้อำนวยการชำนาญการ โรงเรียนบ้านป่าตาล จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 พ.ศ. 2561 ผู้อำนวยการพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

